

TỈNH ỦY CAO BẰNG
BAN TUYÊN GIÁO
*

KỶ YẾU

HỘI THẢO KHOA HỌC

**“NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC GIA ĐÌNH TRONG VIỆC
GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HOÁ GIA ĐÌNH
TỈNH CAO BẰNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY”**

Cao Bằng, tháng 11 năm 2024

BÁO CÁO ĐỀ DẪN HỘI THẢO KHOA HỌC

Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ

Gia đình là nơi nuôi dưỡng, hình thành nhân cách và hun đúc tâm hồn, bản lĩnh của mỗi con người; là nơi bảo tồn và phát huy các giá trị văn hoá truyền thống tốt đẹp. Ở thời đại nào cũng vậy, gia đình luôn được coi là tế bào của xã hội, có giá trị tinh thần quý báu của nhân loại, cần được giữ gìn và phát huy. Khi nói về gia đình, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, gia đình tốt thì xã hội mới tốt, xã hội tốt thì gia đình càng tốt. Hạt nhân của xã hội là gia đình”. Vì vậy gia đình khoẻ mạnh, sống có văn hoá, đoàn kết sẽ là nhân tố quan trọng tạo dựng nếp sống văn hoá trong mỗi gia đình, là nền tảng để giữ gìn, phát huy hệ giá trị văn hoá của mỗi dân tộc, mỗi quốc gia trong từng thời kỳ cách mạng, góp phần quan trọng cho xã hội phát triển bền vững.

Xác định vai trò, tầm quan trọng của gia đình, vai trò của văn hoá gia đình đối với quá trình phát triển của đất nước, trong những năm qua, Đảng và Nhà nước ta luôn chú trọng, quan tâm đến việc xây dựng, giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình Việt Nam được thể hiện rõ nét qua các kỳ Đại hội, cụ thể: Từ Nghị quyết Đại hội lần thứ VIII, Đảng ta đã chỉ rõ: “Phát huy trách nhiệm của gia đình trong việc lưu truyền những giá trị văn hóa dân tộc từ thế hệ này sang thế hệ khác”. Đến Nghị quyết Đại hội lần thứ XII, Đảng ta tiếp tục chủ trương: “Phát huy giá trị truyền thống tốt đẹp, xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh”. Đến Đại hội lần thứ XIII, Đảng ta khẳng định, trải qua nhiều thế hệ, gia đình Việt Nam được hình thành và phát triển với những chuẩn mực giá trị tốt đẹp, góp phần xây dựng bản sắc văn hóa dân tộc. Việc xây dựng gia đình Việt Nam “Ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh” chính là cơ sở để thực hiện khát vọng phát triển quê hương, đất nước hùng cường, giàu bản sắc, với những con người Việt Nam có tầm vóc thể lực, phong phú về tinh thần, trong sáng về đạo đức, hội tụ trí tuệ, tài năng để nước ta hội nhập quốc tế ngày càng mạnh mẽ, song vẫn giữ vững được bản sắc văn hóa dân tộc. Đó cũng chính là nền tảng cơ bản, là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu để các cấp, các ngành và toàn xã hội cùng quan tâm xây dựng công tác gia đình trong giai đoạn mới. Đồng thời Đảng, Nhà nước ban hành nhiều chỉ thị, nghị quyết để lãnh đạo, chỉ đạo công tác gia đình đạt được một số kết quả nhất định.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Gần đây nhất, Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới", Chỉ thị nêu rõ: *"Gia đình là tế bào của xã hội, nơi duy trì nòi giống, môi trường lưu giữ, giáo dục, trao truyền các giá trị văn hóa dân tộc cho các thành viên trong gia đình. Xây dựng gia đình hạnh phúc chính là tạo nền tảng để xây dựng xã hội hạnh phúc, là vấn đề hết sức hệ trọng của dân tộc ta. Công tác xây dựng gia đình vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển bền vững đất nước"*. Như vậy, trong giai đoạn đổi mới, Đảng luôn đề cao vị trí, vai trò của gia đình trong việc giáo dục đạo đức, lối sống, hình thành nhân cách người Việt Nam và việc gìn giữ, phát huy văn hóa gia đình cũng chính là gìn giữ, phát huy giá trị văn hóa truyền thống dân tộc.

Cao Bằng là tỉnh miền núi biên giới phía Đông Bắc của Tổ quốc, có đường biên giới tiếp giáp với Trung Quốc dài trên 333 km; diện tích tự nhiên 6.724km²; dân số trên 54 vạn người. Tỉnh có 09 huyện, 01 thành phố, 161 xã, phường, thị trấn, 1.462 tổ, xóm với 127.905 hộ gia đình; trong đó có 07 huyện và 40 xã, thị trấn biên giới. Dân tộc thiểu số chiếm gần 95% dân số toàn tỉnh, với hơn 20 dân tộc cùng sinh sống đan xen, dân tộc có số đông là: Tày, Nùng, Mông, Dao, Kinh, Sán Chỉ, Lô Lô. Các dân tộc có tinh thần đoàn kết, bình đẳng và giúp nhau cùng phát triển đã tạo nên một cộng đồng đa dạng văn hóa cũng như phong tục tập quán, góp phần tích cực trong công tác giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh.

Nhận thức được tầm quan trọng của công tác gia đình, giá trị văn hóa gia đình đối với quá trình phát triển của đất nước, của tỉnh, trong những năm qua, các cấp uỷ đảng, chính quyền tỉnh Cao Bằng thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác gia đình, đã chủ động chỉ đạo, tổ chức học tập, quán triệt và triển khai thực hiện nghị quyết, chỉ thị liên quan đến công tác gia đình, xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Tỉnh uỷ, HĐND, UBND tỉnh đã ban hành nhiều văn bản lãnh đạo công tác gia đình¹ và

¹ Tỉnh uỷ ban hành: Chỉ thị số 46-CT/TU, ngày 04/7/2005 về thực hiện Nghị quyết số 46-NQ/TW, ngày 23/02/2005 của Bộ Chính trị "về công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khoẻ nhân dân trong tình hình mới", Nghị quyết 47-NQ/TW, ngày 22/3/2005 về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện chính sách dân số - kế hoạch hoá gia đình của Bộ Chính trị "về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện chính sách dân số và kế hoạch hoá gia đình" và Chỉ thị số 49-CT/TW, ngày 21/02/2005 của Ban Bí thư (khoá IX) (Chỉ thị số 46-CT/TU); Chỉ thị số 45-CT/TU, ngày 13/5/2013 về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện "Xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước" trên địa bàn tỉnh Cao Bằng đến năm 2020 (Chỉ thị số

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

đã đạt được những kết quả quan trọng. Nhận thức của các cấp uỷ đảng, chính quyền, cán bộ, đảng viên và Nhân dân về vai trò, vị trí, trách nhiệm của gia đình trong ổn định và phát triển xã hội từng bước được nâng cao; việc giáo dục, truyền thông về gia đình, bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em, chăm sóc phụng dưỡng ông bà, cha mẹ; phòng chống bạo lực gia đình được tăng cường; việc thực hiện quy mô gia đình "hạt nhân" để có cuộc sống ấm no, hạnh phúc, xây dựng nếp sống mới, giữ gìn vệ sinh môi trường được Nhân dân đồng tình ủng hộ và thực hiện khá tốt; điều kiện sống của các gia đình từng bước được nâng cao. Đến hết năm 2023, toàn tỉnh có 127.826 hộ gia đình, trong đó số hộ đạt gia đình văn hóa đạt 87%, số hộ gia đình 3 thế hệ trở lên được lưu giữ, tỷ lệ đạt 38,4%, các giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam được giữ gìn, phát huy.

Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo công tác gia đình và xem đây là nhiệm vụ thường xuyên; xây dựng và triển khai các kế hoạch, đề án cụ thể giải quyết những khó khăn, thách thức đối với gia đình và công tác gia đình; xoá bỏ các hủ tục, tập quán lạc hậu trong hôn nhân và gia đình, phát huy vai trò của gia đình trong xây dựng đời sống văn hoá, phát triển KT-XH. Chỉ đạo thực hiện có hiệu quả Phong trào thi đua “Chung tay vì người nghèo - Không để ai bị bỏ lại phía sau”; Cuộc vận động “Xây dựng gia đình 5 không 3 sạch”, “Gia đình 5 có 3 sạch”; Chương trình giao lưu gặp mặt các gia đình trẻ tiêu biểu... góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của người dân đạt được kết quả.

Cấp uỷ đảng, chính quyền từ huyện đến cơ sở đã chủ động đưa các mục tiêu, chỉ tiêu công tác gia đình vào nghị quyết, chương trình, kế hoạch công tác hàng năm để chỉ đạo triển khai thực hiện; công tác tuyên truyền, vận động và nâng cao ý thức về công tác gia

45-CT/TU); Chương trình hành động số 51-CTr/TU, ngày 07/10/2014 thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW, ngày 09/6/2014 của Ban Chấp hành Trung ương về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.

HĐND tỉnh ban hành Nghị quyết số 86/2016/NQ-HĐND, ngày 20/12/2016 ban hành một số cơ chế, chính sách xã hội cung cấp phương tiện tránh thai và dịch vụ kế hoạch hoá gia đình/sức khoẻ sinh sản trên địa bàn tỉnh Cao Bằng giai đoạn 2016-2020.

UBND tỉnh ban hành Quyết định số 1214/QĐ-UBND ngày 15/8/2013 ban hành Kế hoạch thực hiện Nghị quyết số 81/NQ-CP, ngày 04/12/2013 của Chính phủ về “Xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”; Kế hoạch số 100-KH/TU, ngày 29/12/2021 về thực hiện Chi thị số 06-CT/TW; Kế hoạch số 736/KH-UBND ngày 30/3/2022 thực hiện Chương trình giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng và nhiều văn bản khác chỉ đạo công tác gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

đình được đẩy mạnh. Các ngành, đoàn thể, đơn vị đều quan tâm, tập trung chỉ đạo thực hiện với hình thức, nội dung tuyên truyền đa dạng, phong phú². Quan tâm tuyên truyền cổ động trực quan, xây dựng chuyên trang, chuyên mục về công tác gia đình, nêu gương các gia đình tiêu biểu, điển hình trên các phương tiện thông tin đại chúng của tỉnh, ngành, địa phương, đơn vị đạt kết quả³. Qua tuyên truyền và tổ chức các hoạt động đã đem lại hiệu ứng tích cực, góp phần nâng cao nhận thức của cộng đồng xã hội đối với việc thực hiện các mục tiêu của công tác gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

“Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình” được chú trọng triển khai tại các địa phương và đạt nhiều kết quả. Giai đoạn 2019 - 2023 triển khai thực hiện thí điểm tại một số địa phương⁴ và thu hút 2.150 hộ gia đình đăng ký thực hiện. Qua triển khai thực hiện, ý thức người dân về giữ gìn truyền thống văn hóa gia đình được nâng lên rõ rệt, góp phần giảm số vụ bạo lực gia đình trên địa bàn tỉnh đã giảm đáng kể: Từ 462 vụ, năm 2013 xuống còn 53 vụ năm 2023.

Công tác xây dựng gia đình văn hóa với phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” và Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh” được các cấp uỷ đảng, chính quyền, các ngành, đoàn thể triển khai thực hiện đồng bộ. Việc thực hiện các chính sách, chương trình an sinh xã hội, công tác giảm nghèo thông qua vay vốn, triển khai thực hiện các

² Thông qua tổ chức các đợt tập huấn, chiến dịch truyền thông, cổ động trực quan; tổ chức các hoạt động văn hóa - văn nghệ, tọa đàm, gặp mặt và tuyên dương các gia đình tiêu biểu; tổ chức các hội thi Tuyên truyền phòng, chống bạo lực gia đình, tìm hiểu kiến thức pháp luật về gia đình, kiến thức về dân số KHHGĐ... hưởng ứng ngày Quốc tế hạnh phúc (20/3); ngày Gia đình Việt Nam (28/6); hưởng ứng Tháng hành động Quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình; Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng, chống bạo lực gia đình trên cơ sở giới (25/11).

³ Từ năm 2013 đến nay toàn tỉnh đã cấp phát trên 5.000 cuốn tài liệu, trên 3.000 tờ rơi phòng, chống bạo lực gia đình; thực hiện trên 20.600 cuộc tuyên truyền lồng ghép, trên 13.000 băng rôn tuyên truyền trực quan, duy trì các cụm pano tuyên truyền cố định; xây dựng trên 2.000 chuyên trang, chuyên mục, phóng sự, tin, bài, tăng cường thời lượng đưa tin phát sóng với các nội dung tuyên truyền nhiệm vụ chính trị, xã hội, xây dựng gia đình văn hóa, dân số, gia đình, trẻ em, nêu gương các gia đình tiêu biểu, đấu tranh chống lối sống thực dụng, tệ nạn xã hội, bạo lực gia đình, xóa bỏ hủ tục, tập quán lạc hậu trong hôn nhân và gia đình... Năm 2023, sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch, Liên đoàn Lao động tỉnh, Hội LHPN tỉnh phối hợp tổ chức Diễn đàn “Xây dựng gia đình bình đẳng, hạnh phúc, tiến bộ và hiện đại”.

⁴ Huyện Hòa An, Trùng Khánh, Thạch An, Bảo Lạc, Nguyên Bình, Bảo Lâm và thành phố Cao Bằng.

chương trình, dự án của Chính phủ của tỉnh, xây dựng các mô hình phát triển sinh kế hộ gia đình... đã góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống gia đình⁵.

Tổ chức bộ máy làm công tác gia đình được củng cố, kiện toàn từ tỉnh đến cơ sở; hiện nay, toàn tỉnh có 174 cán bộ kiêm nhiệm làm công tác gia đình. Hoạt động Ban Chỉ đạo công tác gia đình được triển khai toàn diện, đồng bộ các mặt theo hướng đổi mới, nâng cao chất lượng phối hợp của các ban, ngành, đoàn thể. Công tác tập huấn, bồi dưỡng nâng cao năng lực nghiệp vụ công tác văn hóa và gia đình được tinh quan tâm⁶. Công tác sơ kết, tổng kết, công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện các nghị quyết, chỉ thị của Đảng được các cấp uỷ đảng, chính quyền, các tổ chức đoàn thể quan tâm tổ chức thực hiện.

Các kết quả trên cho thấy vai trò của Ban Tuyên giáo các cấp có yếu tố quan trọng trong công tác tham mưu chỉ đạo, định hướng về công tác gia đình. Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ đã chủ động tham mưu cho Thường trực, Ban Thường vụ Tỉnh uỷ đẩy mạnh công tác tuyên truyền, triển khai thực hiện kịp thời, hiệu quả các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về công tác gia đình, nhất là tham mưu Kế hoạch số 100-KH/TU ngày 29/12/2021 của Tỉnh uỷ thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới, nhằm nâng cao nhận thức của các cấp uỷ, chính quyền, cán bộ, đảng viên và người dân về vai trò, tầm quan trọng của gia đình trong phát triển KT-XH, giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình; nhận thức rõ công tác gia đình, xây dựng gia đình, giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình,... là trách nhiệm của các cấp, các ngành, toàn xã hội và của mỗi gia đình. Từ đó tích cực tham mưu cho cấp uỷ các cấp các nhiệm vụ và giải pháp cụ thể, thiết thực để tiếp tục đưa các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về công tác gia đình vào thực tiễn; tăng cường đôn đốc, hướng dẫn, kiểm tra, giám sát việc triển khai thực hiện; tham mưu việc sơ kết, tổng kết các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về lĩnh vực gia đình⁷.

⁵ Tỷ lệ hộ nghèo giảm từ 4,23% năm 2023, xuống còn gần 4% trong 6 tháng đầu năm 2024.

⁶ Từ năm 2013 - 2023, toàn tỉnh đã tổ chức được 34 lớp tập huấn nâng cao năng lực nghiệp vụ công tác văn hóa và gia đình (09 lớp tại tỉnh, 22 lớp tại huyện và cơ sở) với trên 1.800 học viên tham gia.

⁷ Năm 2023, Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ chủ trì, phối hợp tổ chức kiểm tra công tác tham mưu, chỉ đạo thực hiện 10 năm Chỉ thị số 45-CT/TU, ngày 13/5/2013 của Ban Thường vụ

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Bên cạnh kết quả đạt được, qua thực tiễn chỉ đạo, triển khai và đánh giá kết quả 10 năm thực hiện Chỉ thị số 45-CT/TU, ngày 13/5/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh uỷ về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện “Xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước” trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; qua công tác kiểm tra, giám sát về công tác gia đình cho thấy việc xây dựng gia đình nói chung, giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh còn có những bất cập, hạn chế nhất định: Một số cấp uỷ đảng, chính quyền địa phương chưa nhận thức đầy đủ vai trò của gia đình như là một thiết chế xã hội và có ý nghĩa quan trọng đối với quản lý phát triển xã hội; việc thể chế hóa chủ trương, quan điểm của Đảng về gia đình chưa kịp thời, thiếu đồng bộ; việc thực hiện các chính sách về gia đình chưa có trọng tâm, còn dàn trải. Hoạt động của Ban Chỉ đạo công tác gia đình từ cấp tỉnh đến cơ sở còn nhiều hạn chế. Công tác tuyên truyền về gia đình chưa thực sự đi vào chiều sâu và hiệu quả chưa cao. Hoạt động biểu dương nhân rộng những điển hình thực hiện tốt việc xây dựng gia đình còn ít. Công tác giảm nghèo ở một số địa phương chưa vững chắc; phát triển kinh tế hộ gia đình còn gặp nhiều khó khăn; việc chuyển hướng ngành, nghề cho những hộ gia đình làm nông nghiệp trong quá trình đô thị hóa và phát triển công nghiệp trên địa bàn tỉnh còn nhiều khó khăn, thiếu nguồn lực.

Cùng với những khó khăn, thì đang tồn tại một số thách thức đã, đang và tiếp tục tác động đến việc giữ gìn, phát huy giá trị văn hoá gia đình trong giai đoạn hiện nay: Do yếu tố về trình độ, nhận thức, mức sống, thu nhập, phong tục tập quán,... có sự chênh lệch, do quá trình công nghiệp hóa, của mặt trái cơ chế thị trường, ảnh hưởng của văn hóa bên ngoài, công nghệ 4.0, công nghệ AI ngày càng phát triển... Một số gia đình chưa thật sự quan tâm chăm lo, giáo dục đạo đức, lối sống, xây dựng, tổ chức cuộc sống gia đình nên sự gắn kết giữa các thành viên trong gia đình, giữa gia đình với cộng đồng lỏng lẻo. Định kiến giới tồn tại nặng nề ở nhiều địa phương dẫn tới các vấn nạn xã hội còn phổ biến như mất cân bằng giới tính khi sinh; các tệ nạn xã hội và tình trạng bạo lực gia đình, bình đẳng giới, xâm hại tình dục, buôn bán phụ nữ và trẻ em vẫn còn xảy ra⁸; tình hình sinh con thứ 3 trở lên, sinh nhiều con, tảo hôn,

Tỉnh uỷ về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện “Xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước” trên địa bàn toàn tỉnh.

⁸ Từ năm 2013 đến nay, toàn tỉnh xảy ra 1.728 vụ bạo lực gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

hôn nhân cận huyết thống vẫn còn tồn tại⁹. Mức sinh của tỉnh vẫn thuộc vùng có mức sinh cao¹⁰. Tỷ lệ ly thân, ly hôn có dấu hiệu gia tăng; một số địa phương vùng sâu, vùng xa xuất hiện tình trạng gia tăng tỷ lệ nam thanh niên từ trên 30 đến 40 tuổi không lấy được vợ.

Từ thực tế trên, cho thấy công tác gia đình nói chung và phát huy giá trị văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay có nhiều yếu tố thuận lợi song cũng không ít những khó khăn, thách thức đang đặt ra để các cấp, các ngành và cả hệ thống chính trị cùng tiếp tục quan tâm, giải quyết.

Để tiếp tục phát huy những kết quả đã đạt được trong những năm qua; đi sâu làm rõ thêm thực trạng, nguyên nhân hạn chế của từng lĩnh vực liên quan đến công tác gia đình nói chung và phát huy giá trị văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh Cao Bằng, đúc rút những bài học kinh nghiệm, tiếp tục tham mưu, đề xuất những mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp trong thời gian tiếp theo để ngày một nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay. Hội thảo khoa học công tác gia đình năm 2024 được Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ chủ trì tổ chức lần đầu, nội dung chủ đề Hội thảo đặt ra với nội dung “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay” liên quan đến trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, nên việc tổ chức Hội thảo có ý nghĩa cấp thiết, tạo một bước mới, thiết thực trong công tác chỉ đạo, thực hiện về lĩnh vực gia đình trên địa bàn tỉnh.

Với Báo cáo đề dẫn và 34 báo cáo tham luận của các địa phương, đơn vị tại Hội thảo khoa học công tác gia đình được tập trung vào các vấn đề trọng tâm:

Thứ nhất, là đánh giá đúng thực trạng công tác lãnh chỉ đạo của cấp uỷ, công tác quản lý của Nhà nước về công tác xây dựng gia đình, văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng; làm rõ những kết quả nổi bật, thành tựu, tồn tại, nguyên nhân; phát hiện và giải quyết kịp thời những vấn đề mới nảy sinh trong quá trình thực hiện công tác gia đình trên địa bàn.

Thứ hai, là đánh giá vai trò của các cấp uỷ đảng, chính

⁹ Trong 6 tháng đầu năm 2023, phát sinh 55 cặp tảo hôn trên địa bàn tỉnh (23 cặp tảo hôn 1 người, 32 cặp tảo hôn 2 người), tăng 34 cặp so với cùng kỳ năm 2023, các cặp tảo hôn chủ yếu là người dân tộc Mông (41 cặp).

¹⁰ Số sinh con thứ 3 trở lên năm 2023 là 1.033 trường hợp, tăng 63 trẻ so với cùng kỳ năm 2022.

quyền, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội, các tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp và người dân trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình.

Thứ ba, là đánh giá trách nhiệm của các cấp, các ngành, toàn xã hội và người dân trong việc xây dựng, thực hiện hiệu quả công tác gia đình, giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình: Âm no, hạnh phúc, tiên bộ, văn minh.

Thứ tư, là xác định những yêu cầu, nhiệm vụ, các giải pháp trọng tâm đặt ra của các cấp, các ngành để chỉ đạo, triển khai nâng cao hiệu quả trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình. Xác định vai trò quan trọng của gia đình và văn hoá gia đình trong việc thúc đẩy phát triển KT-XH tại mỗi gia đình, địa phương, đơn vị.

Các vấn đề nêu ra trong hội thảo được tham luận, thảo luận sẽ là căn cứ để cấp uỷ, chính quyền các cấp, các ngành có những chỉ đạo, triển khai, thực hiện trong thời gian tới đạt kết quả cao hơn. Mong muốn qua tổ chức Hội thảo sẽ nâng cao vai trò của các cấp uỷ đảng trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo; sự quan tâm vào cuộc của chính quyền, sự tham gia của đoàn thể chính trị - xã hội và của toàn xã hội trong công tác xây dựng gia đình; nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và Nhân dân về tầm quan trọng, vị trí, vai trò, trách nhiệm của gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình, hình thành hệ giá trị gia đình bền vững trong giai đoạn hiện nay, góp phần xây dựng gia đình “No ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh” theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đã đề ra. Đặc biệt là ý kiến chỉ đạo của Tổng Bí thư tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc ngày 24/11/2021 và tác phẩm “Xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc” của cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, đã dành nhiều tâm huyết cho sự nghiệp phát triển văn hóa, trong đó có đề cập, nhấn mạnh những yêu cầu, định hướng trong xây dựng hệ giá trị văn hoá gia đình Việt Nam.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

THAM LUẬN CÁC SỞ, NGÀNH:

GIẢI PHÁP TRONG CÔNG TÁC THAM MƯU, CHỈ ĐẠO, HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC XÂY DỰNG GIA ĐÌNH VĂN HÓA VÀ HỆ GIÁ TRỊ GIA ĐÌNH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Gia đình là tế bào của xã hội, nơi duy trì nòi giống, môi trường lưu giữ, giáo dục, trao truyền các giá trị văn hóa dân tộc cho các thành viên trong gia đình. Xây dựng gia đình hạnh phúc chính là tạo nền tảng để xây dựng xã hội hạnh phúc, là vấn đề hết sức hệ trọng của dân tộc ta. Công tác gia đình vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển bền vững đất nước”.

Tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc năm 2021, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã đưa ra *một số nhiệm vụ trọng tâm*: “Xây dựng con người Việt Nam thời kỳ đổi mới, phát triển, hội nhập với những giá trị chuẩn mực phù hợp, gắn với giữ gìn, phát huy giá trị gia đình Việt Nam, hệ giá trị văn hoá, giá trị của quốc gia - dân tộc; kết hợp nhuần nhuyễn những giá trị truyền thống với giá trị thời đại: *Yêu nước, đoàn kết, tự cường, nghĩa tình, trung thực, trách nhiệm, kỷ cương, sáng tạo*. Những giá trị ấy được nuôi dưỡng bởi văn hoá gia đình Việt Nam với những giá trị cốt lõi: *Ám no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh...*”.

Hệ giá trị gia đình phát triển vững chắc là nền tảng để xây dựng hệ giá trị quốc gia văn minh và giàu bản sắc. Xây dựng gia đình thực sự là tổ ấm hạnh phúc của mỗi người. Đó cũng chính là cơ sở để thực hiện khát vọng phát triển đất nước hùng cường và đa dạng bản sắc văn hoá dân tộc với những con người có tầm vóc thể lực, phong phú về tinh thần, trong sáng về đạo đức, hội tụ trí tuệ, tài năng đưa nước ta hội nhập sâu rộng quốc tế, song vẫn giữ vững được đậm đà bản sắc văn hoá dân tộc, chính là nền tảng cơ bản, là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu để “Xây dựng hệ giá trị gia đình” trong tình hình mới.

Với nhiệm vụ là cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo công tác gia đình tỉnh, trong những năm qua, Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch (VHTTDL) đã tích cực tham mưu Ban Chỉ đạo công tác gia đình tỉnh, UBND tỉnh ban hành các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn, triển khai thực hiện các chương trình, kế hoạch về công tác gia đình và phong trào xây dựng gia đình văn hóa và đạt được

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

một số kết quả đáng khích lệ, cụ thể: công tác thông tin tuyên truyền giáo dục về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của công tác gia đình, về xây dựng gia đình và việc giữ gìn, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống của gia đình Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước... được đẩy mạnh, góp phần nâng cao ý thức của người dân về xây dựng gia đình ngày càng ấm no, bình đẳng, tiến bộ và hạnh phúc. Thực hiện lồng ghép nội dung hệ giá trị gia đình vào việc bình xét danh hiệu gia đình văn hoá và các hoạt động của Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” (TĐĐKXDĐSVH). Tổ chức các hoạt động với nhiều nội dung phong phú, thiết thực như: tổ chức Diễn đàn “Xây dựng gia đình bình đẳng, hạnh phúc, tiến bộ và hiện đại”, tại Diễn đàn đã trao tặng 44 phần quà cho gia đình xuất sắc, tiêu biểu trong xây dựng gia đình bình đẳng, tiến bộ và hạnh phúc; Tọa đàm kỷ niệm Ngày gia đình Việt Nam 28/6; Hội thi “Tìm hiểu Tìm hiểu kiến thức pháp luật về công tác gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình”, Hội thi đã trao 11 giải thưởng cho các đội (01 giải Nhất, 02 giải nhì, 03 giải Ba, 03 giải Khuyến khích và 02 giải phụ).

Lãnh đạo Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ và Sở Văn hoá Thể thao và Du lịch tặng hoa và cờ lưu niệm cho các đơn vị tại Hội thi.

Ảnh: Phượng Uyên

Tổ chức kiểm tra công tác tham mưu, chỉ đạo triển khai thực hiện công tác gia đình trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2021 - 2023. Qua kiểm tra, nhìn chung các huyện, thành phố đã kịp thời ban hành các văn bản chỉ đạo, triển khai thực hiện công tác gia đình hằng năm; thực hiện công tác thông tin tuyên truyền với nhiều hình thức phong phú, phù hợp với điều kiện địa phương như: tổ chức trên 3.500 cuộc tuyên truyền lồng ghép, treo 2.600 băng rôn, khẩu hiệu, xây dựng trên 200 tin bài, duy trì các cụm pano tuyên truyền cố định; tổ chức

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

hội thi “Tuyên truyền phòng, chống bạo lực gia đình”, hội nghị tuyên truyền công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH”, biểu dương gia đình văn hóa tiêu biểu và các hoạt động văn nghệ thể thao... tập trung cao điểm trong các hoạt động hưởng ứng ngày Quốc tế Hạnh phúc (20/3), ngày Gia đình Việt Nam (28/6), ngày Thế giới xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em gái (25/11)... Qua triển khai thực hiện, đến nay toàn tỉnh có 08 Mô hình phòng, chống bạo lực gia đình được duy trì, triển khai: xã Ngọc Đào, huyện Hà Quảng; xã Phúc Sen, huyện Quảng Hòa; xã Vũ Minh, huyện Nguyên Bình; xã Bình Long, huyện Hòa An; xã Lăng Hiếu, xã Quang Hán, huyện Trùng Khánh; các phường Đề Thám, Duyệt Trung, thành phố Cao Bằng; duy trì triển khai 08 Mô hình Đề án Tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình Việt Nam lồng ghép với Mô hình phòng, chống bạo lực gia đình; triển khai thực hiện “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình” tại 08 huyện, thành phố: thành phố Cao Bằng, Hòa An, Trùng Khánh, Thạch An, Hạ Lang, Nguyên Bình, Bảo Lạc, Bảo Lâm với tổng số 1.930 hộ gia đình đăng ký tham gia thực hiện. Thông qua hoạt động tuyên truyền và hoạt động của các mô hình, ý thức của người dân về phòng, chống bạo lực gia đình, giữ gìn truyền thống văn hóa gia đình, tôn trọng lẫn nhau của các thành viên trong gia đình được nâng lên rõ rệt, ông bà, cha mẹ yêu thương, gương mẫu, mẫu mực; con cháu thảo hiền, ngoan ngoãn, lễ phép; anh em đoàn kết, hòa thuận, chia sẻ; vợ chồng tình nghĩa và thủy chung; tình trạng bạo lực gia đình đã giảm nhiều qua các năm (năm 2020 số vụ bạo lực gia đình là 105 vụ, đến năm 2023 giảm còn 53 vụ) và mô hình gia đình truyền thống (gia đình 3 thế hệ) có chiều hướng tăng (năm 2020 số gia đình có 3 thế hệ là 46.914 hộ, đến năm 2023 tăng lên 49.128 hộ).

Phong trào xây dựng gia đình văn hóa là một nhiệm vụ chủ yếu của Phong trào “TĐĐKXDĐSVH” được Nhân dân tích cực hưởng ứng; công tác tuyên truyền, phổ biến nội dung, tiêu chuẩn xây dựng gia đình văn hóa được thực hiện tốt. Qua đó giúp Nhân dân hiểu rõ ý nghĩa và tác động tích cực của phong trào đối với các lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội. Cùng với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị để nâng cao chất lượng phong trào xây dựng gia đình văn hóa, trong những năm qua Phong trào đã được các cơ quan, ban, ngành, đoàn thể triển khai thực hiện hiệu quả các phong trào tiêu biểu như: Cuộc vận động “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch”; các Chương trình “Hỗ trợ phụ nữ phát triển kinh tế, giảm nghèo bền

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

vững”; “Đồng hành cùng phụ nữ biên cương”; “Xây dựng gia đình trẻ ấm no, hạnh phúc, tiên bộ, văn minh”; các phong trào “Cụu chiến binh giúp nhau xóa đói giảm nghèo và làm kinh tế giỏi”; “Cụu chiến binh gương mẫu”; “Cụu chiến binh chung sức xây dựng nông thôn mới”; “Nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững”; “Gia đình học tập”, “Đòng họ học tập”, “Cộng đồng học tập”. Những hoạt động này làm cho nội dung phong trào xây dựng gia đình văn hóa ngày càng phong phú, đa dạng, đem lại cuộc sống tốt đẹp cho mọi gia đình và đóng góp cho sự phát triển của xã hội.

Trên cơ sở văn bản hướng dẫn của Trung ương, của tỉnh, Sở VH-TT-DL đã tham mưu Ban Chỉ đạo Phong trào tỉnh, UBND tỉnh ban hành các văn bản hướng dẫn thực hiện việc bình xét công nhận danh hiệu “Gia đình văn hóa”. Các địa phương đã tổ chức bình xét, công nhận trên tinh thần công khai, dân chủ, đúng quy trình, không chạy theo số lượng, thành tích. Trên cơ sở các gia đình đạt danh hiệu “Gia đình văn hóa” lựa chọn những gia đình văn hóa tiêu biểu, là tấm gương sáng ở cộng đồng dân cư về xây dựng gia đình “Ấm no, hạnh phúc, tiên bộ, văn minh”, đồng thời là nhân tố tích cực và quan trọng trong việc bảo vệ, gìn giữ các giá trị đạo đức, văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc; nhiều hộ gia đình từ ba đến bốn thế hệ chung sống hòa thuận, hạnh phúc; nhiều gia đình vươn lên làm kinh tế giỏi, có thu nhập cao, tích cực giúp đỡ các hộ khó khăn vươn lên thoát nghèo, tạo việc làm cho người thu nhập thấp để biểu dương, khen thưởng. Việc thực hiện hiệu quả phong trào xây dựng gia đình văn hóa, cũng chính là cơ sở để bình xét danh hiệu thôn, xóm, tổ dân phố, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp văn hóa. Tỷ lệ gia đình đạt danh hiệu văn hoá tăng qua các năm (Năm 2020, tỷ lệ gia đình đạt tiêu chuẩn gia đình văn hóa là 85,7%; năm 2023 đạt 87%).

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác xây dựng gia đình văn hóa và hệ giá trị gia đình trong giai đoạn hiện nay vẫn còn tồn tại một số hạn chế nhất định, đó là: công tác lãnh, chỉ đạo của cấp uỷ, chính quyền ở một số nơi chưa thật sự quyết liệt; đội ngũ cán bộ còn kiêm nhiệm nên việc triển khai các văn bản chưa kịp thời; kinh phí dành cho công tác gia đình còn hạn hẹp, nhất là ở cấp huyện không cấp kinh phí cho công tác gia đình, do vậy ảnh hưởng đến chất lượng, hiệu quả; công tác tuyên truyền, giáo dục đạo đức lối sống trong gia đình chưa được thực hiện thường

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

xuyên; hoạt động biểu dương nhân rộng những điển hình thực hiện tốt việc xây dựng gia đình còn ít, chưa kịp thời, chưa tạo được phong trào sâu rộng; chưa có những biện pháp quyết liệt trong việc ngăn chặn, xử lý những hành vi vi phạm chính sách gia đình, bạo lực trong gia đình và những hành vi thiếu gương mẫu của người lớn; một bộ phận các bạn trẻ chưa nhận thức đầy đủ về vị trí, vai trò của gia đình, có biểu hiện coi nhẹ những giá trị văn hóa của gia đình truyền thống; tỷ lệ ly hôn, ly thân có chiều hướng gia tăng, nhất là trong các gia đình trẻ (theo số liệu báo cáo số vụ ly hôn năm 2020 là 171 vụ, đến năm 2023 tăng lên 195 vụ; ly thân năm 2020 là 37 trường hợp đến năm 2023 tăng lên 68 trường hợp); tình trạng thanh thiếu niên vi phạm pháp luật, tệ nạn xã hội, bạo lực gia đình vẫn xảy ra; tệ nạn ma túy, cờ bạc, mại dâm diễn ra phức tạp có nguy cơ làm tan vỡ nhiều gia đình.

Một số bài học kinh nghiệm trong quá trình triển khai thực hiện:

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền, Ban chỉ đạo các cấp; nâng cao tinh thần, trách nhiệm, tăng cường sự phối hợp giữa các cấp, các ngành, đoàn thể, các tổ chức chính trị - xã hội đặc biệt là các cơ quan thành viên Ban Chỉ đạo trong triển khai thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ của công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH”.

Hai là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục trong Nhân dân và toàn thể cán bộ, Đảng viên về vai trò, ý nghĩa của công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH” bằng nhiều hình thức, thường xuyên đổi mới nội dung, phương thức tuyên truyền. Sử dụng có hiệu quả các phương tiện thông tin đại chúng, các thiết chế văn hóa trong công tác tuyên truyền. Phát hiện kịp thời những nhân tố mới, những kinh nghiệm và mô hình tốt để phổ biến, nhân rộng trong Nhân dân.

Ba là, tăng cường đầu tư kinh phí trong triển khai thực hiện các nhiệm vụ của công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH”, sử dụng có hiệu quả nguồn kinh phí nhà nước cấp, đồng thời tranh thủ và vận dụng tối đa các nguồn hỗ trợ từ bên ngoài.

Bốn là, kịp thời biểu dương, khen thưởng các tập thể, cá nhân, hộ gia đình có thành tích tiêu biểu trong xây dựng gia đình văn hóa và phòng, chống bạo lực gia đình; phát huy các giá trị văn hóa các dân tộc và sức mạnh khối đoàn kết toàn dân.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Năm là, chú trọng đào tạo, bồi dưỡng cho cán bộ làm công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH” các cấp nhằm nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, phát huy sự sáng tạo, chủ động trong công việc.

Sáu là, tăng cường kiểm tra, bám sát cơ sở, giúp cơ sở tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc và hướng dẫn xây dựng, tổ chức thực hiện nhiệm vụ.

Để tiếp tục triển khai có hiệu quả công tác gia đình, xây dựng gia đình văn hóa và hệ giá trị gia đình trong thời gian tới cần triển khai thực hiện một số giải pháp cụ thể như sau:

Một là, tiếp tục triển khai Luật Phòng, chống bạo lực gia đình; Nghị định số 76/2023/NĐ-CP ngày 01/11/2023 quy định chi tiết một số điều của Luật Phòng, chống bạo lực gia đình; các văn bản của UBND tỉnh: Kế hoạch số 347/KH-UBND ngày 21/02/2022 triển khai thực hiện Chỉ thị 06-CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới trên địa bàn tỉnh Cao Bằng, giai đoạn 2022 - 2030; Kế hoạch số 1370/KH-UBND ngày 02/6/2022 triển khai thực hiện Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 736/KH-UBND ngày 30/3/2022 về thực hiện Chương trình giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Nghị định số 86/2023/NĐ-CP ngày 07/12/2023 của Chính phủ quy định về khung tiêu chuẩn và trình tự, thủ tục, hồ sơ xét tặng danh hiệu “Gia đình văn hóa”, “Thôn, tổ dân phố văn hóa”, “Xã, phường, thị trấn tiêu biểu” và các văn bản liên quan thuộc lĩnh vực.

Hai là, triển khai công tác thông tin, tuyên truyền sâu rộng các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác gia đình. Nâng cao hiệu quả, tính thiết thực trong xây dựng gia đình văn hóa gắn với Phong trào “TĐĐKXDĐSVH” và cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”.

Ba là, tiếp tục tổ chức các hoạt động tuyên truyền hưởng ứng ngày Quốc tế hạnh phúc (20/3), ngày gia đình Việt Nam (28/6), Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình, ngày Thế giới xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em gái (25/11) hằng năm.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Bốn là, tổ chức tập huấn nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ làm công tác gia đình các cấp, đặc biệt chú trọng phát triển và phát huy đội ngũ cán bộ văn hoá ở cơ sở; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác để nâng cao chất lượng công tác tham mưu..

Năm là, tiếp tục duy trì hoạt động mô hình Phòng, chống bạo lực gia đình; mô hình Đề án Tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình.

Sáu là, làm tốt công tác theo dõi, phát hiện biểu dương các gương gia đình điển hình, tiên tiến trong xây dựng gia đình văn hóa; biểu dương, khen thưởng cá nhân, tập thể có thành tích xuất sắc trong phòng, chống bạo lực gia đình trên địa bàn.

Bảy là, thực hiện tốt công tác phối hợp về thực hiện công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH” nhằm phát huy tối đa tính hiệu lực của việc triển khai, thi hành các văn bản quy phạm pháp luật và tính hiệu quả trong việc thực hiện công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH”.

Tám là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát liên ngành về tình hình thực hiện công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH”.

Kiến nghị, đề xuất:

1. Quan tâm cấp kinh phí cho công tác gia đình và Phong trào “TĐĐKXDĐSVH”, nhất là cấp cơ sở. Hỗ trợ kinh phí triển khai, duy trì các mô hình, nhóm phòng, chống bạo lực gia đình và tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình. Bố trí nguồn nhân lực để triển khai thực hiện công tác gia đình.

2. Tiếp tục quan tâm hỗ trợ kinh phí sửa chữa, trang cấp thiết bị cho nhà văn hóa, sân thể thao cấp xã và cấp xóm, đặc biệt là đối với các xóm, xã sau sáp nhập; tiếp tục hỗ trợ kinh phí hoạt động cho đội văn nghệ quần chúng cấp cơ sở.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

NÂNG CAO TRÁCH NHIỆM QUẢN LÝ, ĐIỀU HÀNH CỦA CÁC CẤP CHÍNH QUYỀN VỀ CÔNG TÁC GIA ĐÌNH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH CAO BẰNG

Văn phòng Ủy ban nhân dân tỉnh

Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 09/6/2014 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước, trong đó nêu rõ: “Thực hiện chiến lược phát triển gia đình Việt Nam, xây dựng gia đình thực sự là nơi hình thành, nuôi dưỡng nhân cách văn hóa và giáo dục nếp sống cho con người. Phát huy giá trị truyền thống tốt đẹp, xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh. Xây dựng và nhân rộng các mô hình gia đình văn hóa tiêu biểu, có nếp nếp, ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo, vợ chồng hòa thuận, anh chị em đoàn kết, thương yêu nhau”.

Ngày 24/6/2021, Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 06-CT/TW về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới. Chỉ thị nhấn mạnh: “Gia đình là tế bào của xã hội, nơi duy trì nòi giống, môi trường lưu giữ, giáo dục, trao truyền các giá trị văn hóa dân tộc cho các thành viên trong gia đình. Xây dựng gia đình hạnh phúc chính là tạo nền tảng để xây dựng xã hội hạnh phúc, là vấn đề hết sức hệ trọng của dân tộc ta. Công tác xây dựng gia đình vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển bền vững đất nước”.

Trong những năm qua, công tác gia đình tại tỉnh Cao Bằng luôn được các cấp ủy đảng, chính quyền thường xuyên quan tâm lãnh, chỉ đạo thực hiện và đã đạt được những kết quả đáng khích lệ. Việc ban hành các văn bản chỉ đạo triển khai thực hiện công tác gia đình được kịp thời, gắn việc thực hiện công tác gia đình với kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, như: Kế hoạch số 100-KH/TU, ngày 29/12/2021 của Tỉnh ủy thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 1246/KH-UBND ngày 21/5/2020 của UBND tỉnh triển khai thực hiện Chỉ thị số 08/CT-TTg ngày 04/02/2020 của Thủ tướng Chính phủ về việc đẩy mạnh công tác phòng, chống bạo lực gia đình trên địa bàn tỉnh Cao Bằng;

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Kế hoạch số 347/KH-UBND ngày 21/02/2022 của UBND tỉnh về triển khai thực hiện Chỉ thị 06-CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới trên địa bàn tỉnh Cao Bằng, giai đoạn 2022 - 2030; Kế hoạch số 736/KH-UBND ngày 30/3/2022 của UBND tỉnh về thực hiện Chương trình giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 735/KH-UBND ngày 30/3/2022 của UBND tỉnh về triển khai thực hiện công tác phòng, chống bạo lực gia đình trong tình hình mới đến năm 2025 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 1370/KH-UBND ngày 02/6/2022 của UBND tỉnh về triển khai thực hiện Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 1964/KH-UBND ngày 01/8/2022 của UBND tỉnh về triển khai thực hiện Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình trên địa bàn tỉnh Cao Bằng đến năm 2025.

Qua đó nhận thức của các cấp, các ngành và người dân về vai trò, vị trí của gia đình, công tác gia đình và phòng chống bạo lực gia đình đã có những chuyển biến tích cực và có sự phối hợp trong quá trình triển khai thực hiện. Công tác tuyên truyền, vận động, giáo dục chuyển đổi hành vi luôn được duy trì và tăng cường. Nội dung, hình thức truyền thông đa dạng, kịp thời, tạo nên những hiệu ứng tích cực, thu hút đông đảo người dân hưởng ứng và tham gia các phong trào, mô hình, cuộc vận động tại địa phương. Giai đoạn 2013 - 2023, thực hiện trên 20.600 cuộc tuyên truyền lồng ghép, trên 13.000 băng rôn tuyên truyền trực quan, duy trì các cụm pano tuyên truyền cố định đặt tại vỉa hè, tường rào các cơ quan, đơn vị, xây dựng được trên 2.000 chuyên trang, chuyên mục, phóng sự, tin, bài, tăng cường thời lượng đưa tin phát sóng với các nội dung tuyên truyền nhiệm vụ chính trị, xã hội, xây dựng gia đình văn hóa, dân số, gia đình, trẻ em, nêu gương các gia đình tiêu biểu, đấu tranh chống lối sống thực dụng, tệ nạn xã hội, bạo lực gia đình, xóa bỏ hủ tục, tập quán lạc hậu trong hôn nhân và gia đình... Tổ chức bộ máy, cán bộ làm công tác gia đình từ tỉnh tới cơ sở được quan tâm xây dựng, củng cố kiện toàn. Công tác sơ kết, tổng kết, kiểm tra, giám sát, khen thưởng được triển khai nghiêm túc...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

*Đ/c Trịnh Trường Huy – Tỉnh ủy viên, Phó chủ tịch UBND tỉnh
tặng quà các đại biểu xuất sắc tại Diễn đàn năm 2023.*

Ảnh: Thuỳ Dương

Các chính sách giảm nghèo chung và chính sách xã hội được tỉnh tập trung triển khai đồng bộ như: Chính sách hỗ trợ về y tế, nhà ở, trợ giúp pháp lý, hỗ trợ thông tin cho hộ nghèo đồng bào dân tộc thiểu số ít người, trợ cấp xã hội thường xuyên hàng tháng cho các hộ chính sách nghèo có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, trợ cấp cứu đói... giúp cho các hộ nghèo ổn định đời sống, tiếp cận với các dịch vụ xã hội cơ bản thuận lợi hơn. Từ năm 2013 đến năm 2023 đã xây mới 2.629 nhà đại đoàn kết với số tiền 72 tỷ đồng, sửa chữa 1.391 nhà với số tiền hơn 19 tỷ đồng; cứu đói giáp hạt và tết Nguyên đán cho 229.494 hộ với 16.930,2 tấn gạo; trợ giúp khó khăn đột xuất cho 13.817 hộ; trợ cấp xã hội thường xuyên cho 129.452 đối tượng; trợ cấp mai táng phí cho 5.000 trường hợp; tổ chức chúc thọ, mừng thọ cho 47.696 lượt người cao tuổi...

Trên địa bàn tỉnh hiện có nhiều phong trào được triển khai, nhiều chương trình, mô hình được thực hiện, góp phần tích cực vào việc giáo dục đời sống gia đình, như: Cuộc vận động “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch”; mô hình “Hỗ trợ phụ nữ phát triển kinh tế, giảm nghèo bền vững”; “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp”; chương trình “Đồng hành cùng phụ nữ biên cương” của Hội Liên hiệp phụ nữ; các phong trào “Cụm chiến binh giúp nhau xóa đói giảm nghèo, làm kinh tế giỏi”; “Cụm chiến binh gương mẫu”; “Cụm chiến binh chung

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

sức xây dựng nông thôn mới” của Hội Cựu Chiến binh; phong trào “Xây dựng nông thôn mới và giảm nghèo bền vững”, “Nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững” của Hội Nông dân; chương trình “Xây dựng gia đình trẻ ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh” của Tỉnh đoàn Thanh niên; chương trình “Mẹ đỡ đầu”, phong trào “Phụ nữ công an bản lĩnh, nhân văn, kỷ cương, trách nhiệm vì an ninh Tổ quốc, vì hạnh phúc gia đình” của Công an tỉnh; phong trào thi đua “Tuổi cao - gương sáng”, chương trình “Người cao tuổi xây dựng gia đình văn hóa, gia đình kiểu mẫu” của Hội Người Cao tuổi... Đời sống của người dân, hộ gia đình và cộng đồng ngày càng được nâng lên, có điều kiện quan tâm hơn đến đời sống vật chất và tinh thần của mỗi người. Việc giáo dục đời sống gia đình, bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em, chăm sóc, phụng dưỡng ông bà, cha mẹ được tăng cường; nhận thức về phòng chống bạo lực gia đình được nâng lên, số vụ bạo lực gia đình đã giảm đáng kể. Công tác phòng chống bạo lực gia đình được tổ chức thực hiện xuyên suốt từ tỉnh tới cơ sở.

Đến nay, toàn tỉnh đã và đang duy trì hoạt động 08 mô hình, 23 nhóm phòng, chống bạo lực gia đình, 13 đường dây nóng, 76 địa chỉ tin cậy ở cộng đồng, sẵn sàng tiếp nhận, hỗ trợ nạn nhân khi xảy ra bạo lực gia đình; thường xuyên bám sát tình hình dân cư, phát hiện, hòa giải kịp thời các vụ xung đột, mâu thuẫn trong gia đình...

Nhằm tạo sự lan tỏa và tôn vinh những giá trị tốt đẹp của gia đình Việt Nam, đề cao các chuẩn mực đạo đức lối sống và truyền thống văn hóa gia đình, hằng năm UBND tỉnh đã chỉ đạo các cơ quan, ban, ngành và UBND các huyện, thành phố tổ chức nhiều hoạt động hưởng ứng ngày Quốc tế Hạnh phúc (20/3), ngày Gia đình Việt Nam (28/6), Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình, Tháng hành động vì trẻ em, cụ thể: tổ chức Tọa đàm kỷ niệm ngày Gia đình Việt Nam 28/6; Diễn đàn “Xây dựng gia đình bình đẳng, hạnh phúc, tiến bộ và hiện đại” nhân Ngày Gia đình Việt Nam 28/6, Tháng hành động quốc gia phòng chống bạo lực gia đình và Tháng hành động vì trẻ em năm 2023; Hội thi “Tìm hiểu kiến thức pháp luật về công tác gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình”; Ngày hội Gia đình yêu thương; biểu dương “Phụ nữ cao tuổi tiêu biểu trong xây dựng gia đình văn hóa, ấm no, hạnh phúc tỉnh Cao Bằng”; tổ chức chương trình nghệ thuật, triển lãm ảnh, trưng bày, giới thiệu

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

sách, tổ chức các trò chơi dân gian, thi cắm hoa nghệ thuật, nấu ăn; tổ chức triển khai thực hiện “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình”.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, hiện nay vẫn còn một số hạn chế, tồn tại trong việc triển khai công tác gia đình trên địa bàn toàn tỉnh như: chưa quan tâm phát huy vai trò của cộng đồng và đầu tư nguồn lực cho công tác xây dựng gia đình; chưa có giải pháp đồng bộ, kịp thời để phòng ngừa, ngăn chặn tác động tiêu cực của cơ chế thị trường, lối sống thực dụng, thông tin tiêu cực trên internet và mạng xã hội tới gia đình. Chưa xử lý triệt để tình trạng bạo lực gia đình, buôn bán phụ nữ, xâm hại tình dục, sử dụng lao động trẻ em; sự phối hợp giữa gia đình với nhà trường và xã hội trong định hướng giá trị, giáo dục đạo đức, lối sống cho giới trẻ còn hạn chế. Các hoạt động biểu dương nhân rộng những điển hình thực hiện tốt việc xây dựng gia đình văn hóa chưa kịp thời, chưa tạo được phong trào sâu rộng; sự phối hợp giữa gia đình với nhà trường và xã hội trong định hướng giá trị giáo dục, đạo đức và lối sống cho trẻ em rất còn hạn chế; tình trạng ly hôn, ly thân có chiều hướng gia tăng; các tệ nạn xã hội, bạo lực gia đình, trẻ em vi phạm pháp luật vẫn xảy ra; tình hình sinh nhiều con, tảo hôn, kết hôn cận huyết thống vẫn tồn tại; tệ nạn ma túy, cờ bạc, mại dâm diễn ra phức tạp có nguy cơ làm tan vỡ nhiều gia đình; một số địa phương vùng sâu, vùng xa xuất hiện tình trạng gia tăng tỷ lệ nam thanh niên trên 30 tuổi không lấy được vợ.

Do vậy, để công tác gia đình được nâng cao chất lượng hoạt động trong giai đoạn hiện nay cần quan tâm, định hướng phù hợp với một số giải pháp sau:

Một là, nâng cao trách nhiệm quản lý, điều hành của các cấp chính quyền về công tác gia đình, quán triệt chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác xây dựng gia đình; nhận thức đúng về vai trò, tầm quan trọng của gia đình và công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới. Xác định gia đình là một trong những nhân tố quan trọng quyết định sự phát triển bền vững đất nước. Gia đình là đối tượng tác động, thực hiện và thụ hưởng chính sách phát triển kinh tế - xã hội.

Hai là, cán bộ, đảng viên tiếp tục nêu gương và vận động nhân dân tích cực tham gia xây dựng gia đình văn hóa, hạnh phúc; Các địa phương, tổ chức chính trị - xã hội tiếp tục xây dựng

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

và nhân rộng mô hình gia đình văn hóa tiêu biểu, nền nếp, ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo; Các sở, ban, ngành, Hội Liên hiệp phụ nữ, Đoàn thanh niên... cần có nhiều giải pháp tuyên truyền, vận động đề cao vai trò của gia đình trong nuôi dưỡng, định hướng giá trị, giáo dục thế hệ trẻ cả về mặt tình cảm, kiến thức, thể chất, đạo đức giúp cho trẻ em có nhận thức đúng đắn về gia đình, về trách nhiệm, nghĩa vụ bản thân trong các việc liên quan đến gia đình để hình thành thói quen tốt và hành vi đúng đắn cho đến khi trưởng thành.

Ba là, chú trọng thực hiện công tác bình đẳng giới và các quy định pháp luật về gia đình để khắc phục dần các biểu hiện chưa lành mạnh trong gia đình. Cần lên án những biểu hiện tiêu cực trong gia đình, nhất là tình trạng bạo hành, bất bình đẳng giới; trong đó cần gắn trách nhiệm của cán bộ, đảng viên trong công tác tuyên truyền, vận động người thân, cộng đồng nơi cư trú thực hiện các nghĩa vụ cá nhân vào công tác chung xây dựng gia đình.

Bốn là, chú trọng hơn nữa công tác tuyên truyền về chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, các văn bản chỉ đạo của Trung ương và của tỉnh về công tác gia đình trong tình hình mới đến đông đảo các tầng lớp Nhân dân thông qua việc đa dạng hóa hình thức tuyên truyền. Tăng cường tổ chức các hoạt động gia đình với quy mô cấp huyện, quan tâm các hoạt động gia đình có quy mô cấp tỉnh.

Năm là, các cơ quan thành viên Ban Chỉ đạo công tác gia đình cần chủ động xây dựng kế hoạch, duy trì việc thành lập đoàn liên ngành tiến hành kiểm tra công tác gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình tại các huyện, thành phố trên địa bàn toàn tỉnh.

Việc thực hiện đồng bộ tất cả các giải pháp, biến nhận thức và trách nhiệm thành những hành động cụ thể, thiết thực để xây dựng, gìn giữ hệ giá trị gia đình phát triển vững chắc, từ đó hiện thực hóa các mục tiêu của Đảng, ước nguyện của Bác Hồ và khát vọng của mỗi người dân, mỗi gia đình được “no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh”.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

**NGÀNH Y TẾ TRONG CÔNG TÁC CHĂM SÓC SỨC KHỎE
NHÂN DÂN, CHĂM SÓC SỨC KHỎE SINH SẢN
VỊ THÀNH NIÊN, THANH NIÊN, GÓP PHẦN NÂNG CAO
CHẤT LƯỢNG CUỘC SỐNG GIA ĐÌNH VÀ PHÁT TRIỂN
DÂN SỐ BỀN VỮNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

Sở Y tế

Công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân là nhiệm vụ chính trị của hệ thống y tế toàn quốc nói chung và của ngành y tế trên địa bàn tỉnh nói riêng. Trong đó bao gồm y tế dự phòng, khám bệnh, chữa bệnh, phục hồi chức năng, giám định y khoa, pháp y, pháp y tâm thần, y dược cổ truyền, sức khỏe sinh sản, trang thiết bị y tế, dược, mỹ phẩm, an toàn thực phẩm, bảo hiểm y tế, dân số và các dịch vụ công thuộc ngành y tế theo quy định của pháp luật.

Để thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ, Ngành Y tế đã chủ động tham mưu cho Tỉnh uỷ ban hành Kế hoạch số 189-KH/TU, ngày 15/01/2018 về thực hiện Nghị quyết số 20-NQ/TW, ngày 25/10/2017 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về tăng cường công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân trong tình hình mới; tham mưu cho UBND tỉnh ban hành các văn bản chỉ đạo, triển khai thực hiện công tác khám chữa bệnh, công tác phòng, chống dịch bệnh, an toàn vệ sinh thực phẩm, thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia... Xây dựng và ban hành các kế hoạch triển khai thực hiện công tác chăm sóc sức khỏe vị thành niên, thanh niên và nâng cao chất lượng cuộc sống, chất lượng dân số trong tình hình mới.

Công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân được các cấp uỷ đảng, chính quyền và đặc biệt là Ngành Y tế quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo; công tác đào tạo đầu tư nguồn lực phát triển các dịch vụ kỹ thuật mới, nhằm đáp ứng nhu cầu khám chữa bệnh của người dân, các kỹ thuật mới hiện đại đã được thực hiện tại các trung tâm y tế, bệnh viện huyện, đặc biệt là Bệnh viện Đa khoa tỉnh - cơ sở khám chữa bệnh tuyến cao nhất tại địa phương, cụ thể hiện nay các dịch vụ cao như: Phẫu thuật tán nhuyễn thể thủy tinh bằng phương pháp pha co, phẫu thuật “Tạo hình thân đốt sống bằng bơm cement sinh học qua cuống; tạo hình thân đốt sống bằng bơm cement (sơ men) sinh học có bóng” để điều trị các bệnh lý xẹp cột sống do các nguyên nhân:

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

thoái hoá cột sống, thoát vị đĩa đệm, gai đôi cột sống; triển khai ứng dụng thực hiện các dịch vụ cận lâm sàng như: Xét nghiệm sàng lọc và phát hiện ung thư sớm, xét nghiệm giải phẫu bệnh để chẩn đoán xác định ung thư đã được thực hiện tại tỉnh.

Tại các Trạm Y tế - cơ sở y tế gần dân nhất đang chú trọng thực hiện quản lý các bệnh không lây nhiễm theo nguyên lý y học gia đình như: tăng huyết áp, đái tháo đường, quản lý người bệnh tâm thần phân liệt. Tính đến tháng 6/2024, có 151 Trạm Y tế xã quản lý bệnh tăng huyết áp, 53 xã quản lý bệnh đái tháo đường và 53 Trạm Y tế xã quản lý, điều trị và cấp thuốc cho bệnh nhân tâm thần. Từ năm 2022 đến nay, trên địa bàn tỉnh đã thực hiện khám chữa bệnh cho trên 1.700.000 lượt người, trong đó phẫu thuật các loại cho trên 18.000 lượt bệnh nhân, đã lấy trên 1.200.000 mẫu bệnh phẩm để xét nghiệm các loại.

Tư vấn cho người dân xã Tiên Thành, huyện Quảng Hoà về cách chăm sóc sức khỏe và giới thiệu đến các cơ sở y tế để khám và có biện pháp điều trị kịp thời.

Ảnh: Mông Đức Giang

Công tác phòng bệnh được thực hiện thường xuyên tại các đơn vị. Chủ động phòng, chống dịch bệnh, đặc biệt là các bệnh mới nổi và các bệnh dịch dễ xảy ra trong dịp giao mùa. Tăng cường công tác giám sát dịch bệnh, phát hiện dịch sớm, báo cáo dịch bệnh kịp thời ngay từ tuyến cơ sở; có phương án sẵn sàng ứng phó kịp thời khi có dịch bệnh xảy ra. Trong 6 tháng đầu năm 2024, trên địa

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

bản tính ghi nhận chủ yếu là các bệnh truyền nhiễm lưu hành địa phương như: Adenovirus 88 ca; cúm 1430 ca; ly trực trùng 124 ca; thủy đậu 357 ca; quai bị 03 ca; tiêu chảy 1376 ca; viêm gan vi rút khác 12 ca; không có trường hợp tử vong; không ghi nhận trường hợp mắc các dịch bệnh nguy hiểm, mới nổi như: Đậu mùa khỉ, cúm A (H5N1, H7N9), MERS-CoV, Ebola.

Công tác chăm sóc sức khỏe sinh sản (CSSKSS) cho đối tượng vị thành niên, thanh niên là vấn đề mà cả xã hội đang rất quan tâm, nếu các em không được cung cấp kiến thức đầy đủ sẽ dẫn đến tiềm ẩn nhiều nguy cơ, ảnh hưởng đến đạo đức, lối sống, việc học tập, sức khỏe và chất lượng dân số của xã hội.

Sở Y tế đã tham mưu cho UBND tỉnh ban hành Kế hoạch số 1362/KH-UBND, ngày 02/6/2022 về CSSKSS, sức khỏe tình dục vị thành niên, thanh niên tỉnh Cao Bằng, giai đoạn 2022 - 2025; Kế hoạch số 702/KH-UBND, ngày 27/3/2024 về thực hiện Chương trình phát triển thanh niên tỉnh Cao Bằng năm 2024; Kế hoạch số 703/KH-UBND, ngày 27/3/2024 về thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về thanh niên trên địa bàn tỉnh Cao Bằng năm 2024; chỉ đạo các đơn vị trực thuộc, giao Trung tâm Kiểm soát bệnh tật làm đầu mối để triển khai, thực hiện các nội dung trong công tác CSSKSS cho đối tượng vị thành niên, thanh niên; nâng cao chất lượng cuộc sống gia đình và phát triển dân số bền vững. Tỉnh Cao Bằng là một trong những tỉnh được thụ hưởng Chương trình mục tiêu Quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2025¹¹; tạo điều kiện thuận lợi để triển khai, thực hiện công tác CSSKSS vị thành niên, thanh niên trên địa bàn tỉnh tại các xã vùng III (đặc biệt nhóm vị thành niên, thanh niên là người dân tộc thiểu số thuộc các dân tộc còn gặp nhiều khó khăn, có khó khăn đặc thù).

Kết quả thực hiện trong 02 năm 2022 - 2023: Trung tâm Kiểm soát bệnh tật đã phối hợp với Ban Dân tộc tỉnh tổ chức Hội nghị tập huấn về tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống cho cán bộ làm công tác dân tộc, tuyên truyền viên tuyến xã tại 3 địa phương: huyện Hạ Lang, Trùng Khánh và Thạch An. Tổ chức truyền thông nâng cao nhận thức cho vị thành niên, thanh niên với các nội dung về tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống, lồng ghép với CSSKSS vị thành niên, thanh niên cho các em học sinh là người dân

¹¹ Theo Quyết định số 1719/QĐ-TTg, ngày 14/10/2021 của Thủ tướng Chính phủ.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

tộc thiếu số tại các trường THCS và THPT thuộc các xã vùng III của tỉnh Cao Bằng; tổ chức tuyên truyền được 75 buổi, với 5.772 học sinh tham gia. Tại các huyện trên địa bàn tỉnh đã xây dựng kế hoạch để tiếp tục thực hiện vào 6 tháng cuối năm 2024. Biên soạn, cung cấp tài liệu, hỏi - đáp về hôn nhân, về tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống; phát tờ rơi, tài liệu cung cấp thông tin, kiến thức về hôn nhân và gia đình, CSSKSS.

Có thể nói, công tác CSSKSS vị thành niên, thanh niên có vai trò quan trọng, góp phần ổn định xã hội, phòng tránh nhiều hệ lụy tiêu cực trong giới trẻ; là nền tảng nâng cao chất lượng dân số, gia đình về lâu dài cho tỉnh Cao Bằng. Việc nâng cao hiệu quả công tác SKSS vị thành niên, thanh niên cũng cần được quan tâm. Gia đình, nhà trường và toàn xã hội cần tích cực đẩy mạnh công tác tuyên truyền; tăng cường lồng ghép giữa truyền thông và cung cấp dịch vụ tư vấn, khám sức khỏe; mở rộng đối tượng vận động là các bậc cha mẹ, ông bà để từ đó giáo dục, động viên con em trong việc tham gia tư vấn, khám và chăm sóc sức khỏe định kỳ. Đặc biệt, gia đình và xã hội cần tạo mọi điều kiện để vị thành niên, thanh niên tích cực học tập, lao động, chủ động tham gia các hoạt động tư vấn, chăm sóc sức khỏe nói chung và chăm sóc SKSS nói riêng; bảo đảm để vị thành niên, thanh niên được quan tâm, chăm lo toàn diện hơn.

Nâng cao chất lượng cuộc sống, chất lượng dân số trong tình hình mới là một trong những nhiệm vụ hàng đầu, tác động trực tiếp đến phát triển kinh tế - xã hội; nâng cao chất lượng dân số chính là đầu tư cho tương lai, tạo nguồn lực phát triển đất nước nhanh và bền vững. Ngành Y tế đã tham mưu cho Tỉnh uỷ ban hành Kế hoạch số 190-KH/TU, ngày 15/01/2018 về thực hiện Nghị quyết số 21-NQ/TW ngày 25/10/2017 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá XII về công tác dân số trong tình hình mới; tham mưu cho UBND tỉnh ban hành các Kế hoạch thực hiện công tác dân số trên địa bàn tỉnh Cao Bằng: Kế hoạch số 307/KH-UBND, ngày 08/02/2018 về thực hiện "Đề án kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh giai đoạn 2018 - 2025" tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 1234/KH-UBND, ngày 20/5/2020 về Kế hoạch hành động giai đoạn 2020 - 2025 của tỉnh Cao Bằng thực hiện chiến lược dân số Việt Nam đến năm 2030; Kế hoạch số 346/KH-UBND, ngày 17/02/2021 về thực hiện Chương trình mở rộng tầm soát, chẩn đoán, điều trị

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

một số bệnh, tật trước sinh và sơ sinh trên địa bàn tỉnh Cao Bằng đến năm 2030.

Ngành Y tế đã tham mưu và tổ chức thực hiện các hoạt động công tác dân số và phát triển đồng bộ trên địa bàn toàn tỉnh; chỉ đạo Chi cục Dân số tham mưu, hướng dẫn tổ chức triển khai thực hiện các hoạt động và đã đạt được kết quả: Dân số trung bình năm 2019 là 530.341 người, đến năm 2023 tăng lên 547.857 người; tỷ lệ tăng dân số tự nhiên năm 2019 là 0,88%, đạt chỉ tiêu Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XVIII, nhiệm kỳ 2015 - 2020, năm 2023 là 0,83%. Tổng tỷ suất sinh (số con/phụ nữ) năm 2019 là 2,41 và năm 2023 giảm còn 2,32 con/phụ nữ. Qua đó góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống gia đình và phát triển dân số bền vững; các cấp uỷ đảng, chính quyền và người dân thay đổi nhận thức về công tác dân số và phát triển, thực hiện chính sách Dân số trong tình hình mới; đặc biệt là sự thay đổi về thông điệp truyền thông vận động từ “sinh một hoặc 2 con” sang “sinh đủ 2 con”.

Các giải pháp được triển khai đồng bộ, thống nhất như: Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ, chính quyền; tập trung đẩy mạnh công tác thông tin tuyên truyền về công tác dân số và hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật về dân số; phát triển mạng lưới và nâng cao chất lượng dịch vụ dân số; bảo đảm nguồn lực cho công tác dân số; tăng cường hợp tác quốc tế; kiện toàn tổ chức bộ máy, nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ dân số các cấp đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Bên cạnh kết quả đạt được, công tác CSSK nhân dân nói chung, chăm sóc sức khỏe cho đối tượng vị thành niên, thanh niên trên địa bàn tỉnh còn một số tồn tại, khó khăn như:

Chất lượng chưa đồng đều giữa các tuyến; số lượt khám bệnh, chữa bệnh các tuyến vẫn chưa ổn định, thiếu nguồn nhân lực trong toàn ngành.

Sự phối hợp trong công tác tuyên truyền giữa các ban ngành, đoàn thể ở cơ sở có lúc, có nơi còn thiếu đồng bộ, trách nhiệm chưa cao; số lượng thanh niên trực tiếp đến các cơ sở y tế tư vấn về SKSS, sức khỏe tình dục còn ít, sự hiểu biết kiến thức về SKSS, sức khỏe tình dục còn hạn chế, đặc biệt là thanh niên vùng sâu, vùng xa. Thông tin cung cấp về SKSS, sức khỏe tình dục trong thanh niên chưa sâu, còn hạn chế; vì vậy, hiệu quả tác động để thay đổi hành vi SKSS, sức khỏe tình dục chưa cao. Tình trạng quan hệ tình dục sớm, quan hệ

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

không an toàn, mang thai ngoài ý muốn và phá thai ở người chưa thành niên và thanh niên vẫn còn tồn tại.

Đội ngũ nhân viên y tế chưa được đào tạo, tập huấn về cung cấp dịch vụ SKSS, sức khỏe tình dục cho vị vị thành niên, thanh niên. Dịch vụ chăm sóc SKSS, sức khỏe tình dục thân thiện và toàn diện với vị thành niên, thanh niên tại các cơ sở y tế vẫn chưa thực sự đáp ứng được nhu cầu.

Là một trong 33 tỉnh, thành phố thuộc vùng có mức sinh cao (tỷ số giới tính khi sinh từ 109 - 112 trẻ trai/100 trẻ gái sinh ra sống)¹².

Công tác xã hội hoá trong cung cấp dịch vụ dân số còn nhiều bất cập, hạn chế như: dịch vụ về dân số chưa thực sự là nhu cầu ưu tiên của người dân, các cơ quan, đơn vị cung ứng dịch vụ về dân số chưa đáp ứng được nhu cầu cả về số lượng và chất lượng dịch vụ.

Công tác truyền thông, giáo dục về dân số hiệu quả chưa cao; nội dung truyền thông và cung cấp dịch vụ chưa toàn diện, chủ yếu tập trung vào kế hoạch hóa gia đình. Bên cạnh đó, sự tác động của một số chính sách an sinh xã hội cũng ảnh hưởng lớn đến việc tuyên truyền nhân dân thực hiện tốt chính sách dân số (sinh hai con); tỷ lệ hộ nghèo của tỉnh năm 2023 còn chiếm 24,71%.

Các hoạt động nâng cao chất lượng dân số còn hạn chế, hiệu quả chưa cao: tỷ lệ sàng lọc trước sinh, sàng lọc sơ sinh, khám sức khỏe trước khi kết hôn còn thấp, nhân lực cán bộ làm công tác dân số cấp tỉnh, huyện và thành phố chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ, chế độ đãi ngộ đối với cán bộ làm công tác dân số ở cấp cơ sở còn thấp.

Để thực hiện tốt công tác CSSK nhân dân, chăm sóc SKSS vị thành niên, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống gia đình và phát triển dân số bền vững trong giai đoạn hiện nay; trong thời gian tới, Sở Y tế tập trung chỉ đạo triển khai thực hiện một số giải pháp như sau:

Một là, tiếp tục tham mưu cho Tỉnh uỷ, Hội đồng nhân dân, UBND tỉnh công tác CSSK nhân dân, chăm sóc SKSS vị thành niên, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống gia đình và phát triển dân số bền vững trong giai đoạn hiện nay.

Hai là, đẩy mạnh công tác truyền thông, cung cấp thông tin y tế; giáo dục sức khoẻ, đa dạng hoá các loại hình truyền thông, tuyên truyền giáo dục sức khoẻ, các chế độ chính sách của Đảng và Nhà

¹² Theo Quyết định số 3671/QĐ-BYT, ngày 02/8/2021 của Bộ Y tế.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

nước về CSSK cho nhân dân trên địa bàn tỉnh. Tăng cường phối hợp giữa các ban, ngành, đoàn thể ở cơ sở triển khai, thực hiện tốt các hoạt động về công tác CSSKSS, sức khỏe tình dục cho đối tượng vị thành niên, thanh niên.

Ba là, tăng cường công tác chỉ đạo chuyên môn, nâng cao chất lượng công tác khám, chữa bệnh tại các tuyến, nhất là tại tuyến y tế cơ sở; có các giải pháp cụ thể để nâng cao chất lượng công tác khám chữa bệnh.

Bốn là, đẩy mạnh triển khai và cung cấp các dịch vụ thân thiện tại các cơ sở y tế để tăng khả năng tiếp cận các dịch vụ CSSKSS với vị thành niên, thanh niên.

Năm là, phấn đấu đạt và duy trì vững chắc mức sinh thay thế; đưa tỷ số giới tính khi sinh về mức cân bằng tự nhiên; tận dụng hiệu quả cơ cấu dân số vàng, thích ứng với già hóa dân số; phân bố dân số hợp lý; nâng cao chất lượng dân số, góp phần thúc đẩy tỉnh phát triển nhanh, bền vững.

Sáu là, quan tâm bảo đảm các nguồn lực ưu tiên bố trí ngân sách Nhà nước, bảo đảm đáp ứng yêu cầu triển khai toàn diện công tác dân số, bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân, nhất là đối tượng chính sách, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa, biên giới.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

**NÂNG CAO VAI TRÒ CỦA NHÀ TRƯỜNG TRONG VIỆC
PHỐI HỢP VỚI GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI GIÁO DỤC,
ĐỊNH HƯỚNG GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO
HỌC SINH, SINH VIÊN GẮN VỚI THỰC HIỆN QUY TẮC
ỨNG XỬ VĂN HÓA TRONG TRƯỜNG HỌC
TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

Sở Giáo dục và Đào tạo

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 và xu thế toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế đã, đang diễn ra trên toàn cầu, đang mở ra những cơ hội và thách thức đối với tất cả các quốc gia, dân tộc. Một trong những thách thức hàng đầu là nguy cơ đánh mất bản sắc và những giá trị văn hóa, chuẩn mực đạo đức. Vì vậy, nhiệm vụ giáo dục hiện nay không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt kiến thức mà còn phải chú trọng đến việc định hướng giá trị đạo đức và lối sống cho học sinh, sinh viên, coi đây là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu, là nền tảng, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện một cách bền vững và hướng tới mục tiêu đào tạo được những con người trẻ tuổi, có ước mơ, hoài bão, có đạo đức cao đẹp, tuân thủ pháp luật, có tư duy năng động, sáng tạo, lạc quan, tự tin... để các em có thể có những đóng góp tích cực vào sự phát triển của quê hương, đất nước.

Trong bối cảnh đó, Đảng, Nhà nước và cấp ủy, chính quyền các cấp đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách,... nhằm thúc đẩy và nâng cao chất lượng công tác giáo dục giá trị đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ như: Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 - 2030; Quyết định số 1895/QĐ-TTg ngày 11/11/2021 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Chương trình “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2021 - 2030”; Đề án số 19-ĐA/TU ngày 13/8/2019 của Tỉnh ủy về đổi mới công tác tuyên truyền, giáo dục truyền thống trên quê hương cách mạng Cao Bằng giai đoạn 2019 - 2025,...

Để định hướng giá trị đạo đức và lối sống cho học sinh, sinh viên cần có sự phối hợp chặt chẽ của cả ba môi trường: nhà trường,

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

gia đình và xã hội, trong đó nhà trường đóng vai trò, vị trí trung tâm, chủ động huy động sự vào cuộc của cả xã hội trong việc giáo dục toàn diện học sinh, sinh viên. Thực hiện chỉ đạo của trung ương và của tỉnh, Sở GD&ĐT đã triển khai thực hiện nhiều giải pháp nhằm nâng cao vai trò của nhà trường trong việc phối hợp với gia đình và xã hội giáo dục, định hướng giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học trong giai đoạn hiện nay. Trong đó tập trung làm tốt các nội dung sau:

(1) Tăng cường công tác phối hợp giữa ngành Giáo dục với các cơ quan, ban ngành, đoàn thể trong giáo dục toàn diện học sinh, sinh viên:

Phối hợp với Tỉnh đoàn Thanh niên xây dựng và triển khai thực hiện Chương trình phối hợp giữa hai ngành theo giai đoạn và theo từng năm học. Trên cơ sở đó, Sở GD&ĐT, các phòng GD&ĐT, các cơ sở giáo dục triển khai có chất lượng, hiệu quả, thiết thực các hoạt động Đoàn, Hội, Đội, tạo ra sự lan tỏa các giá trị đạo đức, lối sống, ứng xử văn hoá rộng rãi trong học sinh, sinh viên.

Phối hợp với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đẩy mạnh triển khai các hoạt động tuyên truyền, giáo dục về văn hóa đọc, về Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Non nước Cao Bằng... hướng tới hình thành, củng cố ở học sinh những giá trị sống đúng đắn: biết yêu và trân trọng sách, yêu mến và tự hào về cảnh quan và những truyền thống văn hóa đẹp của quê hương, quảng bá quê hương góp phần thúc đẩy sự phát triển của dịch vụ du lịch của tỉnh nhà.

Phối hợp với Công an tỉnh ban hành các chương trình, kế hoạch phối hợp, thường xuyên tổ chức các hoạt động phối hợp tuyên truyền, ngoại khóa, tập huấn, bồi dưỡng kiến thức về phòng, chống tội phạm trong ngành Giáo dục.

Phối hợp với Sở Lao động - Thương binh và Xã hội chỉ đạo các Trung tâm giáo dục nghề nghiệp - giáo dục thường xuyên triển khai thực hiện công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học viên.

Phối hợp với Sở Thông tin và Truyền thông, Đài Phát thanh và Truyền hình, Báo Cao Bằng... tổ chức Hội nghị tập huấn về công tác truyền thông cho cán bộ quản lý, công chức ngành Giáo dục,...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Giao lưu với Trung tướng Phạm Tuân, Anh hùng LLVT Nhân dân, anh hùng lao động.

Nguồn ảnh: Trường THCS Hợp Giang, TPCB

(2) Chỉ đạo các nhà trường tăng cường phối hợp với gia đình, xã hội trong giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh

Sở GDĐT hướng dẫn các cơ sở giáo dục triển khai thực hiện cam kết giữa nhà trường, gia đình và các tổ chức chính quyền, đoàn thể liên quan theo Chỉ thị số 71/2008/CT-BGDĐT ngày 23/12/2008 của Bộ trưởng Bộ GDĐT về tăng cường sự phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội trong công tác giáo dục học sinh. Theo đó, công tác phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong việc giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên được thực hiện thường xuyên. Các nhà trường đã triển khai nhiều hoạt động và biện pháp phối hợp với gia đình trong việc giáo dục học sinh, sinh viên thông qua các buổi họp phụ huynh đầu năm, cuối năm, trao đổi qua điện thoại, zalo, phần mềm VnEdu... để kịp thời thông tin đến gia đình các vấn đề liên quan đến người học.

Đa số gia đình học sinh, sinh viên thực hiện tốt trách nhiệm trong giáo dục đạo đức cho con em; chủ động phối hợp với nhà trường cập nhật, trao đổi thông tin; tham gia tích cực các buổi họp, gặp gỡ, trao đổi, xử lý các vấn đề phát sinh liên quan; tạo điều kiện cho con em tham gia hoạt động giáo dục của nhà trường nói chung, giáo dục đạo

** Kỳ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

đức, văn hóa ứng xử nói riêng. Đồng thời, các nhà trường tích cực phối hợp với Công an trên địa bàn xây dựng kế hoạch, tổ chức triển khai công tác đảm bảo an ninh, trật tự tại các cơ sở giáo dục, an ninh, an toàn trong các kỳ thi; phòng, chống khủng bố, tội phạm, tệ nạn xã hội; giáo dục an toàn giao thông; đẩy mạnh phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc trong ngành Giáo dục.

(3) *Đổi mới hình thức tuyên truyền, truyền thông về giáo dục giá trị đạo đức, lối sống, Quy tắc ứng xử*

Hình thức giáo dục giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học khá đa dạng, kết hợp các hình thức giáo dục mang tính truyền thống với các hình thức mới mẻ, hiện đại. Nhiều nhà trường tăng cường tổ chức các hoạt động ngoại khóa giáo dục văn hoá truyền thống như: thi trình diễn trang phục dân tộc; tổ chức các trò chơi dân gian, không gian văn hoá, âm thực...; các hoạt động trải nghiệm, về nguồn, đi tìm địa chỉ đỏ, triển khai dạy học thực địa tại các di tích lịch sử, văn hoá, làng nghề truyền thống trên địa bàn tỉnh...; tổ chức được các buổi giao lưu, gặp mặt với các nhân vật lịch sử để giúp học sinh được tìm hiểu lịch sử truyền thống một cách trực tiếp và sinh động như: Trường THCS Hợp Giang tổ chức giao lưu với Trung tướng - Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân Phạm Tuân; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong giáo dục các giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên thông qua các trang mạng xã hội phổ biến như facebook, zalo; qua các chuyên mục, các trang fanpage của Đoàn, Hội, Đội, fanpage của nhà trường; qua các Infographic, video clip, như các trường THPT Chuyên, THPT thành phố Cao Bằng...; thành lập các câu lạc bộ (CLB) sở thích như: CLB hát then - đàn tính của Trường Phổ thông Dân tộc nội trú tỉnh, Trường THPT Nguyên Bình...

Đẩy mạnh phong trào học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, ngành Giáo dục tích cực xây dựng và nhân rộng các mô hình, điển hình tiên tiến. Tiêu biểu mô hình “Mỗi thầy, cô giáo nhận đỡ đầu từ 01 học sinh có hoàn cảnh khó khăn trong nhà trường” của tập thể Trường Phổ thông Dân tộc nội trú tỉnh đã vinh dự được tôn vinh trong Chương trình Hồ Chí Minh - Hành trình khát vọng năm 2023 do Ban Tuyên giáo Trung ương và Đài Truyền hình Việt Nam tổ chức.

(4) *Tăng cường triển khai xây dựng và thực hiện Quy tắc ứng xử trong trường học:* Đến nay, 100% các cơ sở giáo dục phổ

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

thông ban hành Bộ Quy tắc ứng xử trong trường học có sự tham gia thực hiện của tất cả các đối tượng liên quan đến nhà trường: cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh, sinh viên, cha mẹ học sinh... Việc thực hiện quy tắc ứng xử ngày càng đi vào chiều sâu, tạo chuyển biến rõ nét trong các mối quan hệ giữa nhà trường với gia đình và xã hội, góp phần quan trọng vào việc nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức, lối sống văn hóa cho học sinh, sinh viên.

(5) Tăng cường kiểm tra, giám sát công tác giáo dục giá trị đạo đức, lối sống, Quy tắc ứng xử trong các nhà trường

Việc kiểm tra, đánh giá công tác giáo dục giá trị đạo đức, lối sống gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử văn hóa trong các nhà trường được Sở GDĐT, các phòng GDĐT thực hiện lồng ghép trong các đợt kiểm tra chuyên môn, từ đó, kịp thời hướng dẫn, chỉ đạo các cơ sở giáo dục triển khai thực hiện đảm bảo phù hợp với điều kiện của địa phương, đơn vị.

Nhờ đó, kết quả chất lượng giáo dục đạo đức cho học sinh, sinh viên trong 3 năm học gần đây cơ bản được nâng lên so với năm học 2019 - 2020 (thời điểm trước khi thực hiện Quy tắc ứng xử trong trường học): trung bình tỉ lệ học sinh tiểu học xếp loại rèn luyện mức Tốt, Khá hằng năm đạt trên 98%; cấp THCS đạt 98%; cấp THPT đạt 96,8%; kết quả rèn luyện của sinh viên Cao đẳng Sư phạm đạt 100% từ Khá trở lên.

Bên cạnh đó, công tác giáo dục giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử trong trường học hiện nay cũng còn một số tồn tại, hạn chế: một số ít học sinh nhận thức về mục tiêu lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống chưa rõ ràng, còn có tư tưởng ỷ lại, chưa tích cực trong học tập, rèn luyện; ý thức tổ chức kỷ luật chưa cao; một số ít phụ huynh vẫn chưa dành sự quan tâm thỏa đáng cho việc giáo dục con em mình; một số cơ sở giáo dục vẫn còn xảy ra tình trạng mất an toàn trường học, vi phạm Quy tắc ứng xử; một vài sự vụ về bạo lực học đường vẫn còn diễn ra ở một số đơn vị gây ảnh hưởng tiêu cực đến việc giáo dục thế hệ trẻ.

Nguyên nhân của những hạn chế trên là do nhận thức của một số ít cán bộ quản lý về tầm quan trọng của công tác phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội trong giáo dục, định hướng giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử văn hóa chưa thực sự đầy đủ, dẫn đến tình trạng triển khai xây dựng bộ Quy tắc ứng xử còn mang tính hình thức,

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

không phát huy được vai trò của các lực lượng xã hội trong công tác giáo dục học sinh; thiếu đổi mới sáng tạo trong công tác giáo dục, định hướng giá trị đạo đức, lối sống gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử của trường học nên chưa thu hút được sự quan tâm, chú ý của học sinh dẫn đến hiệu quả triển khai thực hiện chưa cao.

Trong thời gian tới, để nâng cao hơn nữa chất lượng công tác giáo dục, định hướng giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử văn hóa, ngành GD&ĐT tiếp tục thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, tiếp tục triển khai có hiệu quả các Chương trình, Đề án của trung ương, của tỉnh về giáo dục đạo đức lối sống, xây dựng văn hóa ứng xử trong nhà trường. Tăng cường công tác tuyên truyền, vận động, huy động sự vào cuộc của gia đình, xã hội trong việc giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên. Nâng cao hiệu quả công tác truyền thông, tạo sự đồng thuận của cộng đồng xã hội đối với các hoạt động của ngành Giáo dục.

Hai là, tích cực đổi mới phương pháp, hình thức giáo dục giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử của nhà trường. Trong đó tăng cường tổ chức các hoạt động trải nghiệm thực tế, ngoại khóa, các hoạt động giáo dục truyền thông văn hóa, lịch sử...; phát huy hơn nữa vai trò của các tổ chức Đoàn, Hội, Đội trong việc tổ chức các hoạt động tình nguyện, từ thiện, văn nghệ, thể thao... góp phần giáo dục học sinh, sinh viên về lòng nhân ái, tinh thần đoàn kết và trách nhiệm với cộng đồng, xã hội.

Ba là, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên làm công tác tư tưởng chính trị, giáo dục đạo đức, lối sống; tạo điều kiện cho cán bộ quản lý, giáo viên được bồi dưỡng để có kiến thức, kỹ năng tư vấn tâm lý theo quy định của Bộ GDĐT.

Bốn là, tăng cường chuyển đổi số và ứng dụng chuyển đổi số để góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục đạo đức, lối sống, thực hiện Quy tắc ứng xử cho học sinh, sinh viên.

Năm là, chủ động huy động các nguồn lực từ gia đình và xã hội để xây dựng trường học xanh - sạch - đẹp - an toàn và thực hiện công tác tư vấn tâm lý, công tác xã hội trường học hướng tới xây dựng mỗi nhà trường trở thành một trung tâm văn hóa giáo dục, rèn luyện lý tưởng, phẩm chất, nhân cách, lối sống cho thế hệ trẻ.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

CHĂM LO GIÁO DỤC VÀ BẢO VỆ TRẺ EM, XÂY DỰNG GIA ĐÌNH BỀN VỮNG GÓP PHẦN GIẢM THIỂU TÌNH TRẠNG LY HÔN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH CAO BẰNG

Sở Lao động - Thương binh và Xã hội

Trẻ em là nguồn hạnh phúc của gia đình, là tương lai của dân tộc, là lớp người kế tục sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Sự nghiệp chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em là trách nhiệm của Đảng, Nhà nước, các đoàn thể nhân dân, của mọi công dân và mỗi gia đình. Từ trước đến nay, gia đình luôn giữ vai trò hàng đầu, là yếu tố quyết định đối với việc bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em. Trẻ em là thành phần quan trọng cấu thành gia đình. Quan hệ huyết thống và quan hệ nuôi dưỡng chính là hai trong ba mối quan hệ cơ bản tạo nên gia đình. Cha mẹ và các thành viên trong gia đình là những người gần gũi mật thiết thường xuyên ở bên cạnh trẻ em, việc chăm sóc con trẻ không chỉ là trách nhiệm mà còn là “*bản năng*” của họ. Trong gia đình, việc bảo vệ chăm sóc, giáo dục trẻ em luôn được thực hiện một cách khoa học với những kiến thức, kỹ năng phù hợp. Chăm sóc gắn liền với bảo vệ, xác định gia đình chính là nơi an toàn nhất cho trẻ em. Bởi vậy, việc chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em và xây dựng gia đình bền vững, hạnh phúc là điều rất quan trọng trong đời sống xã hội.

Qua hơn 10 năm triển khai thực hiện Chỉ thị số 20-CT/TW, ngày 5/11/2012 của Bộ Chính trị về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em trong tình hình mới”, tỉnh Cao Bằng đã đạt được những kết quả nổi bật. Nhận thức, ý thức trách nhiệm của nhiều cấp uỷ, tổ chức đảng, chính quyền, cộng đồng và gia đình đối với công tác trẻ em có sự chuyển biến tích cực. Công tác quản lý nhà nước về trẻ em đã có sự chuyển biến rõ rệt. Công tác hỗ trợ trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, phòng chống đuối nước, xâm hại và bạo lực trẻ em ngày càng được quan tâm. Sự tham gia của trẻ em vào các vấn đề liên quan đến trẻ em và hoạt động xã hội được tăng cường. Sự phối hợp giữa các ban, ngành, đoàn thể, giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong chăm sóc, giáo dục, bảo vệ trẻ em ngày càng chặt chẽ và có hiệu quả.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Tạo môi trường chăm lo, giáo dục và bảo vệ trẻ em trong gia đình được quan tâm; cha mẹ luôn tạo một bầu không khí yêu thương, đoàn kết, gắn bó giữa các thành viên gia đình. Với những trẻ em có một số năng khiếu, cha mẹ đã phát hiện, khuyến khích tạo mọi điều kiện để ươm mầm tài năng. Việc chăm sóc phát triển trí tuệ cho trẻ em có quan hệ chặt chẽ với việc giáo dục, xã hội hoá trẻ em. Quan điểm giáo dục hiện nay coi gia đình là một trong ba môi trường giáo dục trẻ em; gia đình là trường học đầu tiên và suốt đời của mỗi con người. Đẩy mạnh xây dựng môi trường gia đình, nhà trường, cộng đồng an toàn, lành mạnh, thân thiện với trẻ em.

Công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em của tỉnh thời gian qua luôn được các cấp ủy đảng, chính quyền, Sở, ban ngành, đoàn thể các cấp quan tâm, lãnh chỉ đạo và đạt được nhiều kết quả, đặc biệt với vai trò của ngành chuyên môn Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đã tham mưu trình UBND tỉnh ban hành các văn bản triển khai thực hiện công tác chăm sóc trẻ em¹³. Qua đó đã lan tỏa trong toàn xã hội, nâng cao nhận thức, hiểu biết cho cán bộ và nhân dân về công tác trẻ em góp phần huy động được sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị từ cấp tỉnh đến cơ sở tham gia vào công tác bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em, thực hiện quyền trẻ em một cách hiệu quả và các khuyến nghị của Ủy ban về quyền trẻ em của Liên hợp quốc nhằm đảm bảo lợi ích tốt nhất cho trẻ em. Thực hiện lồng ghép các mục tiêu, chỉ tiêu trong quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế xã hội của tỉnh. Trẻ em không chỉ là lực lượng đông đảo của hiện tại mà là nguồn nhân lực của tương lai. “Trẻ em hôm nay, thế giới ngày mai”, bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em hôm nay chính là tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, nhân tố tạo nên sự phát triển bền vững, gia đình hạnh phúc. Đây không chỉ là nhiệm vụ của riêng các cấp, các ngành, mà chính là nhiệm vụ của toàn xã hội.

¹³ Kế hoạch triển khai thực hiện Chương trình Chăm sóc sức khỏe tâm thần trẻ em, chăm sóc trẻ em mồ côi giai đoạn 2024 - 2030 trên địa bàn tỉnh; Kế hoạch thực hiện công tác trẻ em trên địa bàn tỉnh Cao Bằng năm 2024; Kế hoạch triển khai Tháng hành động vì trẻ em năm 2024 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch triển khai thực hiện công tác bình đẳng giới và vì sự tiến bộ của phụ nữ tỉnh Cao Bằng năm 2024; tham mưu cho UBND tỉnh trình Tỉnh ủy ban hành Kế hoạch số 324-KH/TU ngày 28/3/2024 về thực hiện Chỉ thị số 28-CT/TW, ngày 25/12/2023 của Bộ chính trị về tăng cường công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Tính đến thời điểm tháng 5/2024 toàn tỉnh có trên 134.000 trẻ em dưới 16 tuổi, chiếm khoảng 25% dân số, trong đó có hơn 50.000 trẻ em dưới 6 tuổi; gần 1.600 trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, chiếm khoảng 1,19% (trẻ em mồ côi cả cha và mẹ, trẻ em bị bỏ rơi, trẻ em khuyết tật, trẻ em nhiễm HIV/AIDS, trẻ em vi phạm pháp luật, trẻ em bị xâm hại tình dục); 72.000 trẻ em có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt¹⁴.

Trong 6 tháng đầu năm 2024, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đã phối hợp với các ngành, các huyện, thành phố tổ chức 10 hội nghị triển khai quy trình hỗ trợ, can thiệp các trường hợp trẻ em bị xâm hại hoặc có nguy cơ bạo lực, bóc lột, bỏ rơi và trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt; những kiến thức về quyền trẻ em, kỹ năng phòng tránh tai nạn thương tích, kỹ năng an toàn mạng cho 767 đại biểu là đại diện lãnh đạo UBND các xã, thị trấn, cán bộ làm công tác Lao động - Thương binh và Xã hội. Thực hiện đầy đủ kịp thời các chính sách hỗ trợ chăm sóc sức khỏe, trợ giúp xã hội, giáo dục đào tạo, trợ giúp pháp lý, hỗ trợ tư vấn đối với trẻ em; 100% trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt được hỗ trợ, can thiệp kịp thời; trợ cấp hàng tháng; công tác giáo dục trẻ em đã có nhiều chuyên viên tích cực, chất lượng học tập được nâng lên, công tác phổ cập giáo dục tiếp tục được duy trì...

*Lãnh đạo huyện Thạch An tặng quà học sinh tại
Diễn đàn trẻ em huyện Thạch An.*

Ảnh: Công Định

¹⁴ Trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt là: Trẻ em sống trong gia đình nghèo, trẻ em sống trong gia đình cận nghèo; trẻ em bỏ học, trẻ em sống trong các gia đình có vấn đề xã hội, trẻ em sống trong gia đình có cả cha và mẹ đi làm ăn xa, trẻ mồ côi cha hoặc mẹ.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Bên cạnh những kết quả đạt được trong 6 tháng đầu năm 2024 toàn tỉnh xảy ra: 14 vụ/30 đối tượng xâm hại trẻ em gồm: hiếp dâm người dưới 16 tuổi 05 vụ; cưỡng tài sản 02 vụ; giao cấu với người dưới 16 tuổi 01 vụ; dâm ô 02 vụ; cố ý gây thương tích 04 vụ; thụ lý vụ ly hôn có con dưới 18 tuổi: 269 vụ, đã giải quyết 247 vụ; Trẻ em bị tai nạn thương tích: 208 trẻ.

Nguyên nhân là do một số gia đình bố mẹ và người thân trong gia đình thiếu hiểu biết, không quan tâm chăm sóc và thiếu kỹ năng phòng, tránh cho con; bố mẹ mãi tập trung làm kinh tế, đi làm ăn xa để con lại cho ông bà chăm sóc; bố mẹ đi làm ăn xa nhà dẫn đến tình trạng ly hôn, không ai chăm sóc cho con trẻ. Hiện nay, nhiều vợ chồng có con nhỏ nhưng phải đi làm ăn xa nhà dẫn đến tình trạng ly hôn một phần là do các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh chủ yếu là doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ, quy mô sản xuất kinh doanh nhỏ lẻ, nhiều doanh nghiệp sử dụng lao động theo mùa vụ, việc làm không ổn định; sự chênh lệch về thu nhập giữa làm nông nghiệp ở địa phương thấp hơn so với đi làm việc ở doanh nghiệp, khu công nghiệp ngoại tỉnh... Vì vậy, nhiều gia đình với mong muốn đi làm việc để có thu nhập ổn định, nhằm tạo dựng một cuộc sống đầy đủ hơn cho bản thân, gia đình. Tuy nhiên, bên cạnh các mặt tích cực có phát sinh một số vấn đề xã hội, trong đó có nhiều cặp vợ chồng ly hôn, chưa quan tâm đến nuôi dạy con, ảnh hưởng đến công tác bảo vệ, chăm sóc giáo dục trẻ em.

Đề góp phần vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. “Gia đình tốt thì xã hội mới tốt, xã hội tốt thì gia đình càng tốt hơn”. Gia đình là nền tảng của xã hội, nó có vai trò quan trọng trong việc bảo đảm cuộc sống cho từng cá nhân, nhu cầu hạnh phúc của các thành viên trong gia đình. Nhưng đó cũng là sự lo âu của xã hội về những rạn nứt và băng hoại các giá trị truyền thống của gia đình Việt Nam về phương diện đạo đức, tình cảm, lối sống, văn hoá... trước những tác động của kinh tế thị trường, trước những cám dỗ của cuộc sống dẫn đến hiện tượng ly hôn, gia đình tan vỡ, trẻ em rơi vào hoàn cảnh đặc biệt khó khăn. Hôn nhân và gia đình luôn có mối liên hệ mật thiết, gắn bó với nhau, là cơ sở, là viên gạch đầu tiên xây dựng nên một gia đình. Do đó cần có sự chung tay góp sức của cả hệ thống chính trị, quyết tâm kéo giảm tình trạng ly hôn qua từng hoạt động thiết thực và cụ thể của từng ngành, từng cấp để xây dựng một gia đình hạnh phúc bền vững. Gia đình êm ấm, hạnh phúc sẽ là

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

hành trang, là nền tảng để mỗi cá nhân, đặc biệt là trẻ em phát huy hết năng lực của mình. Vì vậy trong thời gian tới công tác chăm lo, giáo dục và bảo vệ trẻ em luôn phải được quan tâm hàng đầu và cần tiếp tục thực hiện một số nhiệm vụ giải pháp sau:

1. Tiếp tục bám sát và lãnh đạo thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới; Kế hoạch số 324-KH/TU ngày 28/3/2024 của Tỉnh ủy về thực hiện Chỉ thị số 28-CT/TW, ngày 25/12/2023 của Bộ chính trị về tăng cường công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

2. Tăng cường công tác bảo vệ và chăm sóc trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn; có kế hoạch và biện pháp cụ thể phòng, chống tệ nạn xã hội và bạo hành trong gia đình, xâm hại trẻ em; chống lối sống thực dụng, vị kỷ.

3. Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động theo từng lĩnh vực ngành phụ trách: Đẩy mạnh các hoạt động truyền thông về xây dựng gia đình, đặc biệt, chú trọng đến truyền thông, giáo dục kiến thức tiền hôn nhân, đời sống gia đình thông qua các hoạt động tại đơn vị, địa phương về nghi lễ tôn giáo, phong tục tập quán, kỹ năng ứng xử trong gia đình...đặc biệt là giáo dục thanh niên về đạo đức tình yêu giới tính và những mối quan hệ gia đình ngay từ lúc còn ngồi học ở trường, nhằm cung cấp cho các thành viên trong gia đình những kiến thức, kinh nghiệm xây dựng mối quan hệ gắn kết, yêu thương trách nhiệm giữa các thành viên trong gia đình; rèn luyện đức tính chăm lao động sản xuất, không bạo lực gia đình, tránh xa tệ nạn xã hội như: cờ bạc, rượu, ma túy...; nghĩa vụ của vợ chồng trong quan hệ hôn nhân là phải tôn trọng yêu thương chung thủy, quan tâm chăm sóc, giúp đỡ, cùng chia sẻ công việc gia đình, tạo điều kiện trong công việc, học tập, tham gia hoạt động xã hội theo luật hôn nhân gia đình.

4. Thường xuyên phổ biến giáo dục pháp luật trong cơ quan đơn vị và cộng đồng về hôn nhân gia đình như: Luật Hôn nhân và gia đình, Luật Bình đẳng giới, Luật trẻ em, Luật phòng, chống bạo lực gia đình,... để các cặp vợ chồng hiểu được quyền cũng như trách nhiệm của mình đối với gia đình, cộng đồng và xã hội, ngăn chặn sự xâm nhập của các tệ nạn xã hội vào gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

5. Nâng cao nhận thức của các cặp vợ chồng về vai trò, vị trí, trách nhiệm của mình trong xây dựng gia đình, phải yêu thương, tôn trọng, lắng nghe, chia sẻ và trách nhiệm, điều quan trọng nhất là phải biết nghĩ về con cái, tôn trọng những giá trị truyền thống của gia đình Việt Nam, không vướng vào các tệ nạn xã hội, sống thủy chung,... Khi có mâu thuẫn, xung đột xảy ra cần bình tĩnh, khéo léo giải quyết các vấn đề, mỗi người nên tự biết điều chỉnh, bỏ cái “tôi”, sống có trách nhiệm với gia đình và xã hội.

6. Chính quyền và các tổ chức đoàn thể địa phương chú trọng thực hiện các chính sách, giải pháp tạo việc làm tại chỗ thông qua chương trình, dự án phát triển kinh tế xã hội; nhân rộng các mô hình kinh tế hộ tiên tiến; bảo đảm kết quả bền vững của chương trình giảm nghèo và tạo việc làm cho các gia đình có hoàn cảnh khó khăn, hộ nghèo, cận nghèo phát triển kinh tế hộ gia đình ổn định; thu hút doanh nghiệp, tạo nhiều việc làm phù hợp cho lực lượng đang tuổi lao động chưa có việc làm hay có việc làm nhưng chưa ổn định, thu nhập thấp.

7. Cần tăng cường hơn nữa công tác hòa giải để các cặp vợ chồng muốn ly hôn có cơ hội trở lại đoàn tụ, cùng nhau xây dựng gia đình hạnh phúc và nuôi dạy con cái. Đặc biệt các tổ hòa giải cơ sở cần phát huy vai trò hòa giải với nhiều hình thức, giải thích cho các cặp vợ chồng biết được những hệ lụy có thể xảy ra với con cái của họ sau khi họ ly hôn để họ thấy được trách nhiệm của họ đối với con cái và tự hàn gắn, hóa giải các mâu thuẫn về sống chung lại với nhau.

8. Quan tâm, tạo điều kiện chăm sóc, giúp đỡ trẻ em trong các gia đình đã và đang xảy ra tình trạng xâm hại, bạo hành, ly hôn có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn. Biểu dương, nhân rộng những tấm gương sáng về đạo lý gia đình, gia đình điển hình trong khó khăn vươn lên xây dựng gia đình hòa thuận, giữ vững hạnh phúc, nuôi dạy học giỏi, thành đạt, hiếu thảo, chăm lo phụng dưỡng ông bà, kính trên, nhường dưới và nhân rộng các mô hình gia đình vượt khó vươn lên, gia đình làm kinh tế giỏi, gia đình hiếu học, gia đình trẻ hạnh phúc, gia đình nhiều thế hệ chung sống mẫu mực, bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em... Mạnh mẽ lên án những hành vi thiếu đạo đức trong hôn nhân, bạo hành trong gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

**NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN
CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT; THAM GIA XÓA ĐÓI
GIẢM NGHÈO, TẠO NỀN TẢNG CHO CÁC DÂN TỘC
THIẾU SỐ VÙNG SÂU, VÙNG XA, VÙNG BIÊN GIỚI
AN TÂM, ĐỊNH CANH, ĐỊNH CƯ VÀ BẢO TỒN PHÁT HUY
VĂN HOÁ GIA ĐÌNH**

Ban Dân tộc tỉnh

Cao Bằng là tỉnh miền núi, vùng cao, biên giới, thuộc phía Đông Bắc của Tổ quốc; dân số toàn tỉnh trên 54 vạn người, trên 20 dân tộc cùng sinh sống trên địa bàn; trong đó dân tộc thiểu số (DTTS) chiếm gần 95%, với 35 thành phần dân tộc. Đồng bào DTTS sinh sống chủ yếu ở vùng sâu, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn, trình độ dân trí không đồng đều, việc tiếp cận thông tin và pháp luật chưa nhiều; chưa chủ động tìm hiểu, học tập, nghiên cứu pháp luật; khả năng nhận thức và hiểu biết về pháp luật còn hạn chế. Cấp uỷ, chính quyền các cấp xác định việc tuyên truyền chính sách, pháp luật trong đồng bào DTTS ở vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới là một trong những nhiệm vụ hết sức quan trọng; trong đó xác định nội dung tuyên truyền chính sách, pháp luật, công tác xóa đói giảm nghèo, tạo điều kiện cho các dân tộc ổn định nơi cư trú, phát triển kinh tế, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa gia đình trên địa bàn tỉnh.

Công tác tuyên truyền chính sách, pháp luật; xoá đói giảm nghèo là nhiệm vụ hết sức quan trọng; cấp uỷ, chính quyền các cấp quan tâm chỉ đạo quán triệt tuyên truyền. Ban Dân tộc tỉnh là cơ quan chuyên môn tham mưu cho UBND tỉnh về triển khai thực hiện công tác dân tộc và chính sách dân tộc. Trong những năm qua, Ban đã chủ động xây dựng kế hoạch tuyên truyền về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước đối với đồng bào các dân tộc; trong đó, có Dự án 10 về thông tin, tuyên truyền, vận động trong vùng đồng bào DTTS và miền núi, kiểm tra, giám sát đánh giá việc tổ chức thực hiện chương trình¹⁵.

¹⁵ Theo Quyết định số 1719/QĐ-TTg ngày 14/10/2021 về phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia (CTMTQG) phát triển KT-XH vùng đồng bào DTTS và miền núi giai đoạn 2021 - 2030.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Với mục tiêu của Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển KT-XH vùng đồng bào DTTS, nhằm khai thác tiềm năng, lợi thế của các địa phương trong vùng đồng bào DTTS và miền núi; đổi mới sáng tạo, đẩy mạnh phát triển kinh tế, bảo đảm an sinh xã hội; giảm nghèo nhanh, bền vững, thu hẹp dần khoảng cách về mức sống, thu nhập bình quân của vùng DTTS đặc biệt khó khăn so với bình quân chung của cả tỉnh; sắp xếp, bố trí ổn định dân cư, xây dựng hệ thống kết cấu hạ tầng KT-XH đồng bộ, kết nối với các vùng phát triển; phát triển hệ thống giáo dục, đào tạo, y tế, văn hóa; cải thiện rõ rệt đời sống của Nhân dân; cải thiện về số lượng, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, người lao động là người DTTS; giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa tốt đẹp của các DTTS đi đôi với xóa bỏ phong tục tập quán lạc hậu; thực hiện bình đẳng giới và giải quyết những vấn đề cấp thiết đối với phụ nữ và trẻ em; xây dựng hệ thống chính trị ở cơ sở vững mạnh, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, bảo đảm an ninh biên giới quốc gia; củng cố, tăng cường khối đại đoàn kết các dân tộc, nâng cao niềm tin của đồng bào các dân tộc đối với Đảng và Nhà nước.

Sau 03 năm tổ chức triển khai thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển KT-XH vùng đồng bào DTTS và miền núi, công tác tuyên truyền, vận động trong vùng đồng bào DTTS đã đạt được một số kết quả nổi bật: Cấp tỉnh: Tổ chức 48 hội nghị tuyên truyền, vận động đồng bào DTTS trên địa bàn tỉnh với 3.738 lượt đại biểu tham gia; tổ chức phổ biến pháp luật cho cán bộ, công chức và nhân dân tại các xã, xóm trên địa bàn được 189 hội nghị với 12.388 lượt người tham dự. Phối hợp với Báo Cao Bằng xây dựng 01 banner về tuyên truyền Chương trình, phát hành 03 chuyên trang và 38 chuyên mục về công tác dân tộc; phối hợp với Báo Dân tộc và Phát triển, Đài Phát thanh - Truyền hình Cao Bằng thực hiện tuyên truyền được 45 chuyên mục phát thanh, 45 chuyên mục truyền hình; 59 bài, 40 tin và 178 ảnh tuyên truyền trên báo Dân tộc và Phát triển; góp phần bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá truyền thống của các DTTS và miền núi gắn với phát triển du lịch. Cấp huyện: Tổ chức 14 hội nghị tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật và tuyên truyền, vận động đồng bào DTTS & miền núi tại các xã; 03 phóng sự tuyên truyền về Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển KT-XH vùng đồng bào DTTS và miền núi giai đoạn 2021 - 2025; 15 file, bài tuyên truyền qua chuyên mục phát thanh trên hệ thống truyền thanh và xe lưu động đến các xóm, điểm chợ.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, tăng cường nâng cao khả năng tiếp cận và thụ hưởng trợ giúp pháp lý cho vùng đồng bào DTTS và miền núi cũng được chú trọng triển khai. Toàn tỉnh đã tổ chức được 135 hội nghị tuyên truyền nâng cao nhận thức về trợ giúp pháp lý cho cán bộ, công chức cấp huyện, xã, những người tham gia công việc của xóm, tổ dân phố và đông đảo người dân với gần 7.300 lượt người tham gia.

Ban Dân tộc tỉnh đã phối hợp đã tổ chức các hoạt động tuyên truyền, vận động thay đổi “nếp nghĩ, cách làm” góp phần xóa bỏ các định kiến và khuôn mẫu giới trong gia đình và cộng đồng, những tập tục văn hóa có hại và một số vấn đề xã hội cấp thiết cho phụ nữ và trẻ em (như: tập huấn, bồi dưỡng nâng cao năng lực, kỹ năng liên quan đến thực hiện bình đẳng giới và giải quyết những vấn đề cấp thiết đối với phụ nữ và trẻ em) với hơn 17.153 lượt người tham gia; 80 hội nghị, tập huấn tuyên truyền trực tiếp cho hơn 5.000 lượt người tham gia (gồm nhóm đối tượng là vị thành niên, thanh niên người DTTS, học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú); 125 buổi ngoại khoá, nói chuyện chuyên đề về sức khỏe sinh sản, tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống cho 11.363 cho đoàn viên, thanh niên sinh sống tại các xóm thuộc xã biên giới, xã vùng III, học sinh, giáo viên các trường phổ thông dân tộc nội trú; cấp phát 35.500 tờ rơi tuyên truyền.

25 cuộc thi “Rung chuông vàng” tuyên truyền giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào DTTS và miền núi thu hút trên 5.000 em học sinh dân tộc thiểu số đang học tập tại các cấp trường bán trú và dân tộc nội trú trên địa bàn tỉnh tham gia

Lãnh đạo Ban Dân tộc tỉnh trao giải nhất cho học sinh tại Hội thi Rung chuông vàng của Trường PTĐTNT THCS huyện Hạ Lang năm 2023.

Nguồn ảnh: Ban Dân tộc tỉnh

Công tác tuyên truyền chính sách, pháp luật; tham gia xóa

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

đói giảm nghèo, tạo nền tảng cho các dân tộc thiểu số vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới an tâm, định canh, định cư được quan tâm triển khai thực hiện, qua đó góp phần phát triển KT-XH, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần đồng bào vùng đồng bào DTTS và miền núi để tiến tới mục tiêu giảm nghèo nhanh, bền vững, giảm dần số xã, thôn đặc biệt khó khăn; phát triển toàn diện giáo dục, đào tạo, y tế, văn hóa; cải thiện rõ rệt đời sống của Nhân dân; tỷ lệ giảm nghèo bình quân giảm trên 4%/năm.

Các cơ quan báo chí trên địa bàn tỉnh tích cực đăng tải, thông tin các nội dung hoạt động, kết quả thực hiện các dự án, tiểu dự án, nội dung thành phần của Chương trình mục tiêu quốc gia; tăng cường đưa tin, bài trên các chuyên trang, chuyên mục, kịp thời đưa tin về những mô hình hay, gương điển hình tiên tiến trong thực hiện chính sách dân tộc và các chương trình mục tiêu quốc gia để nhân dân, cộng đồng biết, chủ động, sáng tạo, tạo động lực cùng tham gia thực hiện.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác tuyên truyền chính sách, pháp luật trong đồng bào dân tộc thiểu số ở vùng sâu, vùng xa, biên giới vẫn còn một số hạn chế, tồn tại như: hiệu quả công tác tuyên truyền chưa thật sự đạt được như mong muốn; một số địa phương áp dụng hình thức và nội dung tuyên truyền chưa phù hợp với đối tượng tuyên truyền; một số ít cán bộ, công chức, lực lượng báo cáo viên, tuyên truyền viên còn yếu kỹ năng tuyên truyền; sự phối hợp tham gia giữa các lực lượng tuyên truyền chưa đồng bộ, thiếu sự thống nhất; các thế lực thù địch trong và ngoài nước lợi dụng các vấn đề về dân tộc, tín ngưỡng ra sức tuyên truyền, xuyên tạc những luận điệu sai trái về chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước ta, đặc biệt liên quan đến lĩnh vực dân tộc... gây rối an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, chia rẽ khối đoàn kết giữa các dân tộc trên địa bàn tỉnh.

Để góp phần nâng cao chất lượng công tác tuyên truyền chính sách, pháp luật cho các DTTS ở vùng sâu, vùng xa, biên giới, tăng cường khối đoàn kết các dân tộc trên địa bàn tỉnh, trong thời gian tiếp theo Ban Dân tộc tỉnh tập trung triển khai thực hiện một số giải pháp như sau:

Một là, tiếp tục tham mưu cho Tỉnh ủy, Hội đồng nhân dân, UBND tỉnh thực hiện tốt công tác dân tộc và chính sách dân tộc; góp phần xóa đói, giảm nghèo ở vùng đồng bào DTTS và miền núi;

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

đặc biệt Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển KT-XH vùng đồng bào DTTS và miền núi.

Hai là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền sâu rộng chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước cho các tầng lớp Nhân dân, nhất là các DTTS ở vùng sâu, vùng xa, biên giới phải đảm bảo đúng nguyên tắc: Kiên trì, thường xuyên, dễ hiểu, dễ nhớ, dễ thực hiện; sử dụng ngôn ngữ tuyên truyền phù hợp với phong tục tập quán, văn hoá truyền thống của từng dân tộc, từng địa bàn.

Ba là, tăng cường phối hợp giữa các ban, ngành, đoàn thể trong công tác tuyên truyền các chủ trương, chính sách liên quan đến dân tộc, tôn giáo, tình hình quốc phòng - an ninh, phòng, chống tội phạm, âm mưu, phương thức, thủ đoạn của các thế lực thù địch...bằng nhiều hình thức đa dạng, phong phú và phù hợp với vùng đồng bào DTTS và miền núi và điều kiện thực tế tại các địa phương trong tỉnh.

Bốn là, phát huy vai trò tích cực của đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên của các đoàn thể chính trị - xã hội trong công tác tuyên truyền, vận động đồng bào DTTS. Tăng cường tập huấn, bồi dưỡng nâng cao năng lực, kỹ năng cho đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên, đặc biệt là kỹ năng ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong công tác tuyên truyền.

Năm là, đảm bảo tính đồng bộ, thống nhất trong quá trình phối hợp, tham gia thực hiện công tác tuyên truyền chính sách, pháp luật. Đặc biệt là sự tham gia của đồng bào DTTS, đối tượng thụ hưởng chính.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

ĐẨY MẠNH ĐA DẠNG HOÁ THỂ LOẠI BÁO CHÍ TUYÊN TRUYỀN VỀ CÔNG TÁC GIA ĐÌNH VÀ XÂY DỰNG VĂN HOÁ GIA ĐÌNH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH

Báo Cao Bằng

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm, chăm lo và đề cao vai trò của gia đình trong xã hội. Người căn dặn “Nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, gia đình tốt thì xã hội mới tốt, xã hội tốt thì gia đình càng tốt... Hạt nhân của xã hội là gia đình”. Nhận thức được vai trò to lớn của gia đình, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm chăm lo, xây dựng, phát triển gia đình ấm no, tự do, phồn vinh, hạnh phúc, đảm bảo tiến bộ và văn minh. Trong văn kiện các kỳ từ Đại hội VI đến Đại hội XII hầu như đều nhắc đến và nhấn mạnh vai trò của gia đình đối với sự hình thành nhân cách mỗi con người, bảo tồn và phát triển văn hóa dân tộc, xây dựng và phát triển đất nước. Đặc biệt, tại Chi thị số 06-CT/TW ngày 24/6/2021 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới, đã khẳng định "Gia đình là tế bào của xã hội, nơi duy trì nòi giống, môi trường lưu giữ, giáo dục, trao truyền các giá trị văn hóa dân tộc cho các thành viên trong gia đình. Xây dựng gia đình hạnh phúc chính là tạo nền tảng để xây dựng xã hội hạnh phúc, là vấn đề hết sức hệ trọng của dân tộc ta. Công tác xây dựng gia đình vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển bền vững đất nước".

Xác định công tác tuyên truyền là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu nhằm thay đổi nhận thức, ý thức, góp phần đưa các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật Nhà nước vào cuộc sống, những năm qua, Báo Cao Bằng đã thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị được giao, trong đó, thực hiện hiệu quả công tác tuyên truyền về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh.

Ban Chi uỷ, Ban Biên tập đã quán triệt, triển khai, phổ biến việc thực hiện các Chỉ thị, nghị quyết văn bản của Đảng, Nhà nước và của tỉnh về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình đến 100% cán bộ, đảng viên, viên chức, người lao động của đơn vị. Lãnh đạo, chỉ đạo công tác thông tin, tuyên truyền các nội dung về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên các ấn phẩm Báo theo đúng định hướng của cấp trên.

Phân công phòng chuyên môn phụ trách, xây dựng kế hoạch

** Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

tuyên truyền theo tháng, quý, năm trên các ấn phẩm của Báo. Phối hợp với các sở, ban, ngành liên quan tuyên truyền có trọng tâm, trọng điểm, có chiều sâu các sự kiện, các vấn đề liên quan công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh. Chú trọng nâng cao chất lượng các ấn phẩm của Báo, từng bước nâng cao chất lượng, nội dung, hình thức và quy mô hoạt động.

Hiện nay, Báo Cao Bằng có 3 ấn phẩm: Báo in xuất bản 4 kỳ/tuần, mỗi kỳ phát hành trên 5.000 tờ, phát hành rộng rãi đến các cơ quan, đơn vị, chi bộ, đảng bộ cơ sở, các tổ, xóm trong tỉnh và những người có uy tín trong cộng đồng; Tờ tin ảnh vùng cao mỗi tháng xuất bản 1 số, mỗi số phát hành trên 2.000 cuốn và Báo điện tử. Báo Cao Bằng đang đổi mới và chuyển mạnh các thông tin của báo qua các nền tảng mạng xã hội, như: Fanpage Báo Cao Bằng Online; youtube Báo Cao Bằng Online...

Nhận thức rõ nhiệm vụ tuyên truyền về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình có ý nghĩa rất quan trọng, góp phần thay đổi nhận thức, cổ vũ, động viên các tầng lớp nhân dân thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới, Báo Cao Bằng đã đa dạng hoá thể loại tuyên truyền với các hình thức tuyên truyền phong phú, đa dạng với các loại hình báo chí: tin, bài, ảnh, ký, phóng sự, truyền hình Internet; Poscat...

Gia đình là hạt nhân của xã hội

Ảnh: Xuân Trường

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Đối với báo in, Báo tập trung thực hiện các bài viết mang tính chuyên sâu, chuyên đề, hướng đến đọc chậm, lắng đọng. Thông tin không chỉ là dòng thời sự mà còn mang tính giải thích, bình luận, làm rõ hơn bản chất của các sự kiện, vụ việc một cách khách quan, đa chiều và gợi mở các giải pháp với sự tham gia của các chuyên gia, nhà lý luận, nhà quản lý cùng đội ngũ phóng viên của đơn vị.

Đối với báo điện tử, báo nỗ lực đổi mới nội dung, cân bằng giữa thông tin mang tính tư tưởng, chính trị với công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình nhưng cũng được thể hiện mang tính giáo dục, định hướng. Báo điện tử, phát huy thế mạnh, cập nhật thường xuyên những vấn đề liên quan đến công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình. Các sản phẩm, bài viết được trình bày ngày càng hiện đại, đa phương tiện, dưới dạng longform, Infographics, E-magazin..., kết hợp nội dung văn bản với hình ảnh, video và đồ họa được báo chăm chút và thực hiện với tần suất ngày càng nhiều hơn. Điều này cũng giúp dễ nhớ, dễ hiểu, dễ đồng thuận, nhất là trước các chủ trương chính sách, các quyết định quan trọng của Đảng và Nhà nước.

Đặc biệt, từ tháng 6/2024, Báo đẩy mạnh thực hiện thể loại báo chí tuyên truyền dưới dạng Podcast trên ấn phẩm Báo Điện tử. Podcast với lợi thế cho phép bất cứ ai, đơn giản chỉ cần sóng internet, một chiếc điện thoại thông minh, là có thể dễ dàng tìm kiếm, tải về để nghe, thậm chí tua lại bất kì tệp âm thanh nào, cũ hay mới, dài hay ngắn, bất cứ khi nào và bất cứ ở đâu đã tạo nên luồng gió mới, tăng sự lôi cuốn, hấp dẫn bạn đọc.

Báo duy trì các chuyên mục: *Đưa Nghị quyết Đảng vào cuộc sống, Tìm trong vốn cổ, Xã hội, Sức khoẻ - Đời sống, Văn hóa ẩm thực, Non nước Cao Bằng, Nét đẹp quê hương, Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống...* Thông qua các bài viết phản ánh toàn diện vấn đề xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước hiện nay. Các hoạt động tổ chức, triển khai công tác gia đình của các cấp uỷ đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và đoàn thể trên địa bàn tỉnh; phát hiện, phản ánh các mô hình gia đình văn hoá tiêu biểu, nền nếp, ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo, vợ chồng hòa thuận, anh chị em đoàn kết, thương yêu nhau. Đề cao vai trò của gia đình trong nuôi dưỡng, định hướng giá trị, giáo dục thế hệ trẻ. Kiên quyết đấu tranh chống lối sống thực dụng, tệ nạn xã hội, bạo lực gia đình, xóa bỏ các hủ tục, tập quán lạc

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

hậu trong hôn nhân và gia đình. Khắc phục bệnh thành tích, hình thức trong công tác xây dựng gia đình.

Đồng thời, Báo Cao Bằng phản ánh các vấn đề hạn chế tồn tại trong công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh, như: Mặt trái của cơ chế thị trường và lối sống thực dụng tác động mạnh tới các giá trị đạo đức truyền thống và lối sống lành mạnh; sự phân hóa giàu nghèo tiếp tục tác động đến không ít gia đình; vẫn còn có hành vi vi phạm pháp luật về hôn nhân và gia đình. Tảo hôn vẫn là hiện tượng đáng lo ngại ở nhiều dân tộc thiểu số. Bên cạnh đó, không ít gia đình dân tộc thiểu số ở một số địa phương thuộc vùng sâu vùng xa vẫn còn hôn nhân cận huyết; một số gia đình có biểu hiện coi trọng chức năng kinh tế, sao nhãng chức năng giáo dục con cái; vẫn còn tình trạng bạo lực gia đình, đặc biệt là bạo lực của chồng đối với vợ; nhiều giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của gia đình như hiếu nghĩa, thủy chung, kính trên, nhường dưới đang có biểu hiện xuống cấp,...

Kết quả, từ năm 2021 đến nay, Báo Cao Bằng đã đăng tải gần 2.500 tin, bài, ảnh, clips, phóng sự, truyền hình... thông tin, tuyên truyền về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên các ấn phẩm Báo. Thông qua đa dạng hoá thể loại báo chí tuyên truyền về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh, Báo Cao Bằng đã góp phần tạo ra sự chuyển biến về nhận thức trong các cấp, ngành, các tầng lớp nhân dân và toàn xã hội về vai trò, vị trí của công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh. Công tác bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em và chăm sóc người cao tuổi trong gia đình được coi trọng và có nhiều tiến bộ; bình đẳng giới, quyền trẻ em, vai trò của phụ nữ trong gia đình và xã hội; chăm lo, vun đắp, xây dựng, giữ gìn hạnh phúc gia đình là giá trị cao đẹp mà mỗi người Việt Nam luôn quan tâm thực hiện và hướng tới. Các giá trị chung thủy, yêu thương, chia sẻ và bình đẳng trong hôn nhân luôn được coi trọng.

Thời gian tới để đẩy mạnh đa dạng hoá thể loại báo chí tuyên truyền về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh, Báo Cao Bằng tập trung triển khai thực hiện các nhiệm vụ trọng tâm sau:

1. Ban Chi uỷ, Ban Biên tập tiếp tục tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của cán bộ, viên chức, phóng viên đơn vị về công tác tuyên truyền công tác gia đình và xây

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

dựng văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh.

2. Công tác tuyên truyền bám sát thực tiễn đời sống, diễn biến tư tưởng, tâm trạng của các tầng lớp nhân dân; tăng cường đưa phóng viên, xuống cơ sở, thâm nhập thực tế để tìm hiểu, khai thác thông tin, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của các tầng lớp nhân dân, phát hiện những mô hình hay, nhân tố mới, điển hình tiên tiến về gia đình văn hoá tiêu biểu để tuyên truyền, phổ biến, nhân rộng.

3. Nội dung tuyên truyền, phổ biến các chủ trương, chính sách của Đảng về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình ngắn gọn, dễ đọc, dễ hiểu, dễ nhớ, phù hợp với từng đối tượng bạn đọc để vận dụng, làm theo. Hình thức thể hiện phải hấp dẫn, lôi cuốn; chủ đề, bố cục chặt chẽ, chú thích đầy đủ các thông tin cần thiết.

4. Cán bộ phóng viên, biên tập viên nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ, trau dồi kiến thức, am hiểu phong tục, tập quán, các giá trị văn hoá truyền thống gia đình các dân tộc trên địa bàn tỉnh. Mỗi dân tộc có những nét văn hóa, phong tục, tập quán riêng; vì vậy, phải tìm hiểu, nắm rõ để phân tích đúng, sai và xây dựng các tuyên bài chuyên sâu, dài kỳ.

5. Tăng cường tập huấn, bồi dưỡng cho phóng viên, biên tập viên nâng cao trình độ, kỹ năng tác nghiệp từ đó khơi dậy tính sáng tạo trong mỗi tác phẩm báo chí, đa dạng về thể loại, phong phú về nội dung.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

PHÁT HUY VAI TRÒ, THỂ MẠNH KÊNH THÔNG TIN ĐẠI CHÚNG ĐỔI MỚI TUYÊN TRUYỀN XÂY DỰNG GIÁ TRỊ VĂN HÓA GIA ĐÌNH ĐÁP ỨNG YÊU CẦU THỰC TIỄN

Đài Phát thanh – Truyền hình Cao Bằng

Kênh thông tin đại chúng đóng vai trò quan trọng trong tiến trình phát triển KT-XH, tác động và chi phối đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Những năm qua Đài PT-TH Cao Bằng đã phát huy thể mạnh kênh thông tin đại chúng, góp phần thúc đẩy công tác tuyên truyền trong lĩnh vực “Xây dựng giá trị văn hóa gia đình, đáp ứng nhu cầu thực tiễn” trên địa bàn tỉnh.

Là một trong những cơ quan báo chí của tỉnh, với hai loại hình Báo nói, báo hình và trang thông tin điện tử, hiện Đài PT-TH Cao Bằng duy trì 15h phát sóng/ ngày với thời lượng sản xuất mới 5-6h gồm 5 bản tin truyền hình, 43 chuyên mục, 4 bản tin phát thanh và 10 chương trình phát thanh tiếng việt và các thứ tiếng Tày - Nùng, Mông, Dao. Ngoài các chương trình thời sự, Đài đã mở các chuyên mục như: Văn hóa - Thể thao; Phụ nữ và cuộc sống; Sắc màu văn hóa; Người cao tuổi; Mỗi tuần một chuyện... Các chuyên mục đã tuyên truyền sâu về giá trị văn hóa gia đình qua các sự kiện, ngày kỷ niệm, như ngày Quốc tế hạnh phúc 20/3; Ngày gia đình Việt Nam 28/6; Ngày Thế giới xóa bỏ bạo lực với phụ nữ và trẻ em gái (25/11), qua mỗi chương trình đều có những câu chuyện, nhân vật cụ thể.

Cao Bằng là tỉnh miền núi, với 8 dân tộc có dân số đông, gồm Tày, Nùng, Mông, Dao, Kinh, Hoa, Sán Chỉ, Lô Lô. Mỗi dân tộc có văn hóa, phong tục, tập quán riêng, vì vậy, công tác thông tin, tuyên truyền phải bám sát với những nét đẹp văn hóa, cũng như phong tục, tập quán và cả hủ tục riêng của từng dân tộc. Đồng thời, đòi hỏi mỗi phóng viên cần phải am hiểu về văn hóa dân tộc thì mới dễ dàng tuyên truyền, cũng như chọn góc tiếp cận phù hợp.

Trong Chuyên mục Văn hóa - Thể thao đã tuyên truyền đậm nét về những gia đình đoàn kết, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, như gia đình ông Nông Hải Dương, xóm Tục Ngã, xã Đức Xuân, huyện Thạch An, sống trong ngôi nhà sàn 9 gian, dù đã hơn 100 năm vẫn vững trải qua nhiều thế hệ và vẫn còn lưu giữ nét văn hóa

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

độc đáo của dân tộc Tày, là nơi gắn kết tình cảm ruột thịt của mỗi người trong gia đình, dòng họ. Hay nét đẹp văn hóa “Pây tái” của dân tộc Tày - Nùng, mỗi dịp lễ tết người con gái đã đi lấy chồng trở về thăm mẹ đẻ, cùng với đó là đôi gà thiến vào dịp Tết nguyên đán, hoặc đôi vịt và bánh trái vào dịp Rằm tháng bảy. Tuyên truyền, tôn vinh những tấm gương gia đình hiếu học trên địa bàn tỉnh.

Với chuyên mục Người cao tuổi tập trung tuyên truyền về các gia đình có ông bà mẫu mực, con cháu thảo hiền, có thành tích cao trong học tập, công tác; Trong Chuyên mục “Sắc màu Văn hóa”; “Văn hóa thể thao” cũng đã góp phần thông tin về những gia đình giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, ông bà, bố mẹ truyền nghề truyền thống cho con cháu, như Làng nghề giấy bản xóm Dìa Trên, làng hương Phia Thấp, xã Phúc Sen, huyện Quảng Hòa. Và có nhiều gia đình giữ được tiếng nói dân tộc trong giao tiếp, mặc trang phục dân tộc trong ngày cưới, trong các Lễ hội của địa phương.

Truyền nghề in sáp ong ở Hoài Khao, Nguyên Bình.

Nguồn ảnh: Ban Quản lý CVĐC Non nước Cao Bằng

Đặc biệt, chuyên mục “Phụ nữ và cuộc sống” duy trì và phát sóng từ nhiều năm nay, ngoài các phóng sự phản ánh các phong trào phụ nữ trong phát triển kinh tế - xã hội, hàng loạt các phóng sự phản

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

ánh về vai trò phụ nữ trong xây dựng gia đình hạnh phúc, nhiều tấm gương gia đình tiêu biểu 3, 4 thế hệ cùng sinh sống dưới một mái nhà vẫn luôn hòa thuận đã được phóng viên khai thác, truyền cảm hứng cho các gia đình trẻ nhận thức về gia đình là “trường học” đầu tiên để hình thành nhân cách của mỗi người, là nơi để các thành viên yêu thương, san sẻ những khó khăn, những giá trị nhân cách được kế thừa từ chính truyền thống gia đình được con cháu phát huy, lưu giữ xây dựng nền tảng vững chắc, tạo nền tảng để xây dựng xã hội hạnh phúc, do đó công tác xây dựng gia đình vừa là mục tiêu, vừa là động lực để phát triển bền vững đất nước.

Những năm gần đây, khi du lịch phát triển, nhiều gia đình tại một số địa phương có tiềm năng, lợi thế đã mở dịch vụ Homestays để phục vụ khách du lịch trải nghiệm văn hóa bản địa, thì việc giữ gìn văn hóa gia đình gắn với văn hóa của mỗi dân tộc là rất cần thiết, vì vậy, Đài PT-TH Cao Bằng đã dành thời lượng để giới thiệu nét độc đáo về văn hóa của từng vùng miền, thông qua những con người, nhân vật, mô hình cụ thể và đã được du khách đón nhận.

Trong xây dựng nông thôn mới, khu dân cư văn hóa trên địa bàn tỉnh đã xuất hiện nhiều gương điển hình, trong đó gắn với gia đình, dòng họ. Như câu chuyện hiến đất làm đường, nhiều gia đình đã đồng thuận sau khi được chính quyền địa phương vận động, họ đã hiến một phần đất của gia đình mà không đòi hỏi chính sách đền bù. Những câu chuyện như vậy, nếu gia đình không đoàn kết, không có sự sẻ chia sẽ rất khó để có tiếng nói chung.

Đài PT-TH cũng đã dành riêng thời lượng để cập sâu vào vấn đề tảo hôn và kết hôn cận huyết thống, phân tích và cảnh báo những hệ lụy về vấn nạn này. Các chương trình được phát bằng 4 thứ tiếng Tày, Nùng, Mông, Dao, qua đó đã tác động trực tiếp đến đồng bào các dân tộc, những nơi vẫn còn tình trạng trên, giúp họ thay đổi tư duy, thay đổi cuộc sống.

Ngoài ra, Đài PT-TH đã tuyên truyền các vấn đề xã hội hiện nay, như một bộ phận nhỏ, đặc biệt là giới trẻ cần tiếp thu có chọn lọc các giá trị tiên bộ của nhân loại, đồng thời biết phân biệt và ngăn chặn sự xâm nhập, lây lan của văn hóa độc hại... Thường xuyên nêu gương những gia đình mẫu mực; đồng thời, lên án, đấu tranh với các hành vi lệch chuẩn, bạo lực gia đình góp phần điều chỉnh nhận thức, thái độ, hành vi của mỗi gia đình. Nêu cao vai trò gương mẫu của các bậc ông bà, cha mẹ đối với con cái qua hành động, cách

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

thức ứng xử có văn hóa giữa người với người. Thông qua việc tổ chức cuộc sống gia đình một cách có nền nếp, các thế hệ đi trước truyền thụ cho con cháu những nét đẹp văn hóa gia đình, bồi dưỡng nhân cách văn hóa cho mỗi người.

Trong thời gian tới, Đài PT-TH Cao Bằng sẽ tiếp tục tăng cường tuyên truyền trong lĩnh vực “Xây dựng giá trị văn hóa gia đình, đáp ứng nhu cầu thực tiễn” trên địa bàn tỉnh với những nội dung trọng tâm như sau:

Một là, tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng trong chỉ đạo, định hướng nội tuyên truyền từng tháng, từng quý về chủ đề gia đình và xây dựng gia đình đáp ứng nhu cầu thực tiễn hiện nay.

Hai là, công tác tuyên truyền tập trung khai thác hiệu quả từ phong trào xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư, những điển hình tiên tiến trong xây dựng nếp sống văn minh, những điển hình trong xây dựng gia đình hạnh phúc... Hiệu quả hoạt động có ý nghĩa giáo dục gia đình do Hội Liên hiệp phụ nữ duy trì và nhân rộng, như mô hình “Câu lạc bộ xây dựng gia đình hạnh phúc”, “Ông bà mẫu mực, con cháu thảo hiền, hiếu học”, “Yêu thương và chia sẻ”, “Bữa cơm gia đình ấm áp yêu thương” phát trên sóng phát thanh, truyền hình và các trang mạng xã hội.

Ba là, tiếp tục đổi mới phương pháp tuyên truyền cho phù hợp với từng đối tượng khán thính giả và đối tượng, trong đó có đối tượng là thế hệ trẻ, là người dân tộc thiểu số, góp phần giáo dục về văn hóa, tính nhân văn, nhân cách, đề cao giá trị đạo đức, xây dựng nếp sống văn hóa gia đình đi đôi với văn hóa dân tộc. Qua đó giúp họ tiếp cận thông tin một cách dễ hiểu và gần gũi. Trong đó, khai thác thế mạnh trang thông tin điện tử, trang Fanpage, kênh youtube truyền hình Cao Bằng đến với nhiều đối tượng nhanh chóng, thuận lợi.

Bốn là, quan tâm, tạo điều kiện cho đội ngũ biên tập viên, phóng viên đi đào tạo, tập huấn nâng cao kiến thức về chuyên môn, nghiệp vụ, am hiểu các phong tục tập quán, am hiểu về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về gia đình, từ đó, sáng tạo các tác phẩm báo chí có chất lượng về đề tài gia đình, góp phần xây dựng con người Việt Nam thời kỳ đổi mới, phát huy giá trị gia đình Việt Nam, hệ giá trị văn hóa, giá trị của quốc gia - dân tộc.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

THAM LUẬN MẶT TRẬN TỔ QUỐC VÀ CÁC ĐOÀN THỂ TỈNH:

**PHÁT HUY SỨC MẠNH KHỎI ĐẠI ĐOÀN KẾT TOÀN DÂN
TỘC TRONG HƯỚNG DẪN, TRIỂN KHAI THỰC HIỆN
XÂY DỰNG GIA ĐÌNH VĂN HOÁ GẮN VỚI CUỘC VẬN ĐỘNG
“TOÀN DÂN ĐOÀN KẾT XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI,
ĐÔ THỊ VĂN MINH” TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh

Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh” do Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc (MTTQ) Việt Nam phát động, là cuộc vận động (CVĐ) mang tính chiến lược lâu dài, có ý nghĩa quan trọng nhằm nâng cao chất lượng cuộc sống của Nhân dân, nhất là người dân sống ở vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa. Nhận thức sâu sắc tầm quan trọng của việc xây dựng nông thôn mới (NTM), đô thị văn minh; thời gian qua, với vai trò là tổ chức liên minh chính trị, MTTQ Việt Nam đã xác định nhiệm vụ quan trọng hàng đầu là tuyên truyền, vận động để Nhân dân hiểu rõ và tin tưởng vào đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước để CVĐ “*Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh*” được đông đảo hội viên đồng tình hưởng ứng.

CVĐ đã được các cấp chính quyền, ban, ngành, đoàn thể quan tâm thực hiện và thường xuyên phối hợp với MTTQ được đông đảo các tầng lớp Nhân dân tham gia tích cực, tạo nên sự đồng thuận trong xã hội, góp phần củng cố khối đại đoàn kết toàn dân; đem lại hiệu quả thiết thực trên nhiều mặt của đời sống xã hội, thể hiện tính đúng đắn trong chủ trương của Đảng. Quá trình triển khai CVĐ đã phát huy được tính tích cực, sáng tạo và nội lực của người dân, cộng đồng dân cư, góp phần thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững an ninh trật tự ở từng địa bàn khu dân cư; khơi dậy truyền thống đoàn kết trong các tầng lớp nhân dân, tăng cường củng cố và mở rộng khối đại đoàn kết toàn dân tộc; phát huy quyền dân chủ trực tiếp của nhân dân thông qua hình thức tự quản ở cơ sở, tích cực xây dựng hệ thống chính trị trong sạch.

Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh đã xây dựng các kế hoạch, hướng dẫn triển khai đến MTTQ các cấp trên địa bàn tỉnh, phối hợp

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

với các đoàn thể cùng cấp và các cơ quan chức năng nghiêm túc triển khai quán triệt nội dung CVĐ “*Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh*”; bằng các hình thức tuyên truyền như: thông qua các buổi học tập chỉ thị, nghị quyết, Hội nghị triển khai công tác Mặt trận; Hội nghị chuyên đề tại cơ sở; tuyên truyền trong các buổi họp, sinh hoạt của thôn bản, khu phố và khu dân cư... kết quả đã phối hợp tổ chức được 955 cuộc với 37.650 lượt người tham dự. Các tổ chức thành viên của MTTQ đã xây dựng nhiều mô hình mới, cách làm phù hợp với điều kiện cụ thể của từng địa phương¹⁶.

Phát huy tính chủ động, sáng tạo, bám sát sự chỉ đạo của cấp trên, cùng với các phong trào thi đua, MTTQ các cấp vận động Nhân dân thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng NTM, hiến đất, hiến vật liệu xây dựng, xi măng, góp ngày công lao động,... để làm đường giao thông nông thôn, kiên cố hóa kênh mương nội đồng, làm nhà văn hóa và các công trình phúc lợi; thông qua các hoạt động này từng bước thay đổi diện mạo nông thôn, góp phần hoàn thành các tiêu chí xây dựng NTM trên địa bàn tỉnh¹⁷.

Bên cạnh đó, hưởng ứng Phong trào “*Cả nước chung tay vì người nghèo - không để ai bị bỏ lại phía sau*” và chương trình mục tiêu quốc gia về giảm nghèo bền vững; phát huy truyền thống “*Tương thân tương ái*” của dân tộc, kết nối và lan tỏa những tấm lòng nhân ái đến người nghèo, với vai trò chủ trì, MTTQ các cấp trong tỉnh đã phối hợp với các tổ chức thành viên triển khai các hoạt động chăm lo cho hộ nghèo từ tỉnh đến cơ sở, sự quan tâm, vào cuộc của cả hệ thống chính trị, với nhiều hình thức vận động phong phú, đa dạng, thu hút sự tham gia ủng hộ của các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, các tập đoàn lớn tại Trung ương và các tầng lớp Nhân

¹⁶ Điển hình như: Hội Liên hiệp Phụ nữ các cấp đã gắn nội dung cuộc vận động “Xây dựng gia đình 5 không 3 sạch”; Hội cựu chiến binh gắn Phong trào “*Cựu chiến binh giúp nhau giảm nghèo, làm kinh tế giỏi*” với hàng trăm mô hình sản xuất, kinh doanh; Hội nông dân đầy mạnh thực hiện phong trào “Nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau giảm nghèo bền vững”; Đoàn thành niên triển khai phong trào “*thanh niên tình nguyện*”, “*Tuổi trẻ sáng tạo*”, “*Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc*”...

¹⁷ Kết quả vận động ủng hộ Quỹ “Xây dựng nông thôn mới” các cấp được trên 28.771 triệu đồng, từ nguồn kinh phí huy động được Quỹ các cấp đã phân bổ hỗ trợ cho các xã đạt chuẩn nông thôn mới xây nhà đại đoàn kết, di dời chuồng trại... với tổng số tiền trên 15.058 triệu đồng (*trong đó cấp tỉnh: 1.950 triệu đồng; cấp huyện: trên 13.108 triệu đồng*); vận động nhân dân và các hộ gia đình hiến trên 415.568,2m² đất và 151.467 ngày công lao động.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

dân trong và ngoài tỉnh¹⁸. Ngoài ra, các bộ, ngành, cơ quan, đơn vị, các tập đoàn đã triển khai Chương trình an sinh xã hội như xây dựng trường học, trạm y tế, nhà văn hóa với tổng giá trị 24,8 tỷ đồng; thông qua các chương trình xóa nhà tạm, nhà dột nát trên địa bàn tỉnh, góp phần giảm tỷ lệ hộ nghèo (theo tiêu chí mới) của tỉnh bình quân trên 4%/năm.

Ủy ban MTTQ các cấp và các tổ chức thành viên tích cực tham gia các phong trào “Đền ơn đáp nghĩa” thể hiện đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” của dân tộc, với nhiều hoạt động ý nghĩa¹⁹. Qua đó thể hiện sự quan tâm của cấp uỷ, chính quyền, MTTQ và các đoàn thể đối với các gia đình thương binh, liệt sĩ, gia đình có công với đất nước.

Công tác nhân đạo từ thiện luôn được MTTQ các cấp và các tổ chức thành viên triển khai thực hiện và đạt hiệu quả. Trong nhiệm kỳ, MTTQ Việt Nam tỉnh đã vận động ủng hộ “Quỹ cứu trợ” được trên 5,3 tỷ đồng. Từ nguồn tiền vận động được đã kịp thời hỗ trợ Nhân dân trong và ngoài tỉnh bị thiên tai bão lũ, tai nạn lao động, tai nạn giao thông, hỏa hoạn... Qua đó, góp phần tạo điều kiện để Nhân dân vùng bị thiên tai và các gia đình bị nạn sớm ổn định cuộc sống, khôi phục và phát triển sản xuất. Các hoạt động cứu trợ được thực hiện công khai, minh bạch, kịp thời, chặt chẽ và đúng đối tượng.

Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh đã tham mưu Tỉnh uỷ ban hành Đề án số 07-ĐA/TU, ngày 10/01/2022 về “Tăng cường khả năng tiếp cận vốn sản xuất, kinh doanh cho các hộ, tổ hợp tác, hợp

¹⁸ Kết quả trong 05 năm qua, Quỹ “Vì người nghèo” các cấp đã vận động được trên 210 tỷ đồng, từ nguồn kinh phí vận động được và các nguồn hỗ trợ khác đã kịp thời hỗ trợ xây mới 2.706 nhà và sửa chữa 296 nhà Đại đoàn kết trị giá 120 tỷ đồng; tặng 104.774 suất quà Tết trị giá trên 49 tỷ đồng; hỗ trợ 2.444 hộ nghèo phát triển sản xuất trị giá trên 5,1 tỷ đồng; hỗ trợ 1.554 bệnh nhân nghèo khám chữa bệnh, nội cháo dinh dưỡng trị giá 180 triệu đồng, hỗ trợ 465 học sinh nghèo trị giá 239,5 triệu đồng và triển khai mô hình nuôi bò cái sinh sản hiệu quả.

¹⁹ Tổ chức tốt các hoạt động tuyên truyền, kỷ niệm ngày thương binh liệt sĩ; các hoạt động chăm lo giúp đỡ gia đình chính sách, người có công; vận động các tầng lớp Nhân dân ủng hộ tham gia ủng hộ Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa”. Trong 5 năm, Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” của tỉnh đã vận động được trên 4.589 triệu đồng, từ nguồn tiền vận động đã hỗ trợ xây dựng mới 20 nhà ở đối với người có công; tặng 61 suất quà hỗ trợ người có công và thân nhân khi gặp khó khăn, ốm đau. Chi hỗ trợ tạm ứng xây mới và sửa chữa 92 nhà ở người có công và thân nhân liệt sĩ thuộc Chương trình xóa nhà tạm, nhà dột nát trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2021 - 2023...

tác xã trên địa bàn tỉnh Cao Bằng giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030". Với mục tiêu: tiếp tục tuyên truyền, phổ biến và thực hiện chặt chẽ, hiệu quả chính sách tín dụng để tất cả người dân trong tỉnh, nhất là các hộ gia đình, hộ kinh doanh, tổ hợp tác, hợp tác xã được tiếp cận, sử dụng an toàn, thuận tiện các sản phẩm, dịch vụ tài chính với chi phí hợp lý, do các tổ chức được cấp phép cung ứng. Giải ngân tối đa nguồn vốn huy động được trong tỉnh cho các cá nhân, hộ gia đình, hộ kinh doanh, tổ hợp tác, hợp tác xã có nhu cầu vay vốn trên địa bàn tỉnh.

Phối hợp với các ngành chức năng triển khai các chương trình phối hợp lồng ghép triển khai CVĐ đến các khu dân cư: vận động Nhân dân thực hiện nếp sống văn hoá ở các khu dân cư; bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu; an toàn giao thông, phòng chống tội phạm, ma túy, mại dâm. Thông qua CVĐ, mỗi người, mỗi gia đình, mỗi địa phương có ý thức giữ gìn và phát huy các giá trị văn hoá của dân tộc, mối quan hệ giữa cá nhân và cộng đồng, tình làng nghĩa xóm được gắn bó, tinh thần dân chủ, tính tự quản của Nhân dân được phát huy; nhận thức và ý thức chấp hành pháp luật của Nhân dân ngày càng được nâng lên, tội phạm và tệ nạn xã hội từng bước được đẩy lùi, góp phần giữ vững an ninh, chính trị và trật tự xã hội. Số lượng "*Gia đình văn hóa*", "*Khu dân cư văn hóa*" năm sau cao hơn năm trước²⁰.

Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc được tổ chức vào dịp kỷ niệm Ngày truyền thống của MTTQ Việt Nam hàng năm, được tổ chức rộng khắp, đi vào chiều sâu, trở thành nét đẹp truyền thống, đưa công tác Mặt trận về với cộng đồng dân cư, hướng đến từng gia đình và mỗi người dân, trong nhiệm kỳ đã có 152.535 lượt gia đình tiêu biểu, cá nhân tiêu biểu; 4.624 KDC được biểu dương tại ngày hội. Từ thực tiễn cho thấy, nhiều khu dân cư có những cách làm hay, hình thức tổ chức phong phú, đa dạng và thích hợp thu hút đông đảo các tầng lớp Nhân dân tham gia, tạo không khí vui tươi, đầm ấm, gắn kết tình làng, nghĩa xóm, tăng cường mối quan hệ mật

²⁰ Hiện nay, toàn tỉnh có 112.610/127.905 gia đình đạt danh hiệu Gia đình văn hóa, đạt 88%; 1.246/1.462 KDC (xóm, tổ dân phố) đạt danh hiệu KDC văn hóa, đạt 85%; 1.388/1.469 cơ quan, đơn vị đạt danh hiệu Cơ quan văn hóa, đạt 94,48%; 100% xã, phường, thị trấn có trạm y tế; 100% KDC xây dựng quy ước.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

thiết, gắn bó giữa Đảng, chính quyền, MTTQ và các đoàn thể chính trị - xã hội với quần chúng nhân dân, góp phần xây dựng, củng cố khối Đại đoàn kết toàn dân tộc vững mạnh. Năm 2023, Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh đã tổ chức thành công Hội nghị tổng kết 20 năm ngày hội đại đoàn kết toàn dân tộc và biểu dương gia đình văn hóa tiêu biểu giai đoạn 2003 - 2023, tại Hội nghị 51 tập thể và 25 cá nhân được nhận Bằng khen của Chủ tịch UBND tỉnh và Chủ tịch Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh.

Đồng chí Trần Hồng Minh – Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy Cao Bằng trao Bằng khen cho các cá nhân có thành tích xuất sắc trong 20 năm tổ chức Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc giai đoạn 2003 – 2023.

Nguồn ảnh: Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh

Tham gia Ngày hội, nhân dân hiểu rõ hơn về nhiệm vụ chính trị của địa phương, thấy được trách nhiệm của mỗi cá nhân, mỗi gia đình trong xây dựng cộng đồng dân cư văn hóa, đoàn kết. Đặc biệt, việc tổ chức ngày hội đã nhân lên nghĩa tình đồng bào dân tộc qua những hoạt động san sẻ với các gia đình khó khăn, hoạn nạn, tri ân

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

gia đình có công với cách mạng, tôn vinh những cá nhân, tập thể, hộ gia đình có nhiều đóng góp cho cộng đồng và hoạt động xã hội. Từ đó, góp phần thực hiện tốt các phong trào “*Xây dựng gia đình văn hóa*”, “*Xây dựng khu dân cư văn hóa*”, xây dựng các gia đình điển hình “*Ông bà mẫu mực, con cháu thảo hiền*”; khích lệ Nhân dân chung tay xây dựng nếp sống văn minh và tổ chức các hoạt động nhằm qua đó đấu tranh, xóa bỏ hủ tục lạc hậu, tệ nạn xã hội, vi phạm pháp luật như: Lạm dụng rượu, cờ bạc, trộm cắp, ma túy, mại dâm, đánh bạc...

Tuy nhiên việc triển khai CVĐ còn một số hạn chế như: Việc phối hợp thực hiện CVĐ, các phong trào thi đua gắn với gia đình văn hoá giữa Ủy ban MTTQ và các chức thành viên ở các cấp chưa cụ thể, thường xuyên; việc bình bầu các danh hiệu thi đua ở cơ sở và KDC nhiều nơi còn hình thức, chưa chú trọng nâng cao chất lượng “*Gia đình văn hoá*”, khu dân cư văn hoá, tổ dân phố văn hoá. Việc tuyên truyền, vận động Quỹ “*Vì người nghèo*” tuy đã có những kết quả đáng ghi nhận song vẫn còn nhiều khó khăn; vận động ủng hộ Quỹ ở những vùng sâu, vùng xa còn hạn chế. Hỗ trợ của Quỹ chưa tạo động lực, điều kiện để hộ nghèo vươn lên thoát nghèo.

Trong giai đoạn hiện nay, nội dung và phương thức tổ chức triển khai CVĐ “*Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh*” gắn với xây dựng gia đình văn hoá của MTTQ Việt Nam cần đảm bảo thiết thực, sát với mục tiêu, nhiệm vụ phát triển KT-XH, giữ vững quốc phòng an ninh; phát huy mọi tiềm năng, lợi thế của địa phương, sức mạnh tổng hợp của Nhân dân. Để đạt các mục tiêu đó, công tác tuyên truyền triển khai thực hiện CVĐ trong hệ thống MTTQ Việt Nam hiện nay cần tập trung các vấn đề sau:

Một là, tiếp tục nâng cao chất lượng các CVĐ, các phong trào thi đua yêu nước do Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phát động. Tăng cường phối hợp và thống nhất hành động giữa MTTQ Việt Nam với các tổ chức thành viên thông qua việc thực hiện các

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

chương trình, kế hoạch phối hợp liên tịch về xây dựng NTM, đô thị văn minh gắn với xây dựng gia đình văn hoá.

Hai là, phát huy vai trò nòng cốt của MTTQ Việt Nam trong chủ trì hiệp thương phối hợp triển khai thực hiện nhiệm vụ giảm nghèo bền vững, các chương trình an sinh xã hội và các hoạt động cứu trợ nhằm hỗ trợ đời sống vật chất, tinh thần của Nhân dân. Trọng tâm là tham gia cùng hệ thống chính trị của địa phương huy động mọi nguồn lực hoàn thành Chương trình xóa nhà tạm, nhà dột nát của Tỉnh uỷ giai đoạn 2021 - 2025, góp phần thực hiện hiệu quả Phong trào thi đua “*Cả nước chung tay xóa nhà tạm, nhà dột nát*” do Thủ tướng Chính phủ phát động.

Ba là, MTTQ các cấp phối hợp chặt chẽ với các tổ chức thành viên đẩy mạnh và nâng cao chất lượng các phong trào thi đua yêu nước, các CVD, các hoạt động xã hội, nhân đạo, từ thiện; tăng cường phối hợp thống nhất hành động, hướng các hoạt động về cơ sở và khu dân cư, đảm bảo thiết thực, hiệu quả; động viên các tầng lớp Nhân dân, đoàn viên, hội viên tham gia xây dựng NTM, cải tạo, chỉnh trang đô thị; hăng hái thi đua lao động sản xuất, làm giàu chính đáng, góp phần hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Bốn là, tiếp tục triển khai Chỉ thị số 10-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với CVD “*Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh*”; Nghị quyết của Tỉnh uỷ Cao Bằng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác quản lý xây dựng đô thị văn minh trên địa bàn tỉnh; Chương trình phối hợp giữa UBND và Uỷ ban MTTQ Việt Nam tỉnh về thực hiện giảm nghèo bền vững, xây dựng NTM, đô thị văn minh.

Năm là, tập trung vận động Nhân dân phát triển kinh tế nông nghiệp gắn với xây dựng NTM; nâng cao chất lượng xây dựng đô thị văn minh; phát huy vai trò giám sát của MTTQ và các tổ chức thành viên trong xây dựng NTM, đô thị văn minh. Chú trọng xây

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

dựng và nhân rộng mô hình, điển hình phù hợp với từng địa phương, tổ chức các hoạt động biểu dương, tôn vinh gia đình văn hoá, khu dân cư văn hoá, gương người tốt việc tốt.

Sáu là, thực hiện tốt các hoạt động chăm lo cho người nghèo gắn với an sinh xã hội và các hoạt động cứu trợ; tiếp tục thực hiện xã hội hóa huy động mọi nguồn lực giúp đỡ người nghèo. Thường xuyên hoàn thiện, bổ sung các quy định về quản lý, sử dụng các Quỹ do Mặt trận quản lý đảm bảo phù hợp, minh bạch, hiệu quả. Động viên, khuyến khích Nhân dân phát huy nội lực giúp đỡ người nghèo, ủng hộ Quỹ “Vì người nghèo”, quan tâm hỗ trợ xây dựng nhà, sinh kế giúp đỡ người nghèo, người có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, gia đình chính sách, người có công. MTTQ các cấp và các tổ chức thành viên đẩy mạnh tuyên truyền vận động các tầng lớp Nhân dân phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo.

Bảy là, thường xuyên tổ chức đánh giá, rút kinh nghiệm trong việc triển khai xây dựng các mô hình, biểu dương, khen thưởng kịp thời các tập thể, gia đình, cá nhân điển hình trong thực hiện CVĐ; có giải pháp kịp thời khắc phục vướng mắc, hạn chế, đề ra biện pháp khắc phục, tăng cường vai trò tự quản của cộng đồng dân cư.

Tám là, tiếp tục nâng cao chất lượng tổ chức lấy ý kiến đánh giá sự hài lòng của người dân đối với kết quả xây dựng NTM, đô thị văn minh để việc hài lòng của người dân ngày càng thực chất hơn, tỷ lệ người dân được hưởng thành quả của các tiêu chí xây dựng NTM nhiều hơn.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

NÂNG CAO NHẬN THỨC, VAI TRÒ CỦA THANH NIÊN TRONG XÂY DỰNG GIA ĐÌNH HẠNH PHÚC, TIẾN BỘ ĐÁP ỨNG XU THẾ HIỆN ĐẠI CỦA THẾ HỆ TRẺ TRONG THỜI KỲ ĐỔI MỚI

Tỉnh đoàn Thanh niên

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm, chăm lo và đề cao vai trò của gia đình trong xã hội. Người căn dặn *“Nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, gia đình tốt thì xã hội mới tốt, xã hội tốt thì gia đình càng tốt... Hạt nhân của xã hội là gia đình”*. Gia đình vừa là tổ ấm thiêng liêng của mỗi người, vừa là tế bào của xã hội. Gia đình cũng chính là trường học đầu tiên và suốt đời nuôi dưỡng, giáo dục con người, là nơi gìn giữ, bồi đắp và phát huy giá trị văn hóa của dân tộc. Xây dựng mỗi gia đình ấm no, hạnh phúc là tiền đề để hướng tới một xã hội tiến bộ, văn minh. Nhận thức được vai trò to lớn của gia đình, Đảng và Nhà nước ta cũng luôn quan tâm chăm lo đến công tác gia đình. Tại Đại hội XIII của Đảng đã khẳng định: *“...thực hiện các chuẩn mực văn hóa gia đình Việt Nam ấm no, hạnh phúc, tiến bộ và văn minh. Đề cao vai trò của gia đình trong nuôi dưỡng, giáo dục thế hệ trẻ”*; đồng thời, nhấn mạnh nhiệm vụ: *“Tập trung nghiên cứu, xác định và triển khai xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực con người gắn với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới”*.

Việc xây dựng gia đình là một điều tất yếu, đây không chỉ là nhu cầu cá nhân về mặt tinh thần, tình cảm mà còn thể hiện trách nhiệm của thế hệ trẻ đối với gia đình, xã hội. Điều 14, Luật Thanh niên quy định: *“Thanh niên có trách nhiệm chăm lo hạnh phúc gia đình; giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam; kính trọng, hiếu thảo đối với ông bà, cha mẹ và tôn trọng các thành viên khác trong gia đình; chăm sóc, giáo dục con em trong gia đình; tích cực phòng, chống bạo lực gia đình, xóa bỏ phong tục, tập quán lạc hậu về hôn nhân và gia đình”*. Thanh niên vừa là lực lượng gìn giữ, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp, vừa là lực lượng tiên phong đi đầu, quyết định sự thành bại của công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Do đó,

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

việc xây dựng nhân cách đạo đức, lối sống văn minh, ý thức gìn giữ nét đẹp truyền thống cho thế hệ trẻ trong thời đại ngày nay là một việc làm quan trọng và cần thiết.

Trong thời gian qua, các cấp bộ Đoàn toàn tỉnh luôn quan tâm bồi dưỡng, nâng cao nhận thức về việc giữ gìn, phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp cho đoàn viên, thanh thiếu niên nhằm góp phần xây dựng một xã hội tiến bộ, văn minh. Ban Thường vụ Tỉnh đoàn đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền giáo dục cho đoàn viên, thanh niên về việc xây dựng gia đình hạnh phúc, tiến bộ thông qua các phong trào, hoạt động hưởng ứng Ngày Gia đình Việt Nam 28/6 và Tháng hành động quốc gia phòng, chống bạo lực gia đình, triển khai các CVĐ “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa tại khu dân cư”, “Xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới”, “Xây dựng gia đình trẻ ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh”... Tăng cường tổ chức các hoạt động đồng hành, chăm lo, xây dựng gia đình trẻ no ấm, tiến bộ, hạnh phúc. Định kỳ hằng năm, Ban Thường vụ Tỉnh đoàn tổ chức chương trình “Hành trình của niềm tin” hưởng ứng Ngày toàn dân phòng, chống ma túy nhằm tuyên truyền cho đoàn viên, thanh thiếu niên nâng cao ý thức, tránh xa các tệ nạn xã hội và động viên các gia đình có người cai nghiện ma túy thành công sớm tái hòa nhập cộng đồng, ổn định cuộc sống.

Tỉnh Đoàn - Hội LHTN Việt Nam tỉnh tổ chức gặp mặt, tuyên dương gia đình trẻ tiêu biểu, gia đình trẻ khởi nghiệp năm 2022.

Ảnh: Bế Nguyễn

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Trong 6 tháng đầu năm 2024, toàn tỉnh tổ chức trên 85 hoạt động tuyên truyền trong đó lồng ghép các nội dung tuyên truyền về Luật Bình đẳng giới, Luật Hôn nhân và gia đình, các nội dung liên quan đến bảo hiểm xã hội, giáo dục giới tính, tiền hôn nhân, không lựa chọn giới tính khi sinh,... thu hút trên 10.598 lượt đoàn viên, thanh niên tham gia. Qua đó, góp phần nâng cao nhận thức của toàn xã hội về giá trị tốt đẹp của gia đình, định hướng, nâng cao nhận thức cho thanh niên có kiến thức về hôn nhân, gia đình, sức khỏe sinh sản, loại bỏ các phong tục tảo hôn, cận huyết, hình thành lối sống “*Sống, làm việc theo Hiến pháp và pháp luật*” cho đoàn viên, thanh niên đặc biệt là đoàn viên, thanh niên ở vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số ít người.

Công tác tuyên truyền trên không gian mạng được các cấp bộ Đoàn chú trọng thông qua các nền tảng mạng xã hội. Ban Thường vụ Tỉnh đoàn thường xuyên đăng tải, chia sẻ trên fanpage Tuổi trẻ Cao Bằng với hơn 10.000 lượt theo dõi và duy trì các chuyên mục “*Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện hay*”; “*Đoàn viên thanh niên tìm hiểu pháp luật*” trên website Tỉnh Đoàn Cao Bằng các nội dung liên quan đến những tấm gương tốt, việc tốt trong việc xây dựng gia đình no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc và các nội dung pháp luật về bình đẳng giới, Luật Trẻ em, Luật Hôn nhân và Gia đình; phản ánh và phê phán những biểu hiện không lành mạnh ảnh hưởng cuộc sống gia đình, cảnh báo các hậu quả của việc tảo hôn, kết hôn sớm, những nguy cơ và hậu quả về mất cân bằng giới tính khi sinh làm ảnh hưởng đến hạnh phúc gia đình.

Công tác phối hợp với các đơn vị liên quan trong thực hiện công tác gia đình đạt hiệu quả cao. Các cấp bộ Đoàn tích cực phối hợp với các trường học, lực lượng công an ở địa phương, cán bộ y tế tuyên truyền và nâng cao nhận thức cho thanh niên trong việc đấu tranh phòng, chống tệ nạn xã hội như ma túy, mua bán người, vượt biên làm thuê trái phép; chăm sóc sức khỏe sinh sản vị thành niên; phối hợp với các ngành văn hóa truyền thông, vận động các hộ gia đình trẻ gương mẫu chấp hành các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Bên cạnh đó, các cấp bộ Đoàn tăng cường phối hợp với Ngân hàng chính sách xã hội tư vấn và thực hiện quy trình vay vốn kinh doanh cho các gia đình trẻ, khuyến khích phát triển kinh tế tại địa phương để đảm bảo kinh tế và hạnh phúc gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Thông qua các phong trào, hoạt động Đoàn đã xuất hiện nhiều gương gia đình trẻ hạnh phúc. Trong giai đoạn 2021 – 2023, Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam tỉnh đã tổ chức tuyên dương 20 gia đình trẻ tiêu biểu và 04 gia đình trẻ khởi nghiệp (trong đó có 02 gia đình được Trung ương Hội LHTN Việt Nam tuyên dương). Vấn đề tảo hôn ở các vùng sâu, vùng xa ngày càng được hạn chế, đa phần thanh thiếu niên đã nhận thức đúng đắn về hôn nhân, có ý thức học tập, rèn luyện, tích lũy kiến thức, kỹ năng phát triển bản thân trước khi xây dựng gia đình. Các thành viên trong gia đình chung sống với nhau văn minh, bình đẳng, hòa thuận, loại bỏ những tập quán lạc hậu, có ý thức phòng chống tệ nạn xã hội, mê tín dị đoan, thực hiện tốt chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Qua đó thể hiện vai trò và trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc xây dựng gia đình hạnh phúc, tiên bộ đảm bảo sự bền vững cho xã hội.

Tuy nhiên, hiện nay, dưới tác động của mặt trái của nền kinh tế thị trường và cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã ảnh hưởng không nhỏ tới quan điểm, nhận thức, lối sống của thế hệ trẻ và làm biến đổi một số giá trị về gia đình. Sức cám dỗ của đồng tiền, lối sống hưởng thụ, ích kỉ, sống gấp, sống thực dụng trong giới trẻ cũng là vấn đề gây nhức nhối trong dư luận, làm ảnh hưởng tới nhận thức, đạo đức của một bộ phận thanh niên hiện nay. Cùng với đó, nhiều nền tảng trao đổi trên môi trường internet và các ứng dụng hẹn hò ra đời tạo lỗ hổng để kẻ xấu có cơ hội lợi dụng. Tình trạng mang thai ngoài ý muốn và nạo phá thai ở độ tuổi vị thành niên có xu hướng gia tăng, không chỉ gây ảnh hưởng đến sức khỏe, tương lai, cuộc sống của các bạn trẻ mà còn ảnh hưởng đến chất lượng chăm sóc, giáo dục con cái do cha mẹ chúng chưa đủ kiến thức, kỹ năng và kinh tế. Bên cạnh đó, một bộ phận giới trẻ do bị cuốn vào công việc, có tâm lý “ngại” kết hôn, không muốn lập gia đình. Tỷ lệ ly hôn ở giới trẻ có xu hướng gia tăng, đặc biệt, đối với tỉnh Cao Bằng, điều kiện kinh tế - xã hội của tỉnh nhìn chung vẫn còn thấp hơn so với mặt bằng chung của cả nước, chưa có nhiều cơ hội việc làm cho thanh niên, dẫn đến tình trạng thanh niên đi làm ăn xa, xuất khẩu lao động, phải sống xa gia đình, điều này cũng ảnh hưởng đến tình cảm gia đình và môi quan hệ hôn nhân... Trước tình trạng báo động đó, đòi hỏi tổ chức Đoàn cần phải kịp thời đề ra những nhiệm

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

vụ, giải pháp để thực hiện tốt công tác xây dựng gia đình hạnh phúc, tiên bộ đáp ứng xu thế hiện đại của thế hệ trẻ, cụ thể như sau:

Thứ nhất, các cấp bộ Đoàn cần tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về công tác xây dựng gia đình, Luật Hôn nhân và Gia đình, Luật Bình đẳng giới nhằm nâng cao nhận thức cho đoàn viên, thanh thiếu niên về tầm quan trọng của việc xây dựng gia đình hạnh phúc, ấm no.

Đa dạng hóa các loại hình tuyên truyền và nâng cao chất lượng truyền thông, giáo dục gia đình. Sử dụng loại hình, phương tiện truyền thông và nội dung truyền thông phù hợp với từng đối tượng, địa phương, dân tộc khác nhau. Nội dung giáo dục cần cung cấp các kiến thức, nâng cao kỹ năng sống, kỹ năng ứng xử giữa các thành viên trong gia đình và với cộng đồng, xã hội.

Thứ hai, Tổ chức các phong trào, hoạt động thiết thực, ý nghĩa góp phần giáo dục và vận động đoàn viên, thanh niên và các gia đình trẻ tự nguyện, tự giác, tích cực thực hiện đúng theo Luật Hôn nhân và Gia đình, thực hiện nếp sống văn minh, không trọng nam khinh nữ, tích cực tham gia xây dựng và thực hiện hương ước, quy ước tại địa phương.

Thứ ba, đội ngũ cán bộ đoàn phải nêu gương và vận động nhân dân tích cực tham gia xây dựng gia đình hạnh phúc. Tiếp tục xây dựng và nhân rộng các mô hình gia đình văn hoá tiêu biểu, nền nếp, ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo, vợ chồng hòa thuận, anh chị em đoàn kết, thương yêu nhau. Đề cao vai trò của gia đình trong nuôi dưỡng, định hướng giá trị, giáo dục thế hệ trẻ. Kiên quyết đấu tranh chống lối sống thực dụng, tệ nạn xã hội, bạo lực gia đình, xóa bỏ các hủ tục, tập quán lạc hậu trong hôn nhân và gia đình. Định kỳ tổ chức tuyên dương gia đình trẻ tiêu biểu

Thứ tư, các cấp bộ Đoàn tiếp tục quan tâm hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp, lập nghiệp phát triển kinh tế gia đình tại địa phương, nâng cao đời sống tinh thần, vật chất để góp phần củng cố, tạo sự bền vững cho gia đình; có chính sách ưu tiên hỗ trợ phát triển kinh tế cho các gia đình trẻ, gia đình chính sách, gia đình dân tộc thiểu số, có hoàn cảnh khó khăn.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

**ĐỔI MỚI, NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CUỘC VẬN ĐỘNG
“XÂY DỰNG GIA ĐÌNH 5 KHÔNG, 3 SẠCH” TRONG
CÁC CẤP HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ, GÓP PHẦN XÂY DỰNG
NGƯỜI PHỤ NỮ CAO BẰNG THỜI ĐẠI MỚI**

Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh

Thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu Phụ nữ các cấp, nhiệm kỳ 2021 - 2026 và Nghị quyết Đại hội đại biểu Phụ nữ toàn quốc lần thứ XIII, nhiệm kỳ 2022 - 2027, bám sát sự hướng dẫn, chỉ đạo của Hội LHPN Việt Nam, sự lãnh đạo của Tỉnh uỷ, HĐND, UBND tỉnh, sự tạo điều kiện của chính quyền, sự phối hợp của các ban, ngành, MTTQ và đoàn thể chính trị - xã hội, trong những năm qua, các cấp Hội LHPN trong toàn tỉnh đã phát huy truyền thống đoàn kết, chủ động, sáng tạo, tích cực đổi mới, nâng cao chất lượng Cuộc vận động “*Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch*” trong các cấp Hội LHPN, góp phần xây dựng Người Phụ nữ Cao Bằng thời đại mới.

Gia đình Việt được hình thành và phát triển với những chuẩn mực giá trị tốt đẹp, truyền thống quý báu như: hiếu nghĩa, thủy chung, hiếu học, cần cù sáng tạo, tình yêu nước, yêu quê hương, yêu thương đùm bọc lẫn nhau, đoàn kết vượt qua mọi khó khăn, thử thách... đã được các thế hệ gia đình gây dựng và giữ gìn, vun đắp và phát huy. Truyền thống đó để lại cho chúng ta hôm nay và con cháu mai sau hành trang quý báu để tiếp tục phát triển. Trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, gia đình phải đối mặt với rất nhiều khó khăn, thách thức: Mặt trái của nền kinh tế thị trường và lối sống thực dụng, ích kỷ, đề cao tự do cá nhân đang tác động mạnh đến giá trị truyền thống và lối sống tốt đẹp trong một số gia đình; một số giá trị đạo đức của gia đình đang bị mai một và có biểu hiện xuống cấp; tệ nạn xã hội đang từng bước xâm nhập vào gia đình, tình trạng bạo lực gia đình có dấu hiệu gia tăng và nhiều hệ lụy khác đã làm cho không khí đầm ấm trong gia đình bị ảnh hưởng đáng kể.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Cuộc vận động “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” do Trung ương Hội LHPN Việt Nam phát động từ năm 2010 có ý nghĩa quan trọng, thiết thực nhằm phát huy vai trò của tổ chức Hội LHPN trong việc tuyên truyền, vận động cán bộ, hội viên, phụ nữ tham gia các phong trào tại địa phương. Với 8 tiêu chí bao gồm: “5 không” (không đói nghèo, không vi phạm pháp luật và tệ nạn xã hội, không có bạo lực gia đình, không vi phạm chính sách dân số, không có trẻ suy dinh dưỡng và bỏ học) và “3 sạch” (sạch nhà, sạch bếp, sạch ngõ), CVĐ định hướng rõ những việc cụ thể cần làm để phụ nữ phát huy vai trò, trách nhiệm của mình trong xây dựng gia đình văn minh, hạnh phúc, xây dựng người Phụ nữ Cao Bằng thời đại mới.

Phong trào thi đua “Xây dựng người Phụ nữ Cao Bằng thời đại mới” nhiệm kỳ 2021 - 2026 được các cấp Hội chủ động, sáng tạo trong tổ chức thực hiện, trong đó tập trung xây dựng người Phụ nữ Cao Bằng: có tri thức, có đạo đức, có sức khỏe, có trách nhiệm với bản thân, gia đình, xã hội và đất nước... đã khơi dậy tinh thần yêu nước, tự hào dân tộc, tích cực rèn luyện phẩm chất đạo đức “tự tin, tự trọng, trung hậu, đảm đang” gắn với đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc nói chung và truyền thống tốt đẹp của

Với việc thực hiện các tiêu chí của CVĐ “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” góp phần thực hiện các tiêu chí của Phong trào thi đua *Xây dựng Người Phụ nữ Cao Bằng thời đại mới*, trong những năm qua, Hội LHPN tỉnh đã tập trung chỉ đạo triển khai thực hiện tốt công tác tuyên truyền vận động cán bộ, hội viên phụ nữ, nhất là các phụ nữ cao tuổi tham gia xây dựng gia đình hạnh phúc, nêu cao tinh thần tuổi cao gương sáng, phát huy vai trò, trách nhiệm phụ nữ cao tuổi trong việc giữ gìn bản sắc văn hóa, vun đắp các giá trị gia đình Việt Nam, đặc biệt trong trao truyền các giá trị truyền thống phụ nữ Việt Nam gắn với giá trị thời đại, nhằm hỗ trợ phụ nữ phát triển toàn diện, xây dựng gia đình Việt Nam ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh gắn với thực hiện cuộc vận động “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” và các nhiệm vụ trọng tâm của Hội.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Tháng 8/2024, Hội LHPN tỉnh tổ chức Ngày hội gia đình yêu thương, gia đình "5 không, 3 sạch"; biểu dương phụ nữ cao tuổi tiêu biểu trong xây dựng gia đình văn hoá, ấm no, hạnh phúc

Nguồn ảnh: Hội LHPN tỉnh

Với những nỗ lực tập trung triển khai của các cấp Hội phụ nữ trên toàn tỉnh, CVĐ “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” được các cấp Hội LHPN triển khai sâu rộng với các hình thức phong phú, đa dạng, phù hợp với tình hình thực tiễn và đạt được nhiều kết quả tích cực. Cụ thể: Toàn tỉnh thành lập được 199 Chi hội phụ nữ “5 không, 3 sạch”; chủ động đăng ký và thực hiện 798 công trình, phần việc góp phần xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh; hỗ trợ, giúp đỡ được 3.277 gia đình hội viên phụ nữ đạt các tiêu chí 5 không, 3 sạch bền vững; thường xuyên phối hợp ra quân làm vệ sinh đường làng ngõ xóm, nạo vét kênh mương, trồng cây xanh... được 6.064 cuộc/205.240 lượt người tham gia; phối hợp với các ban, ngành, đoàn thể tuyên truyền, vận động hội viên di rời được 1.377 chuồng trại ra khỏi gầm sàn nhà, hỗ trợ xây 129 nhà tiêu hợp vệ sinh; toàn tỉnh có 276 chi hội triển khai hiệu quả mô hình thu gom rác thải tái chế, số tiền thu được từ các đợt bán phế liệu ngoài việc gây Quỹ Hội còn được dùng để hỗ trợ, giúp đỡ hội viên phụ nữ và trẻ em có hoàn cảnh khó khăn; đẩy mạnh tuyên truyền CVĐ “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” thông qua các hội nghị, tập huấn, sinh hoạt chi hội, sinh hoạt câu lạc bộ, tổ chức các hội thi... Lồng ghép với triển khai các chương trình, đề án, hoạt động thường xuyên của Hội như: Đề án 938 “Tuyên truyền, giáo dục, vận động, hỗ trợ phụ nữ

** Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

tham gia giải quyết một số vấn đề xã hội liên quan đến phụ nữ”; Đề án 939 “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp”... Lòng ghép tuyên truyền về bảo vệ môi trường, phòng chống thiên tai, dịch bệnh, thích ứng với biến đổi khí hậu gắn với xây dựng nông thôn mới được 349 cuộc với 17.485 lượt người nghe.

Nhằm góp phần thực hiện bình đẳng giới và giải quyết những vấn đề cấp thiết đối với phụ nữ và trẻ em, trong triển khai thực hiện dự án 8, Hội LHPN tỉnh chỉ đạo thành lập 668 tổ truyền thông cộng đồng, 68 địa chỉ tin cậy cộng đồng, 116 cuộc đối thoại chính sách cấp xã, 105 câu lạc bộ thủ lĩnh của sự thay đổi, 167 cán bộ nữ DTTS tham gia lãnh đạo trong hệ thống chính trị được nâng cao năng lực; tổ chức 9 hội nghị tập huấn hướng dẫn giám sát và đánh giá về bình đẳng giới, tổ chức trên 500 cuộc truyền thông tại cơ sở xóm, xã huy động sự tham gia đông đảo của cán bộ, hội viên và nhân dân trong cộng đồng xã hội.

Hội LHPN các cấp tiếp tục duy trì hoạt động giúp phụ nữ thoát nghèo đa chiều có địa chỉ và hỗ trợ phụ nữ phát triển kinh tế bằng nhiều hình thức, phù hợp. Kết quả, từ đầu nhiệm kỳ đến nay, hội viên phụ nữ giúp được 43.365 công lao động; cho vay không tính lãi 1 tỷ 585,3 triệu đồng; cho mượn đất canh tác, giúp nhau về lương thực, thực phẩm, hỗ trợ con giống, cây giống, phân bón...

Các cấp Hội tiếp tục duy trì và nâng cao chất lượng 485 cơ sở tổ nhóm thực hiện mô hình liên kết sản xuất, trồng trọt chăn nuôi, kinh doanh dịch vụ, 8 hợp tác xã do phụ nữ làm chủ. Phối hợp mở các lớp tập huấn, dạy nghề, kỹ thuật trồng, chăm sóc cây nông nghiệp, chăn nuôi và phòng trị bệnh cho gia súc, gia cầm được 98 cuộc với 4.560 lượt hội viên phụ nữ tham gia. Thực hiện uỷ thác với các ngân hàng: 161/161 xã, phường, thị trấn phối hợp với Ngân hàng CSXH tập huấn hướng dẫn quản lý tài chính, quản lý nguồn vốn nhận uỷ thác, thực hiện tiết kiệm. Ngân hàng CSXH tổng dư nợ tính đến ngày 31/5/2024 là 1.394.429 triệu đồng, 624 tổ TK&VV với 19.577 tổ viên vay vốn; Ngân hàng NN&PTNT tổng dư nợ đến ngày 31/3/2024 là 12.969 triệu đồng với 31 tổ tiết kiệm, 289 thành viên vay vốn; Quỹ hỗ trợ phụ nữ phát triển với tổng dư nợ là 40.278.609.240đ, 420 nhóm TKTD và 2.890 khách hàng vay vốn.

Các cấp Hội đẩy mạnh các hoạt động hỗ trợ phụ nữ xây dựng gia đình Việt Nam ấm no, hạnh phúc, tuyên truyền các nội dung Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

mới cho 38.200 lượt cán bộ hội viên phụ nữ; tuyên truyền nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cấp uỷ đảng, chính quyền, các ngành, đoàn thể và cộng đồng về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của công tác gia đình, truyền thống văn hóa trong gia đình Việt Nam, vun đắp giá trị tốt đẹp của gia đình Việt Nam, tổ chức các hoạt động hưởng ứng Ngày Gia đình Việt Nam (28/6), biểu dương gia đình tiêu biểu, hàng năm có 98% gia đình hội viên đạt gia đình văn hóa.

Tổ chức các hoạt động nâng cao nhận thức chính trị, ý thức chấp hành pháp luật, trách nhiệm công dân; khắc phục các biểu hiện tự ti, an phận, thực dụng, suy thoái đạo đức, lối sống... của một số hội viên, phụ nữ: Tuyên truyền, vận động hội viên phụ nữ chấp hành tốt chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, các quy định của cấp uỷ, chính quyền các cấp trong xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh; thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”, văn minh trong việc cưới, việc tang; nêu cao tinh thần thượng tôn pháp luật; các CLB “Phụ nữ với pháp luật”, “Gia đình hạnh phúc”... duy trì thường xuyên với nhiều hình thức tuyên truyền, sinh hoạt phong phú, hiệu quả.

Đổi mới, nâng cao chất lượng CVĐ “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” trong các cấp Hội LHPN đã góp phần tích cực trong xây dựng Người Phụ nữ Cao Bằng thời đại mới. Với những nỗ lực, cố gắng của các cấp Hội trong những năm qua, CVĐ đã tạo sức lan tỏa mạnh mẽ trong cộng đồng xã hội, đóng góp thiết thực, hiệu quả vào phong trào TĐĐKXDĐSVH toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa, chung sức xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh tại địa phương, thực hiện tốt công tác gia đình.

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, trong quá trình triển khai thực hiện, các cấp Hội vẫn còn một số mặt hạn chế với nguyên nhân như: Việc lồng ghép triển khai tuyên truyền, vận động hội viên phụ nữ và cộng đồng tham gia hưởng ứng thực hiện CVĐ còn chưa sâu, rộng; chưa có nhiều mô hình hay, hoạt động hiệu quả để thu hút sự tham gia của hội viên phụ nữ; đời sống người của hội viên phụ nữ còn nhiều khó khăn, trình độ nhận thức không đồng đều, bất đồng ngôn ngữ, kỹ năng tuyên truyền vận động của một số ít cán bộ Hội cơ sở còn nhiều hạn chế, chưa biết lồng ghép linh hoạt trong triển khai vận động hội viên thực hiện các tiêu chí CVĐ “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” để xây dựng Người Phụ nữ Cao Bằng thời đại mới.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Để tiếp tục thực hiện có hiệu quả công tác gia đình; đổi mới, nâng cao chất lượng CVĐ “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” trong các cấp Hội LHPN, góp phần xây dựng Người Phụ nữ Cao Bằng thời đại mới, trong thời gian tới, Hội LHPN tỉnh sẽ tiếp tục phối hợp thực hiện một số nhiệm vụ, cụ thể như sau:

Một là, tiếp tục đẩy mạnh và nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống ngay từ trong gia đình; giáo dục, phòng ngừa tác động tiêu cực ảnh hưởng đến sự phát triển của gia đình. Tổ chức các hoạt động tuyên truyền hưởng ứng ngày Quốc tế hạnh phúc (20/3), ngày Người cao tuổi (6/6), ngày Gia đình Việt Nam (28/6). Xác định rõ trách nhiệm của tổ chức Hội và hội viên phụ nữ trong thực hiện CVĐ là thực hiện nhiệm vụ xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, xây dựng gia đình hạnh phúc.

Hai là, bám sát sự chỉ đạo của Hội cấp trên, làm tốt công tác tham mưu với cấp uỷ, chính quyền và phối hợp với các ngành, đoàn thể trong triển khai thực hiện CVĐ. Các hoạt động phải gắn với thực tiễn từng địa phương, phù hợp với nhu cầu, nguyện vọng và đem lại lợi ích thiết thực cho phụ nữ.

Ba là, coi trọng công tác phát hiện, biểu dương, khen thưởng những tập thể, cá nhân điển hình tiên tiến trong thực hiện CVĐ. Tập trung vai trò nêu gương của ông bà, cha mẹ cho con cháu tạo sự gắn kết giữa các thành viên trong gia đình. Xây dựng gia đình là một môi trường an toàn cho trẻ em.

Bốn là, triển khai các hoạt động nâng cao nhận thức để xóa bỏ các hủ tục, tập quán lạc hậu trong hôn nhân và gia đình; phòng chống tệ nạn xã hội, bạo lực gia đình, bảo vệ sự ổn định và phát triển của gia đình; phổ biến kiến thức, kỹ năng để các gia đình chủ động phòng, chống sự xâm nhập của các tệ nạn xã hội.

Năm là, chăm lo giúp đỡ, hỗ trợ gia đình chính sách, hộ nghèo và cận nghèo, gia đình có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, gia đình dân tộc thiểu số; tạo điều kiện để các gia đình tiếp cận, thụ hưởng dịch vụ xã hội. Tăng cường giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc, giá trị gia đình; xây dựng nhân cách đạo đức, lối sống văn minh cho thế hệ trẻ thông qua sự phối hợp giáo dục từ gia đình, nhà trường và xã hội.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

**NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG, HIỆU QUẢ PHONG TRÀO
"NÔNG DÂN THI ĐUA SẢN XUẤT KINH DOANH GIỎI,
ĐOÀN KẾT GIÚP NHAU LÀM GIÀU VÀ GIẢM NGHÈO
BỀN VỮNG" THỜI KỶ CÔNG NGHỆ SỐ, GÓP PHẦN ĐẨY
MẠNH XÂY DỰNG GIA ĐÌNH NÔNG DÂN VĂN HÓA
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH**

Hội Nông dân tỉnh

Phong trào "*Nông dân thi đua sản xuất kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững*" là một trong những phong trào thi đua lớn do Trung ương Hội Nông dân Việt Nam phát động. Trong những năm qua, các cấp Hội trong tỉnh đã triển khai thực hiện Phong trào đạt được nhiều kết quả, tạo động lực khích lệ nông dân hăng hái thi đua lao động sản xuất, vươn lên làm giàu; tích cực chuyên dịch cơ cấu cây trồng, vật nuôi, khai thác tiềm năng, thế mạnh của địa phương; mạnh dạn đầu tư, áp dụng khoa học kỹ thuật vào sản xuất, tạo ra giá trị hàng hóa, lợi nhuận cao đồng thời góp phần tích cực trong xây dựng gia đình nông dân văn hóa trên địa bàn tỉnh.

Hàng năm, Ban Thường vụ Hội Nông dân tỉnh đã chỉ đạo Hội Nông dân các cấp tăng cường công tác tuyên truyền, vận động, hỗ trợ hội viên, nông dân thực hiện phong trào như: Nghị quyết của Ban Chấp hành Trung ương Hội Nông dân Việt Nam khóa VI về nâng cao chất lượng Phong trào Nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững; Quyết định số 181-QĐ/HNDTW ngày 20/02/2024 của Trung ương Hội Nông dân Việt Nam ban hành Quy định về công nhận danh hiệu hộ nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi các cấp...

Ngày 20/12/2023, Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 46-NQ/TW về đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của Hội Nông dân Việt Nam đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng trong giai đoạn mới, trên cơ sở đó Hội Nông dân tỉnh đã tham mưu cho Ban Thường vụ Tỉnh uỷ ban hành Kế hoạch số 319-KH/TU, ngày 07/3/2024 thực hiện Nghị quyết số 46-NQ/TW của Bộ Chính trị, đã xác định: "Đẩy mạnh phong trào Nông dân thi đua sản xuất kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững" và đề ra mục tiêu cụ thể: "60% số hộ nông dân trở lên đăng ký phấn đấu và có từ 50% số hộ đăng ký trở lên đạt danh hiệu nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

các cấp", đẩy mạnh Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" trước yêu cầu, nhiệm vụ mới đòi hỏi các cấp Hội cần tích cực thực hiện một số nhiệm vụ, giải pháp để đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả Phong trào "Nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững", gắn với xây dựng gia đình nông dân văn hóa trên địa bàn tỉnh.

Nhằm thúc đẩy thực hiện phong trào, Hội đã tổ chức đẩy mạnh các hoạt động tư vấn, dịch vụ, hỗ trợ cho nông dân như các hoạt động tạo vốn: Quỹ Hỗ trợ nông dân tổ chức thực hiện 342 dự án, với số tiền 46.837 triệu đồng/2.184 hộ vay. Phối hợp với Chi nhánh Ngân hàng Chính sách xã hội tỉnh Cao Bằng, Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Ngân hàng Thương mại cổ phần Bru điện Liên Việt cho hội viên nông dân vay vốn đạt hơn 1.364,557 tỷ đồng giúp cho 19.206 hộ vay vốn có nguồn đầu tư phát triển sản xuất, giải quyết việc làm, nâng cao thu nhập, ổn định đời sống.

Bà Nguyễn Hồng Minh, hội viên nông dân phường Sông Bằng, thành phố Cao Bằng (mặc áo dài đứng thứ 5 từ trái qua phải) là 1 trong 12 nông dân lĩnh vực trồng trọt được Bộ NN&PTNT Việt Nam vinh danh và trao danh hiệu Nông dân Việt Nam xuất sắc năm 2021.

Nguồn ảnh: Báo Dân Việt

Các cấp Hội đã trực tiếp và phối hợp tổ chức 99 lớp đào tạo nghề cho 3.484 lao động nông thôn; tổ chức 285 lớp tập huấn chuyển giao khoa học kỹ thuật cho 14.096 hội viên nhằm cung cấp kỹ năng, kiến thức, quy trình trồng trọt, chăn nuôi an toàn, hiệu quả,

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"

chia sẻ các nội dung khác liên quan đến tiếp cận nguồn vốn, cơ chế chính sách của Nhà nước, thị trường tiêu thụ, liên kết sản xuất bền vững. Phối hợp với công ty, doanh nghiệp cung ứng 435 tấn phân bón các loại trị giá 5,9 tỷ đồng, 22.531 tấn giống, 121 tấn các loại vật tư, thuốc bảo vệ thực vật, 3.770 tấn thức ăn chăn nuôi cho hội viên nông dân.

Xác định đây là phong trào trọng tâm, nòng cốt và có ý nghĩa quan trọng, hàng năm các cấp Hội Nông dân trong tỉnh, đã xây dựng kế hoạch phát động phong trào thi đua tới hội viên nông dân, qua đó đã thu hút, tập hợp, vận động hội viên, nông dân tham gia. Tích cực hướng dẫn hộ nông dân đăng ký, bình xét và công nhận danh hiệu hộ nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi theo quy định. Năm 2023, toàn tỉnh có trên 12.000 hộ đạt danh hiệu sản xuất kinh doanh giỏi các cấp, trong đó cấp trung ương 40 hộ, cấp tỉnh 266 hộ, cấp huyện 1.156 hộ, cấp cơ sở 10.191. Các hộ Sản xuất kinh doanh giỏi đã giúp đỡ về vốn 857 triệu đồng, 475 tấn phân bón, 346 tấn giống lúa, 210 tấn giống ngô, 121 kg các loại vật tư, thuốc bảo vệ thực vật cho hội viên nông dân có hoàn cảnh khó khăn, tạo việc làm cho 7.966 người lao động với thu nhập bình quân 2 triệu trở lên/người/tháng, giúp 40 hộ hội viên thoát nghèo.

Các hộ Sản xuất kinh doanh giỏi đều là những hạt nhân tích cực tuyên truyền, vận động thành viên trong gia đình và nhân dân chăm lo xây dựng gia đình hòa thuận, đoàn kết tương trợ trong cộng đồng; thực hiện tốt nghĩa vụ công dân, gương mẫu chấp hành quy ước, hương ước của địa phương; thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội; tham gia giữ gìn an ninh trật tự thôn, xóm, đẩy lùi các tệ nạn xã hội, bảo vệ môi trường, tham gia bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế. Năm 2023 các cấp hội đã vận động 81.236 hội viên đăng ký xây dựng gia đình văn hóa, và có 80.577 hộ đạt gia đình văn hóa (đạt tỷ lệ 85%). Trong xây dựng gia đình văn hóa, các hộ nông dân đặc biệt chú trọng các tiêu chí “no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc”.

Công tác phát hiện biểu dương, khen thưởng các điển hình tiên tiến của Phong trào đã được Hội quan tâm thực hiện tốt. Giai đoạn 2019 - 2023 thực hiện phong trào “Nông dân thi đua sản xuất kinh doanh giỏi” có 19 hộ gia đình được Trung ương Hội Nông dân Việt Nam tặng Bằng khen, 65 hộ gia đình được Chủ tịch UBND

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

tỉnh tặng Bằng khen, Hội Nông dân tỉnh tặng Bằng khen cho 38 hộ, Hội Nông dân từ huyện đến cơ sở tặng Giấy khen cho hơn 200 hộ đạt danh hiệu Sản xuất kinh doanh giỏi, các hộ được khen thưởng ngoài đạt danh hiệu sản xuất kinh doanh giỏi, tích cực tham gia các hoạt động của Hội cũng như các hoạt động của cộng đồng đều là những hộ gia đình nông dân văn hóa tiêu biểu trong 5 năm liên tục, trong đó tiêu biểu có các hộ đạt danh hiệu "Nông dân Việt Nam xuất sắc" như: bà Riêu Thị Mối, thị trấn Thông Nông, huyện Hà Quảng; bà Nguyễn Hồng Minh, phường Hợp Giang, thành phố Cao Bằng; bà Nông Thị Dung, phường Ngọc Xuân, thành phố Cao Bằng; ông Nông Văn Nghiêm, xã Đoài Dương, huyện Trùng Khánh; ông Điều Văn Hương, xã Đình Phùng, huyện Bảo Lạc,...

Hội Nông dân các cấp đã tích cực phối hợp với Bru điện tỉnh về hỗ trợ nông dân chuyển đổi số trong sản xuất và tiêu thụ nông sản, hàng hóa. Từ năm 2022 đã tổ chức hơn 35 buổi truyền thông, hướng dẫn cho hơn 5.000 lượt người về chuyển đổi số nông nghiệp, nông thôn lồng ghép trong các hội nghị, tập huấn, đào tạo của các cấp Hội. Phối hợp rà soát thông tin, đưa được hơn 330 sản phẩm (trong đó có 57 sản phẩm đạt OCOP) của các hộ sản xuất nông nghiệp có sản phẩm OCOP, sản phẩm đạt chỉ tiêu an toàn chất lượng thực phẩm lên sàn giao dịch thương mại điện tử Postmart. Tổ chức kết nối bán hàng Online trên sàn giao dịch thương mại điện tử Postmart và trực tiếp thông qua hệ thống cửa hàng gồm: các điểm Bru điện văn hóa xã và các điểm bán lưu động tại những khu vực có đông dân cư.

Bên cạnh những kết quả đã đạt được quá trình thực hiện Phong trào còn có những hạn chế đó là: Kết quả phong trào phát triển chưa đồng đều giữa các huyện, xã; còn mang tính mạnh hộ nào hộ đó làm, số lượng, chất lượng chưa cao so với lợi thế phát triển nông nghiệp của tỉnh. Tỷ lệ hộ đạt danh hiệu sản xuất, kinh doanh giỏi các cấp còn thấp và giảm nghèo thiếu sự bền vững. Việc tuyên truyền, giáo dục nhận thức cho nông dân về phát triển kinh tế tập thể, tổ hợp tác tạo chuỗi giá trị trong sản xuất chưa chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức trong một bộ phận nông dân. Việc xây dựng và nhân rộng các mô hình nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi điển hình tiên tiến đến vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa triển khai thực hiện còn chậm và chưa nhiều. Quy mô hộ nông

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

dân sản xuất, kinh doanh giỏi cơ bản còn nhỏ lẻ và tự phát là chính, chưa phát huy được hiệu quả học tập kinh nghiệm lẫn nhau...

Để góp phần đẩy mạnh phong trào "Nông dân thi đua sản xuất kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững", đồng thời đẩy mạnh xây dựng gia đình nông dân văn hóa, các cấp Hội Nông dân tiếp tục thực hiện tốt một số nhiệm vụ, giải pháp sau:

Một là, tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền thực hiện Phong trào nhằm nâng cao nhận thức cho cán bộ, hội viên, nông dân về tư duy kinh tế, sản xuất gắn với thị trường; Phát huy tinh thần đoàn kết, tương thân, tương ái, thi đua giúp nhau cùng làm giàu và quan tâm giúp đỡ hộ nghèo, hộ còn gặp khó khăn ở địa phương. Gắn phong trào Nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi với các phong trào thi đua của địa phương; tuyên truyền, phổ biến về nội dung, tiêu chuẩn, xây dựng gia đình văn hóa, làm cho phong trào thực sự thấm sâu vào mỗi người dân, gia đình, cộng đồng dân cư, góp phần xây dựng quê hương giàu đẹp, văn minh.

Hai là, tiếp tục thực hiện tốt Nghị quyết số 05-NQ/HNDTW ngày 05/8/2019 của Ban Chấp hành Trung ương Hội Nông dân Việt Nam về tăng cường công tác phát triển, quản lý và nâng cao chất lượng hội viên, từng bước xây dựng mẫu hình người hội viên nông dân trong thời kỳ mới, người nông dân không chỉ am hiểu về kiến thức về kinh tế, khoa học kỹ thuật, văn hóa, xã hội, pháp luật, thị trường và hội nhập mà còn biết phát huy truyền thống văn hóa; truyền thống đoàn kết cộng đồng, tương thân, tương ái, ý chí tự lực, tự cường, tự tôn dân tộc nhằm phát triển nông nghiệp thịnh vượng, nông dân giàu có, nông thôn văn minh, hiện đại.

Ba là, đẩy mạnh hoạt động tư vấn, dịch vụ, hỗ trợ cho nông dân. Thành lập câu lạc bộ nông dân sản xuất kinh doanh giỏi tập hợp những hội viên, nông dân sản xuất kinh doanh trên địa bàn để liên kết giúp đỡ nhau phát triển sản xuất kinh doanh theo hướng sản xuất hàng hóa, liên kết tạo chuỗi giá trị gắn với phát triển ngành nghề và ứng dụng khoa học công nghệ vào sản xuất, xây dựng thương hiệu sản phẩm, góp phần phát triển kinh tế - xã hội. Không ngừng phát triển về quy mô và nâng cao hiệu quả hoạt động của Quỹ Hỗ trợ nông dân, ưu tiên nguồn vốn hỗ trợ cho các hộ đạt danh hiệu nông dân sản xuất kinh doanh giỏi mở rộng sản xuất, xây

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

dựng mô hình để nhân rộng. Gia tăng các nguồn vốn phối hợp với Ngân hàng Chính sách xã hội tỉnh Cao Bằng, Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Ngân hàng Thương mại cổ phần Bru điện Liên Việt.

Bốn là, đẩy mạnh công tác phối hợp và liên kết nhằm hỗ trợ nông dân, chuyên gia tiến bộ khoa học kỹ thuật để nâng cao hiệu quả sản xuất và bảo vệ môi trường; hỗ trợ vay vốn, cung ứng vật tư, tiêu thụ sản phẩm và tổ chức dạy nghề tại chỗ.

Năm là, vận động nông dân tham gia phát triển kinh tế tập thể, liên kết để xây dựng các mô hình sản xuất phù hợp với thực tiễn tại địa phương, để tạo ra sản phẩm hàng hóa đảm bảo chất lượng đúng với định hướng về phát triển nông nghiệp của Nghị quyết Đại hội Đảng các cấp. Phát huy vai trò của các Hợp tác xã, Tổ hợp tác, Chi hội nghề nghiệp, đặc biệt là các Câu lạc bộ nông dân sản xuất kinh doanh giỏi.

Sáu là, nhân rộng các mô hình mới, cách làm hay đặc biệt là những gương nông dân tiêu biểu xuất sắc trong lao động sản xuất và từ đó kịp thời biểu dương, khen thưởng tập thể, cá nhân làm tốt trong phong trào gắn với việc xây dựng gia đình nông dân văn hóa...

Thực hiện lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "*Làm cho người nghèo thì đủ ăn, người đủ ăn thì khá giàu, người khá giàu thì giàu thêm*". Phong trào "Nông dân thi đua sản xuất kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững" đã thu hút được đông đảo hội viên nông dân tham gia. Phong trào đã phát huy truyền thống đoàn kết, tương thân tương ái, cùng nhau làm giàu và giúp hộ nghèo vươn lên, tạo nhiều việc làm; nâng cao thu nhập, ổn định và nâng cao đời sống vật chất, tinh thần, đảm bảo an ninh trật tự xã hội ở nông thôn, thúc đẩy phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" nói chung và xây dựng gia đình nông dân văn hóa nói riêng. Đồng thời khẳng định vị trí vai trò của tổ chức Hội, xây dựng tổ chức Hội ngày càng trong sạch, vững mạnh, góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng các cấp nhiệm kỳ 2020 - 2025 đã đề ra.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

CÁC VẤN ĐỀ ĐẶT RA CHO TỔ CHỨC CÔNG ĐOÀN VỀ TỔ CHỨC XÂY DỰNG VĂN HOÁ GIA ĐÌNH TRONG CÁN BỘ, CÔNG CHỨC, VIÊN CHỨC, NGƯỜI LAO ĐỘNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH CAO BẰNG

Liên đoàn Lao động tỉnh

Trong suốt chiều dài lịch sử dân tộc, gia đình Việt Nam đã xây dựng, gìn giữ và phát triển một hệ giá trị tốt đẹp về tình yêu thương, sự hiếu thuận, hòa hợp, tôn trọng, cần cù, sáng tạo, duy trì được sự gắn kết các thành viên dựa trên nền tảng tình cảm, sự thủy chung, đức hy sinh và tinh thần trách nhiệm. Gia đình Việt Nam còn là nơi lưu giữ và trao truyền các giá trị văn hóa, nhân văn, tri thức quý báu của dân tộc, hướng con người đến những giá trị của chân, thiện, mỹ.

Văn kiện Đại hội XIII đã khẳng định: “Tập trung nghiên cứu, xác định và triển khai xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hoá và chuẩn mực con người gắn với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới”. Điều này càng khẳng định xây dựng và phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới là một vấn đề hết sức hệ trọng đối với sự phát triển chung của đất nước.

Xác định xây dựng văn hoá gia đình trong cán bộ, công chức, viên chức, lao động (CCVCLĐ) giữ vị trí quan trọng trong công tác xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở. Do vậy, Ban Thường vụ Liên đoàn Lao động (LĐLĐ) tỉnh luôn xác định việc triển khai tuyên truyền thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, các văn bản liên quan đến công tác gia đình là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của công tác công đoàn. Thực hiện chỉ đạo của Tổng LĐLĐ Việt Nam, Tỉnh uỷ; sự phối hợp chỉ đạo của UBND tỉnh, các sở, ban, ngành, đoàn thể tỉnh. Ngay từ đầu năm, LĐLĐ tỉnh đã xây dựng Kế hoạch và ban hành các văn bản chỉ đạo các cấp Công đoàn tiếp tục tổ chức tuyên truyền, phổ biến quán triệt các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, chính

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

sách, pháp luật của nhà nước về công tác gia đình²¹; chỉ đạo các cấp công đoàn tổ chức các hoạt động nhân ngày Quốc tế hạnh phúc 20/3, ngày Gia đình Việt Nam (28/6). Chỉ đạo LĐLĐ các huyện, thành phố hướng dẫn Công đoàn cơ sở tổ chức các hoạt động tọa đàm trao đổi kỹ năng, kinh nghiệm chăm sóc gia đình, nuôi dạy con cái, xây dựng gia đình hạnh phúc; gặp mặt, tôn vinh, biểu dương, nhân rộng các điển hình gia đình CNVCLĐ tiêu biểu; gia đình có nhiều thế hệ chung sống hạnh phúc, phát huy truyền thống văn hóa dân tộc, xây dựng gia đình no ấm, bình đẳng, tiến bộ...

Gia đình đoàn viên Nông Thị Lệ - Đoàn viên Công đoàn cơ sở Sở Công thương Cao Bằng.

Ảnh: Nhật Lệ

Việc xây dựng gia đình tiến bộ, hạnh phúc luôn được các cấp công đoàn, đoàn viên, CNVCLĐ quan tâm, được hầu hết các cấp ủy, chính quyền, công đoàn các cấp đưa vào nghị quyết, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của đơn vị, địa phương. Các cấp công đoàn trong toàn tỉnh đã triển khai nhiều hoạt động xây dựng gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình gắn công tác xây dựng gia đình văn hóa với Phong trào thi đua, cuộc vận động của đất nước,

²¹ Chỉ thị số 49/CT-TW ngày 21/02/2005 của Ban Bí thư TW Đảng về xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Tiếp tục triển khai, quán triệt các nội dung Quyết định số 629/QĐ-TTg ngày 29/5/2012 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2030.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

địa phương, đơn vị đem lại hiệu quả tích cực. Làm tốt công tác công tác tuyên truyền, phổ biến các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước có liên quan đến công tác gia đình.

Nhân các ngày kỷ niệm ngày Quốc tế phụ nữ (8/3), Quốc tế Hạnh phúc (20/3), Gia đình Việt Nam (28/6), Tháng hành động quốc gia phòng, chống bạo lực gia đình... các cấp Công đoàn tổ chức nhiều hoạt động thiết thực như: Mít tinh, gặp mặt, tọa đàm, chia sẻ kinh nghiệm về xây dựng gia đình; các diễn đàn nói chuyện chuyên đề về "Bí quyết xây dựng gia đình hạnh phúc", "kỹ năng làm cha, làm mẹ"; tổ chức giao lưu thể thao, văn nghệ, gặp mặt đầu rể; gặp mặt biểu dương gia đình nữ CCVCLĐ tiêu biểu...

Các Công đoàn cơ sở đều tích cực tham gia các phong trào thi đua của địa phương như: phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc; đấu tranh phòng ngừa, ngăn chặn tội phạm và các tệ nạn xã hội; vận động con, em tham gia khám tuyển và làm nghĩa vụ quân sự; thực hiện chính sách dân số, kế hoạch hoá gia đình: Tuyên truyền, vận động cán bộ, CCVCLĐ tham gia xây dựng gia đình không có người thân mắc tệ nạn xã hội và nhiễm HIV/AIDS, không có người vi phạm pháp luật, khu dân cư không có người vi phạm pháp luật... tích cực tham gia xóa bỏ hủ tục, tập quán lạc hậu trong hôn nhân và gia đình; xây dựng và thực hiện qui ước, hương ước, qui chế dân chủ ở cơ sở. Quan tâm chăm lo, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của người lao động thông qua giám sát việc thực hiện chế độ chính sách đối với người lao động bảo đảm về việc làm, thu nhập, tiền lương, chế độ phúc lợi... Nhân dịp Tết Nguyên đán, "Tháng công nhân" hàng năm các cấp Công đoàn đã tổ chức thăm, tặng quà cho trên 1.700 gia đình nữ cán bộ, CNVCLĐ có hoàn cảnh khó khăn, mắc bệnh hiểm nghèo với số tiền gần 2 tỷ đồng; tổ chức thăm và tặng quà và hỗ trợ gần 1.000 suất cho nữ đoàn viên, CNVCLĐ bị mắc bệnh hiểm nghèo, thiên tai hoả hoạn, gia đình có hoàn cảnh khó khăn... với tổng số tiền gần 1 tỉ đồng, với hoạt động trên đã động viên lớn góp phần giúp đỡ cán bộ, CCVCLĐ có hoàn cảnh khó khăn vươn lên ổn định cuộc sống gia đình.

Công tác Dân số - Kế hoạch hoá gia đình đã được các cấp công đoàn chú trọng quan tâm, các mục tiêu, nhiệm vụ về Dân số - Kế hoạch hoá gia đình được cụ thể hóa trong chương trình, nhiệm vụ

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

công tác công đoàn ngay từ đầu năm, là tiêu chí đánh giá phân loại CĐCS, tiêu chuẩn bình xét danh hiệu thi đua “Giỏi việc nước, đảm việc nhà” trong nữ CNVCLĐ, góp phần xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, xây dựng gia đình văn hoá. Công tác chăm sóc và giáo dục đối với con CNVCLĐ luôn được các cấp Công đoàn quan tâm thông qua các ngày Quốc tế Thiếu nhi (1/6), Tháng hành động vì trẻ em, Tết Trung thu hằng năm.

Qua các hoạt động đó thể hiện tinh thần tương thân tương ái của tổ chức công đoàn nhằm động viên kịp thời và đáp ứng được tâm tư nguyện vọng của đoàn viên, CNVCLĐ, nhất là đối với những gia đình đoàn viên có hoàn cảnh khó khăn, qua đó giúp họ vươn lên trong cuộc sống; các thành viên trong gia đình chia sẻ công việc với người phụ nữ, tạo điều kiện để chị em vừa đảm đang việc nhà, vừa hoàn thành tốt nhiệm vụ chuyên môn và công tác xã hội. Nhờ vậy, hằng năm có trên 90% nữ CCVCLĐ đạt danh hiệu “Giỏi việc nước, đảm việc nhà”; nhiều chị được công nhận danh hiệu lao động tiên tiến, nhiều đề tài, sáng kiến được ứng dụng có hiệu quả vào thực tiễn. Hiện nay qua thống kê rà soát cơ bản các gia đình đoàn viên, CNVCLĐ trong tỉnh đều có cuộc sống ổn định, vợ chồng hòa thuận, no ấm, hạnh phúc, không có bạo lực; ông bà mẫu mực, cha mẹ gương mẫu, con cái chăm ngoan học giỏi, biết vâng lời ông bà, cha mẹ và thầy cô giáo; các gia đình chấp hành tốt chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước với trên 97% gia đình được công nhận gia đình văn hóa.

Tuy nhiên, thực tế vẫn còn ở không ít gia đình, sự quan tâm, chăm sóc của cha mẹ dành cho con cái bị suy giảm. Thậm chí có những gia đình còn “khoán” việc giáo dục nhân cách, lối sống của con mình cho nhà trường và xã hội. Bản thân các thành viên gia đình cũng không hình thành được lối sống gương mẫu cho thế hệ trẻ, không duy trì được nền tảng, giá trị đạo đức trong các hành vi ứng xử trong gia đình. Điều đó khiến quá trình hình thành và phát triển nhân cách của trẻ em bị ảnh hưởng tiêu cực. Bên cạnh đó, các thành viên có nhân cách ứng xử lệch lạc khiến giá trị, lối sống, chuẩn mực ứng xử của gia đình bị đảo lộn, dẫn đến sự khủng hoảng của đời sống gia đình. Sự khủng hoảng này có mối tương quan, liên hệ chặt chẽ với các vấn đề chung của xã hội, đặc biệt là tệ nạn xã hội, hành vi lệch chuẩn, sự xuống cấp về đạo đức, chuẩn mực ứng xử, lối sống thờ ơ, vô cảm, thiếu trách nhiệm với cộng đồng.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Có thể nói, xây dựng văn hoá gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới là một vấn đề hết sức hệ trọng đối với sự phát triển chung của đất nước. Nhận thức đúng về vai trò, tầm quan trọng của gia đình và công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới, là đối tượng tác động, thực hiện và thụ hưởng chính sách phát triển kinh tế - xã hội. Xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh là một trong những nội dung quan trọng, yêu cầu xuyên suốt của sự nghiệp đổi mới, phát triển đất nước. Để làm được điều đó, cần thực hiện tốt một số giải pháp cơ bản sau:

Một là, tăng cường công tác tuyên truyền các giá trị tốt đẹp của gia đình Việt Nam, nâng cao nhận thức của mỗi người về vị trí, vai trò của gia đình cũng như những giá trị của văn hóa gia đình đối với sự phát triển đất nước. Cấp uỷ và chính quyền các cấp phải đưa nội dung công tác xây dựng văn hóa gia đình và gia đình văn hóa vào chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và chương trình kế hoạch công tác hằng năm. Xây dựng gia đình Việt Nam phải trên cơ sở kế thừa, phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam và tiếp thu có chọn lọc các giá trị tiên tiến của thời đại về gia đình. Đề cao trách nhiệm của mỗi gia đình trong việc xây dựng và bồi dưỡng nhân cách cho mỗi thành viên trong gia đình nhằm hướng tới “Xây dựng gia đình Việt Nam no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh; xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hoá và chuẩn mực con người gắn với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới” mà Đại hội XIII của Đảng đã xác định.

Hai là, chú trọng giáo dục trong gia đình, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về xây dựng nhân cách con người Việt Nam trong điều kiện mới. Gia đình là “cái nôi” đầu đời giáo dục nhân cách, phẩm chất của con người, gia giáo bao giờ cũng đi trước giáo dục xã hội. Vì vậy, cần “đề cao vai trò của gia đình trong nuôi dưỡng, giáo dục thế hệ trẻ”, đẩy mạnh giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình. Hơn nữa, phải “tăng cường giáo dục lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thanh niên. Thực hiện những giải pháp đột phá nhằm ngăn chặn có hiệu quả sự xuống cấp về đạo đức, lối sống, đẩy lùi tiêu cực xã hội và các tệ nạn xã hội”. Bên cạnh đó cần nêu cao vai trò gương mẫu của các bậc ông bà, cha mẹ đối với con cái qua hành động, cách thức ứng xử có văn hóa giữa người với người. Thông qua việc tổ chức cuộc

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

sống gia đình một cách có nền nếp, các thế hệ đi trước truyền thụ cho con cháu những nét đẹp văn hóa gia đình, bồi dưỡng nhân cách văn hóa cho mỗi người. Không chỉ vậy, việc “xây dựng môi trường văn hóa một cách toàn diện ở gia đình, nhà trường, cộng đồng dân cư” cũng là một vấn đề cần được chú trọng và quan tâm.

Ba là, tiếp tục xây dựng đời sống văn hóa và đẩy mạnh phong trào xây dựng gia đình văn hóa. Đại hội lần thứ XIII của Đảng nhấn mạnh: “Xây dựng môi trường và đời sống văn hóa phong phú, đa dạng, văn minh, lành mạnh”. Đồng thời, cần tăng cường xây dựng đời sống văn hóa theo hướng tôn vinh giá trị truyền thống của gia đình, cộng đồng, dân tộc. Gắn xây dựng đời sống văn hóa mới ở khu dân cư với Chương trình xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh; nâng cao chất lượng, hiệu quả phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” trong đời sống; xây dựng nếp sống văn hóa từ các gia đình đến khu dân cư, cơ quan, đơn vị,... Chú trọng xây dựng “Gia đình văn hóa”; “Thôn, xóm văn hóa”, “Tổ dân phố văn hóa”,... Ngoài ra, xây dựng gia đình văn hóa mới cần nối tiếp các giá trị văn hóa, đạo đức, nếp sống truyền thống tốt đẹp, “xây dựng và nhân rộng mô hình gia đình văn hóa tiêu biểu, có nền nếp”, gia đình dân chủ, tôn trọng nhau, khắc phục thái độ độc đoán, gia trưởng, bất bình đẳng của các quan hệ gia đình trong xã hội cũ.

Bốn là, tiếp tục xây dựng, hoàn thiện, bổ sung các thiết chế văn hóa. Để phục vụ công tác tuyên truyền, giáo dục các giá trị văn hóa truyền thống, đồng thời đáp ứng nhu cầu sinh hoạt và hưởng thụ văn hóa của cộng đồng dân cư cần xây dựng, hoàn thiện có hiệu quả các thiết chế văn hóa. Cụ thể hóa và tập trung “khắc phục bệnh thành tích, bệnh hình thức, thực hiện các chuẩn mực văn hóa gia đình Việt Nam ấm no, hạnh phúc, tiến bộ và văn minh”, gắn kết chặt chẽ, hài hòa giữa giá trị truyền thống và giá trị hiện đại theo tinh thần Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng. Tiếp tục xây dựng, hoàn thiện chính sách, pháp luật đối với xây dựng gia đình và công tác gia đình, nhất là hoàn thiện các văn bản pháp luật liên quan đến gia đình, phòng, chống bạo lực gia đình, bình đẳng giới. Thực hiện có hiệu quả *Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2030*, “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình”;... “Tiếp tục xây dựng gia đình kiểu mẫu “ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu thảo hiền, vợ chồng hòa thuận, anh chị em đoàn kết, thương yêu nhau”.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

PHÁT HUY TRUYỀN THỐNG “BỘ ĐỘI CỤ HỒ”, NÂNG CAO HIỆU QUẢ PHONG TRÀO THI ĐUA “CỰU CHIẾN BINH GƯƠNG MẪU” GÓP PHẦN XÂY DỰNG ĐỊA PHƯƠNG VỮNG MẠNH, GIỮ VỮNG GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG GIA ĐÌNH VÀ CỘNG ĐỒNG

Hội Cựu Chiến binh tỉnh

Từ ngày thành lập đến nay, Hội Cựu chiến binh Việt Nam đã có nhiều cố gắng trong công tác tuyên truyền, vận động Cựu chiến binh (CCB) và nhân dân tích cực tham gia xây dựng, bảo vệ Đảng, chính quyền, chế độ xã hội chủ nghĩa; đấu tranh chống mọi âm mưu, hoạt động phá hoại của các thế lực thù địch; chống các quan điểm sai trái với đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; thực hiện các quy định của pháp luật về dân chủ ở cơ sở, đấu tranh chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, tệ nạn xã hội; giám sát hoạt động của cơ quan nhà nước, của cán bộ, công chức theo quy định của pháp luật. Tham gia phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng, an ninh; kiến nghị với cơ quan nhà nước, chính quyền địa phương về xây dựng và tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật có liên quan đến CCB, Hội CCB. Hội viên CCB luôn “*Phát huy bản chất “Bộ đội Cụ Hồ”, truyền thống Trung thành - Đoàn kết - Gương mẫu - Đổi mới*”.

Hội CCB tỉnh hiện nay có 27.878 hội viên, với 12 đơn vị trực thuộc (gồm 10 huyện, thành phố và 02 đơn vị Khối 487), 198 cơ sở Hội, 1.262 Chi hội, gồm nhiều thế hệ, CCB chống Pháp, chống Mỹ, bảo vệ Tổ quốc, có nhiều đồng chí trước đây là cán bộ lãnh đạo, chỉ huy, cán bộ quản lý, được đào tạo, bồi dưỡng ở các trường trong và ngoài quân đội, nhiều đồng chí có trình độ học vấn cao, kinh nghiệm thực tiễn phong phú. Khi xuất ngũ, phục viên, chuyển ngành, về hưu, trở về đời thường, phát huy tốt công tác dân vận, công tác gia đình, nhiều đồng chí có uy tín cao trong cộng đồng, tích cực tham gia công tác xã hội ở địa phương, phát huy những kiến thức và kinh nghiệm tích lũy trong quân đội, tích cực học tập, giáo dục truyền thống cách mạng cho thế hệ trẻ và gương mẫu tham gia các phong trào ở địa phương, cơ sở.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Trong những năm qua, phát huy truyền thống, nâng cao hiệu quả phong trào thi đua “Cụ chiến binh gương mẫu”, công tác gia đình đã được Hội CCB các cấp quan tâm chú trọng đẩy mạnh và triển khai thực hiện công tác tuyên truyền, phổ biến, quán triệt các văn bản của Đảng, chính sách pháp luật pháp luật của Nhà nước về công tác gia đình, tiến tới xây dựng gia đình hoà thuận, văn minh, tiến bộ và hạnh phúc. Phong trào thi đua “Cụ chiến binh gương mẫu”. Được thể hiện trên các lĩnh vực như sau:

Trên lĩnh vực phát triển kinh tế:

Tập trung chỉ đạo, vận động cán bộ, hội viên, nhân dân tham gia thực hiện các nhiệm vụ phát triển kinh tế, sản xuất kinh doanh giỏi, làm giàu chính đáng, giảm nghèo, nâng cao thu nhập cho gia đình, hội viên; khơi dậy tính tự lực tự cường, tinh thần lao động cần cù, sáng tạo của hội viên, Nhân dân trong lao động, sản xuất, kinh doanh. Vận động hội viên tham dự các lớp tập huấn phổ biến kiến thức, áp dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật trong sản xuất nông nghiệp như trồng rừng, mía, thuốc lá,... chăn nuôi, nuôi ong mật...

Thường xuyên động viên cán bộ, hội viên giúp nhau về vốn, giống, kỹ thuật, kiến thức, ngày công lao động để phát triển kinh tế, vươn lên thoát nghèo, làm giàu, nâng cao đời sống. Duy trì thực hiện tốt các hoạt động tình nghĩa trong tổ chức Hội với nội dung, hình thức thiết thực nhằm phát huy truyền thống “Bộ đội Cụ Hồ”, giúp nhau trong sản xuất, thăm hỏi, động viên nhau khi gặp khó khăn trong cuộc sống²². Bằng các nguồn lực đó đã giảm được 587 hộ nghèo; 48 hộ cận nghèo, góp phần đưa các gia đình Hội Cựu

²² Cụ thể trong những năm qua các cấp Hội đã vận động đóng góp từ cán bộ, hội viên, các cấp Hội tổ chức thăm hỏi, tặng quà cho hội viên nghèo, gặp khó khăn, các đối tượng chính sách các ngày lễ tết được 2.140 suất, trị giá 1,07 tỷ đồng; xóa 81 nhà tạm, nhà dột nát cho hội viên CCB nghèo; trong đó 06 nhà nguồn kinh phí CCB các cấp ủng hộ trị giá 380 triệu đồng (01 nhà trị giá 80 triệu nguồn kinh phí Trung ương Hội; 02 nhà Hội CCB thành phố Hà nội 100 triệu đồng, 01 nhà nguồn Bộ Quốc phòng, 01 nhà Quỹ nghĩa tình đồng đội trị giá 50 triệu đồng và 01 nhà hội viên do hội viên CCB hỗ trợ 50 triệu đồng; 11 nhà thiên tai, hỏa hoạn trung ương hỗ trợ 5 triệu/nhà); Ủng hộ Quỹ nghĩa tình đồng đội thu được 150 triệu đồng. Các cấp Hội đã đứng ra bảo lãnh tín chấp cho hội viên nghèo, vay vốn uỷ thác Ngân hàng CSXH; kết quả hoạt động uỷ thác cho vay tổng dư nợ tính đến ngày 30/5/2024 được: 826 tỷ 516 triệu đồng; với 421 tổ vay vốn, có 11.449 hộ vay vốn; duy trì mở rộng vay không tính lãi, hoặc lãi suất thấp, hỗ trợ hội viên khó khăn để phát triển sản xuất được 1 tỷ 753 triệu đồng giải quyết được 2.135 lao động.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

chiến binh xóa được đói giảm được nghèo, có 17 xã, phường, thị trấn không còn hộ CCB nghèo.

Hoạt động của CCB làm kinh tế vẫn cơ bản giữ được ổn định, phát triển cả về số lượng, quy mô, các doanh nghiệp, Hợp tác xã do CCB làm chủ vẫn đứng vững và tiếp tục phát triển. Toàn hội hiện có 24 doanh nghiệp; 20 HTX; 17 tổ hợp tác; 34 trang trại; 666 gia trại do hội viên CCB làm chủ. Qua làm kinh tế số hộ CCB khá và giàu đạt 12.557 hội viên chiếm 46,4%.

Trên lĩnh vực văn hóa – xã hội:

Hội CCB thường xuyên tham mưu cho cấp ủy, phối hợp với chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội, tuyên truyền vận động Nhân dân tham gia xây dựng, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Gương mẫu tham gia Cuộc vận động “*Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh*”, xây dựng khu phố văn minh, khu dân cư văn hóa, gia đình văn hóa. Hàng năm có 100% hộ gia đình hội viên tham gia đăng ký gia đình văn hóa; tỷ lệ gia đình đạt văn hóa đạt 97,35%. Cơ quan văn hóa đạt 100%, phong trào văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao được quan tâm, duy trì tại các xã, phường, xã... góp phần cổ vũ hội viên, Nhân dân nâng cao tinh thần rèn luyện và bảo vệ sức khỏe. Các đội văn nghệ CCB thường xuyên tham gia giao lưu, biểu diễn trong các ngày lễ, hội, ngày đại đoàn kết toàn dân tộc. Vận động hội viên, Nhân dân xây dựng các mô hình mang tính cộng đồng, khơi dậy tinh thần trách nhiệm lôi cuốn đông đảo cán bộ, hội viên, Nhân dân tham gia như: “*Tuyến đường CCB tự quản*”, xây dựng tuyến phố văn minh, tham gia hòa giải ở các địa phương cơ sở, nhiều vụ hòa giải thành công...

Trên lĩnh vực quốc phòng - an ninh:

Hàng năm, phối hợp với cơ quan Quân sự, đoàn thanh niên tham gia tuyên truyền vận động thanh niên lên đường nhập ngũ. Định kỳ khi sắp đến thời điểm gọi thanh niên lên đường nhập ngũ, Hội đã tổ chức giao lưu CCB với thanh niên trúng tuyển nghĩa vụ quân sự để tuyên truyền luật nghĩa vụ quân sự, phổ biến “*kinh nghiệm về đời sống trong Quân ngũ*”, tổ chức gặp mặt, giao lưu trong “*Ngày hội tòng quân*”. Phối hợp với cơ quan quân sự xã và Đoàn thanh niên cùng cấp vận động, tập hợp thanh niên đã hoàn

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

thành nghĩa vụ quân sự tham gia sinh hoạt trong các tổ chức Đoàn, Cựu quân nhân tham gia chương trình lập thân lập nghiệp; phối hợp với Đoàn thanh niên tổ chức các hoạt động “Đền ơn đáp nghĩa” như: giúp đỡ gia đình chính sách, các hội viên là thương binh, bệnh binh có hoàn cảnh khó khăn; tặng quà cho gia đình thương binh, liệt sĩ, Bà mẹ Việt Nam anh hùng; thấp nền tri ân tại các Nghĩa trang liệt sĩ, bia ghi tên các anh hùng liệt sĩ tại địa phương trong ngày 27/7 hằng năm... Tham gia diễn tập khu vực phòng thủ các cấp hằng năm, giáo dục quốc phòng - an ninh.

Chủ động phối hợp với lực lượng Công an tổ chức tuyên truyền vận động quần chúng nhân dân tham gia phong trào “Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc”, Chương trình quốc gia phòng, chống tội phạm kết hợp với chương trình phòng chống HIV/AIDS, phòng chống tệ nạn ma túy, mại dâm, mua bán người, truyền đạo trái phép... Thực hiện có hiệu quả phong trào “*CCB Việt Nam tham gia phối hợp bảo đảm trật tự an toàn giao thông*”, hiện nay có 1.234 mô hình “1+2”, “1+3” (*01 gia đình CCB gương mẫu phối hợp với 02 hoặc 03 hộ liền kề tạo thành 1 cụm điểm tựa về phòng, chống tội phạm*) và tham gia vận động các hộ kinh doanh trái phép không lân chiếm lòng, lề đường để kinh doanh, phối hợp tuần tra canh gác, tham gia điều tiết giao thông trong các ngày lễ, hội tại các trọng điểm trên địa bàn. Cử hội viên phối hợp với Công an, bảo vệ dân phố tuần tra, canh gác bảo vệ các mục tiêu quan trọng trong các dịp lễ, tết, đại hội Đảng các cấp, bầu cử đại biểu Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp. Tích cực tham gia các mô hình tự quản trong nhân dân, góp phần nâng cao ý thức cảnh giác, năng lực tự quản, tự phòng, tự bảo vệ, tự hòa giải, góp phần nâng cao ý thức tự quản trong cộng đồng; xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân, thể trận lòng dân, gắn với thể trận an ninh nhân dân, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội.

Trên lĩnh vực xây dựng hệ thống chính trị:

Đại hội Đảng các cấp nhiệm kỳ 2020 - 2025: Hội viên là đảng viên có 9.294 đảng viên. Hội viên CCB được bầu tham gia cấp uỷ các cấp: 1.160 đồng chí; trong đó: Chi uỷ viên, phó bí thư, bí thư chi bộ là: 837 đồng chí; cấp cơ sở: 299 đồng chí; cấp huyện, thành phố: 24 đồng chí, các hạt nhân này chủ yếu là các bí thư, chủ tịch Ủy ban MTTQ ở các thôn xóm, tổ dân phố, làm công tác dân vận ở cơ sở.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XIV và Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2021 - 2026, có 942 hội viên CCB tiêu biểu trúng cử HĐND, trong đó HĐND tỉnh: 03 đồng chí; HĐND cấp huyện và tương đương: 55 đồng chí; cơ sở: 884 đồng chí, trong đó nhiều đồng chí được bầu giữ các chức danh Chủ tịch, Phó Chủ tịch HĐND, UBND và Trưởng, Phó các ban, ngành, đoàn thể ở địa phương.

Quan tâm giáo dục tư tưởng chính trị cho hội viên, tổ chức cho cán bộ, hội viên tham gia học tập đầy đủ các chỉ thị, nghị quyết của Đảng theo kế hoạch của cấp uỷ cùng cấp và kế hoạch của Hội CCB cấp trên, góp phần đưa Nghị quyết vào cuộc sống. Tích cực tuyên truyền phổ biến giáo dục Hiến pháp, pháp luật cho hội viên theo kế hoạch, nhằm nâng cao hiểu biết về pháp luật, thực hiện sống và làm việc theo Hiến pháp, pháp luật. Thường xuyên quan tâm giáo dục cho hội viên nêu cao tinh thần cảnh giác, chống những luận điệu xuyên tạc chống phá chế độ; nhận thức rõ âm mưu "Diễn biến hòa bình, bạo loạn lật đổ" của các thế lực thù địch.

Trong xây dựng nông thôn mới:

Chỉ đạo các cấp Hội tiếp tục triển khai các nhiệm vụ chính trị gắn phong trào thi đua “CCB gương mẫu” với cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”, phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”. Tham gia hưởng ứng phong trào “*Cao Bằng chung sức xây dựng nông thôn mới*”; “*Cao Bằng chung tay vì người nghèo - không để ai bị bỏ lại phía sau*”, bằng những việc làm thiết thực như hiến công, hiến đất, đóng góp tiền để bê tông hóa đường nông thôn; làm đường, kênh mương nội đồng, xây dựng và tu sửa công trình thủy lợi phục vụ sản xuất; xây dựng chuồng trại²³.

Qua thực hiện phong trào thi đua “Cụ chiến binh gương mẫu” Hội CCB đã có những cách làm mới, sáng tạo, đạt hiệu quả cao, xây dựng được nhiều mô hình, điển hình trên các lĩnh vực đời sống xã hội, tạo sự chuyển biến rõ nét trong nhận thức của cán bộ, đảng viên, công

²³ Kết quả huy động hội viên CCB tham gia lao động được 14.345 ngày công, ủng hộ số tiền 536 triệu đồng, hiến 34.589 m² đất; làm mới, sửa chữa, nâng cấp 64,5 km đường giao thông nông thôn, 120 km kênh mương nội đồng, khoanh nuôi bảo vệ 3.940 ha rừng; xây dựng chuồng trại chăn nuôi đưa gia súc ra khỏi gầm sàn nhà được 12 chuồng.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

chức, viên chức. Các cấp Hội CCB trong tỉnh đã có bước phát triển vững chắc; tổ chức Hội được củng cố, phát triển cả về số lượng và chất lượng, hoạt động đúng chức năng, nhiệm vụ; CCB giữ vững và phát huy bản chất “Bộ đội Cụ Hồ”; thực hiện tốt nhiệm vụ tham gia xây dựng, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân, góp phần giữ vững ổn định chính trị; hoạt động tình nghĩa, giúp nhau xóa đói giảm nghèo; nâng cao đời sống, tham gia phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng - an ninh, đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, tội phạm và các tệ nạn xã hội; giáo dục truyền thống cách mạng cho thế hệ trẻ, thực hiện tốt chức năng đại diện cho ý chí, nguyện vọng và quyền lợi chính đáng, hợp pháp của CCB; vận động tập hợp, phát huy vai trò tích cực của Cựu quân nhân, công tác đối ngoại nhân dân đạt kết quả; nội dung phương thức hoạt động của các cấp Hội ngày càng được đổi mới, có hiệu quả.

Đ/c Nguyễn Thăng, Chủ tịch Hội Cựu chiến binh tỉnh tặng quà thân nhân gia đình thương binh liệt sĩ tại xã Chí Viễn, huyện Trùng Khánh.

Ảnh: Nông Hậu

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

THAM LUẬN CÁC ĐẢNG ỦY TRƯC THUỘC:

**THỰC TRẠNG, GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ
XÂY DỰNG GIA ĐÌNH QUÂN NHÂN HẠNH PHÚC,
BỀN VỮNG TRONG SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ
TỔ QUỐC, HỘI NHẬP QUỐC TẾ**

Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm đến vai trò của gia đình. Người khẳng định: “Quan tâm đến gia đình là đúng vì nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, gia đình tốt thì xã hội mới tốt, xã hội tốt thì gia đình càng tốt hơn, hạt nhân của xã hội là gia đình”. Theo Người: “Một gia đình mới, một gia đình tốt là một gia đình mà trong đó các thành viên trong gia đình phải biết yêu thương, tôn trọng lẫn nhau, chia sẻ những khó khăn trong công việc cùng nhau, nam nữ bình đẳng. Phải đề cao và tôn trọng người phụ nữ”. Gia đình là sợi dây gắn kết tình cảm giữa các thế hệ và từng thành viên. Ở đó mọi thành viên đều cảm thấy sự bình an, được yêu thương, che chở, có được niềm hạnh phúc, lòng kính trọng và đức hy sinh. Xây dựng gia đình Việt Nam nói chung, gia đình quân nhân nói riêng hạnh phúc, bền vững đó chính là nền tảng xây dựng một xã hội hạnh phúc, một quốc gia hạnh phúc.

Trải qua nhiều thế hệ, gia đình Việt Nam được hình thành và phát triển với những chuẩn mực giá trị tốt đẹp góp phần xây dựng bản sắc văn hóa dân tộc. Những giá trị truyền thống quý báu, như: yêu quê hương, yêu đất nước, yêu đồng bào, yêu thương đùm bọc lẫn nhau, thủy chung, hiếu nghĩa, hiếu học, cần cù, sáng tạo trong lao động, bất khuất, kiên cường vượt qua mọi khó khăn, thử thách đã được gia đình Việt Nam giữ gìn, vun đắp và phát huy trong suốt quá trình lịch sử dựng nước và giữ nước. Qua nhiều thời kỳ phát triển, cấu trúc và quan hệ trong gia đình Việt Nam có những phát triển, nhưng giá trị bản sắc cơ bản của gia đình vẫn còn tồn tại và gia đình vẫn là một nhân tố có vai trò quan trọng trong sự phát triển của đất nước.

Trong xã hội hiện nay, đời sống hôn nhân gia đình Việt Nam chịu tác động bởi nhiều yếu tố: Kinh tế, văn hoá, xã hội, làm cho đời sống hôn nhân có nhiều biến đổi, gia đình quân nhân cũng không ngoại lệ bởi những tác động ấy. Bên cạnh sự đặc thù của môi trường quân sự và nhiều yếu tố khác, có lúc gia đình quân nhân rơi vào hoàn cảnh “cơm chẳng lành, canh không ngọt”. Một số ít quân

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

nhân do gặp khó khăn, bế tắc trong công việc, trong tình yêu và hạnh phúc gia đình, đặc biệt mặt trái cơ chế thị trường đã tác động trực tiếp đến tâm lý của quân nhân. Một số quân nhân tâm lý không ổn định nên có hành động tiêu cực, thậm chí có các hành động “tự thương”, “tự tử”... ảnh hưởng đến đời sống hôn nhân gia đình và hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ”.

Vì vậy, tăng cường giáo dục nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với xây dựng gia đình quân nhân hạnh phúc, bền vững trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc, hội nhập quốc tế là nhiệm vụ hết sức quan trọng và cần thiết của các cấp uỷ, người chỉ huy các cấp nhằm xây dựng trách nhiệm, thái độ, tình cảm của quân nhân cũng như xử lý các mối quan hệ ở đơn vị và gia đình.

Đối với mỗi quân nhân, nhận thức, trách nhiệm đối với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội là tổng thể ý thức, tình cảm, sự gắn bó, nghĩa vụ, nhiệm vụ phải làm và ý thức về việc làm trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ ở đơn vị; xây dựng đơn vị; xây dựng tình đoàn kết, thương yêu, gắn bó với đồng chí, đồng đội và tình cảm, trách nhiệm với gia đình. Đối với mỗi quân nhân, nhận thức, trách nhiệm đối với đơn vị là việc thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao với ý thức cao; gắn bó xây dựng đơn vị; giải quyết tốt các mối quan hệ ở đơn vị như mối quan hệ với cán bộ, chỉ huy, mối quan hệ đồng chí, đồng đội. Trách nhiệm với gia đình chính là tình cảm, tình thương yêu với gia đình, ông bà, bố mẹ, vợ con; chung tay xây dựng và giữ gìn gia đình hạnh phúc; giải quyết tốt các mối quan hệ ở khu dân cư. Trách nhiệm với đồng chí, đồng đội là xây dựng tình đoàn kết, thương yêu, giúp đỡ nhau trong mọi điều kiện, hoàn cảnh, mọi thời gian.

Hội Phụ nữ Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh thăm hỏi, động viên gia đình quân nhân kiểu mẫu Tô Phương Anh.

Ảnh: Phùng Hữu Quyền

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

Nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội là một chỉnh thể thống nhất, có tác động qua lại với nhau, hỗ trợ nhau. Khi quân nhân có nhận thức, trách nhiệm đối với đơn vị thì họ sẽ có trách nhiệm với gia đình, đồng chí, đồng đội và ngược lại. Trách nhiệm với đơn vị, đồng chí, đồng đội sẽ quyết định trách nhiệm của quân nhân với gia đình, đồng thời trách nhiệm với gia đình sẽ hỗ trợ để quân nhân nâng cao trách nhiệm với đơn vị, đồng chí đồng đội.

Đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội là những yếu tố không thể thiếu trong cuộc sống quân ngũ của người quân nhân. Dù ở bất kỳ cương vị nào, đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội cũng tác động đến quân nhân trong công tác, cuộc sống hằng ngày và là nguồn động lực để mỗi quân nhân hoàn thành nhiệm vụ, công hiến.

Đơn vị luôn là nơi gắn bó, rèn luyện quân nhân, là nơi mỗi quân nhân thực hiện chức trách, nhiệm vụ của mình. Quân nhân là thành viên của tập thể, có trách nhiệm xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”, có môi trường văn hóa lành mạnh. Đối với quân nhân, đơn vị là tập thể vững mạnh, thống nhất ý chí và hành động, gắn bó, đoàn kết là nhân tố quan trọng góp phần đẩy lùi các tiêu cực tác động vào quân nhân, quân nhân có ý thức trong chấp hành kỷ luật của quân đội, pháp luật của Nhà nước.

Gia đình luôn là điểm tựa của quân nhân, là động lực để quân nhân công hiến và nâng cao trách nhiệm với đơn vị. Gia đình là hậu phương vững chắc, là nơi bình yên của quân nhân sau những giờ huấn luyện, thực hiện nhiệm vụ ở đơn vị. Trong các mối quan hệ gia đình, quân nhân luôn giữ vai trò chủ yếu trong xây đắp và giữ gìn hạnh phúc gia đình.

Đồng chí, đồng đội luôn là người gắn bó với mỗi quân nhân trong quá trình thực hiện nhiệm vụ ở đơn vị. Trong các mối quan hệ của quân nhân ở đơn vị, dù là quan hệ cấp trên, cấp dưới, quan hệ đồng cấp, quân nhân luôn đặt tình đồng chí, đồng đội lên trên. Tình đồng chí, đồng đội của quân nhân là tình cảm thiêng liêng, là sự gắn bó, thương yêu, đoàn kết, giúp đỡ nhau trong mọi điều kiện, hoàn cảnh.

Trước yêu cầu xây dựng quân đội trong tình hình mới đến năm 2025 cơ bản hoàn thành mục tiêu xây dựng quân đội tinh, gọn, mạnh; xây dựng Đảng bộ Quân đội vững mạnh về chính trị, hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước và nhân dân giao phó; luôn làm tốt chức năng nghiên cứu, tham mưu với Đảng, Nhà

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

nước về quân sự, quốc phòng, phát huy vai trò nòng cốt trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân gắn với thế trận an ninh nhân dân, “thế trận lòng dân” vững chắc, ứng phó hiệu quả với các thách thức an ninh truyền thống và an ninh phi truyền thống. Yêu cầu xây dựng quân đội trong tình hình mới theo hướng tinh, gọn, mạnh, đòi hỏi mỗi quân nhân phải ổn định tư tưởng, nâng cao trách nhiệm với đơn vị, làm tốt chính sách hậu phương quân đội để mỗi thành viên trong gia đình hiểu và chia sẻ với những khó khăn, thiệt thòi trong tổ chức lực lượng. Giải quyết hài hòa nhiệm vụ đơn vị, gia đình và khắc phục khó khăn để hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Nhận thức được vai trò quan trọng của việc xây dựng gia đình quân nhân hạnh phúc Ban Thường vụ, Đảng uỷ quân sự tỉnh đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo các đơn vị, tổ chức hội phụ nữ trong giáo dục, quán triệt Luật bình đẳng giới năm 2006, Luật Hôn nhân và Gia đình năm 2014 thông qua sinh hoạt quán triệt mỗi tháng một lần. Tổ chức các hoạt động thăm hỏi, động viên các gia đình quân nhân có hoàn cảnh khó khăn nhân ngày gia đình Việt Nam 28/6. Tổ chức thăm hỏi, tặng quà con em của quân nhân có thành tích cao trong học tập. Đây là những hoạt động có ý nghĩa hết sức quan trọng thể hiện sự quan tâm của lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong xây dựng hạnh phúc gia đình mỗi quân nhân, qua đó tạo thêm động lực để quân nhân an tâm tư tưởng công tác, xác định tốt nhiệm vụ.

Trong những năm qua cấp uỷ, chỉ huy các cấp luôn quan tâm, chú trọng công tác giáo dục nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với xây dựng gia đình quân nhân hạnh phúc. Bên cạnh những mặt tích cực đã đạt được còn một bộ phận không nhỏ quân nhân chưa tự giác, gương mẫu trong rèn luyện và chấp hành kỷ luật còn hạn chế, còn vi phạm kỷ luật thông thường. Chất lượng huấn luyện, học tập, lao động, công tác, chấp hành nề nếp, chế độ còn hạn chế.

Trách nhiệm của một số quân nhân với gia đình chưa thật đầy đủ, còn đơn giản. Có quân nhân còn bế tắc trong giải quyết một số mâu thuẫn, cuộc sống riêng tư, nguyện vọng bản thân, vay nợ quá khả năng thanh toán. Một số quân nhân bản lĩnh, tâm lý còn non kém, đứng trước những vấn đề khó khăn phát sinh trong cuộc sống đã có suy nghĩ tự ti hoặc bức xúc, bế tắc ảnh hưởng đến kết quả thực hiện nhiệm vụ tại đơn vị.

Công tác quản lý tư tưởng, quản lý kỷ luật ở một số đơn vị còn bộc lộ một số hạn chế; việc nắm, dự báo, định hướng, giải quyết tư tưởng, phòng ngừa, ngăn chặn hiệu quả chưa cao; việc duy trì

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

thực hiện một số chế độ, quy định chưa nghiêm; chưa coi trọng rút kinh nghiệm các vụ việc xảy ra ở các đơn vị khác để ngăn chặn, phòng ngừa. Quân nhân hiểu biết, nhận thức về pháp luật đơn giản.

Những hạn chế trên do nhiều nguyên nhân, tuy nhiên nguyên nhân chủ yếu thuộc về chủ quan của mỗi quân nhân. Do quân nhân nhận thức chưa đầy đủ về pháp luật, kỷ luật; còn đơn giản trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ, xây dựng đơn vị chưa tích cực; tự ti, bức xúc, bế tắc trước mâu thuẫn gia đình; quản lý tài chính cá nhân chưa tốt dẫn đến kết quả công tác chưa cao.

Từ thực trạng trên đề nâng cao hiệu quả xây dựng gia đình quân nhân hạnh phúc, bền vững trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc, hội nhập quốc tế cần thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ, tổ chức đảng, chính uỷ, chính trị viên, người chỉ huy các cấp trong nâng cao nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội.

Đây là giải pháp quan trọng hàng đầu, bao trùm, xuyên suốt, có ý nghĩa quyết định, định hướng nhận thức và hành động trong nâng cao nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội. Vai trò, trách nhiệm của cấp uỷ, người chỉ huy, chính uỷ, chính trị viên và các tổ chức có ý nghĩa quan trọng, quyết định đến việc nắm nhận thức, thái độ, hành động của quân nhân trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ; xây dựng đơn vị; gắn bó thương yêu, giúp đỡ đồng chí, đồng đội; thương yêu, gắn bó với các thành viên trong gia đình.

Hai là, thường xuyên tạo sự thống nhất trong cấp uỷ, chỉ huy cách thức nắm và giải quyết tư tưởng quân nhân.

Trách nhiệm của quân nhân với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội thể hiện thái độ, tình cảm và những hành động cụ thể với ý thức cao trong thực hiện nhiệm vụ, trong giải quyết tình cảm gia đình và đồng chí, đồng đội. Vì vậy, mọi biểu hiện của quân nhân khi không có trách nhiệm với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội được biểu hiện ở thái độ, trạng thái tình cảm và những hành động cụ thể của quân nhân.

Ba là, phát huy vai trò của các tổ chức, trách nhiệm nêu gương của lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong nâng cao nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với xây dựng đơn vị, hạnh phúc gia đình, thương yêu đồng chí, đồng đội.

Cần nâng cao chất lượng hoạt động và phát huy vai trò của

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"

hội đồng quân nhân, các tổ chức quần chúng (đoàn thanh niên, hội phụ nữ, công đoàn); làm tốt công tác giáo dục, rèn luyện đoàn viên, thanh niên thông qua các hoạt động của đoàn để định hướng cho đoàn viên, thanh niên có nhận thức đúng và nêu cao trách nhiệm của mình đối với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội; thực hiện tốt Quy chế dân chủ ở cơ sở, kịp thời giải quyết thấu đáo những vấn đề quân nhân phản ánh.

Bốn là, tăng cường mối quan hệ giữa địa phương và gia đình quân nhân.

Thực hiện giải pháp này, cấp uỷ, người chỉ huy, chính uỷ, chính trị viên phải thường xuyên quan hệ, trao đổi thông tin với địa phương và gia đình quân nhân để nắm tâm tư, tình cảm, diễn biến tâm lý (nhất là giờ nghỉ, ngày nghỉ) tại gia đình và địa phương. Phối hợp chặt chẽ với địa phương để nắm điều kiện, khả năng kinh tế, chi tiêu, các mối quan hệ xã hội của quân nhân để quản lý, nắm bắt tư tưởng, tình cảm, việc chấp hành quy định, kỷ luật ở đơn vị và địa phương. Tổ chức gặp gỡ giữa đơn vị, địa phương và gia đình quân nhân nhân ngày lễ, ngày kỷ niệm, ngày truyền thống; giao lưu kết nghĩa tạo mối quan hệ gắn bó giữa đơn vị, địa phương và gia đình quân nhân.

Năm là, xây dựng niềm tin, truyền cảm hứng, cổ vũ, khích lệ và nêu cao tính tích cực, tự giác của quân nhân trong nâng cao nhận thức, trách nhiệm đối với xây dựng đơn vị và hạnh phúc gia đình.

Phát huy nhân tố chủ quan của mỗi quân nhân trong tự học, tự rèn thông qua những công việc cụ thể hằng ngày, đó là quá trình thâm thấu và biến từ nhận thức thành hành động. Mỗi quân nhân phải luôn ý thức được quyền, nghĩa vụ và trách nhiệm của bản thân; phải coi việc tự giáo dục, tự nâng cao nhận thức, trách nhiệm đối với gia đình, đồng chí, đồng đội trở thành việc làm thường xuyên, nhu cầu không thể thiếu trong hoạt động hằng ngày của mỗi người; phải có sự giác ngộ sâu sắc về nhiệm vụ của cách mạng, quân đội và đơn vị, về mục tiêu, lý tưởng chiến đấu của quân đội, có bản lĩnh chính trị vững vàng, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng, Nhà nước và nhân dân.

Sáu là, chú trọng xây dựng môi trường văn hóa quân sự trong sạch, lành mạnh, xây dựng gia đình quân nhân hạnh phúc bền vững.

Xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp trong đơn vị thật sự dân chủ, chân thành và cởi mở; nhận thức, trách nhiệm của quân nhân chỉ thực sự được khơi dậy, phát huy mọi lúc, mọi nơi khi bản thân

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"

họ nhận thấy mối quan hệ đơn vị, gia đình thật sự trong lành, thực sự là cái nôi nuôi dưỡng tâm hồn của mỗi quân nhân. Mối quan hệ giữa cấp trên với cấp dưới phải bình đẳng, dân chủ, không có sự phân biệt, đối xử về chức vụ, thứ bậc; không có sự đố kỵ, ganh đua, chỉ có tình thương, sự chân thành trong cuộc sống sinh hoạt, học tập, huấn luyện làm cho mọi quân nhân bộc lộ, thể hiện những quan hệ của bản thân trong thực hiện các nhiệm vụ của đơn vị, cũng như giải quyết các mối quan hệ xung quanh đạt được kết quả cao nhất.

Đây mạnh xây dựng gia đình quân nhân hạnh phúc, bền vững để mỗi quân nhân trong đơn vị lắng nghe, chia sẻ và tiếp nối lan tỏa tình yêu thương, trách nhiệm vun đắp thêm những giá trị tốt đẹp, có thêm nhiều gia đình hạnh phúc, là cơ sở để quân nhân yên tâm công tác, gắn bó với đơn vị. Phát huy tốt vai trò của mình trong gia đình và đơn vị, từ đó tích cực học tập, lao động sáng tạo, nghiên cứu, rèn luyện bản thân, nâng cao trình độ mọi mặt, vươn lên trong cuộc sống, vì một gia đình no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc và vì đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Tích cực đấu tranh chống ảnh hưởng của tư tưởng và văn hóa phẩm độc hại; hoạt động “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch; thực hiện tốt giữa “xây” và “chống”, “chống” để “xây”; “xây” là điều kiện cơ bản để “chống” có hiệu quả.

Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội ở các đơn vị quân đội nói chung và Bộ CHQS tỉnh nói riêng là một quá trình tác động tổng hợp của nhiều lực lượng tham gia. Để nâng cao nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội đạt mục tiêu, yêu cầu đặt ra thì đòi hỏi lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong quân đội nói chung và trực tiếp chỉ uỷ, chỉ huy các đơn vị phải tiên hành đồng bộ các giải pháp và các biện pháp cụ thể, sát thực tiễn của đơn vị. Các giải pháp đó là một thể thống nhất, thường xuyên tác động qua lại lẫn nhau, tạo ra những cơ sở, điều kiện tác động thường xuyên, liên tục đến quá trình nâng cao nhận thức, trách nhiệm của quân nhân đối với đơn vị, gia đình, đồng chí, đồng đội ở đơn vị.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN TRONG TUYÊN TRUYỀN, TỔ CHỨC CÁC MÔ HÌNH VỀ PHÒNG, CHỐNG BẠO LỰC GIA ĐÌNH, TỆ NẠN XÃ HỘI GÓP PHẦN GIẢM THIỂU CÁC GIA ĐÌNH CÓ CON EM, NGƯỜI THÂN VI PHẠM PHÁP LUẬT TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH

Công an tỉnh

Hiện nay, bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội đã và đang trở thành những vấn đề nhức nhối trong xã hội, làm xói mòn các giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của dân tộc, là nguyên nhân chủ yếu làm suy giảm sự bền vững, gây tan vỡ hạnh phúc gia đình, tác động xấu đến sức khỏe, sự hình thành nhân cách, phát triển tâm lý và môi trường giáo dục của thế hệ trẻ, ảnh hưởng tiêu cực đến đời sống xã hội.

Từ năm 2021 đến nay, Công an tỉnh đã tiếp nhận, thụ lý giải quyết 64 vụ/65 đối tượng liên quan đến bạo lực gia đình, như: giết người, cố ý gây thương tích, ngược đãi, hành hạ con cháu... Trong đó: đã ra quyết định khởi tố vụ án, khởi tố bị can và kết luận điều tra chuyển Viện kiểm sát đề nghị truy tố 23 vụ, xử phạt hành chính 41 vụ. Nguyên nhân chủ yếu của tình trạng bạo lực gia đình là do bất bình đẳng giới, tư tưởng trọng nam khinh nữ; do kinh tế khó khăn; chồng hoặc vợ tham gia vào tệ nạn xã hội, như: nghiện bia rượu, nghiện ma túy, cờ bạc; vi phạm Luật hôn nhân và gia đình, như: tảo hôn, vợ hoặc chồng ngoại tình; trình độ văn hóa thấp, hiểu biết pháp luật hạn chế... Thực tế, trên địa bàn còn rất nhiều vụ bạo lực gia đình chưa được tố giác và phát hiện, xử lý kịp thời, do đó tình trạng bạo lực gia đình còn diễn ra khá phức tạp trong đời sống xã hội.

Theo thống kê, tình hình tệ nạn xã hội trên địa bàn tỉnh chủ yếu liên quan đến cờ bạc và ma túy. Từ năm 2021 đến nay, Công an tỉnh đã phát hiện, điều tra, xử lý 187 vụ/720 đối tượng về hành vi đánh bạc và 1.343 vụ/1.879 đối tượng về ma túy; đồng thời, lập hồ sơ đưa đi cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với 623 đối tượng.

Bên cạnh đó, bạo lực gia đình cũng là một trong những nguyên nhân làm gia tăng tình trạng thanh, thiếu niên vi phạm pháp

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

luật; trong 03 năm gần đây, trên địa bàn tỉnh xảy ra 247 vụ phạm pháp hình sự do thanh thiếu niên thực hiện (*chiếm 22,6% tổng số các vụ phạm pháp hình sự xảy ra trên địa bàn*), đa số là các vụ việc có liên quan đến hành vi cố ý gây thương tích, trộm cắp tài sản, cướp tài sản, tham gia vào tệ nạn xã hội như cờ bạc, sử dụng trái phép chất ma túy... Qua các vụ việc đã được điều tra, phần lớn các trường hợp trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật thường là những trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, như: bố mẹ ly hôn, thiếu tình thương yêu, chăm sóc, giáo dục, quản lý của gia đình, nhà trường và xã hội, đặc biệt là từ gia đình.

Trước tình hình trên, Công an tỉnh Cao Bằng đã thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp nhằm kéo giảm tội phạm liên quan đến bạo lực gia đình và kiềm chế tệ nạn xã hội trên địa bàn tỉnh, trong đó, công tác tuyên truyền, tổ chức các mô hình về phòng chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội là một trong những giải pháp được triển khai thực hiện hiệu quả và tập trung vào các nội dung sau:

Công an thị trấn Pác Miầu, huyện Bảo Lâm phát tài liệu tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật cho người dân xóm Nà Ca.

Nguồn ảnh: Công an tỉnh

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"

1. Làm tốt công tác tuyên truyền, phổ biến Luật Phòng, chống bạo lực gia đình; Luật Phòng, chống ma túy và các văn bản hướng dẫn thi hành. Tham mưu UBND các cấp ban hành nhiều văn bản chỉ đạo, tăng cường công tác phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật phù hợp với đặc điểm của từng địa phương, góp phần phòng ngừa các nguyên nhân, điều kiện phát sinh tội phạm và vi phạm pháp luật tại cơ sở.

2. Thường xuyên mở các đợt cao điểm tấn công trấn áp tội phạm, tệ nạn xã hội; xây dựng kế hoạch tổ chức hưởng ứng “Tháng hành động phòng, chống ma túy”, “Ngày thế giới phòng, chống ma túy” và “Ngày toàn dân phòng, chống ma túy 26/6” hằng năm; tăng cường công tác tuyên truyền, vận động cá biệt, tập trung giáo dục nhiều đối tượng có nguy cơ cao, các đối tượng nổi, trẻ em hư, cần quý. Riêng đối với những vụ việc vi phạm pháp luật về phòng chống bạo lực gia đình, Công an tỉnh đã chủ động phối hợp với lực lượng chức năng nhanh chóng điều tra, xử lý nghiêm minh để răn đe, giáo dục chung; đồng thời thực hiện có hiệu quả việc bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của nạn nhân bạo lực gia đình.

3. Tích cực tham gia tuyên truyền phòng chống tội phạm, vi phạm pháp luật lồng ghép trong nhà trường, các cuộc họp, sinh hoạt cộng đồng, góp phần nâng cao nhận thức của người dân, đặc biệt là hành vi ứng xử trong gia đình, hướng tới việc xóa bỏ bạo lực gia đình và phòng ngừa con em, người thân tham gia vào các tệ nạn xã hội. Chủ động phối hợp với các sở, ban, ngành, đoàn thể trong việc đẩy mạnh công tác tuyên truyền rộng rãi về phương thức, thủ đoạn hoạt động của các loại tội phạm về trật tự xã hội nói chung, tội phạm liên quan đến bạo lực gia đình và tệ nạn xã hội nói riêng với nhiều hình thức đa dạng, phong phú như: treo pano, áp phích tuyên truyền trực quan tại trụ sở đơn vị và các điểm công cộng; phát tờ rơi tuyên truyền cho người dân; biên tập các chuyên mục, chuyên đề, tin, bài về phòng chống tội phạm trên các phương tiện thông tin đại chúng như đăng tải trên báo, sản xuất chuyên mục An ninh Cao Bằng phát sóng định kỳ trên Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh, đăng tải thông tin tuyên truyền trên Trang thông tin điện tử Công an tỉnh, fanpage Truyền hình An ninh Cao Bằng,...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

4. Tăng cường công tác tuyên truyền, tổ chức các mô hình về phòng chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội thông qua đẩy mạnh phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc, như: mô hình “Xóm, tổ dân phố không có tệ nạn ma túy, tội phạm và tệ nạn xã hội”, “Xã, phường không có tệ nạn ma túy”, “Khu dân cư bình yên, gia đình hạnh phúc”, “Ba không (không tệ nạn xã hội, không tảo hôn, không tham gia tổ chức bất hợp pháp)”, “Tổ hòa giải” ở cơ sở,... Qua tổ chức thực hiện, số xã, phường không có tệ nạn ma túy ngày càng tăng.

5. Để phòng, chống ma túy xâm nhập học đường, từ năm 2021 đến nay, Công an tỉnh đã tổ chức 136 buổi tuyên truyền tại các trường THPT, THCS trên địa bàn toàn tỉnh nhằm nâng cao nhận thức, hiểu biết về pháp luật và phòng, chống tệ nạn xã hội, tệ nạn ma túy cho học sinh, cán bộ, công nhân viên chức nhà trường. Bên cạnh hình thức sân khấu hóa, cán bộ, chiến sĩ còn kết hợp với giao lưu, trực tiếp trò chuyện và hỏi đáp cùng các em học sinh, qua đó đã giúp các em hiểu rõ hơn về hậu quả của tệ nạn xã hội, nhất là tệ nạn ma túy gây ra. Từ đó, mỗi em học sinh chủ động nâng cao ý thức, trách nhiệm, có những hành động cụ thể để ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật trong học đường.

6. Phát huy vai trò xung kích của tuổi trẻ Công an nhân dân, Ban Thanh niên Công an tỉnh đã chủ động đăng ký thành lập Câu lạc bộ “Thanh niên Công an nhân dân tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật” phối hợp chặt chẽ với Công trình “Tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật cho quần chúng nhân dân” của Ban Phụ nữ Công an tỉnh thực hiện trên 60 buổi tuyên truyền phòng, chống vi phạm pháp luật và tệ nạn xã hội, phát động phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc; phòng chống bạo lực gia đình cho nhân dân... Bên cạnh đó, Công an tỉnh còn chủ động phối hợp với Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh trong phòng, chống tội phạm, tệ nạn xã hội và thực hiện có hiệu quả Nghị quyết liên tịch số 01 giữa Hội LHPN Việt Nam với Bộ Công an về “Quản lý, giáo dục con em trong gia đình không phạm tội và tệ nạn xã hội”; các cấp Hội - Đoàn trong lực lượng Công an tỉnh đã phối hợp với Hội Phụ nữ các cấp làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục phổ biến pháp luật dưới nhiều hình thức, biện pháp phong phú, nhằm nâng cao nhận thức cho các tầng lớp nhân dân, nhất là hội viên Hội Phụ nữ, đồng thời tổ chức các lớp tập huấn

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

cho cán bộ hội viên Phụ nữ các nội dung, chuyên đề về kiến thức kỹ năng phòng chống tội phạm, tệ nạn xã hội, phòng chống buôn bán phụ nữ, trẻ em, phòng chống bạo lực gia đình.

7. Thực hiện việc tuyên truyền phòng chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội thông qua các hoạt động an sinh xã hội, tình nguyện, thiện nguyện của lực lượng Công an Cao Bằng; từ năm 2022 đến nay, Công an tỉnh đã triển khai thực hiện nhiều hoạt động tình nguyện vì cộng đồng, từ thiện nhân đạo, an sinh xã hội với tổng số tiền trên 6 tỷ đồng. Điển hình, năm 2021, thực hiện Đề án hỗ trợ xây dựng nhà ở cho người nghèo có khó khăn về nhà ở trên địa bàn huyện Hà Quảng, Công an tỉnh đã huy động hàng ngàn lượt cán bộ, chiến sĩ giúp đỡ Nhân dân xây dựng, sửa chữa 884 nhà ở tại huyện Hà Quảng; và từ năm 2022 đến nay, lực lượng Công an tiếp tục tham gia thực hiện Đề án xóa nhà tạm, nhà dột nát của tỉnh, đóng góp nhiều ngày công giúp nhân dân; quá trình thực hiện luôn gắn liền với công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, qua đó giúp người dân nâng cao nhận thức về công tác bảo đảm an ninh, trật tự nói chung và phòng chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội nói riêng, tập trung phát triển kinh tế, ổn định cuộc sống và xây dựng gia đình hạnh phúc.

Để nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền phòng chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội trong thời gian tới, Công an tỉnh tiếp tục triển khai thực hiện một số nội dung trọng tâm sau:

Một là, tiếp tục làm tốt công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, đặc biệt là Luật Phòng chống bạo lực gia đình, Luật Phòng chống ma túy và các văn bản hướng dẫn thi hành. Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ đối với công tác tuyên truyền, tổ chức các mô hình phòng chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội. Phát huy vai trò của các đơn vị tại cơ sở đề chủ động phòng ngừa, phát hiện, xử lý các vụ bạo lực gia đình, kéo giảm tệ nạn xã hội trên địa bàn.

Hai là, tích cực tham mưu cấp uỷ, chính quyền và Ban Chỉ đạo 138 các cấp ban hành các văn bản chỉ đạo công tác phòng, chống tội phạm và tệ nạn xã hội; các hành vi vi phạm pháp luật, góp phần làm giảm mầm mống nảy sinh các vi phạm pháp luật về bạo

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

lực gia đình, tệ nạn xã hội. Đẩy mạnh việc tổ chức thực hiện có hiệu quả các đợt cao điểm tấn công trấn áp tội phạm và tệ nạn xã hội, nhằm ngăn chặn, đẩy lùi các hành vi bạo lực gia đình xuất phát từ nguyên nhân do vi phạm pháp luật và tệ nạn xã hội gây ra.

Ba là, đa dạng hóa các hoạt động tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về phòng chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội; kết hợp và thực hiện đồng bộ các biện pháp phòng chống bạo lực gia đình, lấy phòng ngừa là chính; chú trọng công tác tuyên truyền, giáo dục về gia đình, tư vấn, hòa giải ngay từ cơ sở; gắn công tác phòng, chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội với công tác bảo đảm an ninh, trật tự ở địa phương và phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc.

Bốn là, tiếp tục phát huy hiệu quả, duy trì và nhân rộng các mô hình điểm về an ninh, trật tự theo hướng “Tự quản, tự phòng, tự bảo vệ, tự hòa giải” gắn với nội dung phòng chống bạo lực gia đình và tệ nạn xã hội.

Năm là, chú trọng bồi dưỡng, tập huấn nâng cao kiến thức cho cán bộ, chiến sĩ trực tiếp đấu tranh phòng chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội và cán bộ, chiến sĩ làm công tác tuyên truyền nhằm phát huy khả năng tuyên truyền, vận động, giáo dục, tư vấn, can thiệp cũng như kịp thời phát hiện, điều tra, xử lý các vụ việc liên quan đến bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội xảy ra trên địa bàn.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

**NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC DÂN VẬN,
GIÚP NHÂN DÂN NÂNG CAO ĐỜI SỐNG, PHÁT TRIỂN
KINH TẾ GIA ĐÌNH; ĐẤU TRANH PHÒNG, CHỐNG
TỆ NẠN XÃ HỘI, PHÁ BỎ TẬP TỤC LẠC HẬU
GÓP PHẦN XÂY DỰNG GIA ĐÌNH, XÓM BÀN VĂN HOÁ
Ở KHU VỰC BIÊN GIỚI**

Bộ Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh

Khu vực biên giới của tỉnh Cao Bằng là địa bàn sinh sống của các dân tộc thiểu số như Tày, Nùng, Mông, Dao, Sán Chỉ và Lô Lô cùng sinh sống đan xen, với nhiều màu sắc nét văn hóa độc đáo, tín ngưỡng, tâm linh, phong tục tập quán phong phú đa dạng. Bên cạnh những thuận lợi cơ bản, địa bàn khu vực biên giới của tỉnh còn có nhiều khó khăn, đặc biệt là về điều kiện tự nhiên, cơ sở hạ tầng, khí hậu, thời tiết lạnh giá, sương mù vào mùa khô, sạt lở, lũ ống, lũ quét, ngập lụt cục bộ vào mùa mưa nên đời sống kinh tế còn nhiều khó khăn; bên cạnh đó, nhiều thói quen, nền nếp sinh hoạt, tập quán chưa tiến bộ. Bên cạnh điều kiện tự nhiên, tình hình hoạt động của các loại tội phạm, tệ nạn xã hội như ma túy; mua bán người, môi giới xuất nhập cảnh trái phép, đánh bạc, tụ tập đông người đòi hỏi chính sách, tuyên truyền đạo trái pháp luật... có thời điểm diễn biến phức tạp. Mặt khác, các hủ tục, tập quán lạc hậu như tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống, nuôi nhốt gia súc dưới gầm sàn nhà, tục lệ ma chay tốn kém, dài ngày, cưới xin, cúng bái... vẫn còn diễn ra ở một số địa bàn, dân tộc, dòng họ gia đình. Những vấn đề trên đã tác động và ảnh hưởng nhất định đến việc thực hiện công tác dân vận của Bộ đội Biên phòng (BĐBP) tỉnh trong những năm qua; ảnh hưởng trực tiếp đến việc phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội ở khu vực biên giới.

Bộ đội Biên phòng Cao Bằng hiện nay có 16 đơn Biên phòng, trên 51 tổ chốt, là lực lượng thường trực, thường xuyên bám nắm địa bàn, cùng ăn, cùng ở, cùng làm, cùng nói tiếng dân tộc. Là lực lượng gần bó, thấu hiểu địa bàn luôn sát cánh cùng cấp uỷ, chính quyền và nhân dân địa phương trong phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội. Trong những năm qua, BĐBP tỉnh đã tăng cường đẩy mạnh công tác dân vận, xác định công tác dân vận là biện pháp cơ bản, mục tiêu tiến công chính trị, giúp Nhân dân nâng cao đời sống, phát triển kinh tế gia đình, đấu tranh phòng chống tệ nạn xã hội, phá bỏ tập tục lạc hậu, tạo môi

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

trường xây dựng gia đình, xóm bản văn hóa ở khu vực biên giới. Kết quả thực hiện trên các nội dung sau:

Một là, trong công tác giúp Nhân dân nâng cao đời sống, đây là nội dung thể hiện tình cảm, truyền thống phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”: Những năm qua, BĐBP tỉnh luôn tích cực phối hợp và tham gia làm tốt công tác an sinh xã hội, giúp đỡ, chăm lo đời sống của Nhân dân các dân tộc ở khu vực biên giới thông qua việc phát động, triển khai thực hiện nhiều chương trình, mô hình, phong trào, việc làm tiêu biểu góp phần nâng cao đời sống của Nhân dân như:

Quân y Biên phòng khám chữa bệnh cho Nhân dân trong chương trình Xuân Biên phòng ấm lòng dân bản tại xóm Thìn Phong, xã Quang Hán, huyện Trùng Khánh.

Ảnh: Huy Dương

Cán bộ Đoàn Biên phòng Đàm Thủy hướng dẫn con nuôi học tập.

Ảnh: Huy Dương

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

1) Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới, giảm nghèo bền vững: Đã phát động cán bộ, chiến sĩ ủng hộ quỹ xây dựng nông thôn mới tỉnh Cao Bằng hơn 1,15 tỷ đồng; trực tiếp thực hiện 12 dự án đầu tư, trong đó 01 dự án ổn định dân cư ở xã biên giới, 16 dự án cung cấp nước sạch, 01 dự án cấp điện, 09 dự án làm đường vào đồn Biên phòng và đường dân sinh với tổng số vốn đầu tư trên 264 tỷ đồng, xây dựng 163,1km đường tuần tra biên giới. Phối hợp với các cơ quan, đơn vị, các lực lượng sửa chữa 1.026 nhà ở cho các hộ nghèo; hỗ trợ 304 tấn gạo cứu đói trị giá 3,6 tỷ đồng cho 22.732 lượt nhân khẩu; tặng 13.500 suất quà trị giá khoảng 6,7 tỷ đồng cho các gia đình chính sách, hộ nghèo, trẻ mồ côi; làm được 154 nhà và 37 công trình dân sinh trị giá 8,1 tỷ đồng (trong đó cán bộ, chiến sĩ BDBP tỉnh quyên góp, ủng hộ 817 triệu đồng và 16.264 ngày công lao động). Tính đến thời điểm này, BDBP tỉnh được phân công giúp đỡ 05 xã biên giới về đích nông thôn mới (xã Đức Long, Đại Sơn, Thị Hoa, Ngọc Côn, Sóc Hà).

2) Thực hiện Chương trình Xuân Biên phòng ấm lòng dân bản và ngày hội Biên phòng toàn dân: Cứ mỗi dịp tết đến, xuân về các đơn vị BDBP đã tặng quà cho các hộ nghèo, gia đình chính sách, người có thành tích trong công tác quản lý, bảo vệ biên giới, bí thư, trưởng xóm, học sinh có hoàn cảnh khó khăn... với số lượng quà tặng trung bình hằng năm trị giá khoảng 600 triệu đồng.

3) Giúp cho các hộ gia đình với bớt những khó khăn trong việc chu cấp kinh phí cho các cháu học sinh đã thực hiện Chương trình “Nâng bước em tới trường” từ năm 2016 đã hỗ trợ nâng bước, đỡ đầu được 165 lượt cháu học sinh có hoàn cảnh khó khăn ở khu vực biên giới, trong 01 năm học mỗi cháu sẽ được hỗ trợ kinh phí 05 triệu đồng, từ lúc triển khai thực hiện chương trình cho đến nay đã hỗ trợ kinh phí trên 05 tỷ đồng, hiện nay đã có 01 cháu tốt nghiệp và đi làm trong lực lượng BDBP, nhiều cháu đang học các trường đại học, học viện trong nước. Chương trình “Con nuôi đồn Biên phòng” từ năm 2019 đến nay các đơn vị đã nhận nuôi được 53 lượt cháu học sinh có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn ở khu vực biên giới, số tiền hỗ trợ cho các cháu đến nay là 03 tỷ đồng. Dự án “Cán bộ, chiến sĩ Quân đội nâng bước em tới trường” từ tháng 9 năm 2022 đến nay đã nâng bước được 258 lượt cháu học sinh, số tiền hỗ trợ cho các cháu trong 01 năm học là 7,4 triệu đồng, tính đến nay đã hỗ trợ cho các cháu là 2 tỷ 950 triệu đồng.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

4) Thực hiện Phong trào “BĐBP với công tác đền ơn đáp nghĩa nơi biên biên giới”, đã chỉ đạo các đồn Biên phòng nhận phụng dưỡng, chăm sóc 71 lượt thân nhân liệt sỹ trên địa bàn biên giới; hằng tháng và các dịp lễ, tết đều cử cán bộ xuống thăm khám, cấp phát thuốc miễn phí, vào vụ mùa thường xuyên cử cán bộ, chiến sỹ xuống giúp gia đình lao động sản xuất, khi có thân nhân liệt sỹ mà đơn vị nhận phụng dưỡng bị từ trần, các đơn vị đều cử cán bộ, chiến sỹ xuống giúp gia đình lo tang kể, tính đến nay số tiền hỗ trợ cho các thân nhân như tặng quà, cấp thuốc miễn phí là khoảng 1,2 tỷ đồng; tổ chức được 03 đợt/25 thân nhân đi điều dưỡng khám bệnh tại Bệnh xá Biên phòng tỉnh và tham quan khu di tích quốc gia đặc biệt Pác Bó, tham quan thành phố Cao Bằng với tổng kinh phí thực hiện là 60 triệu đồng. Ngoài ra, các đồn Biên phòng còn phối hợp với các cơ quan, đơn vị kết nghĩa, địa phương hỗ trợ xây 06 nhà tình nghĩa cho 03 mẹ liệt sỹ, 01 vợ liệt sỹ, 01 con liệt sỹ, 01 thương binh với tổng kinh phí 360 triệu đồng; thăm và tặng 856 suất quà cho các thân nhân liệt sỹ, người có công trị giá 635 triệu đồng.

5) Nhằm góp phần nâng cao đời sống văn hoá ở khu vực biên giới, năm 2022 BĐBP Cao Bằng thực hiện Công trình “Thắp sáng vùng biên”, đây là mô hình, sáng kiến của BĐBP tỉnh Cao Bằng đã được triển khai thực hiện từ năm 2022, đến nay đã phối hợp lắp đặt trên 800 hệ thống đèn năng lượng mặt trời ở KVBG trị giá 1,4 tỷ đồng, trong đó BĐBP hỗ trợ 202 triệu đồng, vận động từ các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp ủng hộ được 1,2 tỷ đồng, quãng đường chiếu sáng được khoảng 70 km. Việc lắp hệ thống đèn năng lượng chiếu sáng tại các trục đường, nhất là các đường liên xóm, những nơi sinh hoạt cộng đồng ở các xóm vùng sâu, vùng xa đã thiết thực phục vụ đời sống của nhân dân các xóm (bản) khu vực biên giới, góp phần đảm bảo an ninh, an toàn, ngăn ngừa các loại tội phạm, phục vụ sinh hoạt, đi lại của Nhân dân, làm thay đổi diện mạo nông thôn biên giới.

Hai là, bên cạnh việc thực hiện các mô hình, chương trình góp phần nâng cao đời sống của nhân dân khu vực biên giới, các đồn Biên phòng luôn chủ động, linh hoạt trong việc giúp các hộ gia đình phát triển kinh tế, từ năm 2016 đến nay Bộ Chỉ huy BĐBP tỉnh đã giao chỉ tiêu các đồn Biên phòng thực hiện việc giúp hộ nghèo thoát nghèo bền vững. Nội dung này được cụ thể hóa bằng chỉ tiêu cụ thể để giao cho các đồn Biên phòng mỗi năm thực hiện giúp từ 01 đến 02 hộ gia đình thoát nghèo; bằng nhiều phương pháp, cách làm như vận động

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

cán bộ, chiến sĩ ủng hộ lương, phụ cấp hằng tháng, quỹ tăng gia sản xuất, giúp đỡ ngày công lao động, phối hợp với các ngành chức năng của địa phương hướng dẫn cụ thể về kỹ thuật chăn nuôi, trồng trọt. Đề phát huy hiệu quả tốt nhất việc thực hiện mô hình; nhiều đơn vị đã có cách làm sáng tạo như mua lợn giống, lợn thịt, bò giống, gia cầm cho các hộ gia đình chăn nuôi, tái tạo đàn với mục đích phát triển kinh tế gia đình. Từ năm 2015 đến nay các đơn vị đã hỗ trợ được 280 con lợn giống, lợn thịt trị giá 448 triệu đồng cho 120 hộ nghèo, tiêu biểu là đồn Biên phòng cửa khẩu Trà Lĩnh và đồn Biên phòng Quang Long chỉ tính riêng từ năm 2022 đến nay đã hỗ trợ được 20 con lợn thịt, 12 con lợn giống/tổng trị giá 40 triệu đồng cho 13 hộ nghèo; hỗ trợ 44 con bò giống trị giá 620 triệu đồng cho 44 hộ nghèo (trong đó vận động từ các cơ quan, đơn vị được 32 con, BDBP hỗ trợ 12 con). Một số đơn vị còn hỗ trợ các hộ nghèo vay vốn để phát triển kinh tế gia đình không tính lãi như đồn Biên phòng Quang Long, Đàm Thủy, đồn Biên phòng Cửa khẩu Quốc tế Tà Lùng. Đặc biệt một số đồng chí cán bộ ở các đồn Biên phòng còn tự nguyện bỏ một phần lương để mua con giống cho hộ gia đình nghèo thực hiện mô hình phát triển kinh tế hộ gia đình để vươn lên thoát nghèo. Từ các việc làm trên của BDBP đã giúp được 64 hộ gia đình có hoàn cảnh khó khăn vươn lên thoát nghèo, xây dựng cuộc sống ấm no, gia đình hạnh phúc.

Ba là, đấu tranh phòng chống các tệ nạn xã hội tạo môi trường thuận lợi cho xây dựng gia đình, xóm bản văn hóa ở khu vực biên giới: Khu vực biên giới là địa bàn có vị trí chiến lược quan trọng, do đó Đảng, Nhà nước đã có nhiều chủ trương chính sách đầu tư phát triển kinh tế, thương mại, du lịch góp phần quan trọng trong việc thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội ở khu vực biên giới; tuy nhiên, trong quá trình phát triển khu vực này cũng tiềm ẩn và nảy sinh nhiều vấn đề phức tạp về các tệ nạn xã hội như ma túy, mại dâm và đánh bạc trái phép với phương thức, thủ đoạn hoạt động ngày càng tinh vi, xảo quyệt. Theo số liệu thống kê từ năm 2019 đến nay ở khu vực biên giới có 723 nghiện và nghi nghiện ma túy, 02 vụ/06 đối tượng mua bán, dâm; 14 vụ/130 đối tượng đánh bạc. Trước tình hình đó, để phòng ngừa, ngăn chặn các tệ nạn xã hội, BDBP tỉnh đã chủ động phối hợp với chính quyền địa phương, nhà trường và các lực lượng chức năng tổ chức các buổi tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật được 3.150 buổi/ 280.000 lượt người nghe, phát 250.000 tờ rơi tuyên truyền các loại, chiếu phim được 32 lần với nội dung phản ánh rất chân thực về các hậu quả, tác hại mà các tệ nạn xã hội gây ra

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

đối với con người; thông qua công tác tuyên truyền đã vận động được 330 người nghiện ma túy đi cai nghiện tại các trung tâm, đồng thời nhận thức của quần chúng nhân dân trước các tệ nạn xã hội, đặc biệt là các thế hệ trẻ ngày càng được nâng lên và có nhiều chuyển biến rõ rệt. Bên cạnh công tác tuyên truyền, vận động, BDBP tỉnh cũng triển khai nhiều kế hoạch nghiệp vụ để chủ trì, phối hợp với các lực lượng đấu tranh, ngăn chặn các tệ nạn xã hội, với tinh thần kiên quyết, ý chí dũng cảm các đơn vị trong BDBP tỉnh đã xác lập và đấu tranh thành công nhiều chuyên án, vụ án, triệt phá nhiều đường dây liên quan đến ma túy, mai dâm và đánh bạc; cụ thể từ năm 2019 đến nay đã bắt giữ, xử lý 291 vụ/365 đối tượng liên quan đến ma túy, 02 vụ/06 đối tượng về hành vi mua bán dâm, 14 vụ/ 130 đối tượng về hành vi đánh bạc trái phép. Những kết quả trên đã góp phần giữ vững, ổn định tình hình an ninh trật tự trên địa bàn biên giới, đẩy lùi, ngăn chặn các tệ nạn xã hội lan rộng trong quần chúng Nhân dân.

Bốn là, phá bỏ các tập tục lạc hậu: Trước đây, tại một số địa phương của tỉnh, trong đó có khu vực biên giới tồn tại các hủ tục, tập quán lạc hậu như ma chay, cưới xin kéo dài nhiều ngày làm ảnh hưởng tới kinh tế gia đình của người dân và sự phát triển của xã hội; tuy nhiên từ hiệu quả công tác tuyên truyền, giáo dục của chính quyền địa phương, các ban ngành, đoàn thể và BDBP nên các hủ tục, tập quán lạc hậu trên cơ bản đã được xóa bỏ hoàn toàn. Hiện nay, ở một số địa phương vẫn còn tồn tại một số tập tục lạc hậu như tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống và nuôi nhốt gia súc dưới gầm sàn nhà. Theo số liệu thống kê, giai đoạn 2015 - 2023 toàn tỉnh có 2.060 cặp tảo hôn, 35 cặp hôn nhân cận huyết thống tập trung chủ yếu là ở vùng sâu, vùng xa, khu vực biên giới; tính đến đầu năm 2023 số hộ dân nuôi nhốt gia súc dưới gầm sàn nhà là 3.193 hộ, trong đó ở khu vực biên giới là 1.241 hộ, phân bố chủ yếu ở địa bàn các đồn Biên phòng Xuân Trường, Ngọc Chung, Ngọc Côn, Trà Lĩnh, Quang Long... Những tập tục lạc hậu này ảnh hưởng trực tiếp tới sức khỏe, thể trạng và sự phát triển của của con người, ảnh hưởng tới vệ sinh môi trường tại các xóm, bản; cản trở và làm cho xã hội bị trì trệ, chậm phát triển, ảnh hưởng tới việc xây dựng xóm, bản, gia đình văn hóa. Trước tình hình đó, để loại bỏ những tập tục lạc hậu ra khỏi đời sống nhân dân, những năm qua BDBP tỉnh đã chủ động phối hợp với cấp uỷ, chính quyền địa phương, đặc biệt là Chi cục dân số Cao Bằng đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền trực tiếp tới các xóm, bản để nâng cao nhận thức cho quần chúng Nhân dân, làm cho Nhân dân hiểu rõ những tác

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

hại, hệ lụy của việc tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống gây ra đối với gia đình và xã hội, đồng thời hướng dẫn cho Nhân dân các biện pháp kế hoạch hóa gia đình; tích cực chủ động phối hợp cấp uỷ, chính quyền địa phương đẩy mạnh tuyên truyền, vận động Nhân dân di dời chuồng trại ra khỏi gầm sàn nhà bằng hình thức như tuyên truyền tập trung và tuyên truyền, vận động trực tiếp tới từng hộ gia đình, làm cho Nhân dân hiểu rõ những quyền lợi được hỗ trợ khi di dời chuồng trại ra khỏi gầm sàn nhà... Những năm qua BĐBP tỉnh đã phối hợp tuyên truyền, vận động xóa bỏ các tập tục lạc hậu được 1.660 buổi/156.000 lượt người nghe. Ngoài công tác tuyên truyền, để giúp Nhân dân xóa bỏ tập tục nuôi nhốt gia súc dưới gầm sàn nhà, Đảng uỷ BĐBP tỉnh còn lãnh đạo, chỉ đạo, giao chỉ tiêu cho các đồn Biên phòng hằng năm phải giúp đỡ từ 03 đến 05 hộ di dời chuồng trại ra khỏi gầm sàn nhà bằng hình thức cử cán bộ, chiến sĩ giúp ngày công lao động xây dựng chuồng trại; vận động đóng góp kinh phí từ lương, phụ cấp hằng tháng của cán bộ, chiến sĩ và quỹ tặng gia sản xuất của đơn vị để giúp các hộ dân mua vật liệu như gạch, xi măng, cát, sỏi, tấm lợp để xây dựng chuồng trại; tính đến nay BĐBP tỉnh đã hỗ trợ Nhân dân di dời chuồng trại được 549 hộ với kinh phí gần 1,1 tỷ đồng. Từ hiệu quả công tác tuyên truyền của chính quyền địa phương, BĐBP và các cơ quan, đơn vị, nhận thức của người dân đối với các tập tục lạc hậu đã có nhiều chuyển biến rất tích cực, việc tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống và nuôi nhốt gia súc dưới gầm nhà sàn đã giảm theo từng năm và dần dần được xóa bỏ tại nhiều địa phương.

Năm là, phát huy vai trò của đồn Biên phòng trong chuyên tải các giá trị văn hoá đến nhân dân trong khu vực: Những năm qua, Bộ Chỉ huy BĐBP tỉnh trung xây dựng các đồn Biên phòng trở thành đơn vị có môi trường văn hoá tốt, thực sự là “Điểm sáng văn hóa”, làm nòng cốt cho xây dựng đời sống văn hóa ở các xã biên giới. Các đơn vị đã chú trọng vào việc xây dựng các mối quan hệ: cấp trên - cấp dưới, cán bộ - chiến sĩ, đồng chí - đồng đội, bộ đội - nhân dân theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”; đặc biệt coi trọng tạo lập môi trường văn hóa dân chủ, cởi mở trong các mối quan hệ, chống mọi biểu hiện, hành vi, thái độ quân phiệt, xâm phạm đến nhân cách của CBCS; xây dựng tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh, Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Hội đồng quân nhân vững mạnh toàn diện, không để xảy ra vụ việc phức tạp và vi phạm kỷ luật nghiêm trọng; thường xuyên tổ chức các hoạt động tuyên truyền, giáo dục, sinh hoạt dân chủ, các

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

cuộc thi tìm hiểu trên nhiều lĩnh vực, qua đó đấu tranh với những thói hư tật xấu, lối sống lệch lạc, vô kỷ luật. Chú trọng xây dựng cảnh quan doanh trại xanh - sạch - đẹp, chính quy; nơi ăn, ở, sinh hoạt, học tập của bộ đội gọn gàng, sạch sẽ, hợp vệ sinh; trang trí trong đơn vị đúng quy định. Hiện nay, ở các đồn Biên phòng đều có hệ thống phòng đọc, tủ ảnh, khu sân chơi thể thao giải trí, có bồn hoa, cây cảnh, vườn thuốc nam. Bên cạnh việc phát huy giá trị “Điểm sáng văn hóa” tại các đồn Biên phòng, các đơn vị còn phối hợp với chính quyền địa phương thực hiện nhiều hoạt động để góp phần xây dựng gia đình, xóm bản văn hóa ở khu vực biên giới, như: Tham mưu, tham gia phối hợp với chính quyền địa phương, các lực lượng tiến hành hòa giải các mâu thuẫn về tranh chấp đất đai, khiếu kiện trong nhân dân được được 35 cuộc; tổ chức chiếu phim, biểu diễn nghệ thuật lồng ghép các chương trình truyền thông cộng đồng được 28 lần; tổ chức các buổi giao lưu thể thao như cầu lông, bóng đá, bóng chuyền, đẩy gậy, kéo co với quần chúng nhân dân trên địa bàn được 450 lần; tham mưu cho các xã, các xóm tổ chức thành lập các câu lạc bộ dân ca, đàn tính, hát then để góp phần phát huy và giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc; tham mưu giúp các xóm trên địa bàn xây dựng được 393 hương ước, quy ước, quy chế của từng xóm, bản hoạt động thiết thực, hiệu quả.

Những kết quả mà BĐBP tỉnh đạt được trong công tác dân vận đã góp phần củng cố, tăng cường mối quan hệ đoàn kết quân - dân, tô thắm thêm phẩm chất cao đẹp của “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời kỳ mới, giúp Nhân dân phát huy tinh thần đoàn kết, tích cực phát triển kinh tế gia đình, từng bước nâng cao đời sống, xây dựng gia đình, xóm bản văn hóa ở khu vực biên giới. Tạo được niềm tin của quần chúng Nhân dân đối với Đảng, Nhà nước và chế độ xã hội chủ nghĩa, tin tưởng vào BĐBP và cấp uỷ, chính quyền địa phương; góp phần xây dựng và phát huy mạnh mẽ “thế trận lòng dân” trong nền quốc phòng toàn dân đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Thời gian tới, để tiếp tục phát huy những kết quả đã đạt được, BĐBP tỉnh tiếp tục phối hợp với cấp uỷ, chính quyền địa phương, các cơ quan, đơn vị đẩy mạnh công tác dân vận bằng nhiều mô hình, chương trình và hoạt động cụ thể, thiết thực để góp phần nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho Nhân dân khu vực biên giới, đấu tranh phòng chống các tệ nạn xã hội, phá bỏ các tập tục lạc hậu, xây dựng biên giới hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

GIẢI PHÁP TRONG CÔNG TÁC CHỈ ĐẠO, ĐỊNH HƯỚNG, GIÁO DỤC PHÁT HUY CÁC GIÁ TRỊ VĂN HOÁ GIA ĐÌNH CÁN BỘ, CÔNG CHỨC, VIÊN CHỨC TRONG ĐIỀU KIỆN NỀN KINH TẾ SỐ VÀ CÔNG NGHỆ SỐ HIỆN NAY

Đảng uỷ Khối cơ quan và doanh nghiệp tỉnh

Đảng bộ Khối cơ quan và doanh nghiệp tỉnh Cao Bằng là Đảng bộ cấp trên cơ sở trực thuộc Tỉnh uỷ, có chức năng lãnh đạo, chỉ đạo các tổ chức cơ sở đảng trong Khối thực hiện nhiệm vụ chính trị, chuyên môn; xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh, gắn với xây dựng cơ quan, đoàn thể trong Khối vững mạnh. Các tổ chức cơ sở đảng trực thuộc Đảng uỷ Khối là các cơ quan, đơn vị cấp tỉnh trong bộ máy của Đảng, Nhà nước, các đoàn thể và các doanh nghiệp có vốn của Nhà nước, thực hiện nhiệm vụ sản xuất kinh doanh, phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng Đảng và các đoàn thể cơ quan, đơn vị; chấp hành tốt các chế độ thu, nộp ngân sách nhà nước, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho người lao động.

Thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới nhấn mạnh: “Gia đình là tế bào của xã hội, nơi duy trì nòi giống, môi trường lưu giữ, giáo dục, trao truyền các giá trị văn hóa dân tộc cho các thành viên trong gia đình. Xây dựng gia đình hạnh phúc chính là tạo nền tảng để xây dựng xã hội hạnh phúc, là vấn đề hết sức hệ trọng của dân tộc ta. Công tác xây dựng gia đình vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển bền vững đất nước”.

Trong những năm qua, công tác gia đình tại Đảng bộ Khối cơ quan và doanh nghiệp tỉnh luôn được các cấp uỷ đảng, các đoàn thể trực thuộc thường xuyên quan tâm lãnh, chỉ đạo thực hiện. Việc ban hành các văn bản chỉ đạo triển khai thực hiện công tác gia đình được kịp thời, gắn việc thực hiện công tác gia đình với ban hành lồng ghép trong các hướng dẫn tuyên truyền hằng quý, năm; kế hoạch tổ chức triển khai thực hiện các hoạt động về công tác dân số hằng năm; tổ chức tuyên truyền lồng ghép trong các lớp nhận thức về Đảng, lớp Đảng viên mới, trong 6 tháng đầu năm 2024 tổ chức tuyên truyền, bồi dưỡng được hơn 400 đảng viên mới, cán bộ, công chức, viên chức, người lao động (CBCCVC NLĐ). Qua đó nhận thức của đảng viên

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

mới, CBCCVC NLD về vai trò, vị trí của gia đình, công tác gia đình và phòng chống bạo lực gia đình đã có những chuyển biến tích cực và có sự phối hợp trong quá trình triển khai thực hiện.

Công đoàn Sở Nội vụ tổ chức gặp mặt con cán bộ, công chức, người lao động nhân ngày Quốc tế thiếu nhi năm 2024.

Nguồn ảnh: Sở Nội vụ

Chi bộ Ban Tổ chức Tỉnh uỷ tổ chức Ngày Gia đình Việt Nam năm 2024.

Nguồn ảnh: Ban Tổ chức Tỉnh uỷ

Ngày nay, đất nước đang bước vào thời kỳ hội nhập quốc tế, kinh tế thị trường định hướng XHCN, thời kỳ khoa học, công nghệ thông tin đã làm thay đổi mạnh mẽ đến đời sống của mỗi người, làm ảnh hưởng rất lớn đến văn hoá gia đình. Có thể nói rằng mạng internet đang phủ sóng toàn cầu, con người sử dụng mạng xã hội

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

mọi lúc mọi nơi. Sự giao lưu, hội nhập công nghệ giữa các quốc gia đã mang đến cho mỗi người, mỗi gia đình nhiều cơ hội ứng dụng thiết thực như:

(1) thông qua mạng internet các thành viên trong gia đình có thể lựa chọn nhiều loại hình giải trí khác nhau: trò chuyện, email, đọc tin tức, xem phim ảnh, chia sẻ thông tin với nhau trên mạng xã hội;

(2) các gia đình có thể mua sắm hàng online rất tiện ích thông qua mạng xã hội, phụ nữ tiết kiệm được nhiều thời gian để nghỉ ngơi;

(3) thông qua mạng internet mọi người hợp tác với nhau mang lại những lợi ích thiết thực như: học hỏi trao đổi những kỹ năng, kiến thức để phục vụ cho công việc và cuộc sống hằng ngày;

(4) thông qua công nghệ thông tin thì trẻ em cũng có thể sử dụng internet làm phương tiện học tập hay chơi các trò chơi mang tính giáo dục, rèn luyện khả năng tư duy, cũng như học hỏi nhiều kiến thức bổ ích phục vụ cho việc học tập tốt hơn.

Tuy nhiên, bên cạnh những tác động tích cực thì sự phát triển và lan tỏa mạnh mẽ của công nghệ thông tin đã và đang mang lại không ít tiêu cực tác động trực tiếp đến mỗi chúng ta, đến từng gia đình. Cụ thể như, nó đã vô hình trở thành tác nhân phá vỡ sự liên kết trong gia đình, khiến cho mối quan hệ giữa các thành viên trong gia đình trở nên lạnh nhạt hơn; sự lạm dụng công nghệ thông tin cũng gây ảnh hưởng cả đến thể chất, tinh thần lối sống và thói quen sinh hoạt của các thành viên trong gia đình; công nghệ thông tin còn có tác động xấu tới trẻ em, tương lai của mỗi gia đình... Do đó việc tác động của công nghệ thông tin thời kỳ 4.0 ảnh hưởng không nhỏ đến các giá trị văn hóa gia đình cán bộ, công chức viên chức trong thời kỳ hiện nay.

Do vậy, để công tác phát huy các giá trị văn hóa gia đình CBCCVN NLĐ trong điều kiện nền kinh tế số và công nghệ số hiện nay cần quan tâm, định hướng phù hợp ở một số giải pháp như sau:

Một là, tiếp tục thực hiện có hiệu quả Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới; cán bộ, công chức, viên chức theo chức năng, nhiệm vụ của mình và bằng những việc làm phù hợp, thiết thực để “Xây dựng gia đình Việt Nam no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, là hạt nhân, tế bào lành mạnh của xã hội, tổ ấm của mỗi người; là nơi nuôi dưỡng, bồi đắp nhân cách, lối sống tôn trọng đạo lý truyền thống tốt đẹp của

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

dân tộc; phát huy, nhân rộng các giá trị tốt đẹp, góp phần thúc đẩy phát triển bền vững đất nước” như mục tiêu của Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2030 đã đề ra.

Hai là, CBCCVC NLĐ tiếp tục nêu gương và vận động nhân dân tích cực tham gia xây dựng gia đình văn hóa, hạnh phúc; Các cấp ủy tiếp tục xây dựng và nhân rộng mô hình gia đình văn hóa tiêu biểu, nền nếp, ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo; có nhiều giải pháp tuyên truyền, vận động đề cao vai trò của văn hóa gia đình trong nuôi dưỡng, định hướng giá trị, giáo dục thế hệ trẻ cả về mặt tình cảm, kiến thức, thể chất, đạo đức giúp cho trẻ em có nhận thức đúng đắn về gia đình, về trách nhiệm, nghĩa vụ bản thân trong các việc liên quan đến gia đình để hình thành thói quen tốt và hành vi đúng đắn cho đến khi trưởng thành.

Ba là, chú trọng hơn nữa công tác tuyên truyền về chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, các văn bản chỉ đạo của Trung ương và của tỉnh về công tác gia đình trong tình hình mới đặc biệt trong thời kỳ 4.0 đang tác động mạnh mẽ đến đến đồng đảo CBCCVC NLĐ và các tầng lớp Nhân dân.

Bốn là, tiếp tục thực hiện tốt công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện công tác gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình tại các cơ quan, đơn vị qua đó đánh giá và có các biện pháp cụ thể để nâng cao giá trị văn hóa gia đình.

Năm là, các cấp ủy, đoàn thể tổ chức các hoạt động gắn kết các thành viên trong gia đình nhân dịp các ngày lễ, kỷ niệm như ngày Gia đình Việt Nam 28/6, ngày Quốc tế thiếu nhi 01/6, ngày Tết Trung thu... nhằm nâng cao đời sống tinh thần để góp phần củng cố, tạo sự bền vững cho gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

THAM LUẬN CÁC TỔ CHỨC XÃ HỘI, NGHỀ NGHIỆP:

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT HUY VAI TRÒ NGƯỜI CAO TUỔI XÂY DỰNG GIA ĐÌNH KIỂU MẪU, GẮN VỚI GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY CÁC GIÁ TRỊ VĂN HOÁ GIA ĐÌNH TRONG THỜI KỲ MỚI

Hội Người Cao tuổi tỉnh

Gia đình là tế bào của xã hội, gia đình bình an thì xã hội hạnh phúc, vì thế việc xây dựng gia đình kiểu mẫu, gắn với giữ gìn, phát huy các giá trị văn hoá gia đình trong thời kỳ mới vô cùng quan trọng, mà ông bà - những người cao tuổi (NCT), là những tấm gương quý báu cho con cháu noi theo. Do vậy, trong gia đình NCT đang trở thành trụ cột tinh thần vững trãi, là tấm gương về đạo đức, lối sống để giáo dục con cháu về các giá trị văn hóa truyền thống từ những điều đơn giản nhất. Đặc biệt, dù tuổi cao, sức khỏe có phần giảm sút, nhưng nhiều hội viên hội NCT am hiểu về lịch sử, văn hóa, phong tục tập quán và quá trình phát triển của địa phương vẫn đang từng ngày đóng góp công sức để bảo tồn và truyền dạy lại các giá trị văn hóa của quê hương mình cho con cháu giữ gìn và phát huy.

Nói về vai trò quan trọng của NCT đối với xã hội, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định: “Đối với gia đình, đối với Tổ quốc, phụ lão có trọng trách là bậc tôn trưởng, đối với làng xóm, đối với bà con, phụ lão có sự tín nhiệm lớn lao. Phụ lão hô, nhân dân hưởng ứng; phụ lão làm, nhân dân làm theo...”. Dù là trong gia đình hay ngoài cộng đồng, người cao tuổi đều thể hiện được vị thế, vai trò rất tích cực, là chỗ dựa vững chắc, là động lực góp phần xây dựng hạnh phúc gia đình và đảm bảo trật tự xã hội; và tại Đại hội lần thứ XIII của Đảng cũng yêu cầu: “Phát huy trí tuệ, kinh nghiệm sống, lao động, học tập của người cao tuổi trong xã hội, cộng đồng và gia đình. Tiếp tục xây dựng gia đình kiểu mẫu “ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu thảo hiền, vợ chồng hòa thuận, anh chị em đoàn kết, thương yêu nhau”. Kính trọng, bảo vệ và chăm sóc người cao tuổi. Bảo trợ, giúp đỡ người cao tuổi gặp khó khăn, cô đơn không nơi nương tựa”...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Hiện nay, toàn tỉnh có 80.000 NCT, sinh hoạt tại 1.456 chi hội. Trong đó khoảng 30% là NCT hưu trí, rất nhiều người giữ nhiều cương vị cán bộ lãnh đạo, quản lý ở các cấp các ngành khác nhau; 70% số còn lại là NCT lao động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ; đa số NCT là lực lượng có trình độ, có bản lĩnh, trí tuệ đúc kết kinh nghiệm trong cuộc sống, họ đã phát huy vai trò nòng cốt tuyên truyền, vận động người thân và nhân dân thực hiện chủ trương chính sách, pháp luật của Đảng, nhà nước. Có sự lan tỏa và làm trung tâm đoàn kết ở cộng đồng dân cư. Và có vai trò rất quan trọng trong giáo dục đạo đức gia đình.

Hội NCT các cấp trong tỉnh đã tích cực triển khai hiệu quả các phong trào, như: phong trào thi đua “*Tuổi cao - gương sáng*”, tiêu biểu ở các mặt hoạt động: NCT nêu gương sáng phát triển kinh tế, giúp nhau xóa đói, giảm nghèo bền vững; NCT tham gia bảo vệ môi trường, xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh... phong trào xây dựng gia đình kiểu mẫu “Ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu thảo hiền” mang ý nghĩa quan trọng góp phần triển khai thực hiện chiến lược phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc... Với vai trò và vị trí quan trọng trong mỗi gia đình, dòng họ, tổ dân phố, các cụ luôn gương mẫu, trở thành những “cây cao bóng cả” trong việc dạy bảo con cháu chăm ngoan học tập, làm nhiều việc có ích cho cộng đồng, xã hội. Bên cạnh đó, nhiều hội viên còn tích cực tham gia các hoạt động chính trị, đẩy mạnh các phong trào do Trung ương, tỉnh và địa phương phát động, tạo ra sức lan tỏa sâu rộng trong đời sống của người dân.

Ngoài ra, công tác xây dựng gia đình văn hoá, gia đình kiểu mẫu với phong trào “*Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư*” và cuộc vận động “toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh” được NCT trên địa bàn tỉnh tham gia xây dựng rất tích cực và nêu gương thực hiện quy ước, nếp sống văn hóa trong việc cưới, việc tang và lễ hội; tích cực tham gia các phong trào hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao, xây dựng gia đình văn hoá góp phần xây dựng làng, khu phố văn hóa; Qua đó số hộ gia đình có người cao tuổi sinh sống đạt danh hiệu gia đình văn hoá đạt 90%; các giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình được giữ gìn, phát huy; số hộ gia đình 3 thế hệ trở lên được lưu giữ (chiếm 38,1% năm 2023).

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Gia đình anh Hoàng Hải Toàn tại xóm 10, Bế Triều, thị trấn Nước Hai, huyện Hòa An tổ chức mừng thọ mẹ 90 tuổi (năm 2023).

Nguồn ảnh: Gia đình Hoàng Hải Toàn

Các cụ luôn có lối sống mẫu mực, là tấm gương sáng để con cháu noi theo. Bên cạnh đó, Phong trào “Ông bà, cha mẹ mẫu mực, con trung hiếu, cháu thảo hiền” do Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam phát động đã lan tỏa sâu rộng đến tận các thôn, khu phố và nhận được sự hưởng ứng tích cực của NCT và các tầng lớp nhân dân. Hàng năm, việc bình xét, biểu dương các gia đình đạt danh hiệu được tổ chức vào ngày hội đại đoàn kết dân tộc. Từ phong trào, nhiều gia đình là tấm gương sáng, được cộng đồng ghi nhận tiêu biểu, mẫu mực về xây dựng gia đình hòa thuận, hạnh phúc, tiến bộ. Cùng với duy trì nền nếp, gia phong truyền thống, nhiều gia đình đã mạnh dạn chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi, áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất, kinh doanh tăng thu nhập, cải thiện đời sống.

Phát huy tinh thần “Tuổi cao, gương sáng”, đặc biệt với uy tín kinh nghiệm của mình, người cao tuổi thông qua tổ chức Hội đã tham gia tích cực có hiệu quả vào công tác xây dựng Đảng, chính quyền, công tác phòng, chống tham nhũng, tích cực phòng chống tệ nạn xã hội; tham gia bảo vệ biên giới, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. Hiện nay, toàn tỉnh có 768 NCT làm công tác đảng và các tổ chức đoàn thể ở thôn, bản, khối phố; trên 2.000 NCT tham gia tổ hoà giải, tổ an ninh địa bàn khu dân cư...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Người cao tuổi là lực lượng xã hội đông đảo, có vai trò quan trọng trong gia đình và xã hội. Có trí tuệ, có bản lĩnh, là người từng trải, với kinh nghiệm sống được tích lũy trong quá trình lao động, cống hiến và quản lý ở nhiều cương vị khác nhau. Với những giá trị văn hoá truyền thống được hun đúc và lưu giữ; Người cao tuổi được coi là nguồn lực quan trọng trong gia đình và các hoạt động xã hội. Trong gia đình, mối quan hệ giữa ông bà, cha mẹ với con cháu, chuẩn mực *ông bà, cha mẹ nhân từ, con cháu hiếu thảo* là nét đặc trưng văn hóa của gia đình Việt Nam. Sự yêu thương, chăm sóc, dạy bảo con cháu luôn là tình cảm, trách nhiệm và nghĩa vụ của các bậc ông bà, cha mẹ; đồng thời, sự hiếu thảo của con cái đối với cha mẹ, ông bà trở thành thước đo quan trọng đạo đức, nhân cách sống của mỗi người. Ông bà, cha mẹ luôn yêu thương, giúp đỡ chăm lo tiền đồ và hạnh phúc cho con cháu. Để xứng đáng với công lao sinh thành, dưỡng dục của cha mẹ, đạo làm con không chỉ kính trọng, yêu thương, vâng lời, phụng dưỡng cha mẹ, ông bà, mà còn phải phấn đấu tu dưỡng bản thân, không ngừng học tập vươn lên, mang lại vinh dự, tự hào cho gia đình.

Như chúng ta đã biết, điều quý giá nhất của người già chính là lối sống mẫu mực để giáo dục, truyền lại cho con cháu. Đó cũng là cái gốc của một gia đình văn hoá, một con người văn hoá, một làng quê văn hoá. Vì vậy, vai trò, vị trí của NCT có ý nghĩa rất quan trọng trong giáo dục truyền thống, giữ gìn và xây dựng đời sống văn hóa trong mỗi gia đình và khu dân cư và trong việc hình thành những giá trị văn hoá gia đình, chọn lọc, phát triển, truyền lại những giá trị văn hoá tốt đẹp cho các thế hệ con cháu noi theo. Với phương châm sống vui, sống khỏe, các cụ đang tiếp tục tham gia đóng góp công sức, trí tuệ, góp phần tích cực trong việc xây dựng đời sống văn hoá, phát huy truyền thống cách mạng của quê hương.

Người cao tuổi là luôn những tấm gương sáng về đạo đức, lối sống, kinh nghiệm, công lao trong xây dựng tổ ấm hạnh phúc gia đình. Có thể thấy, một trong những tài sản quý giá nhất ở người cao tuổi, đó là kinh nghiệm đúc kết từ cuộc sống. Bên cạnh đó, người cao tuổi còn có ưu thế về kỹ năng thuyết phục con cháu mà không phải áp đặt trong việc chọn lọc và tạo sức đề kháng đối với những tác động từ bên ngoài để hình thành nhân cách cho con cháu theo hướng tích cực. Người cao tuổi còn có khả năng và kinh nghiệm trong việc điều hòa các mối quan hệ giữa các thành viên để tạo nên không khí gia đình "trong ấm, ngoài êm".

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Trong thời gian qua người cao tuổi trên địa bàn tỉnh Cao Bằng luôn phát huy truyền thống đoàn kết, yêu nước; luôn nêu cao tinh thần "tuổi cao, ý chí càng cao" nỗ lực vượt qua khó khăn trong cuộc sống; phát huy vai trò, kinh nghiệm của mình trên các lĩnh vực đời sống xã hội; tích cực giáo dục, động viên con cháu xây dựng gia đình văn hóa, gia đình kiểu mẫu. Nhiều người cao tuổi là gương điển hình làm kinh tế, lao động sản xuất giỏi, phát huy tâm huyết, kiến thức, kinh nghiệm góp phần xây dựng quê hương Cao Bằng.

Tuy nhiên, có thể thấy ngày nay đời sống của người dân ngày càng nâng cao; nhưng giá trị truyền thống của một bộ phận gia đình lại có biểu hiện xuống cấp như: Tình trạng hôn nhân tan vỡ, ảnh hưởng rất lớn đến tình cảm, tâm lý của con cái, dẫn đến nhiều trẻ sa vào tệ nạn xã hội; bạo lực gia đình ngày càng nhiều; Hiện tượng trong gia đình thờ ơ thiếu sự quan tâm lẫn nhau giữa các thành viên; các tệ nạn xã hội... xảy ra cả thành thị cho đến nông thôn; sự gắn bó giữa ông bà, cha mẹ, con cháu có chiều hướng ngày càng xa cách, con cháu không biết tiếng dân tộc, không hiểu bản sắc văn hoá dân tộc mình; công nghệ thông tin bùng nổ đáp ứng cho phát triển kinh tế - xã hội, song người sử dụng điện thoại dễ bị chi phối, lệch chuẩn đạo đức bởi nội dung tiêu cực của trang mạng xã hội, nhất là lớp trẻ. Các vấn đề nêu trên đã tác động đến tính bền vững và làm suy giảm giá trị văn hoá gia đình.

Hiện nay cả nước nói chung, tỉnh Cao Bằng nói riêng do có sự tác động của phát triển của kinh tế - xã hội. Nên mô hình gia đình truyền thống nhiều thế hệ cùng sinh sống ít nhiều cũng có sự thay đổi (Nhiều cặp vợ chồng đi làm ăn xa, mang theo con cái, nhiều gia đình khá giả có điều kiện làm nhà ra ở riêng, tách hộ sau khi xây dựng gia đình. Cũng có gia đình do bất hoà cũng ra ở riêng)...

Để phát huy vai trò người cao tuổi trong tổ chức xây dựng gia đình kiểu mẫu, gắn với giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình trong thời kỳ mới, trong thời gian tiếp theo, Ban Đại diện Hội Người cao tuổi tỉnh tập trung triển khai thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, Hội NCT phải xây dựng, củng cố tổ chức Hội thật sự vững mạnh. Cả về tổ chức và tư tưởng gắn với phong trào thi đua “Tuổi cao – Gương sáng”, mỗi cán bộ, hội viên và NCT phải thật sự thấy trách nhiệm của mình đối với chủ trương của việc xây dựng gia đình văn hoá, gia đình kiểu mẫu...

** Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Hai là, phát huy vai trò tuổi cao gương sáng. Bản thân NCT phải gương mẫu thực hiện và vận động con, cháu trong gia đình và nhân dân chấp hành tốt chủ trương của Đảng, pháp luật nhà nước; Tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước của các cấp phát động. Phát huy tinh thần đoàn kết, xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh; Bảo vệ môi trường; Khuyến học khuyến tài, phòng chống tệ nạn xã hội...

Ba là, phát huy vai trò NCT tham gia làm kinh tế theo khả năng của mình. (Hiện có trên 60% NCT còn trực tiếp tham gia làm kinh tế; có gần 2000 NCT được vinh danh làm kinh tế giỏi các cấp; hơn 400 NCT làm chủ trang trại, chủ doanh nghiệp, cơ sở dịch vụ, làm giàu chính đáng, đã tạo việc làm cho nhiều lao động; tham gia vào công việc từ thiện rất hiệu quả). Với mục đích giáo dục con, cháu yêu lao động, biết lao động và lao động có hiệu quả. Khi kinh tế ổn định, gia đình ấm no là điều kiện cơ bản đảm bảo cho gia đình ổn định, xây dựng gia đình hạnh phúc, gia đình kiểu mẫu. Vì nghèo đói là một trong những nguyên nhân cơ bản làm cho gia đình lục đục, bất hoà trẻ em không được học hành, bạo lực, tệ nạn xã hội...

Bốn là, người cao tuổi phải thật sự làm gương sáng và quan tâm đến giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình. Phải xây dựng được mối quan hệ ông bà, cha mẹ, con cái hòa thuận, yêu thương, tôn trọng, kính trên nhường dưới, sống phải văn minh, nhân ái. Hiếu và gìn giữ phong tục, tập quán truyền thống tốt đẹp của gia đình; Hiếu việc xây dựng gia đình văn hóa là cần thiết, có ý nghĩa góp phần vào mục tiêu chung là xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, hướng tới hình thành con người Việt Nam với tính cách cao đẹp, tiến bộ; Khắc phục những tập tục lạc hậu, phòng chống mê tín, dị đoan, các tệ nạn xã hội.

Năm là, cần phải được sự quan tâm lãnh, chỉ đạo tạo điều kiện của các cấp uỷ, chính quyền xây dựng Hội vững mạnh, để Hội NCT phát huy tốt vai trò xây dựng gia đình kiểu mẫu gắn với gìn giữ và phát huy các giá trị văn hoá gia đình trong thời kỳ mới.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

NÂNG CAO HOẠT ĐỘNG TRUYỀN THÔNG, TƯ VẤN KIẾN THỨC, TĂNG CƯỜNG ỨNG DỤNG KHOA HỌC CÔNG NGHỆ VÀO SẢN XUẤT VÀ ĐỜI SỐNG, GÓP PHẦN XÂY DỰNG GIA ĐÌNH NO ẨM, TIẾN BỘ TRONG GIAI ĐOẠN MỚI

Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh

Xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc văn minh có vị trí, vai trò rất quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển bền vững của đất nước; Bởi gia đình là tế bào của xã hội, củng cố gia đình về mọi mặt là cơ sở cho việc củng cố xã hội.

Như chúng ta đã biết, chức năng cơ bản của gia đình gồm: Chức năng tái sản xuất ra con người, duy trì nòi giống; chức năng kinh tế; chức năng giáo dục... Trong đó chức năng kinh tế rất quan trọng, mỗi gia đình phải tự tổ chức đời sống vật chất của các thành viên trong gia đình, thoả mãn những nhu cầu vật chất và tinh thần của các thành viên đó. Trong điều kiện phúc lợi xã hội của quốc gia còn hạn chế thì việc thực hiện chức năng kinh tế gia đình có ý nghĩa trong đảm bảo sự tồn tại và phát triển mỗi cá nhân. Để thực hiện tốt các chức năng gia đình, phải làm tốt công tác gia đình, trong đó cần "Nâng cao hoạt động truyền thông, tư vấn kiến thức, tăng cường ứng dụng khoa học công nghệ (KHCN) vào sản xuất và đời sống..."

Trong sự nghiệp đổi mới đất nước, Đảng và Nhà nước ta luôn đề cao vị trí, vai trò của gia đình. Điều đó thể hiện rõ qua hiến pháp, các văn kiện đại hội Đảng, các chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước. Hiến pháp năm 2013 khẳng định: Nhà nước, xã hội tạo môi trường xây dựng gia đình Việt Nam ấm no, tiến bộ, hạnh phúc. Đại hội XIII của Đảng chủ trương thực hiện các chuẩn mực văn hoá gia đình Việt nam ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh... Ngày 30/12/2021, Thủ tướng Chính phủ ban hành quyết định số 2238/QĐ-TTg phê duyệt "Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2030", trong đó tiếp tục nhấn mạnh "...Xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh vừa là mục tiêu vừa là động lực thúc đẩy phát triển bền vững..." và "Ưu tiên, tạo điều kiện thuận lợi để các gia đình nâng cao đời sống văn hoá, tinh thần, tiếp cận các giá trị tốt đẹp của nền văn hoá, văn minh nhân loại và các thành tựu của khoa học công nghệ..."

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Khoa học - Công nghệ là nền tảng và động lực phát triển của nền kinh tế. Những năm gần đây, trên thế giới có nhiều quốc gia phát triển một cách nhanh chóng và vươn lên thành những nền kinh tế hàng đầu thế giới như Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc... Họ đều có điểm chung là những quốc gia vươn mình đột phá nhờ những thành tựu nổi bật về KH&CN. Việt Nam khi mới giành được độc lập, chủ tịch Hồ Chí Minh đã sớm nhận ra vai trò quan trọng của KH&CN. Người cho rằng cần phải đẩy mạnh phát triển khoa học, kỹ thuật, công nghệ, chủ tịch Hồ Chí Minh cũng đã chỉ ra tầm quan trọng của việc phổ biến kiến thức KHKT cho quần chúng nhân dân – Đây là nhiệm vụ quan trọng, nặng nề nhưng cũng rất vẻ vang. Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ I của Hội Phổ biến khoa học kỹ thuật Việt Nam (18/5/1963), Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự và nói "Khoa học phải từ sản xuất mà ra và phải trở lại phục vụ sản xuất, phục vụ quần chúng, nhằm nâng cao năng suất lao động và không ngừng cải thiện đời sống của nhân dân".

Đối với tỉnh Cao Bằng, trong những năm qua công tác gia đình đã đạt được những kết quả quan trọng. Nhận thức của cấp uỷ, chính quyền từ tỉnh đến cơ sở về công tác xây dựng gia đình ngày càng nâng cao. Tập trung lãnh đạo thực hiện nghiêm túc các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, các chương trình đề án về phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá", đẩy nhanh các chương trình, dự án tạo động lực phát triển kinh tế - xã hội, đầu tư các thiết chế văn hoá nhằm cải thiện và nâng cao đời sống vật chất tinh thần của nhân dân cùng với phát triển văn hoá, hoạt động khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo được cấp uỷ chính quyền quan tâm chỉ đạo đạt nhiều kết quả góp phần đưa nhanh tiến bộ KH&CN vào sản xuất và đời sống, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội địa phương, xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ trong giai đoạn mới.

Gần 20 năm qua (2005 - 2023), Hội đồng tư vấn khoa học tỉnh đã tuyển chọn, đề xuất nhiệm vụ KH&CN ngày càng trọng tâm, đáp ứng yêu cầu thực tiễn đặt ra, đầu tư ứng dụng các tiến bộ KH&CN vào sản xuất kinh doanh nâng cao năng suất, chất lượng và năng lực cạnh tranh của sản phẩm hàng hoá, dịch vụ... Nhân rộng kết quả các đề tài dự án vào sản xuất, đã có hàng trăm nhiệm vụ KH&CN được triển khai phù hợp với yêu cầu địa phương.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Đ/c Hoàng Thị Bình Chủ tịch Liên hiệp các Hội KH&KT tỉnh tặng giấy khen cho trí thức có thành tích xuất sắc nhân ngày khoa học công nghệ Việt Nam năm 2024.

Ảnh: Hoàng Bình

Gia đình chị Phan Thị Huệ, Sở Khoa học và Công nghệ Cao Bằng, được nhận danh hiệu gia đình trẻ hạnh phúc toàn quốc năm 2023.

Ảnh: Phan Huệ

Điển hình trong lĩnh vực nông nghiệp, đã bảo tồn phục tráng nguồn gen cây trồng đặc sản địa phương... Hiện nay diện tích lúa nếp đặc sản (Nếp hương, Pi pát, Nếp ong) đã mở rộng trên 500ha; diện tích

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"

cây ăn quả đặc sản, cây dược liệu như: dẻ Trùng Khánh, lê vàng Thạch An, lê VH6, mận máu Bảo Lạc, cam quýt Hoà An - Trà Lĩnh, hà thủ ô, cát sâm... được mở rộng diện tích, đã có hàng nghìn ha, năng suất được nâng lên. Nhiều đề tài dự án đã góp phần tạo sản phẩm hàng hoá như trên 3.000 ha lạc, 3.000 ha sắn, 200 ha chè... Vấn đề sở hữu trí tuệ gắn với phát triển nông lâm nghiệp được quan tâm, thông qua việc đăng ký, xác lập và bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ trong lĩnh vực nông lâm nghiệp đã mang lại cho các doanh nghiệp, hợp tác xã giá trị kinh tế cao, mở rộng sản xuất, nâng cao giá trị sản phẩm hàng hoá của địa phương như: trúc sào, miến dong Nguyên Bình, nếp hương Bảo Lạc, vẹt cỏ Trùng Khánh. Từ những kết quả hoạt động KH&CN đã góp phần xóa đói giảm nghèo, nâng cao thu nhập thực hiện tốt chức năng kinh tế của các hộ gia đình.

Đề tăng cường ứng dụng KH&CN vào sản xuất nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm, tiêu thụ hàng hoá góp phần nâng cao thu nhập, cải thiện đời sống nhân dân, Đảng và Nhà nước có nhiều chủ trương chính sách hỗ trợ phát triển sản xuất, nâng cao đời sống đặc biệt là, thực hiện ba chương trình mục tiêu quốc gia (Xây dựng nông thôn mới, phát triển kinh tế xã hội vùng đồng bào dân tộc và chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững), các nghị quyết Hội đồng nhân dân tỉnh... Với các nguồn lực để thực hiện các Chương trình, tạo điều kiện ứng dụng KH&CN vào sản xuất.

Thực hiện Quyết định số 165/2006/QĐ-TTg ngày 14/7/2006 của thủ tướng chính phủ về tổ chức hội thi sáng tạo kỹ thuật toàn quốc, nhằm đẩy mạnh, lan tỏa phong trào lao động sáng tạo của quần chúng nhân dân. Hội thi Sáng tạo kỹ thuật (STKT) tỉnh do Liên hiệp các Hội KH&KT tỉnh phối hợp với Sở KH&CN, Liên đoàn Lao động tỉnh, Tỉnh đoàn Thanh niên và các sở ngành liên quan tổ chức phát động. Sau 17 năm triển khai, đã có hàng trăm giải pháp kỹ thuật được tạo ra, phát huy tiềm năng sáng tạo của quần chúng, phát huy sáng kiến cải tiến kỹ thuật, đưa KH&CN phục vụ sản xuất và đời sống, nhiều giải pháp đem lại giá trị hàng tỷ đồng cho đơn vị doanh nghiệp, nâng cao đời sống người lao động, nhiều giải pháp đã được xây dựng nhân rộng qua các mô hình khuyến nông, khuyến công ở địa phương. Công tác truyền thông, tư vấn phổ biến kiến thức và ứng dụng KH&CN vào sản xuất đời sống đã được các cấp các ngành quan tâm, qua các tổ chức chính trị xã hội, tỉnh đoàn thanh niên, hội phụ nữ, hội nông dân... hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo được thúc đẩy mạnh mẽ.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Tuy nhiên, hoạt động, truyền thông, tư vấn kiến thức, tăng cường ứng dụng KH&CN vào sản xuất vào đời sống, việc chuyển giao ứng dụng KH&CN trên địa bàn tỉnh còn gặp một số khó khăn. Một số ngành chưa thực sự quan tâm, chủ động xây dựng kế hoạch ứng dụng kết quả nghiên cứu vào thực tiễn, nguồn lực cho công tác tuyên truyền, tư vấn phổ biến kiến thức còn hạn hẹp. Nhiều nơi, nhất là vùng sâu vùng xa người dân chưa mạnh dạn đầu tư, ứng dụng tiến bộ KH&CN phát triển sản xuất để nâng cao thu nhập phát triển kinh tế gia đình.

Đề nâng cao hoạt động truyền thông, tư vấn kiến thức, ứng dụng KH&CN góp phần xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ trong giai đoạn mới của tỉnh Cao Bằng, trong bối cảnh tình hình thế giới cũng như trong nước tiếp tục có nhiều thay đổi sâu sắc về khoa học công nghệ, kinh tế thị trường và xu hướng hội nhập toàn cầu ngày càng sâu rộng, quá trình biến đổi khí hậu tác nhân gây ô nhiễm môi trường diễn biến phức tạp... Trong thời gian tới cần tập trung những giải pháp sau:

Tiếp tục thực hiện có hiệu quả các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, Kết luận số 76-KL/TW ngày 04/6/2020 của Bộ chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW nhằm đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội nói chung và phát triển văn hoá, thể thao, du lịch nói riêng, góp phần cải thiện đời sống nhân dân.

Tăng cường quán triệt, tuyên truyền phổ biến Nghị quyết số 06-NQ/TU ngày 03/11/2021 của Tỉnh uỷ về phát triển KH&CN và đổi mới sáng tạo, các cơ chế chính sách phát triển KH&CN và đổi mới sáng tạo, nâng cao nhận thức, trách nhiệm, hiệu quả lãnh đạo của các cấp uỷ, sự điều hành của chính quyền địa phương và sự tham gia của toàn xã hội về phát triển KH&CN.

Tạo điều kiện thuận lợi cho các cơ quan, địa phương trong tỉnh tham gia nghiên cứu khoa học, gắn kết các kết quả nghiên cứu khoa học, các giải pháp kỹ thuật được tạo ra có hiệu quả với phát triển sản xuất, kinh doanh, giáo dục và đào tạo, chăm sóc sức khỏe nhân dân... Có chính sách hỗ trợ nhân rộng, ứng dụng KH&CN vào sản xuất và đời sống góp phần phát triển sản xuất, nâng cao đời sống nhân dân xây dựng gia đình văn hoá.

Tăng cường đầu tư, nâng cao tỷ lệ ngân sách cho KH&CN và văn hoá: Huy động mọi nguồn lực cho phát triển KH&CN, phát triển văn hoá gắn với phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Phát huy vai trò của KH&CN trong công tác gia đình, tăng cường hoạt động tuyên truyền, tư vấn phổ biến kiến thức KH&CN, ứng dụng KH&CN vào sản xuất và đời sống góp phần xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ trong giai đoạn mới.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

**PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA GIA ĐÌNH, DÒNG HỌ
TRONG XÂY DỰNG XÃ HỘI HỌC TẬP GÓP PHẦN
GIỮ GÌN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HOÁ GIA ĐÌNH
BỀN VỮNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY Ở
TỈNH CAO BẰNG**

Hội Khuyến học tỉnh

Xây dựng xã hội học tập là sự nghiệp cách mạng của toàn Đảng, toàn dân nhằm tạo cơ hội và môi trường học tập suốt đời cho mọi người, mọi nhà và mọi công dân. Muốn xây dựng một xã hội học tập thành công thì yếu tố đầu tiên và quan trọng bậc nhất chính là xây dựng gia đình học tập, dòng họ học tập. Xây dựng gia đình học tập, dòng họ học tập và phát triển văn hóa trong từng gia đình, từng dòng họ cũng chính là để xây dựng được cơ bản một xã hội học tập, mỗi gia đình, dòng họ là yếu tố cốt lõi làm nên cộng đồng làng, xã, quốc gia, dân tộc.

Trong thời gian qua, Đảng, Nhà nước ta đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách về xây dựng xã hội học tập, học tập suốt đời²⁴ và đã được các cấp, các ngành và cả hệ thống chính trị quan tâm chỉ đạo, tổ chức thực hiện nghiêm túc. Thực hiện nhiệm vụ của Tỉnh uỷ, UBND tỉnh²⁵ giao, Hội Khuyến học tỉnh đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan triển khai thực hiện 02/5 Kế hoạch thành phần của Đề án, đó là: (1) Đẩy mạnh phong trào học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị giai đoạn 2021 - 2030; (2) Xây dựng mô hình Công dân học tập giai đoạn

²⁴ Chỉ thị số 11-CT/TW ngày 13/4/2007 của Bộ Chính trị khoá X về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập; Kết luận số 49-KL/TW ngày 10/5/2019 của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 11-CT/TW; Chỉ thị số 14/CT-TTg ngày 25/5/2021 của Thủ tướng Chính phủ về đẩy mạnh công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021 - 2030; Quyết định số 1373/QĐ-TTg ngày 30/7/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án xây dựng xã hội học tập, giai đoạn 2021 - 2030; Quyết định số 387/QĐ-TTg ngày 25/3/2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình "Đẩy mạnh phong trào học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị giai đoạn 2021 - 2030"; Quyết định số 677/QĐ-TTg ngày 03/6/2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình "Xây dựng mô hình Công dân học tập giai đoạn 2021 - 2030"...

²⁵ Tại Kế hoạch số 3727/KH-UBND ngày 31/12/2021 của UBND tỉnh về thực hiện Đề án "Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021 - 2030" trên địa bàn tỉnh Cao Bằng.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

2021 - 2030. Hội đã phối hợp với Sở Giáo dục và Đào tạo và các sở, ban, ngành, tổ chức chính trị - xã hội tham mưu UBND tỉnh ban hành 02 Kế hoạch triển khai thực hiện 02 Quyết định của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn tỉnh Cao Bằng²⁶.

Trên cơ sở Kế hoạch của UBND tỉnh, Hội Khuyến học tỉnh đã triển khai và phát huy vai trò nòng cốt trong việc liên kết, phối hợp, thúc đẩy phong trào khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập, đẩy mạnh phong trào học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị. Công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập đã được Hội Khuyến học các cấp triển khai tích cực, các gia đình, dòng họ trong tỉnh tiếp nhận, hưởng ứng một cách đồng thuận, thống nhất cao. Nhiều gia đình, dòng họ coi khuyến học, khuyến tài là nhiệm vụ xuyên suốt để phát huy truyền thống hiếu học của con cháu, bản thân người lớn trong gia đình, dòng họ tích cực tự học, học suốt đời, áp dụng những kiến thức khoa học, kỹ thuật, công nghệ mới vào quá trình sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, phát triển kinh tế, nâng cao đời sống, góp phần thực hiện việc xóa đói, giảm nghèo, xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh.

Trong những năm qua, được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ, chính quyền các cấp, phong trào xây dựng “Gia đình học tập”, “Dòng họ học tập” đã được triển khai thực hiện, lan tỏa rộng khắp trên địa bàn toàn tỉnh và đạt được một số kết quả quan trọng như sau:

Về xây dựng Gia đình học tập:

Tổng số gia đình đạt danh hiệu “Gia đình học tập”/số đăng ký, giai đoạn 2015 - 2020 đạt 83,2%; giai đoạn 2021 - 2023 đạt 88,7%.

Đánh giá tác động tích cực của việc xây dựng mô hình gia đình học tập: 100% trẻ em trong độ tuổi phổ cập giáo dục (PCGD) đều được đến trường; tỉnh Cao Bằng được công nhận hoàn thành PCGD Mầm non cho trẻ 05 tuổi năm 2015, PCGD Tiểu học đúng

²⁶ Kế hoạch số 1980/KH-UBND ngày 03/8/2022 về triển khai thực hiện Chương trình “Đẩy mạnh phong trào học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng, đơn vị giai đoạn 2021 - 2030” trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 2202/KH-UBND ngày 23/8/2022 về triển khai thực hiện Chương trình “Xây dựng mô hình Công dân học tập giai đoạn 2021 - 2030” trên địa bàn tỉnh Cao Bằng.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

độ tuổi mức độ 2, PCGD Trung học cơ sở mức độ 1 và PCGD - XMC năm 2018. Người lớn từ 19 đến 60 tuổi đều đạt chuẩn biết chữ từ lớp 3 trở lên, đối với các trường hợp tái mù đều được tham gia các lớp học xóa mù chữ và giáo dục tiếp tục sau khi biết chữ tại các Trung tâm học tập cộng đồng (TTHTCĐ); hàng năm người lớn trong gia đình đều tham gia học tập ít nhất 01 chuyên đề hoặc học nghề ngắn hạn tại các TTHTCĐ (đối với lao động nông thôn); người lớn là cán bộ, công chức, viên chức, người lao động, chiến sĩ tại các cơ quan, đơn vị, trường học, doanh nghiệp đều phấn đấu hoàn thành nhiệm vụ học tập, bồi dưỡng theo quy định của Nhà nước và theo yêu cầu của cơ quan, đơn vị. Hầu hết các gia đình đều có ít nhất 01 phương tiện hỗ trợ học tập (*sách báo, góc học tập, tivi, điện thoại, máy tính, mạng internet...*).

Mọi thành viên trong gia đình đều tích cực lao động, phát triển kinh tế gia đình, ứng dụng tiến bộ khoa học, công nghệ, kỹ thuật vào sản xuất, chăn nuôi, trồng trọt đạt năng suất cao, có sản phẩm tham gia vào thị trường hàng hóa (*cây trúc sào ở Nguyên Bình, Bảo Lạc; cây cam, quýt ở Trà Lĩnh; hạt dẻ, gạo nếp hương ở Trùng Khánh; thạch đen ở Thạch An; thuốc lá ở Hòa An, Hà Quảng*); chăn nuôi bò u, lợn đen, gà, vịt, dê... ở nhiều vùng trong tỉnh; phát triển ngành nghề truyền thống (*Làng rèn Phúc Sen ở Quảng Hoà, dệt thổ cẩm ở Hòa An, làm thạch đen ở Đông Khê, Thạch An, sản xuất miến dong ở Tĩnh Túc, Phia Đén, Nguyên Bình và Án Lại, Hòa An...*); mức thu nhập bình quân đầu người tăng, đời sống kinh tế ngày càng được cải thiện và nâng cao.

Các gia đình tích cực tham gia các phong trào, cuộc vận động như: Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”, Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”; “Gia đình văn hóa”, “Xóm, tổ văn hóa”, bản sắc văn hóa các dân tộc được giữ gìn, bảo tồn và phát huy. Nông dân tích cực tham gia Phong trào “Nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi”,...qua đó đã có nhiều hộ gia đình mạnh dạn chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi, áp dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật vào sản xuất, thâm canh tăng vụ hợp lý, đem lại hiệu quả kinh tế cao, nắm bắt kịp thời thị trường để tiêu thụ sản phẩm, thúc đẩy sản xuất, tạo

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

nhieu việc làm, tương trợ giúp đỡ được nhau nên nhiều hộ gia đình trong cộng đồng đã thoát nghèo, vươn lên làm giàu chính đáng.

Về xây dựng Dòng họ học tập:

Do đặc điểm tự nhiên và điều kiện về kinh tế - xã hội của tỉnh Cao Bằng, việc hình thành và cố kết các dòng họ không nhiều như các làng xã ở miền xuôi, nhưng một số dòng họ lớn đã được hình thành trong lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc, tiêu biểu như: Dòng họ Nông ở Bảo Lạc; dòng họ Dương, họ Đàm Ích ở Hà Quảng; dòng họ Bùi Duy ở Hoàng Tung, Hòa An; dòng họ Nguyễn La ở xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng,...

Hàng năm có từ 10 đến 15 dòng họ đăng ký xây dựng “Dòng họ học tập”, các gia đình trong dòng họ đều đăng ký, phần đầu xây dựng “Gia đình học tập”, trên 90% gia đình đăng ký được công nhận “Gia đình học tập”, 100% dòng họ đăng ký được công nhận “Dòng họ học tập”. Các gia đình trong dòng họ đoàn kết, tương trợ, giúp đỡ nhau trong học tập, phát triển kinh tế gia đình. Đời sống vật chất, tinh thần của các gia đình trong dòng họ ngày càng được cải thiện và nâng cao, tỷ lệ hộ nghèo ngày càng giảm, nhiều dòng họ không có hộ nghèo. Các dòng họ đã xây dựng được Quỹ Khuyến học, có Ban quản lý Quỹ, hàng năm trích Quỹ khen thưởng, động viên học sinh khá, giỏi, thi đỗ các trường đại học, người lớn tự học thành công, hỗ trợ học sinh nghèo vượt khó. Tiêu biểu là các dòng họ: Dòng họ Đàm Ích ở xã Ngọc Đào, Hà Quảng; dòng họ Nguyễn La ở xã Hưng đạo, Thành phố Cao Bằng; dòng họ Nông ở xóm bản Giàng, xã Đa Thông, huyện Hà Quảng; dòng họ Lục ở xã Đức Long, huyện Thạch An; dòng họ Bùi Duy ở xã Hoàng Tung, huyện Hòa An,... Các dòng họ tích cực tham gia vào các phong trào, các cuộc vận động lớn ở địa phương như cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”, phong trào xây dựng “Gia đình văn hóa”, “Khu dân cư văn hóa” góp phần xây dựng Cộng đồng học tập xóm, tổ và cộng đồng học tập cấp xã trên địa bàn.

Kết quả đạt được qua việc triển khai xây dựng các mô hình gia đình học tập, dòng họ học tập trong những năm vừa qua đã khẳng định: Gia đình, dòng họ đóng vai trò hết sức quan trọng trong giáo dục truyền thống, phát triển kinh tế - xã hội, văn hóa - giáo

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

dục, quốc phòng - an ninh... của địa phương, góp phần quan trọng vào việc xây dựng xã hội học tập, đẩy mạnh học tập suốt đời, nhằm giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa các dân tộc tỉnh Cao Bằng.

Đề phát huy vai trò của gia đình, dòng họ trong việc thúc đẩy học tập suốt đời, xây dựng xã hội học tập, góp phần giữ gìn, phát huy các giá trị văn hoá bên vững của gia đình, dòng họ tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay, chúng ta cần thực hiện tốt hơn nữa các nhiệm vụ sau:

Một là, phát huy vai trò nòng cốt của Hội Khuyến học các cấp, tăng cường sự phối hợp của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong công tác tuyên truyền về vai trò, tầm quan trọng của công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập nói chung, xây dựng gia đình học tập, dòng họ học tập nói riêng, từ đó khơi dậy tinh thần thi đua trong các gia đình, dòng họ, đồng viên, khuyến khích con cháu học tập, học tập suốt đời.

Hai là, đề cao vai trò của các gia đình, dòng họ, nhất là dòng họ vùng đồng bào dân tộc thiểu số trong việc tuyên truyền, vận động, nâng cao dân trí, phát triển kinh tế, xây dựng đời sống văn hóa, xây dựng cuộc sống ấm no, hạnh phúc. Phát huy vai trò của người có uy tín trong cộng đồng (già làng, trưởng bản, trưởng họ) đối với việc xây dựng gia đình học tập, dòng họ học tập.

Ba là, phát huy vai trò trách nhiệm của người đứng đầu cấp uỷ, chính quyền trong lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập; quan tâm nguồn lực, phát triển Quỹ khuyến học, khuyến tài.

Bốn là, xây dựng chương trình, kế hoạch hoạt động cụ thể từng năm, từng giai đoạn trong công tác khuyến học; huy động các lực lượng xã hội tham gia, đặc biệt là từ gia đình, dòng họ; chú trọng nâng cao chất lượng xây dựng các mô hình học tập đi đôi với phát triển kinh tế, nâng cao đời sống nhân dân; gắn phong trào thi đua khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập với các phong trào khác của địa phương.

Năm là, chú trọng công tác phát hiện, bồi dưỡng, nhân rộng điển hình tiên tiến trong công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập; biểu dương, khen thưởng các mô hình gia đình học tập, dòng họ học tập tiêu biểu; khen thưởng người lớn tự học thành công để đồng viên, khuyến khích mọi người, mọi nhà và cả cộng đồng nỗ lực tự học, học tập suốt đời, góp phần xây dựng xã hội học tập, nâng cao chất lượng hiệu quả giáo dục, xây dựng con người

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

mới, gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa, truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam.

Đ/c Nguyễn Mai Phương, Chủ tịch Hội khuyến học tỉnh trao tặng Bằng khen cho mô hình tập thể, cá nhân học tập có thành tích xuất sắc giai đoạn 2019 - 2023.

Ảnh: Lâu Hải

Các cá nhân học sinh và người lớn tự học thành công tỉnh Cao Bằng được Hội khuyến học Việt Nam trao học bổng "Học không bao giờ cùng" năm 2024.

Ảnh: Vũ Thị Thủy

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"

PHÁT HUY VAI TRÒ, CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT TRONG VIỆC GIỮ GÌN GIÁ TRỊ VĂN HÓA GIA ĐÌNH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Hội Văn học nghệ thuật tỉnh

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói về gia đình: *“Nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, xã hội tốt thì gia đình càng tốt, gia đình tốt thì xã hội mới tốt. Hạt nhân của xã hội là gia đình”*. Đồng thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định vai trò, tầm quan trọng của văn học, nghệ thuật, Người cũng nhấn mạnh: *“Văn hóa, nghệ thuật phải gắn với thực tiễn cuộc sống”*.

Thấm nhuần lời dạy của Người, văn học và nghệ thuật xác định rõ vai trò và từng bước khẳng định vị trí quan trọng trong công tác tư tưởng. Đây là lĩnh vực mang lại sức mạnh tinh thần và giá trị nhân văn cho xã hội, có thể tác động đến tư tưởng, ý chí và hành động của người dân.

Với vai trò định hướng xã hội, xây dựng nền tảng tinh thần, đặc biệt hướng con người đến với “chân, thiện, mỹ”. Hiện nay, vấn đề xây dựng gia đình Việt Nam cần dựa trên sự phát triển con người toàn diện trong xu thế toàn cầu hóa, nhưng yêu cầu vẫn giữ gìn được nét văn hóa truyền thống, khẳng định đậm nét dấu ấn Việt Nam trên trường quốc tế, hơn hết cần xây dựng nhân cách con người ngay từ trong các gia đình truyền thống, thấm nhuần giá trị truyền thống bản địa. Và VHNT chính là một trong những thành tố chính tạo dựng nên hệ giá trị chuẩn mực trong việc giữ gìn giá trị văn hóa gia đình hiện nay.

VHNT đã khẳng định vai trò của mình trong việc giáo dục truyền thống gia đình từ rất sớm. Nhân cách mỗi con người được bắt đầu hình thành từ lúc còn nằm trong bụng mẹ, cho đến khi trưởng thành vẫn chưa dừng lại. Lứa tuổi ấu thơ là giai đoạn quan trọng trong quá trình hình thành nhân cách của trẻ. Nhân cách mặc dù chưa được thể hiện rõ ràng nhưng thông qua hành vi bắt chước

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

hành động của người lớn trẻ em bắt đầu thu nhận tất cả những tương tác nhân sinh quan để hình thành nhân cách của mình. Thông qua những câu chuyện kể dân gian, những sáng tác VHNT thấm dần vào tâm trí của trẻ nhỏ từ lời ru của bà, của mẹ, từ câu chuyện cổ tích mang đậm bản sắc Việt. Khi lớn lên, được nhận sự yêu thương gần gũi của gia đình, được học hỏi tính cách đẹp được chất, truyền qua bao thế hệ, qua các bài học về truyền thống, các câu thành ngữ, tục ngữ, ca dao dạy đạo làm người.

Bên cạnh đó, VHNT còn trao truyền tâm tình người bản xứ thông qua lời ca, tiếng hát để gia đình nuôi mầm lớn cho trẻ bước vào đời với môi trường giàu bản sắc văn hóa, để tự nhiên hình thành tính cách, nhân cách người địa phương không pha lẫn với các vùng, miền khác. Từ nền tảng nhân cách, mỗi cá nhân sẽ tự nâng cao về vai trò, trách nhiệm của bản thân đối với gia đình, tự tìm hiểu và học những cách ứng xử gia đình để biết cách giải quyết những vướng mắc, các mối quan hệ trong gia đình theo lối tư duy của quan niệm, quan điểm dân tộc, phù hợp với văn hóa gia đình bản địa.

Cao Bằng là địa phương đa văn hóa, đa ngôn ngữ, lớp lớp gia đình có cách giáo dục khác nhau, nhưng đều xuất phát từ nền tảng của văn hóa dân tộc truyền thống. Trước đây, người Tày trưởng thành đều biết sli, lượn, biết se lanh, dệt vải; người Mông, nam biết múa khèn, rèn nông cụ, nữ biết đan, may vá áo... Sự nối tiếp văn hóa đó dựa trên nền tảng của văn hóa truyền thống, mà ngôn ngữ truyền tải phần lớn là văn hóa, VHNT.

Hiện nay, trong xu thế toàn cầu hóa, sự phát triển toàn diện về kinh tế, văn hóa, xã hội đã kéo gần các sắc thái văn hóa các dân tộc, sự giao thoa, giao lưu, tiếp biến văn hóa đang tạo nên các gia đình tiên tiến, hiện đại, nhiều gia đình được xây dựng theo các mô hình gia đình quốc tế, gia đình đa quốc gia, đa sắc tộc. Cao Bằng cũng vậy, xu thế toàn cầu, hội nhập cũng đã và đang hình thành nhiều mô hình gia đình đa sắc tộc, đa văn hóa.

Chính vì vậy, để góp phần xây dựng gia đình có thể gìn giữ nét văn hóa truyền thống hiện nay, cần xác định, tìm hiểu kỹ lưỡng, tạo ra những điểm giao thoa, kết nối giữa các giá trị văn hóa, để

** Kỹ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

cùng xây dựng theo các mẫu số chung, tránh sự phai nhạt bản sắc cũng như xung đột văn hóa trong chính các gia đình.

Trong các giải pháp, sử dụng VHNT như thành tố chính góp phần quan trọng trong việc bảo tồn, gìn giữ văn hóa bản địa, kết nối từng thế hệ trong gia đình. Thông qua các tác phẩm VHNT, lồng ghép giáo dục bảo tồn các giá trị văn hóa qua đời sống sinh hoạt hàng ngày.

Sáng tác VHNT của văn nghệ sĩ Cao Bằng từ xưa đến nay luôn gắn bó mật thiết với vùng đất mà họ sinh ra và lớn lên. Chiều sâu cội nguồn ấy là cái nôi, là gốc rễ nuôi dưỡng tâm hồn, cốt cách, thấm vào trang văn như một lẽ tự nhiên, hình thành nên cảm thức, lối viết và khai mở “đặc sản” văn hóa trong sáng tạo của mỗi con người. Xây dựng các giá trị văn hóa trong gia đình địa phương thông qua VHNT, cần xây dựng từ chính những văn nghệ sĩ, những tác giả thấm nhuần nét văn hóa truyền thống sẽ truyền đi những kết tinh, thông điệp truyền thống ẩn chứa trong các sáng tác VHNT.

Trong thời đại kỹ nguyên số, sự phát triển mạnh mẽ của internet ảnh hưởng rất lớn đến đời sống xã hội, để phát huy truyền thống tốt đẹp của văn hóa bản địa cũng như khám phá, kích hoạt “đặc sản” văn hóa, văn nghệ sĩ địa phương luôn nỗ lực đảm nhiệm vai trò là cầu nối, tích cực chuyên tải, giới thiệu, quảng bá hơi thở, sức sống và giá trị của địa phương, đồng thời tuyên truyền các hoạt động văn hóa, bảo tồn giá trị văn hóa. Đặc biệt là nguy cơ xâm lăng, lai căng văn hóa, phai nhạt bản sắc, tính dân tộc bị lãng quên. Quá trình hội nhập văn hóa là tất yếu, phù hợp với quy luật phát triển của xã hội. Tuy nhiên, trước tính chất hai mặt, tích cực lẫn tiêu cực của cuộc cách mạng công nghiệp, cần phải biến thách thức thành cơ hội, vừa bảo vệ, gìn giữ, xây dựng nền văn hóa phù hợp với thực tiễn của đất nước, vừa tiếp xúc, giao lưu, đối thoại về văn hóa với nhiều nước khác để đa dạng, đậm đà nền văn hóa dân tộc, vững chãi tiến lên phía trước. Văn nghệ sĩ Cao Bằng đã không đứng ngoài dòng chảy này, vừa phát huy, gìn giữ bản sắc, vừa không ngừng đổi mới về nội dung, chủ đề, đối tượng,... Đây cũng là xu thế chung, phù hợp với yêu cầu hiện đại hóa, đổi mới văn hóa.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Từ những dấu ấn văn hóa trong đời sống xã hội, dung dưỡng, đắp nền cho tinh thần học hỏi của công chúng thụ hưởng. Hòa mình trong môi trường văn học, nghệ thuật, định hướng đến “chân, thiện, mỹ”, đến nét đẹp truyền thống của dân tộc, từng gia đình, không chỉ gói gọn trong việc ươm mầm cho thế hệ trẻ, mà sẽ hòa chung vào dòng chảy của văn hóa bản địa, vun đắp tình yêu cho văn hóa gia đình, vừa tích hợp nét truyền thống với hiện đại, vừa dung hòa bản sắc vùng miền với hội nhập quốc tế.

Trong những năm qua, Hội VHNT tỉnh đã hiện thực hóa quá trình dựng xây, giữ gìn văn hóa truyền thống gia đình trên địa bàn tỉnh bằng những việc làm hết sức cụ thể:

Động viên văn nghệ sĩ tập trung sáng tác về đề tài gia đình, đề tài giữ gìn bản sắc văn hóa bản địa. Từng văn nghệ sĩ luôn trau dồi kiến thức, tiếp nhận có chọn lọc văn hóa hiện đại, sáng tạo nên nhiều tác phẩm có giá trị thẩm mỹ cao, có giá trị hướng hình thành nhân cách, lối sống, nếp sống, bồi đắp trí tuệ, nuôi dưỡng tâm hồn cho công chúng.

Tác phẩm "Gia đình nhỏ".

Ảnh: Trung Nguyên

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

Văn nghệ sĩ, những người con mộc mạc của miền núi Cao Bằng luôn xác định xây dựng tác phẩm mang hồn cốt được “đúc, rèn” qua từng thế hệ, tạo nên dấu ấn tính cách con người Cao Bằng. Có thể kể đến các tác phẩm VHNT nổi bật của văn nghệ sĩ Cao Bằng về đề tài gia đình, con người thời gian qua, đã đạt giải thưởng của các Hội VHNT Trung ương hoặc tạo được dấu ấn trong đời sống VHNT tỉnh nhà như: Về văn học, có Tập truyện ngắn "Những lá thư không gửi"- Tác giả Mông Văn Bốn, Giải C Hội VHNT các DTTS Việt Nam năm 2019; Tập truyện ngắn "Ngược dòng quá khứ" - Tác giả Trần Thị Mộng Dân, Giải B Hội VHNT các DTTS Việt Nam năm 2020; Tiểu thuyết "Người đàn bà kỳ lạ" - Tác giả Nguyễn Hữu Tiến. Về Mỹ thuật, các tác phẩm: "Ru em" - Tác giả Vũ Bình; "Ngoại tôi", "Gia đình nông" - Tác giả Tô Văn Giáp; "Ông ké chạm bạc"- Tác giả Bàn Văn Sam. Về nhiếp ảnh, các tác phẩm "Truyền nghề in sáp ong" - Tác giả Hoài Nam; "Bà cháu"- Chu Đức Hòa, "Nghề" - Chu Hoàng Hải,...

Dưới sự chỉ đạo, định hướng, phối hợp tạo điều kiện của Đảng uỷ, UBND tỉnh, các sở, ban, ngành tỉnh, văn nghệ sĩ Cao Bằng dưới mái nhà chung Hội VHNT đã và đang góp phần bảo tồn, gìn giữ văn hóa bản địa. Với diễn đàn chính là Tạp chí Non nước Cao Bằng (tiền thân là tờ Phja Bjoóc), văn nghệ sĩ địa phương đã không ngừng sáng tạo, xây dựng những trang viết dày dặn về chuyên môn, đậm đà bản sắc văn hóa dân tộc. Văn nghệ sĩ Cao Bằng đã chủ động làm mới mình, định hướng sáng tác đến cội nguồn văn hóa dân tộc, định hình chất vùng cao, chất “Cao Bằng” trong từng ấn phẩm, từng tác phẩm.

Để tác phẩm đến được với các gia đình, thế hệ trẻ, những năm qua, Hội VHNT đã không ngừng đổi mới, mở rộng đối tượng thụ hưởng. Từ việc chỉ giới hạn giao lưu giữa các hội viên, Hội VHNT đã quảng bá, tuyên truyền các ấn phẩm VHNT đến các cơ quan quản lý Nhà nước, lãnh đạo các sở, ban, ngành, cơ quan văn hóa các huyện, thành phố. Từ năm 2021, Tạp chí mở rộng phát hành đến 169 điểm bưu điện văn hóa xã (148 năm 2021), phát hành đến 100% đồn Biên phòng (so với một số đồn biên phòng tiêu biểu năm 2021), 100% trường THPT (so với một số trường THPT năm 2021),

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

phát hành trực tiếp đến một số đối tượng ưu tiên thụ hưởng mới như Tổ Văn các trường THPT trên địa bàn thành phố, các lớp Chuyên Văn (thuộc trường THPT Chuyên), các lớp Xã hội (thuộc trường Phổ thông Dân tộc nội trú tỉnh), lớp Văn (thuộc trường Cao đẳng sư phạm Cao Bằng)...

Từ những ấn phẩm văn học, nghệ thuật, các đơn vị quản lý văn hóa, trường học, các đồn biên phòng có thêm nguồn tài liệu phong phú, phù hợp phục vụ công tác tuyên truyền giữ gìn văn hóa truyền thống trong gia đình. Từ đây, văn nghệ sĩ lan tỏa nét đẹp văn hóa bản địa, đồng thời cũng đóng vai trò là kênh lưu giữ, quảng bá, giới thiệu văn hóa địa phương một cách sinh động, hiệu quả.

Tự hào về bản sắc văn hóa dân tộc, tự tin vào bản thân và vững bước cùng tri thức – đó chính là phương châm, định hướng sáng tác của VHNT tỉnh nhà, cũng là mong mỏi mà VHNT Cao Bằng mong muốn gửi đến các gia đình trong thời đại mới, bởi không ai khác, chính gia đình là nơi quyết định, hình thành dấu ấn văn hóa truyền thống. Việc giữ gìn giá trị văn hóa truyền thống không chỉ dừng ở việc được sống trong môi trường có đầy giá trị văn hóa truyền thống, mà còn ở sự tiếp nhận của từng cá thể trong gia đình cụ thể. VHNT không thể toàn quyền huỷ diệt cái xấu, cái ác nhưng VHNT có quyền dự phần làm thanh sạch cuộc sống, giúp con người biết khước từ cái ác, cái xấu, sống với lòng bác ái, nhân văn. Việc bồi đắp sự tỉnh giác, niềm tin, lòng can đảm cho con người trước mặt nạ của đời sống, đó là trách nhiệm và sứ mệnh của văn nghệ sĩ trong việc trao truyền giá trị truyền thống gia đình qua từng thế hệ. Tin rằng mỗi gia đình sẽ có ý thức trân trọng và học hỏi được những điều này từ các tác phẩm văn học, như câu nói: *“Mỗi người là một pho sách nếu ta biết đọc nó”*.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

THAM LUẬN CÁC HUYỆN, THÀNH PHỐ, CƠ SỞ, CÁ NHÂN:

**GIẢI PHÁP PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN
THỐNG DÂN TỘC TRONG TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG
VĂN HÓA, DU LỊCH GÓP PHẦN XÂY DỰNG
GIA ĐÌNH TIẾN BỘ, VĂN MINH, HIỆN ĐẠI
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ CAO BẰNG**

Thành uỷ Cao Bằng

Thành phố Cao Bằng là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hoá - xã hội của tỉnh với 11 đơn vị hành chính, tổng diện tích tự nhiên 10.760 ha, dân số 75.673 người, là địa bàn sinh sống lâu đời của đồng bào Tày, Nùng, H'mông, Dao, Kinh, Hoa, Sán chỉ, Lô lô... cùng đến cư trú. Quá trình sinh sống, giao thoa văn hóa của Nhân dân các dân tộc nơi đây đã bồi tụ nên một nền văn hóa truyền thống đậm đà bản sắc dân tộc với các nghi lễ, phong tục tập quán, lễ hội truyền thống đặc sắc, tạo nên loại hình văn nghệ dân gian phong phú đa dạng với các làn điệu dân ca, dân vũ, dân nhạc phổ biến là điệu hát Sli, Phong slur, Pựt lẩn, Đá hai, Nàng ới, Hà lêu (dân tộc Tày, Nùng)..., nhất là hát Then với nhạc cụ dân tộc nổi tiếng đi vào thơ ca là cây Đàn tính đã được UNESCO ghi danh vào danh sách Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại; bên cạnh đó là các điệu múa sluông, múa đàn, múa rồng, múa sư tử trong các dịp lễ, hội dân gian truyền thống... Ngoài ra, trên địa bàn Thành phố có 04 di tích cấp quốc gia và 08 di tích cấp tỉnh, gồm 02 loại hình cơ bản (di tích lịch sử - văn hóa và di tích lịch sử - cách mạng). Các di tích lịch sử - văn hóa tiêu biểu gắn với lễ hội Xuân truyền thống như: Quần thể di tích Đà Quận; Di tích quốc gia Đền Kỳ Sầm - Nơi thờ danh nhân Nùng Trí Cao; Chùa Phô Cũ; Đền Bà Hoàng - Nơi thờ thân mẫu của danh nhân Nùng Trí Cao... Đó là những điều kiện để thành phố Cao Bằng phát huy tổ chức các hoạt động du lịch.

Phát huy những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của quê hương Cách mạng, đồng thời thực hiện Nghị quyết số 07-NQ/TU, ngày 03/11/2021 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Cao Bằng về tăng cường sự lãnh đạo của cấp uỷ Đảng về xây dựng thành phố Cao Bằng đạt tiêu chí đô thị loại II, trở thành thành phố du lịch, văn

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

minh hiện đại giai đoạn 2021 - 2025, tầm nhìn 2030. Trên cơ sở các nội dung chỉ đạo của cấp trên, Thành uỷ Cao Bằng đã chủ động xây dựng và ban hành các văn bản để lãnh đạo, chỉ đạo²⁷.

Được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Tỉnh uỷ, HĐND, UBND tỉnh, sự phối hợp của các ban, ngành, cùng với sự đoàn kết, đồng lòng, sáng tạo của Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân, Thành phố đã tập trung triển khai tổ chức hoạt động văn hóa, du lịch góp phần xây dựng gia đình tiến bộ, văn minh, hiện đại trên địa bàn thành phố Cao Bằng đạt được những kết quả tích cực:

Nhiều hoạt động văn hóa, văn nghệ tiêu biểu được tổ chức đã góp phần lan tỏa những giá trị tốt đẹp của văn hoá, tạo các điểm nhấn về văn hoá, văn nghệ cụ thể như: Tổ chức thành công Chương trình nghệ thuật chào mừng kỷ niệm 80 năm ra đời “Đề cương về Văn hóa Việt Nam”; Khai mạc tuần Văn hóa, Thể thao, Du lịch năm 2023, biểu diễn tiết mục dân vũ thể thao “Vũ điệu miền Non nước” với sự tham gia của 3.000 người mặc trang phục dân tộc tại phố đi bộ Kim Đồng; trình diễn Di sản văn hóa phi vật thể (trình diễn di sản Then, hát giao duyên, trang phục dân tộc, nghệ thuật chế tác đàn tính...); triển lãm ảnh “Sắc màu Non nước Cao Bằng”; bắn pháo hoa tầm thấp, các loại hình văn hóa dân gian, đương đại dọc tuyến Phố đi bộ Kim Đồng, Phố đi bộ ven Sông Bằng mang lại nhiều trải nghiệm độc đáo cho Nhân dân và du khách. Các lễ hội truyền thống gắn với các đền, chùa cổ kính: Lễ hội chùa Đổng Lân, chùa Viên Minh và đền Quan Triều - Đà Quận, chùa Phó Cũ, đền Kỳ Sầm, đền Bà Hoàng... được tổ chức nhằm bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa các dân tộc, tăng cường, củng cố khối đoàn kết toàn dân tộc, giáo dục lòng tự hào dân tộc, tình yêu quê hương, văn hóa, con người Việt Nam.

²⁷ Kế hoạch số 134-KH/TU ngày 27/01/2022 của Thành uỷ Cao Bằng thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới; Kế hoạch số 169-KH/TU ngày 18/5/2022 của Thành uỷ Cao Bằng về triển khai thực hiện Kế hoạch số 11-KH/BCĐ của Ban Chỉ đạo các nội dung đột phá của Tỉnh uỷ về phát triển du lịch - dịch vụ bền vững giai đoạn 2022 - 2025; Quyết định số 205/QĐ-UBND ngày 26/01/2022 của UBND thành phố Cao Bằng về việc ban hành Đề án "Phát huy giá trị di tích, di sản gắn với phát triển du lịch bền vững thành phố Cao Bằng, giai đoạn 2021 - 2025, tầm nhìn đến năm 2030.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Tiết mục văn nghệ của các em học sinh Thành phố tại Chương trình ra mắt các Câu lạc bộ “Cùng em khám phá Công viên địa chất” năm 2023.

Ảnh: Lã Tùng

Tại các Lễ hội, các chương trình giao lưu văn nghệ được tổ chức quy mô, chú trọng các làn điệu dân ca, dân vũ và các hình thức diễn xướng văn hóa dân gian truyền thống; các trò chơi dân gian được tổ chức bằng nhiều loại hình phong phú như: đánh đu, bịt mắt bắt vịt, bịt mắt đập bóng, tung còn... các lễ hội được tổ chức hàng năm góp phần tạo điều kiện cho phát triển du lịch, cũng như giữ gìn nét văn hóa, truyền thống độc đáo của dân tộc. Những hoạt động trên đã thúc đẩy mạnh mẽ hơn việc phát triển du lịch ở địa phương, phát huy giá trị Công viên địa chất toàn cầu UNESCO và góp phần quảng bá hình ảnh con người và mảnh đất thành phố Cao Bằng tới bạn bè trong nước và quốc tế, 6 tháng đầu năm 2024 Thành phố đón 588.664 lượt du khách.

Du lịch phát triển đã đem đến công việc trực tiếp cho hàng trăm lao động, tổng số hộ kinh doanh có sự tăng trưởng, năm 2012 có 4.486 hộ kinh doanh, đến nay có trên 5.000 hộ kinh doanh, thu nhập của người dân đạt từ 25 - 60 triệu đồng/hộ/năm, mở rộng thị trường cho các sản phẩm, hàng hóa, dịch vụ, đặc biệt là thương mại dịch vụ phục vụ cho du lịch diễn ra sôi động, đáp ứng nhu cầu người dân, chất lượng cuộc sống của Nhân dân được nâng cao, tỷ lệ hộ nghèo đến nay giảm còn 0.16%, nhiều hộ gia đình đã nỗ lực

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

vươn lên làm giàu chính đáng, đã xuất hiện những điển hình trong xây dựng, phát triển kinh tế - xã hội, tích cực lao động sản xuất để thoát nghèo. Những doanh nghiệp trẻ, hợp tác xã kiểu mới, những hộ gia đình kinh doanh tiêu biểu đã kế thừa và phát huy được truyền thống, nhạy bén, chủ động của cư dân đô thị, góp phần giới thiệu, quảng bá, buôn bán, trao đổi sản vật, ẩm thực các vùng, miền của Non nước Cao Bằng đến với du khách gần xa, từng bước xây dựng thương hiệu cho hàng hóa của tỉnh Cao Bằng.

Để xây dựng gia đình ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, cấp ủy, chính quyền Thành phố Cao Bằng luôn quan tâm, tạo điều kiện cho các hộ gia đình phát triển kinh tế, hỗ trợ, giúp đỡ các gia đình có khả năng tự vận động, phát triển và vươn lên như hỗ trợ các gia đình, nhất là gia đình nghèo, về định hướng sản xuất; giúp đỡ vốn và công nghệ; tạo việc làm ổn định cho các gia đình (*Năm 2023 và 6 tháng đầu năm 2024 Thành phố đã giải quyết việc làm cho 2.804 lao động*). Phát triển kinh tế gắn với kế hoạch hóa gia đình, phòng chống tệ nạn xã hội; đồng thời thường xuyên tổ chức tuyên truyền về chính sách, pháp luật và việc thực hiện chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước về an sinh xã hội, xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc; về lịch sử, ý nghĩa Ngày Quốc tế Hạnh phúc; nêu gương người tốt, việc tốt; tổ chức nhiều hoạt động phòng, chống bạo lực gia đình và bình đẳng giới thông qua việc xây dựng các mô hình cụ thể như: "Địa chỉ tin cậy tại cộng đồng", câu lạc bộ "gia đình hạnh phúc" CLB "nuôi dạy con tốt", thực hiện cuộc vận động "*Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch*". Theo đó, mỗi cá nhân, mỗi gia đình đã nâng cao ý thức trách nhiệm của mình quan tâm xây dựng gia đình bình đẳng, có cuộc sống hòa thuận, hạnh phúc, trẻ em có cơ hội được học tập, thỏa mãn những nguyện vọng sở thích chính đáng, yêu cầu hợp lý để phát triển toàn diện; mọi người yêu thương, chia sẻ lẫn nhau, cùng nhau xây dựng gia đình bình an, vui vẻ, hạnh phúc. Các gia đình có 3 thế hệ cùng sinh sống phát huy tinh thần ông bà mẫu mực, con cháu hiếu thảo... mỗi năm có thêm nhiều gia đình văn hóa, gia đình kiểu mẫu, gia đình hiếu học được công nhận và bình chọn. Tỷ lệ gia đình văn hóa hằng năm tăng (toàn Thành phố có 17.684/19.234 hộ được công nhận gia đình văn hóa, đạt tỷ lệ 91.94 %; trong đó có trên 850 hộ gia đình văn hóa tiêu biểu của xã, phường có thành tích trong Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa", những kết quả

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

đó đã góp phần tích cực vào quá trình phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố.

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực vẫn còn tồn tại những hạn chế như:

Công tác quảng bá, xúc tiến, thu hút đầu tư còn hạn chế, chưa làm nổi bật được giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, danh lam thắng cảnh của địa phương; Một số giá trị văn hoá truyền thống của các dân tộc trên địa bàn đang có nguy cơ mai một do sự giao thoa văn hóa mạnh mẽ giữa các dân tộc và sự phát triển nhanh chóng của nền kinh tế thị trường gây khó khăn trong việc giữ gìn, bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc.

Hoạt động văn hóa, văn nghệ quần chúng còn hạn chế về nội dung, thông tin chưa phong phú, đa dạng.

Công tác tuyên truyền về vị trí, vai trò của gia đình chưa thực sự đi vào chiều sâu và hiệu quả; khoảng cách giữa các thành viên trong gia đình, tỷ lệ ly hôn trong giới trẻ ngày càng tăng (từ năm 2023 đến nay là 125 vụ, trong đó độ tuổi ly hôn dưới 40 tuổi là 75 vụ, chiếm 60%, theo số liệu tòa án Thành phố cùng cấp); tình trạng vi phạm pháp luật về hôn nhân và gia đình, vi phạm chính sách dân số, việc sinh con thứ 3, lựa chọn giới tính khi sinh gia tăng.

Công tác giáo dục hôn nhân, cung cấp các kiến thức làm cha mẹ, kỹ năng ứng xử của các thành viên trong gia đình chưa được coi trọng, nhiều gia đình do quá tập trung phát triển kinh tế đã xem nhẹ việc chăm sóc, giáo dục và bảo vệ các thành viên gia đình, chưa quan tâm đến giáo dục văn hóa truyền thống, phong tục tập quán, ngôn ngữ của dân tộc mình. Nhiều giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của gia đình như hiếu nghĩa, thủy chung, kính trên nhường dưới đang có biểu hiện xuống cấp...

Nguyên nhân của hạn chế đó là:

- Chưa có chính sách đầu tư, hỗ trợ để phát triển các sản phẩm du lịch mới, sản phẩm du lịch đặc thù của địa phương, đa số các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ du lịch có quy mô vừa và nhỏ, năng lực cạnh tranh thấp.

- Nhận thức của một số cán bộ, công chức và người dân còn hạn chế, một số thanh, thiếu niên bị tiêm nhiễm lối sống thực dụng, lệch lạc, tiếp cận với nhiều loại hình dịch vụ giải trí hiện đại qua những phương tiện truyền thông mới, mạng xã hội dẫn tới tình trạng

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

một số người chạy theo cái mới, sùng bái cái mới, có tâm lý rời xa những giá trị truyền thống, lãng quên cội nguồn và bản sắc dân tộc.

- Công tác xã hội hóa cho các hoạt động bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa còn hạn hẹp chủ yếu từ ngân sách địa phương.

- Công tác thông tin, tuyên truyền, nêu gương người tốt, việc tốt có triển khai nhưng chưa được thực hiện thường xuyên và sâu rộng, nội dung tuyên truyền về công tác gia đình chưa thật sự hiệu quả, chủ yếu lồng ghép với phong trào xây dựng khu dân cư văn hoá, gia đình văn hoá.

- Công chức phụ trách công tác gia đình tại xã, phường chủ yếu do công chức Văn hóa - xã hội kiêm nhiệm dẫn đến còn nhiều hạn chế trong công tác thu thập, xử lý thông tin về gia đình và các hoạt động về phòng, chống bạo lực gia đình.

Để phát huy giá trị văn hóa truyền thống dân tộc trong tổ chức hoạt động văn hóa du lịch góp phần xây dựng gia đình tiên bộ, văn minh, hiện đại, Thành phố Cao Bằng tiếp tục đưa ra những giải pháp cụ thể như sau:

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ Đảng và chính quyền các cấp tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả, toàn diện các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp về văn hóa, văn nghệ; các phong trào thi đua yêu nước, nhất là phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”. Xây dựng và phát triển các phong trào văn hóa, văn nghệ quần chúng, khuyến khích quần chúng tham gia sáng tạo, bảo tồn, truyền dạy văn học, nghệ truyền thống của dân tộc. Chỉ đạo đẩy mạnh tuyên truyền, tổ chức tốt hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể thao chào mừng các ngày lễ lớn, sự kiện lịch sử quan trọng của đất nước, của tỉnh, Thành phố, sưu tầm các làn điệu dân ca để phục vụ cho các chương trình biểu diễn.

Hai là, tiếp tục quán triệt, tuyên truyền, triển khai thực hiện các nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Trung ương, của tỉnh, Thành uỷ về văn hóa, văn nghệ, gia đình, trọng tâm là nội dung, giải pháp, định hướng về văn hóa đã được xác định trong Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, các chỉ thị, nghị quyết, kết luận của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới... Nâng cao nhận thức về trị trí, vai trò và trách nhiệm của gia đình đối với sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của địa phương; cung cấp kiến thức và kỹ năng về tổ chức cuộc sống gia đình văn minh,

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

tiến bộ, thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội, bảo vệ các di tích lịch sử văn hóa.

Ba là, phát huy vai trò của MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội trong công tác tuyên truyền, vận động đoàn viên, hội viên và Nhân dân tham gia phát triển, sáng tạo văn hóa; giáo dục và định hướng hưởng thụ văn hóa lành mạnh. Đẩy mạnh phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa, xóa bỏ dần những phong tục lạc hậu, tệ nạn xã hội trong Nhân dân, thực hiện hương ước trên tinh thần đổi mới. Tiếp tục duy trì nhân rộng các câu lạc bộ dân ca, dân vũ, câu lạc bộ Phụ nữ hát Then - Đàn tính, mô hình “*Chi hội phụ nữ không có chồng con nghiện hút và mắc tội phạm xã hội*”, các câu lạc bộ “*Phụ nữ với pháp luật*”, câu lạc bộ “*gia đình hạnh phúc, CLB " nuôi dạy con tốt*”.

Bốn là, chú trọng việc sưu tầm, phục dựng, bảo tồn và phát huy các loại hình di sản văn hóa các dân tộc trên địa bàn Thành phố, đặc biệt là các loại hình dân ca, dân vũ, dân nhạc độc đáo; tổ chức lớp truyền dạy các bài hát Then, Đàn Tính; khai thác các giá trị lịch sử, truyền thống của địa phương, mở rộng các hoạt động giao lưu văn hóa giữa các dân tộc trong tỉnh, với các dân tộc tỉnh khác, nhất là các tỉnh, địa phương có cùng bản sắc, văn hóa truyền thống... Tăng cường tuyên truyền chủ trương xã hội hóa hoạt động văn nghệ quần chúng để nâng cao hơn nữa chất lượng những chương trình văn nghệ quần chúng, đáp ứng tốt hơn nhu cầu thưởng thức của Nhân dân; Tích cực xây dựng và tổ chức thực hiện các hoạt động kết nối chương trình du lịch trên địa bàn Thành phố với các chương trình/hoạt động du lịch trong và ngoài tỉnh Cao Bằng.

Năm là, nâng cao vai trò của gia đình trong công tác giáo dục văn hóa truyền thống dân tộc như: giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình giúp các thành viên trong gia đình hiểu được đạo lý hiếu, nghĩa, hòa thuận, thương yêu nhau. Mỗi thành viên biết hướng thiện, cảm thông và sống vị tha, cư xử đúng mực, có lối sống lành mạnh; giáo dục nề nếp gia phong, có ý thức giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa, truyền thống tốt đẹp của gia đình, con cháu hiếu thảo, kính trọng, chăm sóc, phụng dưỡng ông, bà, cha, mẹ; ông bà sống gương mẫu, chăm lo, dạy bảo con, cháu trở thành người có ích cho xã hội.

Sáu là, chỉ đạo các xã, phường tổ chức các hoạt động thiết thực, cụ thể nhất là trong các dịp kỷ niệm ngày gia đình Việt Nam với

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

nội dung, hình thức phong phú như: gặp mặt, biểu dương Gia đình văn hóa tiêu biểu, tọa đàm kỷ niệm nhân ngày Gia đình Việt Nam (28/6); hành trình về nguồn, tìm hiểu các di tích lịch sử, di tích cách mạng, bảo tồn và phát huy các làn điệu dân ca, dân vũ; Tiếp tục đẩy mạnh phát triển kinh tế hộ gia đình; nhân rộng các mô hình kinh tế hộ tiên tiến; xây dựng và nhân rộng các mô hình gia đình điển hình, tiêu biểu, gia đình làm kinh tế giỏi, gia đình hiếu học, gia đình trẻ hạnh phúc, gia đình nhiều thế hệ chung sống mẫu mực; chăm sóc người cao tuổi, bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em.

Bấy là, chỉ đạo các cơ sở giáo dục trên địa bàn quan tâm, chú trọng tổ chức các hoạt động trải nghiệm, ngoại khóa cùng em khám phá công viên địa chất toàn cầu UNESCO non nước Cao Bằng cho học sinh, lồng ghép tuyên truyền giáo dục về truyền thống văn hóa, lịch sử tại địa chỉ đỏ; tổ chức Chương trình “Bé cùng gia đình tham gia giao thông an toàn” “Cùng con tỏa sáng”... tham gia các cuộc thi tìm hiểu về quê hương cách mạng Cao Bằng, Vẻ đẹp non nước Cao Bằng; Video clip thiêu nhi các dân tộc hát Quốc ca tại địa chỉ đỏ “Em yêu Tổ quốc Việt Nam”.

Tám là, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, quản lý chặt chẽ các hoạt động văn hóa, nhất là các hoạt động lễ hội; khắc phục những biểu hiện “Thương mại hóa” trong lễ hội, hoạt động mê tín dị đoan.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP TRONG CHỈ ĐẠO,
THỰC HIỆN GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA
GIA ĐÌNH TRUYỀN THỐNG TỐT ĐẸP TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN TRƯỚC TÁC ĐỘNG CỦA HỘI NHẬP QUỐC TẾ VÀ
CÔNG NGHỆ SỐ HIỆN NAY**

Huyện uỷ Trùng Khánh

Gia đình là nhân tố đầu tiên và ảnh hưởng lớn nhất đến quá trình trưởng thành, nhận thức và hành vi của mỗi cá nhân. Con người được sinh ra và lớn lên trong mái ấm của gia đình, được chăm sóc, nuôi dưỡng và quan trọng hơn là được học những bài học đầu tiên về xã hội từ cuộc sống gia đình. Trong suốt quá trình phát triển, các thế hệ gia đình đã hình thành và bồi đắp nên những truyền thống tốt đẹp, tạo nên một diện mạo văn hóa riêng của gia đình Việt Nam. Giá trị nổi bật của gia đình Việt Nam là sự thương yêu và chia sẻ giữa các thành viên trong gia đình; tình nghĩa, thủy chung, hòa thuận trong quan hệ vợ chồng; ông bà gương mẫu con cháu hiếu thảo; cha mẹ nhân từ, con cháu hiếu thảo; anh chị em yêu thương, hòa thuận, gắn bó, đùm bọc lẫn nhau; truyền thống yêu nước; đoàn kết cộng đồng; tôn sư trọng đạo, hiếu học... cùng với các phong tục, tập quán trong cưới xin, ma chay, giỗ tết... Đó là sự kết tinh của văn hóa gia đình và văn hóa dân tộc, được vun đắp qua nhiều thế hệ, nhiều thời kỳ, tạo sợi dây liên kết bền chặt giữa các thành viên, các thế hệ, khiến cho dòng chảy văn hóa gia đình truyền thống không bị đứt đoạn mà luôn có sự tiếp nối thường xuyên, liên tục.

Hiện nay, dưới tác động mạnh mẽ của hội nhập quốc tế, hệ giá trị gia đình Việt Nam đang có những biến đổi theo chiều hướng khác nhau, song những nét đẹp truyền thống của gia đình vẫn tiếp tục được lưu truyền, giữ gìn và phát huy cùng với quá trình tiếp biến những giá trị mới, tiên bộ của thời đại, góp phần xây dựng gia đình ấm no, hạnh phúc, tiến bộ và văn minh.

Thực hiện các văn bản chỉ đạo của Trung ương, của Tỉnh về công tác gia đình, Huyện uỷ Trùng Khánh đã chỉ đạo tổ chức triển khai thực hiện công tác gia đình, phong trào "*Toàn dân đoàn kết*

** Kỳ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

xây dựng đời sống văn hóa”, ban hành chương trình, kế hoạch để chỉ đạo tổ chức học tập, quán triệt và triển khai thực hiện. Các địa phương, đơn vị đã chủ động triển khai thực hiện các chỉ thị, nghị quyết, chương trình, kế hoạch, kết luận của Trung ương, của tỉnh đến toàn thể cán bộ, đảng viên, quần chúng Nhân dân trên địa bàn huyện; đưa các mục tiêu, chỉ tiêu, giải pháp thực hiện công tác gia đình vào nghị quyết, chương trình, kế hoạch công tác hằng năm để chỉ đạo triển khai thực hiện; triển khai Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình đến 51/51 chi, đảng bộ trực thuộc. UBND huyện ra Quyết định thành lập Ban Chỉ đạo công tác gia đình, do đồng chí Phó Chủ tịch UBND huyện làm Trưởng ban, đồng chí Trưởng phòng Văn hoá và Thông tin làm Phó Trưởng ban thường trực. Chỉ đạo làm tốt công tác tuyên truyền, đa dạng hóa các nội dung, hình thức tuyên truyền theo chủ đề có liên quan đến công tác gia đình, nhằm nâng cao nhận thức về vai trò, vị trí, tầm quan trọng của gia đình, tăng cường xây dựng gia đình theo tiêu chí no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc và phát triển bền vững, giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam; loại bỏ những hủ tục lạc hậu, đồng thời có chọn lọc những giá trị tiên tiến phù hợp với thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá; tuyên truyền “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình”, trong đó xác định tiêu chí ứng xử chung trong gia đình là: tôn trọng, bình đẳng, yêu thương, chia sẻ và các tiêu chí ứng xử với từng mối quan hệ gia đình là: vợ chồng thủy chung, nghĩa tình; ông bà, cha mẹ phải gương mẫu, yêu thương con cháu; con cháu phải hiếu thảo, lễ phép với cha mẹ, ông bà; anh, chị, em phải hòa thuận chia sẻ..., kết quả đã tổ chức tuyên truyền được 191 cuộc tại 21/21 xã, thị trấn với 7.160 lượt người nghe. Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể tuyên truyền đến 203 xóm, tổ dân phố được 1.842 cuộc với 24.490 lượt người tham gia.

Hằng năm, tổ chức các lớp, hội nghị tư vấn giới thiệu việc làm giới thiệu cho con, em đi làm việc tại công ty, doanh nghiệp, liên doanh trong nước và xuất khẩu lao động. Thường xuyên đẩy mạnh phong trào các hộ giúp nhau phát triển kinh tế để thoát nghèo đa chiều, bằng nhiều hình thức, cách làm hiệu quả, phù hợp với điều kiện thực tế. Đến năm hết năm 2023, duy trì 55 mô hình phát triển kinh tế với 2.547 thành viên tham gia, 75 mô hình tiết kiệm hỗ trợ

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

phụ nữ phát triển sản xuất tại các chi hội trên địa bàn huyện.

Công tác phòng, chống bạo lực gia đình được cấp uỷ, chính quyền các cấp quan tâm chỉ đạo. Tổ chức các hoạt động truyền thông lồng ghép Luật phòng, chống bạo lực gia đình, Luật bình đẳng giới được 134 cuộc với trên 14.230 lượt người nghe. Tập trung tuyên truyền thực hiện công tác phòng, chống bạo lực gia đình trong tình hình mới của tỉnh, huyện được 101 cuộc với 2.398 lượt người tham gia. Chỉ đạo thường xuyên duy trì mô hình phòng, chống bạo lực gia đình tại xã Lăng Hiếu, xã Quang Hán được tổ chức vào các dịp nhân Ngày Quốc tế Hạnh phúc (20/3), Ngày Gia đình Việt Nam (28/6) và Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình. Từ năm 2021 đến nay các CLB phòng, chống bạo lực gia đình tại xã Lăng Hiếu và xã Quang Hán tổ chức được 118 cuộc/1.815 lượt người tham gia.

Triển khai thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa, phong trào xây dựng gia đình văn hóa đã được duy trì và triển khai thực hiện có hiệu quả theo xu hướng tăng dần tỷ lệ gia đình đạt chuẩn văn hóa, tỷ lệ gia đình văn hóa tăng từ 81,5% (năm 2014) lên 83,3% năm 2024. Hằng năm, chỉ đạo tổ chức các hoạt động kỷ niệm Ngày Quốc tế Hạnh phúc (20/3), Ngày Gia đình Việt Nam (28/6) và Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình, Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng ngừa, ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới trong các cuộc họp khu dân cư, cơ quan, đơn vị được 1.465 cuộc với trên 74.567 người tham gia. Tại Ngày hội “Gia đình yêu thương - Gia đình 5 không 3 sạch, biểu dương phụ nữ cao tuổi tiêu biểu trong xây dựng gia đình văn hóa, ấm no, hạnh phúc do Hội LHPN tỉnh Cao Bằng tổ chức nhân ngày Gia đình Việt Nam 28/6, huyện Trùng Khánh có 06 gia đình, 02 cá nhân được được biểu dương, khen thưởng (*trong đó có 01 gia đình được Bằng khen của UBND tỉnh; 02 cặp gia đình; 02 cá nhân được Bằng khen của Hội LHPN tỉnh*); Huyện đoàn Thanh niên huyện tuyên dương khen thưởng cho 02 mô hình gia đình trẻ tiêu biểu tại xã Phong Châu có thành tích tiêu biểu trong phát triển kinh tế, có nhiều đóng góp cho làng, xóm và Nhân dân.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Khai giảng lớp truyền dạy hát Then, Đàn tính tại xã Phong Châu, huyện Trùng Khánh.

Nguồn ảnh: UBND xã Phong Châu, huyện Trùng Khánh

Qua triển khai tổ chức thực hiện “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình” ý thức của người dân về giữ gìn truyền thống văn hóa gia đình, tôn trọng lẫn nhau của các thành viên đã được nâng lên rõ rệt; ông bà, cha mẹ yêu thương, gương mẫu; con cháu ngoan ngoãn, lễ phép; anh em đoàn kết, hòa thuận, chia sẻ; vợ chồng tình nghĩa và thủy chung; những nét đẹp truyền thống vẫn tiếp tục được giữ gìn, vun đắp và lan tỏa trong mỗi gia đình, cộng đồng và xã hội, phần lớn các gia đình luôn coi trọng tình cảm họ hàng, dòng tộc, trọng tình nghĩa, sống chan hòa trong tình làng, nghĩa xóm...

Xu thế hội nhập quốc tế sâu rộng và sự phát triển của công nghệ ngày nay đã tác động đến mọi mặt trong mỗi gia đình. Những gia đình hiện đại ngày càng nhiều, dần thay thế cho gia đình truyền thống. Bên cạnh những thay đổi có tính tích cực thì cũng có không ít những tiêu cực.

Về mặt tích cực của công nghệ với gia đình đó là xóa đi khoảng cách về không gian và thời gian Với sự ra đời của internet và các thiết bị thông minh như máy tính, điện thoại và mạng xã hội thì các ứng dụng chat như facebook, zalo,... giúp cho các thành viên

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

trong gia đình có thể kết nối liên lạc với nhau khi ở xa; thay đổi cách chăm sóc và giáo dục con cái; thay đổi cách làm việc và học tập, công nghệ cũng giúp các thành viên trong gia đình được tiếp thu nhiều thông tin hữu ích trên mạng, có thể học online, học trực tuyến, họp trực tuyến nâng cao chất lượng học tập và làm việc, tiết kiệm thời gian, chi phí đi lại; thay đổi cách vui chơi, giải trí của con người bằng nhiều hình thức như xem phim, nghe nhạc, chơi game... giúp các thành viên trong gia đình giải tỏa căng thẳng, mệt mỏi trong công việc, thư giãn sau thời gian học tập.

Bên cạnh những mặt tích cực, mặt trái của quá trình hội nhập quốc tế, sự phát triển bùng nổ của công nghệ đã tác động mạnh mẽ đến giá trị văn hóa gia đình truyền thống, một số nét văn hóa truyền thống của gia đình cũng bị mai một, lãng quên. Thực tế là lối sống, cách sống xa lạ, trái với những giá trị chuẩn mực tốt đẹp của gia đình Việt Nam đã và đang xâm nhập vào đời sống của nhiều gia đình, nhất là gia đình trẻ. Một số gia đình thiên về mưu cầu lợi ích cá nhân đã lãng quên những giá trị, chuẩn mực tốt đẹp của gia đình; nhiều cha mẹ mãi miết kiếm tiền mà quên đi sự dạy dỗ con cái, thời gian dành cho con không nhiều và thường phó mặc cho nhà trường, xã hội do công việc bận rộn, thời gian dành gia đình ngày càng ít, dẫn đến một bộ phận thanh, thiếu niên lười lao động, ham hưởng thụ, trẻ ngày càng gia tăng các bệnh như cận thị, thừa cân béo phì, tăng động, tự kỷ; một bộ phận trong giới trẻ có tâm lý học đòi cách sống thực dụng, xem nhẹ hôn nhân, tình trạng ly hôn gia tăng; thực trạng con trai khó lấy vợ, ế vợ xảy ra tại các xã, thị trấn gia tăng dễ dẫn đến nhiều hệ lụy xã hội, ảnh hưởng đến cấu trúc gia đình và xã hội; tỷ lệ lao động thiếu việc làm còn cao. Từ năm 2020 đến 6 tháng đầu năm 2024, Tòa án nhân dân huyện thụ lý 488 vụ ly hôn, đã giải quyết 468 vụ, tồn 20 vụ; có 128 trường hợp sinh con thứ 3; từ năm 2021 đến nay trên địa bàn huyện có 04 vụ bạo lực gia đình, người gây bạo lực đa số là nam giới.

Nhằm nâng cao nhận thức về vai trò, tầm quan trọng của gia đình và công tác gia đình; xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, thời gian tới huyện Trùng Khánh đưa ra một số giải pháp cơ bản sau:

Một là, đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"

của các cấp uỷ đảng, chính quyền địa phương và Nhân dân về giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình trong việc thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước, sống có ích cho gia đình và xã hội.

Hai là, kịp thời củng cố, kiện toàn Ban Chỉ đạo công tác gia đình khi có thay đổi về nhân sự; tăng cường sự lãnh đạo của Đảng và sự quản lý của Nhà nước, chính quyền các cấp đối với công tác gia đình; nâng cao trình độ dân trí của người dân, góp phần thực hiện quyền bình đẳng, thắt chặt tình yêu thương và tinh thần trách nhiệm trong gia đình; tạo cơ sở cho việc xây dựng một gia đình hòa thuận, hạnh phúc, đặc biệt trong bối cảnh đổi mới và hội nhập.

Ba là, chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho các thành viên trong gia đình. Cần có những chính sách đẩy mạnh phát triển sản xuất, xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc. Thực hiện tốt các chính sách ưu tiên phát triển kinh tế gia đình, trong đó ưu tiên các gia đình đồng bào dân tộc ít người, vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn.

Bốn là, thường xuyên quan tâm xây dựng khu dân cư, làng, tổ dân phố văn hóa nhằm tạo ra một môi trường xã hội trong sạch lành mạnh, an toàn, thuận lợi nhất để các gia đình đoàn kết, động viên, giúp đỡ nhau cùng thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình, thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở, thúc đẩy phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của cả cộng đồng; góp phần giữ vững ổn định chính trị, an ninh, trật tự xã hội, đẩy lùi các tệ nạn xã hội và hoạt động chống phá của các thế lực thù địch. Thường xuyên nêu gương và khen thưởng cho những gia đình mẫu mực, đồng thời phải lên án, phê phán nặng những gia đình đồi bại, cha mẹ bỏ rơi, ngược đãi con cái hoặc con cái bất hiếu, hành hạ cha mẹ... tạo dư luận trong cộng đồng, góp phần điều chỉnh nhận thức, thái độ, hành vi của mỗi gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

THỰC TRẠNG VÀ KINH NGHIỆM TRONG TRIỂN KHAI THỰC HIỆN “BỘ TIÊU CHÍ ỨNG XỬ TRONG GIA ĐÌNH” GÓP PHẦN NÂNG CAO Ý THỨC NGƯỜI DÂN VỀ GIỮ GÌN TRUYỀN THỐNG VĂN HOÁ GIA ĐÌNH TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN THẠCH AN

Huyện uỷ Thạch An

Thạch An là huyện vùng cao biên giới, nằm ở cửa ngõ phía Nam của tỉnh; có diện tích tự nhiên là 693,06 km², gồm 6 dân tộc cùng sinh sống; sau khi sáp nhập huyện có 13 xã và 01 thị trấn với 95 thôn, xóm, tổ dân phố. Theo số liệu năm 2023, trên địa bàn huyện có 7.956 hộ gia đình; trong đó: số hộ gia đình chỉ có cha hoặc mẹ sống chung với con là 621 hộ; số hộ gia đình 1 thế hệ (vợ, chồng) là 316 hộ; số hộ gia đình 2 thế hệ là 3.822 hộ; số hộ gia đình 3 thế hệ trở lên là 3.197 hộ.

Trong những năm qua, việc triển khai thực hiện “Bộ tiêu chí ứng xử gia đình” đã được cấp uỷ đảng, chính quyền từ huyện đến cơ sở quan tâm chỉ đạo, tạo sự chuyển biến tích cực trong nhận thức của cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân về vị trí, vai trò của gia đình trong đời sống xã hội. Phong trào xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư được quan tâm thực hiện, số lượng gia đình văn hóa, thôn, xóm văn hóa tăng qua các năm, góp phần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa của dân tộc; đời sống vật chất, tinh thần của các hộ gia đình được nâng cao; những giá trị nhân văn mới, tiêu biểu là bình đẳng giới và quyền trẻ em, vai trò của người phụ nữ trong gia đình và xã hội ngày càng được đề cao; các chính sách hỗ trợ cho các gia đình chính sách và gia đình khó khăn được triển khai thực hiện có hiệu quả.

Bên cạnh những thuận lợi, việc thực hiện “Bộ tiêu chí ứng xử gia đình” trên địa bàn huyện còn gặp nhiều khó khăn như: địa bàn huyện rộng, chia cắt phức tạp, có đông đồng bào dân tộc cùng sinh sống, trình độ dân trí và nhận thức của nhân dân không đồng đều; việc tập trung nguồn lực cho công tác xây dựng gia đình chưa được ưu tiên; tỷ lệ hộ nghèo còn khá cao (40.86%) theo chuẩn nghèo mới

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

giai đoạn 2022 - 2025. Một số giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của gia đình như hiếu nghĩa, thủy chung, kính trên nhường dưới chưa phát huy có hiệu quả. Khoảng cách giữa các thế hệ về lối sống và việc chăm sóc con cái, nuôi dưỡng người cao tuổi đang đặt ra những thách thức mới.

Xuất phát từ vị trí, vai trò, tầm quan trọng của gia đình, ngày 28/01/2022, Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch ký Quyết định số 224/QĐ-BVHTTDL ban hành Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình. Mục đích của Bộ tiêu chí nhằm xác định và từng bước đưa vào cuộc sống các chuẩn mực giá trị đạo đức, văn hóa con người Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế; củng cố ý thức pháp luật, đề cao đạo đức, lương tâm, trách nhiệm của mỗi người với bản thân, gia đình, cộng đồng, xã hội và đất nước; ngăn chặn sự xuống cấp về đạo đức trong gia đình và xã hội. Bộ tiêu chí nhằm nâng cao nhận thức về xây dựng, giữ gìn hạnh phúc bền vững của mỗi gia đình, khơi gợi tình yêu thương, chia sẻ trách nhiệm giữa các thành viên gia đình trong xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh, làm nền tảng xây dựng cộng đồng hạnh phúc, quốc gia phồn thịnh; Bộ tiêu chí bao gồm 5 nội dung chính như sau:

1. *Tiêu chí ứng xử chung: Tôn trọng, bình đẳng, yêu thương, chia sẻ.*
2. *Tiêu chí ứng xử của vợ, chồng: Chung thủy, nghĩa tình.*
3. *Tiêu chí ứng xử của cha mẹ với con, ông bà với cháu: gương mẫu, yêu thương.*
4. *Tiêu chí ứng xử của con với cha mẹ, cháu với ông bà: Hiếu thảo, lễ phép.*
5. *Tiêu chí ứng xử của anh, chị, em: Hòa thuận, chia sẻ.*

Qua thời gian triển khai và thực hiện nhân rộng trên địa bàn huyện Thạch An từ năm 2022, Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình đã được các cấp uỷ, chính quyền, các ngành triển khai thực hiện gắn với Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa", đặc biệt là việc đăng ký, bình xét danh hiệu Gia đình văn hóa, góp phần nâng cao chất lượng các danh hiệu văn hóa tại cơ sở. UBND huyện đã ban hành và chỉ đạo ban hành các văn bản chỉ đạo và triển khai

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

thực hiện công tác gia đình trên địa bàn huyện. Các văn bản đã được triển khai đến từng cơ quan, đơn vị, ban, ngành, đoàn thể huyện và các xã, thị trấn. Trên cơ sở đó các cơ quan, đơn vị xây dựng kế hoạch cụ thể để thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ đề ra. Chỉ đạo các xã, thị trấn xây dựng kế hoạch triển khai công tác gia đình theo sự hướng dẫn của cấp trên; thường xuyên hướng dẫn, giúp đỡ cơ sở thực hiện, chủ động theo dõi, đôn đốc đăng ký các danh hiệu gia đình văn hóa từ đầu năm. Trong 6 tháng đầu năm 2024, toàn huyện Thạch An có 7.920/7.956 hộ đăng ký danh hiệu “Gia đình văn hóa” đạt 99,5%; có 95/95 xóm, tổ dân phố đăng ký danh hiệu “Làng văn hóa”, “Tổ dân phố văn hoá” đạt 100%. Ý thức của người dân về giữ gìn truyền thống văn hoá gia đình ngày một nâng cao.

Công tác tuyên truyền được coi là giải pháp trọng tâm, thực hiện với nhiều hình thức phong phú, thiết thực. Nhiều hoạt động đã được tổ chức cho gia đình, thành viên cùng tham dự để gắn chặt hơn các mối quan hệ gia đình nhân các ngày kỷ niệm; vận động các gia đình tích cực tham gia thực hiện nếp sống văn minh, giữ gìn và phát huy những giá trị văn hóa, truyền thống tốt đẹp của dòng họ và dân tộc.

Trên địa bàn huyện hiện nay có nhiều phong trào được triển khai, nhiều mô hình được thực hiện góp phần tích cực vào việc giáo dục đời sống gia đình, thực hiện Bộ tiêu chí qua đó từng bước tuyên truyền những nội dung của Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình, đưa vào cuộc sống các chuẩn mực giá trị đạo đức, văn hóa con người Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Đồng thời, nâng cao nhận thức về xây dựng, giữ gìn hạnh phúc bền vững của mỗi gia đình, khơi gợi tình yêu thương, chia sẻ trách nhiệm giữa các thành viên gia đình trong xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh, làm nền tảng xây dựng cộng đồng hạnh phúc, quốc gia phồn thịnh, hạnh phúc.

Đến hết năm 2023, với sự nỗ lực của ngành Văn hóa các cấp cũng như sự phối hợp của các tổ chức, đoàn thể, địa phương, Bộ tiêu chí đã được triển khai sâu rộng và đồng bộ trên địa bàn toàn huyện. Nhân dân trên địa bàn huyện bước đầu tiếp cận, nắm được nội dung, ý nghĩa, mục đích của việc thực hiện các tiêu chí ứng xử trong gia đình và cam kết thực hiện, từ đó đã góp phần thay đổi ý thức, có sự điều chỉnh về hành động, cách ứng xử giữa các thành

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

viên trong gia đình, góp phần giảm thiểu tình trạng bạo lực gia đình, đẩy lùi tệ nạn xã hội, xây dựng, gìn giữ hạnh phúc bền vững của mỗi gia đình hướng tới sự ổn định, văn minh cho toàn xã hội. Kết quả thực hiện Bộ tiêu chí trong năm 2023, 92% các hộ gia đình trên địa bàn huyện đã đăng ký thực hiện, tạo tiền đề quan trọng cho việc thực hiện Bộ tiêu chí trong những năm tiếp theo.

Bên cạnh những kết quả bước đầu tích cực, việc triển khai thực hiện Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình trên địa bàn huyện vẫn gặp một số khó khăn: mặt trái của nền kinh tế thị trường, cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, sự giao thoa giữa các nền văn hóa ảnh hưởng đến mối quan hệ của các thành viên trong gia đình; công tác giáo dục đạo đức lối sống gia đình, giáo dục thế hệ trẻ đang gặp nhiều thách thức. Bên cạnh đó, một số cấp uỷ và chính quyền chưa thực sự quan tâm đến việc xây dựng và triển khai các nhiệm vụ công tác gia đình nói chung, Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình nói riêng. Nguồn lực đầu tư cho công tác gia đình còn hạn chế. Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình do mới ở giai đoạn đầu triển khai, tuyên truyền nên kết quả thực hiện mới chỉ dừng lại ở việc ban hành kế hoạch và lồng ghép triển khai tuyên truyền với thực hiện nhiệm vụ chung của công tác gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình; việc đăng ký, thực hiện, tổng hợp đánh giá Bộ tiêu chí tại một số địa phương còn mang tính hình thức.

Để tiếp tục phát huy vai trò giá trị của bộ tiêu chí trong việc giữ gìn văn hóa gia đình truyền thống trong thời gian tới, cần thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp uỷ Đảng, Chính quyền đối với công tác gia đình; thực hiện có hiệu quả quản lý Nhà nước và đẩy mạnh quá trình xã hội hóa đối với công tác gia đình; phát huy giá trị văn hóa gia đình truyền thống phải phù hợp với chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước liên quan đến chiến lược xây dựng nền văn hóa và con người Việt Nam trong tình hình mới; thực hiện công tác phòng, chống bạo lực gia đình và bình đẳng giới, số lượng các vụ bạo lực gia đình trên địa bàn; Công tác triển khai thực hiện “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình”. Tổ chức các hoạt động tuyên truyền nhân các ngày lễ như: Ngày gia đình Việt Nam (28/6), Ngày dân số thế giới (11/7), ngày Phụ nữ Việt Nam (20/10), Ngày Quốc tế xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ (25/11)...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Hai là, tạo điều kiện cho mọi gia đình được tiếp cận với các thông tin và kiến thức về pháp luật, văn hóa, y tế, khoa học kỹ thuật. Phải hiểu rằng phát huy giá trị văn hóa gia đình truyền thống phải năng động, sáng tạo, tiếp thu có chọn lọc những giá trị mới của thời đại, đồng thời đấu tranh chống những tác động tiêu cực từ tàn dư của xã hội cũ và mặt trái của xã hội trong thời kỳ hội nhập.

Phát huy giá trị văn hóa gia đình truyền thống hiện nay phải gắn kết chặt chẽ giữa kế thừa, phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam với tiếp thu những giá trị hiện đại, tiên bộ. Trong văn hóa gia đình truyền thống cũng tồn tại cả mặt tốt đẹp và những mặt hủ tục, lạc hậu không dễ để thay đổi trong một thời gian ngắn. Do vậy cần phải kết hợp giữa gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp, đồng thời, từng bước loại bỏ những mặt hạn chế, lạc hậu, không còn phù hợp. Để phát huy giá trị văn hóa gia đình truyền thống mỗi cá nhân cần có kiến thức, hiểu biết về các giá trị truyền thống của gia đình Việt Nam, đồng thời cần có khả năng tiếp thu, chọn lọc những giá trị tiên bộ của thời đại, như các kỹ năng, công nghệ, kiến thức mới... và biết cách áp dụng vào thực tế cuộc sống. Bên cạnh đó, cũng cần tự rèn luyện và phát triển bản thân, để có thể trở thành người có đạo đức, phẩm chất tốt, có tinh thần trách nhiệm và lòng yêu nước sâu sắc. Trong thời kỳ hội nhập và phát triển, bên cạnh những giá trị tiên tiến của nhân loại, gia đình và bản thân mỗi người cũng phải đối mặt với những tác động tiêu cực từ xã hội. Do đó, ngoài việc phát huy giá trị văn hóa gia đình truyền thống, cần kiên quyết loại bỏ những biểu hiện lệch lạc, lai căng xuất hiện trong đạo đức, lối sống của mỗi gia đình. Để mỗi gia đình sẽ trở thành môi trường giáo dục đạo đức, nhân cách tốt cho các thành viên.

Ba là, Cơ quan thường trực của Ban Chỉ đạo công tác gia đình tham mưu cho cấp Ủy, chính quyền, phối hợp với các ban, ngành, chức năng triển khai thực hiện công tác gia đình theo kế hoạch. Phát huy giá trị văn hóa gia đình truyền thống phải thường xuyên, liên tục, có chiều sâu, có sự kết hợp chặt chẽ giữa tổ chức với mỗi cá nhân và phát huy được sức mạnh tổng hợp của mọi chủ thể.

Phát huy giá trị văn hóa gia đình truyền thống trong mỗi gia đình là việc hết sức quan trọng, nhưng phức tạp, khó khăn gắn với

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

đối tượng, điều kiện, môi trường đặc thù; mặt khác, cũng liên quan đến nhiều lực lượng, nhiều tổ chức. Do đó, yêu cầu quan trọng đặt ra là phải phát huy được sức mạnh của các chủ thể này, không chỉ có các thành viên trong gia đình, mà còn bao gồm các chủ thể bên ngoài cộng đồng, như Nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội tại địa phương, dòng họ, làng, xã, các cấp uỷ đảng, các đoàn thể, với những hình thức và phương pháp khác nhau, phù hợp với điều kiện và khả năng cụ thể.

Trong bối cảnh giá trị văn hóa gia đình đang phải đối mặt với sự thay đổi để thích nghi với những hoàn cảnh, điều kiện mới; phải đối mặt với nhiều tác động tiêu cực, làm tổn thương nhiều giá trị văn hóa, đạo đức, lối sống, quan hệ thiêng liêng trong gia đình và chuẩn mực đạo đức cơ bản, thì giá trị văn hóa gia đình truyền thống càng trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Việc triển khai sâu rộng nội dung Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình đến mọi người dân là giải pháp hữu hiệu giúp cho mỗi gia đình có thể ngăn ngừa, khắc phục những tác động tiêu cực của xã hội hiện nay góp phần giữ gìn nét đẹp truyền thống gia đình Việt.

Gia đình cụ Hoàng Văn Tuấn, khu 2, thị trấn Đông Khê, huyện Thạch An tổ chức mừng thọ ông 100 tuổi.

Nguồn ảnh: Gia đình Hoàng Thái

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

NÂNG CAO GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA GIA ĐÌNH GẮN VỚI BẢO TỒN VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG CỦA DÂN TỘC DAO TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN NGUYÊN BÌNH

Huyện uỷ Nguyên Bình

Nguyên Bình là huyện nội địa, cách trung tâm thành phố Cao Bằng 40km về phía Tây, dân số của huyện là 39.654 người (gồm các dân tộc cùng sinh sống như: Dao, Tày, Nùng, Mông, Kinh...); trong đó, dân tộc Dao là 22.705 người chiếm 57,2% dân số trên địa bàn huyện. Dân tộc Dao có 02 nhánh là Dao tiền và Dao đỏ, sống tập trung đông nhất tại các xã Thành Công, Phan Thanh, Ca Thành, Vũ Nông, Mai Long, Yên Lạc (*theo số liệu tổng điều tra dân số năm 2019*). Từ lâu đời, người Dao đã cùng các dân tộc anh em khác cộng cư, sống đoàn kết gắn bó thân thiết với nhau, cùng các dân tộc trên địa bàn xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Văn hóa gia đình là hệ thống giá trị văn hóa được tích hợp từ các giá trị văn hóa truyền thống và hiện đại, được hình thành và phát triển từ đời sống của gia đình, gắn liền với những điều kiện phát triển kinh tế, môi trường tự nhiên và xã hội thể hiện qua nhận thức, thái độ, hành vi và ứng xử trong các mối quan hệ giữa cá nhân - gia đình - xã hội. Văn hóa gia đình được thể hiện qua thuần phong, mỹ tục, nếp sống, tác phong của các thành viên trong gia đình, trong sự hiếu thuận của con cháu đối với cha, mẹ, ông, bà, tổ tiên để tổ chức gia đình, giáo dục con người, nhất là về mặt tinh thần. Văn hóa gia đình giàu tính nhân văn, đề cao giá trị đạo đức, xây dựng nếp sống văn hóa trật tự, kỷ cương, hun đúc tâm hồn, bản lĩnh cho con người trong từng tế bào của xã hội.

Nhằm phát huy giá trị văn hóa gia đình gắn với xây dựng, giữ gìn những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc trên địa bàn, huyện Nguyên Bình luôn chú trọng bảo tồn và phát triển các giá trị văn hóa đặc sắc của các dân tộc, đặc biệt là dân tộc Dao. Huyện uỷ

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

đã thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo việc thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới; ban hành Chỉ thị số 29-CT/HU, ngày 09/5/2022 của Ban Thường vụ Huyện uỷ về tăng cường lãnh đạo công tác bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc trên địa bàn huyện Nguyên Bình, giai đoạn 2022 - 2025; chỉ đạo ban hành Đề án bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc gắn với phát triển du lịch trên địa bàn huyện Nguyên Bình giai đoạn 2022 - 2025; kế hoạch triển khai thực hiện Đề án bảo tồn, phát huy giá trị dân ca, dân vũ, dân nhạc các dân tộc thiểu số trên địa bàn gắn với phát triển du lịch giai đoạn 2022 - 2030 trên địa bàn huyện.

Trong những năm qua, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của cấp uỷ, chính quyền huyện, sự đồng tình, ủng hộ của Nhân dân các dân tộc trên địa bàn huyện các giá trị văn hóa gia đình và bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc Dao được lưu giữ, trao truyền cho thế hệ sau.

Thứ nhất, là các quan hệ, ứng xử trong gia đình: Gia đình người Dao là gia đình nhỏ, phụ hệ, gồm có một cặp vợ chồng, các con và có thể có thêm ông, bà. Chủ gia đình thường là người cha, có vai trò lớn nhất trong sản xuất, thờ cúng tổ tiên, quan hệ với người ngoài. Mỗi quan hệ giữa các thành viên trong gia đình chịu sự chi phối mạnh mẽ của tính chất phụ hệ và thứ bậc. Sự phân công lao động trong gia đình theo giới và theo lứa tuổi. Đàn ông thường làm những công việc nặng, phụ nữ và trẻ em làm công việc nhẹ. Tuy nhiên, ngoài công việc đồng áng, người phụ nữ phải gánh vác các công việc gia đình như chăm sóc con cái, thêu thùa may vá, chăn nuôi,... nên địa vị của họ trong gia đình được coi trọng. Người đàn ông vẫn đóng vai trò trụ cột trong việc sản xuất, kiến thiết nhà cửa, quan hệ xã hội. Trong quan hệ họ hàng, Người Dao có quan hệ họ hàng chặt chẽ thông qua tên đệm để xác định vai vế của người đó trong quan hệ dòng họ.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Thứ hai, là nét đặc sắc trong kiến trúc nhà ở. Nhà ở của người Dao theo năm, tháng cũng dần được thay đổi cho phù hợp với sinh hoạt, lao động sản xuất thường ngày, tuy nhiên, nhờ làm tốt công tác tuyên truyền vận động, những ngôi nhà trình tường tại xóm Tam Hợp, xã Thành Công; những ngôi nhà gỗ lợp mái ngói âm dương tại xóm Hoài Khao, xã Quang Thành của đồng bào Dao tiền vẫn giữ được nét đặc trưng truyền thống, huyện đang quan tâm chỉ đạo bảo tồn, gìn giữ và gắn với quảng bá, phát triển du lịch, thu hút khách đến tham quan.

Thứ ba, là trang phục của dân tộc Dao rất đặc sắc và tinh tế, mặc dù hiện nay đứng trước những giao thoa, biến đổi về trang phục truyền thống, nhưng trang phục và nghệ thuật trang trí hoa văn trên trang phục truyền thống của người Dao trên địa bàn huyện Nguyên Bình vẫn có một sức sống mãnh liệt, trường tồn cùng với tộc người. Việc bảo tồn và phát huy trang phục truyền thống dân tộc được Ủy ban nhân dân (UBND) huyện quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện với nhiều kế hoạch hoạt động thiết thực, như: Ban hành Kế hoạch 46/KH-UBND, ngày 03/5/2022 về nghiên cứu, sưu tầm, bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa truyền thống trên địa bàn huyện; chỉ đạo các cơ quan chuyên môn tăng cường thông tin tuyên truyền, vận động bà con sử dụng trang phục truyền thống trong quá trình phục vụ du khách đến tham quan tại điểm du lịch cộng đồng trên địa bàn; duy trì và phát huy hiệu quả của Xưởng thêu thổ cẩm xóm Nà Chấn, xã Hoa Thám; tổ chức truyền dạy thêu hoa văn trên váy áo cho thế hệ trẻ; tổ chức và tham gia Hội thi hát dân ca - trình diễn trang phục dân tộc các cấp; các chương trình văn nghệ tại cơ sở hầu hết định hướng sử dụng các trang phục truyền thống phù hợp; trang phục và nghệ thuật trang trí trên trang phục đã đi sâu vào đời sống tâm linh của người Dao, trở thành một phần không thể thiếu trong các nghi lễ quan trọng của đời người như: Cưới xin, tang ma, cấp sắc, pút tòng... Đặc biệt, Nghệ thuật trang trí hoa văn trên trang phục của người Dao Đỏ xã Vũ Minh, huyện nguyên Bình được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

vật thể quốc gia theo Quyết định số 235/QĐ-BVHTTDL ngày 14/02/2023.

Thứ tư, là các phong tục, tập quán liên quan đến giá trị văn hóa gia đình được lưu giữ trong các gia đình người Dao. Người Dao rất chú trọng việc thờ thần thổ công, còn gọi là cúng (tây ông), mục đích lễ cúng là cầu phù hộ cho xóm, làng bình yên, làm ăn phát đạt, tránh được các thiên tai, dịch bệnh. Các ngày, tháng trong năm được nghỉ lao động (theo âm lịch) như: Đầu ngày Dần, ngày Mão trong tháng Giêng, ngày 20 tháng Giêng gọi là ngày “Kính giáo”(cắm gió đi); ngày 20 tháng Hai (ÂL) là ngày “Kính giáo”(cắm gió về); ngày 01/3/ÂL ngày “Pò câu ông” (ngày cắm sét). Các ngày tết và các ngày cắm trong năm là tập tục gắn bó với đồng bào Dao, tạo cơ hội cho anh, em, họ hàng nội ngoại...có dịp đi chơi, thăm hỏi nhau để thêm gắn kết tình cảm gia đình, dòng họ.

Trong lễ cưới, người Dao là một trong những tộc người trên địa bàn huyện còn ít nhiều giữ được những nét độc đáo trong đám cưới, trước đây người Dao thách cưới khá cao. Đám cưới khá tốn kém của người Dao gây nhiều khó khăn cho gia đình nghèo, nhưng tài sản giá trị cơ bản được người con gái đem theo về nhà chồng như là cách tạo dựng cơ sở ban đầu cho cuộc sống tương lai. Quan niệm của người Dao khi thách cưới cao còn muốn thể hiện giá trị của người con gái và sự biết ơn công dung dưỡng của cha mẹ người con gái. Ngày nay, việc thách cưới đã có phần nhẹ hơn, thực tế với đời sống hơn. Điều đặc biệt nữa liên quan đến đám cưới của người Dao là lễ “Se miền khú”- tức là tách hộ khẩu của người con gái thuộc phần hồn về nhà chồng. Nét đặc sắc nhất là văn bản “Lầy nhioàng sâu” có giá trị như khế ước hôn nhân.

Người Dao còn có lễ “Tẩu sai” - tức là lễ cấp sắc hay lễ trưởng thành. Thông qua lễ này, người đàn ông cần phải tuân thủ những nguyên tắc sống, phấn đấu không ngừng để luôn trở thành người đàn ông tốt trong gia đình và cộng đồng xã hội. Theo phong tục, người con trai phải đủ 18 tuổi trở lên mới được cấp sắc, ai được

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

cấp sắc mới là người trưởng thành, nếu không được cấp sắc dù 50 - 60 tuổi vẫn là trẻ con, khi chết không được làm ma chôn cất đoàn hoàng. Những ai được cấp sắc sẽ được tham gia vào các lễ hội tín ngưỡng như: Gọi hồn, mo, cúng.

Lễ tang của người Dao gọn nhẹ, không tốn kém, không phải đưa đón các thầy. Người Dao đồ khi chết chỉ làm lễ tang một ngày, một đêm. Những người đã được cấp sắc khi chết sẽ làm lễ tang ba ngày, ba đêm, làm lại các thủ tục gần giống như trước đây cấp sắc đã làm. Còn người Dao tiền khi chết được mang đi chôn trong ngày vào lúc nửa đêm, 0h sáng sẽ hạ huyết. Sau đó chọn ngày làm tang lễ vào thời gian thích hợp (gọi là ma khô), tiếng Dao gọi là “Tò tào muối”.

Thứ năm, một trong những nét văn hóa đặc sắc tiêu biểu của người Dao là chữ viết, tiếng nói. Chữ viết của người Dao có một ý nghĩa rất quan trọng trong cuộc sống hằng ngày của mỗi gia đình và trong cộng đồng người Dao. Đặc biệt, sách cổ của người Dao vẫn còn lưu giữ và bảo quản khá tốt ở một số ít gia đình. Sách của người Dao có thể loại, nội dung phong phú từ tâm linh, văn hóa, văn nghệ truyền thống của dân tộc đến các văn bản kế ước hoặc có nội dung như sách giáo khoa... Sách cổ vừa dạy chữ, vừa dạy cách làm người, có cuốn ghi chuyên sâu về một lĩnh vực cụ thể, như: tín ngưỡng thờ cúng, ma chay, tổ chức lễ hội, cấp sắc, nắm bắt quy luật thiên nhiên, địa lý, tình nghĩa vợ chồng, cha con, anh em hàng xóm... làm cho các giá trị chân, thiện, mỹ được trao truyền một cách tự nhiên cho con trẻ, góp phần hình thành lối sống lành mạnh, hình thành và phát triển nhân cách và gìn giữ, phát huy cốt cách của tộc người, bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc trong cuộc sống hiện đại. Nhằm lưu giữ, bảo tồn chữ viết của người Dao, năm 2023, huyện Nguyên Bình tổ chức lớp truyền dạy tiếng nói, chữ viết Nôm Dao tại xã Hưng Đạo với 55 học viên tham gia. Trong các gia đình người Dao, tiếng Dao vẫn được sử dụng trong cuộc sống hằng ngày.

Thứ sáu, nhằm giữ gìn, khôi phục và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc nhất là các làn điệu dân ca đặc trưng của dân tộc,

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

UBND huyện đã ban hành kế hoạch số 117/KH-UBND, ngày 04/5/2023 về triển khai thực hiện Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị dân ca, dân vũ, dân nhạc các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch giai đoạn 2022 - 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng, huyện Nguyên Bình”, thành lập chi hội Bảo tồn dân ca các dân tộc huyện và 17/17 phân chi hội bảo tồn dân ca các dân tộc các xã, thị trấn có 244 hội viên; 09 câu lạc bộ dân ca, dân vũ, hát then đàn tính và 33 đội văn nghệ quần chúng. Dân ca của người Dao phong phú, đa dạng về thể loại, làn điệu gắn với đời sống. Bên cạnh đó, mọi người không chỉ hát mà còn tự sáng tác ra những làn điệu, thể loại phù hợp với cuộc sống hiện tại với nhiều thay đổi dưới sự lãnh đạo của Đảng và ca ngợi công ơn Bác Hồ...Việc lưu giữ dân ca, dân vũ vẫn được người Dao gìn giữ, phát huy, hát dân ca: người Dao đỏ gọi là Coóng dung; người Dao tiền gọi là Páo dung. Nội dung hát Coóng dung, Páo dung đều có nét chung là phản ánh về các lĩnh vực đời sống tinh thần, tình yêu lứa đôi, nhân đức, kính hiếu cha mẹ, biết ơn tổ tiên, yêu lao động, quê hương, triết lý cuộc sống... gồm các bài hát giao duyên, hát đối đáp nam nữ, hát trong lễ cấp sắc, lễ cưới, đám tang...Ca từ thường theo thể thơ thất ngôn tứ tuyệt, có vần điệu, giàu hình ảnh ví von, ý nhị sâu sắc, cảm hóa, cuốn hút lòng người, có thể do những người hát sáng tác, đối đáp một cách thông minh, dí dỏm, tài tình, hoặc do người già giỏi chữ nghĩa, hiểu biết trong làng ứng tác hộ cho người hát.

Thứ bảy, đồng bào Dao có một kho tàng tri thức về y học dân gian phong phú, những bài thuốc quý đã và đang được bảo tồn, lưu truyền hiệu quả. Tháng 3/2024, tại xã Phan Thanh vừa tổ chức lễ ra mắt nhóm “Cộng đồng dân tộc Dao Đỏ, nơi bảo tồn và phát triển các bài thuốc cổ truyền dân tộc Dao Đỏ, gắn với giữ gìn bản sắc dân tộc Dao Đỏ” gồm 37 hội viên. Nhóm được thành lập nhằm tăng cường sự trao đổi, giao lưu, học hỏi kinh nghiệm, động viên Nhân dân tích cực tham gia bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa dân tộc Dao Đỏ, trong đó có các bài thuốc quý của cha ông truyền lại từ thế hệ này qua thế hệ khác tại xóm Bình Đường, xã Phan Thanh, huyện Nguyên Bình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Lễ công bố di sản văn hóa phi vật thể quốc gia trí thức dân gian nghệ thuật trang trí hoa văn trên trang phục của người Dao đỏ xã Vũ Minh, huyện Nguyễn Bình năm 2023.

Ảnh: Nông Thị Uyên

Lễ cưới của người Dao đỏ xã Hoa Thám, huyện Nguyễn Bình.

Ảnh: Hoàng Văn Phìn

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

Suốt quá trình tồn tại và phát triển, dân tộc Dao đã hình thành và phát triển nên một nền văn hóa độc đáo, đặc sắc, với nhiều loại hình, nhiều tầng, nhiều lớp, nhiều sắc màu. Đó là tài sản vô giá của đồng bào, phản ánh thế giới quan, nhân sinh quan của một cộng đồng dân tộc. Nhiều gia đình dân tộc Dao đề cao việc bảo lưu được truyền thống văn hóa, tập tục, nghi lễ của tộc người, quan tâm thực hiện các nghi lễ vào dịp lễ tết, duy trì các sinh hoạt văn hóa gia đình. Tuy nhiên, cùng với quá trình đổi mới và hội nhập quốc tế, văn hóa truyền thống của dân tộc đã và đang có những biến đổi theo cả chiều hướng tích cực và tiêu cực. Do đó, để giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình gắn với bảo tồn văn hóa truyền thống của dân tộc Dao trên địa bàn, huyện Nguyên Bình đề ra một số nhiệm vụ, giải pháp tiếp tục triển khai thực hiện trong thời gian tới như sau:

Một là, phát huy vai trò của cấp uỷ, chính quyền, các tổ chức chính trị xã hội, các cơ quan quản lý văn hóa với vai trò định hướng, tạo dựng nguồn lực trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình gắn với bảo tồn bản sắc văn hóa truyền thống dân tộc.

Hai là, tăng cường công tác tuyên truyền các giá trị tốt đẹp của gia đình, lan tỏa những giá trị đạo đức truyền thống, gia phong, lễ giáo, văn hóa ứng xử trong gia đình; nâng cao nhận thức của mỗi người về vị trí, vai trò của gia đình cũng như các giá trị của văn hóa gia đình gắn với công tác bảo tồn văn hóa truyền thống của dân tộc.

Ba là, coi trọng và làm tốt công tác bảo tồn di sản văn hoá của các dân tộc thông qua việc thống kê, lập hồ sơ các di sản văn hóa; khuyến khích tạo điều kiện cho tổ chức, cá nhân nghiên cứu sâu, bảo quản, truyền dạy và giới thiệu di sản văn hóa phi vật thể và vật thể để giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc, ngăn chặn nguy cơ làm mai một, sai lệch hoặc thất truyền.

Bốn là, tuyên truyền, quảng bá các giá trị văn hoá truyền thống cũng như các điểm du lịch gắn liền với các giá trị văn hoá truyền thống; tuyên truyền, vận động, hướng dẫn cho đồng bào các dân tộc bảo tồn, biết tự hào và trân trọng những giá trị tinh thần, đạo đức, phong tục tốt đẹp của mình, phát huy các giá trị văn hóa tích cực truyền thống trong xây dựng cuộc sống mới.

Năm là, tăng cường đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; đặc biệt là chú trọng việc truyền dạy nâng cao nhận thức cho thế hệ trẻ kế thừa bảo tồn, gìn giữ, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc mình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

THỰC TRẠNG, KINH NGHIỆM VÀ GIẢI PHÁP GIẢM THIỂU TẢO HÔN, HÔN NHÂN CẬN HUYẾT THỐNG VÀ BẠO LỰC GIA ĐÌNH TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BẢO LÂM

Huyện uỷ Bảo Lâm

Bảo Lâm là huyện vùng cao biên giới, nằm ở phía Tây Bắc của tỉnh Cao Bằng, cách trung tâm thành phố Cao Bằng hơn 170 km. Có tổng diện tích tự nhiên là 91.206,44 ha. Dân số toàn huyện là 66,990 người, có nhiều dân tộc cùng sinh sống (gồm các dân tộc: Kinh, Tày, Nùng, Mông Dao, Sán Chỉ, Lô Lô...), dân tộc thiểu số chiếm 98,36%, (trong đó dân tộc Mông chiếm 52,04%; dân tộc Tày chiếm 19,29%; dân tộc Nùng chiếm 9,09%; dân tộc Sán chỉ chiếm 8,09%; dân tộc Dao chiếm 7,54%; dân tộc Lô Lô chiếm 2,2%; dân tộc khác 0,12%).

Đồng bào dân tộc thiểu số chủ yếu sinh sống ở các vùng núi cao, địa hình phức tạp, giao thông đi lại khó khăn, thường xuyên xảy ra thiên tai, lũ lụt, hiểu biết về pháp luật còn hạn chế, điều kiện kinh tế khó khăn, tỷ lệ hộ nghèo, cận nghèo còn cao (9.618 hộ/13.075 hộ chiếm 73,56%). Từ thực trạng kinh tế - xã hội nêu trên tình hình tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống và bạo lực gia đình ở huyện Bảo Lâm vẫn còn phổ biến, nhất là ở các xã có đồng dân tộc Mông, Dao như Đức Hạnh, Thạch Lâm, Yên Thổ,...

Thực hiện Quyết định số 498-QĐ/TTg, ngày 14/4/2015 của Thủ tướng Chính phủ và các Kế hoạch của UBND tỉnh Cao Bằng, Ban Dân tộc tỉnh về thực hiện “Đề án giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào DTTS giai đoạn 2015 - 2025”, cấp uỷ, chính quyền địa phương đã ban hành các văn bản chỉ đạo, tổ chức triển khai thực hiện, cụ thể như: Quyết định số 2936/QĐ-UBND, ngày 14/11/2017 của UBND huyện về việc thành lập Ban Chỉ đạo thực hiện Đề án; Kế hoạch số 1063/KH-UBND, ngày 14/11/2017 về thực hiện “Đề án giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số giai đoạn 2018 - 2020”; Kế hoạch số 826/KH -UBND, ngày 01/8/2019 về thực hiện Đề án mô hình điểm “Giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào DTTS

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

giai đoạn 2019 - 2020”; Quyết định số 2509/QĐ-UBND, ngày 17/9/2021; Kế hoạch số 1702/KH-UBND ngày 12/10/2021 về thực hiện Đề án “Giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào DTTS trên địa bàn huyện Bảo Lâm giai đoạn 2021 - 2025”; Kế hoạch số 772/KH-UBND, ngày 22/4/2022 về kiểm tra tình hình triển khai thực hiện Đề án; Quyết định số 574/KH-UBND ngày 01/4/2024 của UBND huyện Bảo Lâm về việc phê duyệt Kế hoạch thực hiện Tiểu dự án 2 - Giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống vùng đồng bào DTTS&MN thuộc Dự án 9 trong Chương trình MTQG theo Quyết định số 1719/QĐ-TTg năm 2024; Quyết định 574/QĐ-UBND, ngày 01/4/2024; Kế hoạch số 48/KH-PDT ngày 03/4/2024... xác định việc thực hiện Đề án là một nhiệm vụ quan trọng với mục tiêu giảm thiểu tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống. Huyện uỷ đã lãnh đạo UBND huyện đã chỉ đạo cơ quan chuyên môn, phối hợp với các tổ chức đoàn thể tăng cường tổ chức các hoạt động tuyên truyền, cung cấp thông tin, phổ biến pháp luật; tuyên truyền, vận động, tư vấn, can thiệp, hỗ trợ... Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động nhân dân trên địa bàn, nhất là vùng đồng bào DTTS thực hiện tốt các văn bản Luật đã được Quốc hội thông qua, đặc biệt là tuyên truyền, phổ biến các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước như Luật Hôn nhân và Gia đình, Luật bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em, Luật dân sự, Luật bình đẳng giới, Luật phòng chống bạo lực gia đình...

Những năm gần đây, việc kết hôn của đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Bảo Lâm cơ bản đã thực hiện theo đúng Luật Hôn nhân và gia đình. Xuất phát từ tình hình thực tế của địa phương, UBND huyện chỉ đạo triển khai thực hiện tốt các chỉ thị, nghị quyết của Đảng trên lĩnh vực công tác tuyên truyền, vận động, đặc biệt là triển khai thực hiện nghiêm túc Quyết định số 498/QĐ-TTg phê duyệt “Đề án giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào DTTS giai đoạn 2015 - 2025”. Chỉ đạo các xã, thị trấn về công tác vận động quần chúng, thực hiện các giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên, đồng bào DTTS và nhân dân về tác hại của việc tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống. Qua 9 năm triển khai thực hiện Đề án đã từng bước tạo những chuyển biến tích cực về tình hình tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống. Trên địa bàn huyện trong những năm qua

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

tình hình tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống đã giảm so với những năm trước. Số cặp vợ chồng kết hôn từ năm 2015 đến nay là 5.870 cặp. Trong đó số cặp kết hôn đúng độ tuổi là 5.235 cặp, số cặp tảo hôn là 635 cặp. Số cặp kết hôn cận huyết thống 02 cặp. Tỷ lệ tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống có biến động theo từng năm. Cụ thể, năm 2015 số người tảo hôn là 153 người đến năm 2023 giảm xuống còn 33 người. Từ năm 2018 đến năm 2022 không có cặp kết hôn hôn nhân cận huyết thống, riêng năm 2023 có 02 cặp.

D/c Nông Văn Chương, Trưởng phòng Dân tộc huyện trao giải thưởng cho đội đạt Giải nhất tại Hội thi.

Ảnh: Bảo Chung

Nguyên nhân dẫn đến tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống chủ yếu là do ảnh hưởng của phong tục, tập quán, quan niệm lạc hậu trong hôn nhân những hủ tục như hứa hôn vẫn còn tồn tại. Sự thiếu quan tâm quản lý, giáo dục con em của các bậc phụ huynh, nhất là các bậc phụ huynh do điều kiện kinh tế gia đình khó khăn phải đi làm ăn xa; chính sách đầu tư cho miền núi, nông thôn và vùng khó khăn còn nhiều bất cập, thiếu đồng bộ; kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội của huyện còn hạn chế, dân cư sống phân tán; công tác tuyên truyền phổ biến, giáo dục pháp luật còn hạn chế do nhiều yếu tố rào cản về ngôn ngữ như nhiều người dân

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

không biết tiếng phổ thông, trình độ dân trí và nhận thức pháp luật về hôn nhân và gia đình của người dân còn hạn chế, nhất là tư tưởng cho con lấy vợ, lấy chồng sớm để khỏi gánh nặng cha mẹ; sự can thiệp của chính quyền địa phương đối với các trường hợp tảo hôn chưa mạnh mẽ, thiếu kiên quyết. Hơn nữa, các cặp đôi lại nhận được sự đồng thuận từ gia đình, người thân, bởi chính bố mẹ, người thân các con cũng lập gia đình từ rất sớm. Mặt khác, các gia đình ép con lấy vợ, lấy chồng khi đang độ tuổi thanh thiếu niên (15-16 tuổi) để có người phụ giúp gia đình và thêm lao động làm nương, làm rẫy, lo cho cuộc sống...

Để giảm thiểu tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống trên địa bàn huyện trong thời gian tới tập trung thực hiện một số giải pháp cụ thể như sau:

Thứ nhất, tiếp tục triển khai thực hiện nghiêm túc các chỉ thị, nghị quyết của Trung ương, của tỉnh về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân tộc trên địa bàn huyện; nâng cao trách nhiệm của các cấp uỷ đảng, chính quyền, các tổ chức đoàn thể đối với việc thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về hôn nhân và gia đình; tạo sự thống nhất cao về nhận thức và hành động của các cấp, các ngành và cán bộ, đảng viên trong toàn đảng bộ đối với việc lãnh đạo, triển khai thực hiện công tác tuyên truyền giáo dục, ngăn ngừa, giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống; coi đây là một trong những nhiệm vụ quan trọng trong việc nâng cao chất lượng dân số và nguồn nhân lực vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

Thứ hai, chỉ đạo các cấp, các ngành và các địa phương xây dựng chương trình, kế hoạch và đề ra biện pháp cụ thể để tập trung thực hiện có hiệu quả Tiểu dự án 2 - Giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống vùng đồng bào DTTS&MN thuộc Dự án 9 trong Chương trình mục tiêu Quốc gia theo Quyết định số 1719/QĐ-TTg năm 2024; thực hiện đồng bộ hiệu quả 3 Chương trình mục tiêu Quốc gia giai đoạn 2021 - 2025.

Thứ ba, đẩy mạnh và đổi mới phương pháp tuyên truyền, giáo dục về hôn nhân và gia đình; chú trọng lựa chọn nội dung trọng tâm, biên soạn tài liệu ngắn gọn, dễ hiểu, dễ nhớ, sát với thực tiễn và nhận thức của người dân nhất là đồng bào dân tộc thiểu số, trong đó tập trung vào nhóm đối tượng phụ nữ, thanh, thiếu niên và vùng

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

có nguy cơ về tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống. Chú trọng hình thức tuyên truyền miệng thông qua đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên các cấp, cán bộ xã, xóm; lồng ghép nội dung tuyên truyền trong các chương trình thông tin lưu động, sân khấu hóa; hoạt động ngoại khóa trong các trường học, câu lạc bộ tuyên truyền pháp luật; xây dựng các phòng sự, tin bài phản ánh về hậu quả của tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống phát trên đài truyền thanh và hệ thống loa truyền thanh cơ sở; tổ chức các hội thi tìm hiểu pháp luật và hoạt động tư vấn trợ giúp pháp lý miễn phí. Phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ người DTTS, già làng, trưởng xóm, người có uy tín, hoà giải viên, cộng tác viên ở cơ sở trong thực hiện công tác tuyên truyền, vận động thực hiện pháp luật về hôn nhân và gia đình ngay từ trong khu dân cư.

Thứ tư, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý Nhà nước và thực thi nghiêm minh theo pháp luật trong công tác phòng chống tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống. Xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm Luật hôn nhân và gia đình, nhất là đối tượng là cán bộ, đảng viên; xử phạt hành chính kết hợp với xử phạt theo quy ước, hương ước. Kết hợp nâng cao hiệu quả giữa công tác chỉ đạo, thực hiện, kiểm tra, đánh giá, xử lý vi phạm với thi đua khen thưởng, nhân rộng các mô hình hay trong tuyên truyền, vận động, thực hiện tốt công tác phòng, chống tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống.

Thứ năm, có hình thức động viên, khen thưởng kịp thời đối với các tổ chức, cá nhân có thành tích tốt trong công tác tuyên truyền vận động giảm thiểu tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

**THỰC TIỄN, KINH NGHIỆM VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO
HIỆU QUẢ XÂY DỰNG GIA ĐÌNH VĂN HÓA GẮN VỚI
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI, ĐÔ THỊ VĂN MINH
BẢO ĐẢM GIỮ GÌN PHÁT HUY GIÁ TRỊ
VĂN HÓA GIA ĐÌNH TRONG THỜI KỲ MỚI**

Ủy ban nhân dân huyện Hoà An

Huyện Hoà An gồm có 14 xã và 01 thị trấn với 153 xóm (trong đó, có 11 xã, 84 xóm đặc biệt khó khăn). Tổng diện tích tự nhiên của huyện là 60.584,72 ha. Dân số toàn huyện 55.259 người (dân số khu vực thành thị có 13.128 người, chiếm 23,76% dân số toàn huyện; dân số khu vực nông thôn có 42.131 người, chiếm 76,24% dân số); huyện có 05 dân tộc: Tày, Nùng, Mông, Dao, Kinh, trong đó dân tộc Tày, Nùng chiếm đa số. Trong những năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, chính quyền các cấp, hòa chung với sự phát triển ngày càng đi lên của đất nước, bộ mặt kinh tế - văn hóa - xã hội của huyện Hoà An đã có nhiều thay đổi lớn. Kinh tế phát triển, chính trị ổn định, quốc phòng - an ninh được giữ vững, đời sống của Nhân dân ngày càng được nâng cao.

Bên cạnh những đổi thay và kết quả đạt được trong phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho Nhân dân, huyện đã luôn chú trọng triển khai thực hiện xây dựng gia đình văn hóa, gắn với xây dựng nông thôn mới (NTM), đô thị văn minh, bảo đảm giữ gìn phát huy giá trị văn hóa gia đình trong thời kỳ mới. Ban chỉ đạo (BCĐ) công tác gia đình, UBND huyện thường xuyên tham mưu cho Đảng bộ huyện tổ chức quán triệt sâu sắc Chỉ thị số 45-CT/TU, ngày 13/5/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh uỷ về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện “*Xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước*” trên địa bàn huyện, đưa việc thực hiện Chỉ thị vào chương trình công tác hằng năm của Đảng bộ huyện, của UBND huyện và các cơ quan, đơn vị để tổ chức thực hiện. UBND các cấp xây dựng nhiều kế hoạch về thực hiện chương trình công tác gia đình và thực hiện xây dựng gia đình văn hóa gắn với xây dựng NTM, đô thị văn minh, bảo đảm giữ gìn phát huy giá trị văn hóa gia đình trong thời kỳ mới.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

BCĐ công tác gia đình từ huyện đến cơ sở được thành lập và kiện toàn kịp thời, phân công trách nhiệm cụ thể cho từng bộ phận, từng thành viên trong BCĐ và thực hiện các chế độ báo cáo, đánh giá hoạt động, thực hiện tốt công tác kiểm tra, giám sát, nắm tình hình, thường xuyên đánh giá các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư gắn với xây dựng NTM, đô thị văn minh bảo đảm giữ gìn phát huy giá trị văn hóa gia đình trong thời kỳ mới. Bên cạnh đó huyện đã chỉ đạo đẩy mạnh đổi mới công tác truyền thông bằng nhiều hình thức phong phú, đa dạng²⁸. Kết quả từ năm 2020 đến 6 tháng đầu năm 2024 đã biên tập được 458 tin, bài tuyên truyền trên các phương tiện thông tin như: Đài Truyền thanh huyện, Đài Truyền thanh các xã, thị trấn, tuyên truyền trên các trang mạng xã hội được trên 2.000 lượt; tuyên truyền bằng xe lưu động trên 120 lượt; treo băng rôn, khẩu hiệu tại các tuyến phố chính 475 băng; 153/153 chi hội phụ nữ xóm tuyên truyền chủ đề hạnh phúc gia đình lồng ghép tuyên truyền pháp luật, phê phán những biểu hiện, hành vi bạo lực gia đình được 1.224 lượt.

Hàng năm, BCĐ các cấp đều nghiêm túc tổ chức kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện của các địa phương, gắn với biểu dương, khen thưởng, nhân rộng điển hình tiên tiến. Chỉ đạo các cơ quan chuyên môn phối hợp với các tổ chức đoàn thể, chính trị xã hội lồng ghép nội dung phòng, chống bạo lực gia đình vào các chương trình giảm nghèo, đào tạo nghề, giải quyết việc làm, bảo vệ, chăm sóc trẻ em, bình đẳng giới và phòng, chống tệ nạn xã hội; tổ chức đăng ký thi đua thực hiện nếp sống văn minh trong ứng xử, giao tiếp tại cơ quan và nơi cư trú, góp phần xây dựng gia đình văn hóa, cơ quan văn hóa hàng năm như: *Phòng Văn hóa và Thông tin* phối hợp tuyên truyền về phòng, chống bạo lực gia đình vào các chương trình giảm nghèo, đào tạo nghề, bảo vệ, chăm sóc trẻ em, bình đẳng giới và phòng, chống tệ nạn xã hội; hướng dẫn các xã, thị trấn thành lập đường dây nóng tại các địa phương; tổ chức các hội nghị tập huấn về công tác tuyên truyền và xử lý bạo lực gia đình...; *Phòng Tư pháp* phối hợp với các cơ quan, đơn vị tổ chức các hội nghị tuyên truyền Luật Phòng, chống bạo lực gia đình; Luật Bình đẳng giới;

²⁸ Hội nghị tuyên truyền phổ biến giáo dục Pháp luật, qua các buổi họp xóm, tổ dân phố, họp cơ quan, giao ban, tuyên truyền, chia sẻ trong các hội, nhóm trên các trang mạng xã hội Facebook, Zalo, Fanpage, tuyên truyền trên hệ thống truyền thanh của huyện, đài truyền thanh cơ sở, tuyên truyền bằng băng zôn, khẩu hiệu...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Luật Trẻ em 2016; Nghị định số 110/2009/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bạo lực gia đình; Nghị định số 176/2013/NĐ-CP của Chính phủ; thực hiện công tác trợ giúp pháp lý theo quy định của pháp luật; hướng dẫn và kiểm tra hoạt động hòa giải ở cơ sở liên quan đến gia đình. *Phòng Lao động - Thương binh và Xã hội* phối hợp với các phòng chuyên môn thuộc Sở LĐ-TB&XH tổ chức các hoạt động truyền thông về phổ biến chính sách, pháp luật, nâng cao kiến thức, kỹ năng cho phụ huynh và trẻ em trong công tác bảo vệ chăm sóc trẻ em, phòng ngừa tai nạn thương tích, xâm hại tình dục, kỹ năng sống; tổ chức các buổi tập huấn, tư vấn cộng đồng về công tác chăm sóc bảo vệ trẻ em...

Trung tâm Y tế phối hợp với cơ quan chức năng tổ chức triển khai công tác tuyên truyền, giáo dục về bình đẳng giới, chăm sóc sức khỏe sinh sản cho phụ nữ và trẻ em, kiến thức bảo vệ thai sản, thực hiện chương trình dân số kế hoạch hóa gia đình; tuyên truyền thông điệp "*Chung tay xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em gái*"; Phổ biến quyền cho phụ nữ và trẻ em gái, biết kỹ năng tự bảo vệ mình tránh nguy cơ bị xâm hại; củng cố và hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở để cung cấp tại chỗ các dịch vụ y tế, các cơ sở điều trị, phục hồi sức khỏe, tinh thần cho nạn nhân bạo lực gia đình.

Công an huyện phối hợp Hội Liên hiệp Phụ nữ các cấp tổ chức điều tra, ngăn chặn, xử lý các hành vi vi phạm, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của nạn nhân bạo lực gia đình. Hướng dẫn các xã, thị trấn thành lập đường dây nóng tại các địa phương trên địa bàn để tiếp nhận thông tin về bạo lực gia đình nhằm xử lý kịp thời và hỗ trợ khẩn cấp các nhu cầu thiết yếu cho nạn nhân bạo lực gia đình trong trường hợp cần thiết hiện nay 15/15 xã đều có đường dây nóng.

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc huyện tuyên truyền, vận động các tầng lớp nhân dân thực hiện các cuộc vận động "*Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh*"; Phong trào "*Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư*", "*Cả nước chung tay vì người nghèo - không ai bị bỏ lại phía sau*", "*Ông, bà, cha, mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo*"; Chương trình "*Xóa nhà tạm, nhà dột nát*"...

Nhiều cơ quan, đơn vị, UBND các xã, thị trấn hàng năm phối hợp tuyên truyền Đề án "*Tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình Việt Nam*", lồng ghép tuyên truyền phòng, chống bạo

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

lực gia đình; chiến lược phát triển gia đình Việt Nam. Các tầng lớp Nhân dân tích cực tham gia các cuộc vận động, các phong trào như: Cuộc vận động “*Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch; Cuộc vận động Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh; Phong trào “Xây dựng gia đình no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc”, xây dựng “Gia đình văn hóa”, “Khu dân cư văn hóa”, “Cả nước chung tay vì người nghèo - không ai bị bỏ lại phía sau”*; Chương trình “*Xóa nhà tạm, nhà dột nát, ... là một trong những nội dung cốt lõi của Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” gắn với cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”*”.

Với sự nỗ lực của các cơ quan, ban ngành, đoàn thể huyện, các xã, thị trấn đặc biệt là sự hưởng ứng tích cực của Nhân dân, trong những năm qua đã góp phần thúc đẩy phong trào xây dựng gia đình văn hóa ngày càng phát triển cả về chiều rộng lẫn chiều sâu, thu hút trên 99% số hộ gia đình tham gia²⁹. Sau 23 năm thực hiện phong trào, tỷ lệ gia đình văn hóa đã tăng từ 36,3% năm 2000 lên 90,5% năm 2023, toàn huyện có trên 75% hộ đạt danh hiệu gia đình văn hóa 3 năm liền. BCD công tác gia đình, BCD TĐĐKXDĐSVH thường xuyên chỉ đạo, triển khai công tác xây dựng gia đình gắn với xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, mỗi năm tổ chức được 04 Hội nghị có 624 lượt người tham gia gồm (*BCD công tác gia đình cấp huyện cấp xã, Bí thư, trưởng xóm, trưởng ban công tác mặt trận các xóm*); quan tâm đẩy mạnh công tác tuyên truyền bằng nhiều hình thức³⁰. Thông qua các hình thức tuyên truyền, tình trạng bạo lực gia đình và các hành vi bạo lực gia đình hằng năm giảm rõ rệt³¹.

²⁹ Năm 2000, toàn huyện có 5.387/14.829 hộ gia đình được công nhận gia đình văn hoá đạt 36,3%, số gia đình đạt danh hiệu gia đình văn hóa ngày càng cao, năm 2010 có 11.324/14.806 hộ đạt danh hiệu gia đình văn hóa, đạt 76,6%; năm 2020 có 12.207/13.894 hộ đạt gia đình văn hóa, đạt 87,8%; năm 2023 có 12.606/13.936 hộ đạt gia đình văn hóa, đạt 90,5%.

³⁰ Luật phòng, chống bạo lực gia đình được 153 cuộc có 9162 cán bộ Hội viên phụ nữ tham gia; trên Đài truyền thanh huyện và các đài truyền thanh xã mỗi tháng 04 lần; phổ biến Luật qua các buổi họp xóm, tổ dân phố hơn 306 buổi với trên 10 nghìn người trực tiếp tiếp nhận thông tin; Tuyên truyền bằng băng zôn, khẩu hiệu về nội dung gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình được 274 băng, 30 lượt tuyên truyền bằng xe lưu động

³¹ Năm 2020 - 2021: 10 vụ bạo lực tinh thần, 18 vụ thân thể; năm 2022 giảm còn 6 vụ bạo lực tinh thần, 2 vụ thân thể; năm 2023: 5 vụ bạo lực tinh thần, 0 vụ thân thể.

Bà con nhân dân Xã Nam Tuấn, huyện Hòa An làm đường Giao thông nông thôn.

Nguồn ảnh: Trung tâm VH&TT huyện Hoà An

Để tiếp tục phát huy những kết quả đã đạt được và nâng cao hiệu quả xây dựng gia đình văn hóa gắn với xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh bảo đảm giữ gìn phát huy giá trị Văn hóa gia đình trong thời kỳ mới, cần thực hiện tốt một số giải pháp như sau:

Một là, BCD huyện thực hiện tốt công tác tham mưu cho cấp uỷ, quán triệt và triển khai sâu rộng Chỉ thị, nghị quyết và Kế hoạch của cấp trên và cấp mình đến các chi bộ và Nhân dân; các cơ quan đơn vị cụ thể hóa bằng những chỉ tiêu phấn đấu hằng năm, tập trung nâng cao chất lượng các phong trào, các cuộc vận động nhằm khuyến khích và nâng cao ý thức của Nhân dân trong việc giữ gìn, bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa độc đáo của dân tộc, đặc biệt là giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp trong mỗi hộ gia đình, đảm bảo tương tác hài hòa giữa yếu tố truyền thống với yếu tố văn hóa đương đại.

** Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Hai là, thường xuyên quan tâm, kiện toàn tổ chức bộ máy làm công tác gia đình các cấp, tranh thủ tối đa các nguồn lực xã hội để hỗ trợ công tác gia đình, triển khai thực hiện đầy đủ các chính sách, chương trình an sinh xã hội, nâng cao chất lượng cuộc sống gia đình; tiếp tục thực hiện tốt công tác phối hợp giữa BCD công tác gia đình với các cơ quan đơn vị, huy động tối đa sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, tiếp tục quan tâm công tác đào tạo, tập huấn nghiệp vụ cho cán bộ làm công tác gia đình các cấp.

Ba là, tiếp tục thực hiện có hiệu quả các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương, đẩy mạnh triển khai có hiệu quả các Chương trình mục tiêu quốc gia gắn với xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh nhằm từng bước cải thiện và nâng cao chất lượng cuộc sống cho Nhân dân trên địa bàn, đặc biệt quan tâm đến mục tiêu xóa đói giảm nghèo, xóa bỏ các hủ tục lạc hậu, xóa bỏ các tổ chức bất hợp pháp trên địa bàn, củng cố vững chắc niềm tin của Nhân dân đối với Đảng và Nhà nước.

Đề cao giá trị văn hóa tốt đẹp trong mỗi gia đình, xác định phương châm xây dựng gia đình văn hóa vừa là mục tiêu, vừa là chiến lược, tạo động lực thúc đẩy phát triển nông nghiệp và nông thôn mới theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 9 khóa XI về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

**NÂNG CAO VAI TRÒ, TRÁCH NHIỆM CỦA
CHÍNH QUYỀN CÁC CẤP TRONG CÔNG TÁC CHỈ ĐẠO,
HƯỚNG DẪN, THỰC HIỆN XÂY DỰNG GIA ĐÌNH
“NO ÁM, HẠNH PHÚC, TIẾN BỘ, VĂN MINH”
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN**

Ủy ban nhân dân huyện Hạ Lang

Chúng ta đều biết rằng, gia đình được ví như là tế bào của xã hội, là nơi duy trì nòi giống, là môi trường quan trọng hình thành, nuôi dưỡng và giáo dục nhân cách con người, bảo tồn và phát huy văn hóa truyền thống tốt đẹp, chống lại các tệ nạn xã hội, tạo nguồn nhân lực phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, gia đình tốt thì xã hội mới tốt, xã hội tốt thì gia đình càng tốt. Hạt nhân của xã hội là gia đình”. Tuy nhiên hiện nay, quá trình hội nhập, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đã tác động, ảnh hưởng mạnh đến gia đình, tạo nên những thách thức tiềm ẩn làm biến đổi sâu sắc đối với gia đình trên nhiều phương diện. Trước tình hình đó, các cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và đoàn thể huyện Hạ Lang xác định công tác xây dựng gia đình là một trong những nhiệm vụ quan trọng trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo và triển khai tổ chức thực hiện.

Thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới, các cấp ủy, tổ chức Đảng, chính quyền trong huyện thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo tăng cường tuyên truyền nâng cao nhận thức trong Nhân dân về vị trí, vai trò của gia đình trong xã hội hiện nay; quán triệt từng cán bộ, đảng viên phải nêu gương thực hiện tốt và vận động Nhân dân tích cực xây dựng gia đình âm no, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh; gắn việc thực hiện công tác xây dựng gia đình với kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Chỉ đạo, hướng dẫn các xã, thị trấn tổ chức thực hiện các mục tiêu của Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2030 và các chương trình, kế hoạch về công tác gia đình gắn với thực hiện Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”. Vận động các gia đình đăng ký xây dựng gia đình văn hóa, đăng ký thực hiện Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình; nhân rộng các mô hình phòng, chống bạo lực gia đình; mô hình gia đình làm kinh tế giỏi; mô hình gia đình hiếu học, gia đình nhiều thế hệ chung sống mẫu mực...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Tổ chức các hoạt động tuyên truyền hưởng ứng Ngày Quốc tế Hạnh phúc (20/3); Ngày Gia đình Việt Nam (28/6) và Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình; Ngày Quốc tế xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ (25/11) và Tháng hành động vì bình đẳng giới, phòng chống bạo lực trên cơ sở giới với nhiều hoạt động thiết thực từ tỉnh đến cơ sở. Hàng năm tuyên truyền treo băng zôn khẩu hiệu được trên 60 băng khẩu hiệu/năm; tổ chức cấp phát sổ ghi chép thông tin về gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình cho 13 xã, thị trấn qua đó nắm tình hình các hộ gia đình có nguy cơ bạo lực để phối hợp với các ban, ngành, đoàn thể thường xuyên tiếp cận, tuyên truyền giáo dục nhằm phát huy giá trị văn hóa truyền thống gia đình góp phần xây dựng gia đình hạnh phúc, bền vững, đưa thông tin về cơ sở được trên 85 đợt, biên tập và phát thanh được trên 120 tin bài. Cấp phát được trên 3.100 tài liệu (sách, tạp chí, tranh ảnh, tờ rơi) có nội dung chăm sóc bà mẹ và trẻ em, nuôi con khỏe, dạy con ngoan, bình đẳng giới, phòng chống tội phạm mua bán phụ nữ và trẻ em; tổ chức nói chuyện chuyên đề về Phòng chống bạo lực gia đình, Dân số - KHHGD tại các xóm được trên 212 lần, với 3.833 lượt tham gia; Truyền thông Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình được 27 lần với 559 lượt người tham dự. Chất lượng và số lượng gia đình văn hóa tăng theo từng năm (năm 2023 có 5.390/6.113 hộ đạt danh hiệu văn hóa, chiếm 88,1% tăng 0,58% so với năm 2022), toàn huyện có 04 địa chỉ tin cậy ở cộng đồng, từ năm 2020 đến nay huyện không phát sinh các vụ bạo lực gia đình; tỷ lệ vụ án hôn nhân gia đình giảm qua các năm (năm 2023 án hôn nhân gia đình 32 vụ, giảm 2,13% so với năm 2022); chất lượng nuôi dạy con cái tăng, năm 2023 toàn huyện có 03 học sinh đạt giải kỳ thi học sinh giỏi cấp quốc gia, 157 học sinh đạt giải kỳ thi học sinh giỏi cấp huyện và cấp tỉnh, 45 em đỗ vào các trường Đại học. Công tác xóa đói, giảm nghèo; giải quyết việc làm, đã giúp cho nhiều hộ gia đình có hoàn cảnh khó khăn thoát nghèo, nâng cao mức sống, góp phần ổn định cuộc sống góp phần đem lại hạnh phúc, ấm no cho mỗi gia đình. Năm 2023, toàn huyện có 3.490 hộ nghèo, hộ cận nghèo, trong đó số hộ nghèo là 2.437 hộ, giảm 397 hộ so với cùng kỳ, đạt tỷ lệ giảm nghèo 6,64%; tổ chức được 11 lớp đào tạo nghề nông thôn với 370 học viên trình độ sơ cấp; hỗ trợ 06 lao động đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng; hỗ trợ tạo việc làm, duy trì và mở rộng việc làm từ Quỹ quốc gia về việc làm cho 361 lao động.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Năm 2022 tổ chức Lễ mừng đại thọ 100 tuổi cho Cụ bà Triệu Thị Nhứ tại xóm Khưa Thoang, xã Lý Quốc, huyện Hạ Lang (Gia đình 5 thế hệ).

Ảnh: Phương Thảo

Những kết quả đạt được trên đã góp phần tích cực vào sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, nhất là đóng góp vào công tác xóa đói, giảm nghèo, bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác gia đình của huyện vẫn còn những khó khăn, tồn tại, đó là: Việc triển khai các hoạt động về công tác gia đình tại vùng sâu, vùng xa, biên giới, vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn chưa được đổi mới về hình thức; cán bộ làm công tác gia đình từ huyện đến cơ sở chủ yếu là kiêm nhiệm.

Để tiếp tục nâng cao vai trò, trách nhiệm của chính quyền các cấp trong công tác chỉ đạo, hướng dẫn, thực hiện xây dựng gia đình “no ấm, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh” tại địa phương, huyện đề ra các nhiệm vụ và giải pháp chủ yếu sau:

Một là, tiếp tục bám sát và lãnh đạo thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới; Chỉ thị số 11/CT-TTg ngày 29/3/2017 của Thủ tướng Chính phủ về việc đẩy mạnh giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình; Chỉ thị số 08/CT-TTg ngày 04/02/2020 của Thủ tướng Chính phủ về việc đẩy mạnh công tác phòng, chống bạo lực gia đình; Nghị định số 76/2023/NĐ-CP ngày 01/11/2023 của Chính phủ quy định chi tiết

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

một số điều của Luật Phòng, chống bạo lực gia đình; Kế hoạch số 736/KH-UBND ngày 30/3/2022 của Ủy ban nhân dân tỉnh về thực hiện Chương trình giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 1370/KH-UBND ngày 02/6/2022 của Ủy ban nhân dân tỉnh về triển khai thực hiện Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Cao Bằng; Kế hoạch số 163/KH-UBND, ngày 4/7/2022 triển khai thực hiện Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2030 trên địa bàn huyện Hạ Lang; Kế hoạch số 192/KH-UBND, ngày 18/8/2022 triển khai thực hiện Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình trên địa bàn huyện Hạ Lang đến năm 2025.

Hai là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng và chính quyền đối với công tác gia đình. Công tác gia đình phải được xem là một nội dung quan trọng trong các kế hoạch, chương trình công tác thường xuyên của các cấp ủy Đảng, chính quyền. Các chỉ tiêu xây dựng, phát triển gia đình là một trong các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Ba là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, các văn bản chỉ đạo của Trung ương và địa phương về công tác gia đình; tuyên truyền, vận động thực hiện xây dựng gia đình Việt Nam no ấm, tiến bộ, hạnh phúc và văn minh; xây dựng gia đình văn hóa; giáo dục đời sống gia đình, thực hiện “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình”; tuyên truyền những mô hình tốt tại cộng đồng, biểu dương những gương điển hình đồng thời phê phán những biểu hiện tiêu cực trong đời sống xã hội.

Bốn là, tiếp tục kiện toàn, đào tạo nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ làm công tác gia đình các cấp đủ mạnh để đáp ứng thực hiện nhiệm vụ quản lý, tổ chức thực hiện công tác gia đình trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Năm là, huy động và sử dụng có hiệu quả các nguồn lực tài chính cho công tác gia đình.

Tại Hội thảo, huyện Hạ Lang cũng đề nghị tỉnh cần tăng cường công tác tập huấn, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ thực hiện công tác gia đình. Tạo điều kiện cho cán bộ được học tập, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ nhằm đáp ứng các yêu cầu công việc.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

VAI TRÒ CỦA NGÀNH TUYÊN GIÁO TRONG CÔNG TÁC THAM MUỖ LÃNH ĐẠO, CHỈ ĐẠO CÔNG TÁC GIA ĐÌNH TRONG VIỆC GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA GIA ĐÌNH TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BẢO LẠC

Ban Tuyên giáo Huyện uỷ Bảo Lạc

Trong bất kỳ giai đoạn lịch sử nào, gia đình luôn có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng. Gia đình là tế bào của xã hội, là nơi duy trì nòi giống, là môi trường quan trọng hình thành, nuôi dưỡng, giáo dục nhân cách con người, bảo toàn và phát huy bản sắc văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam, tạo nguồn nhân lực phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Gia đình là một bộ phận kiến tạo nên xã hội, là nơi lưu giữ, trao truyền những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp từ thế hệ này sang thế hệ khác của dân tộc Việt Nam. Vì vậy, văn hóa gia đình đóng vai trò quan trọng trong việc giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc.

Văn hóa gia đình là hệ thống giá trị văn hóa được tích hợp từ các giá trị văn hóa truyền thống và hiện đại, được hình thành và phát triển từ đời sống của gia đình, gắn liền với những điều kiện phát triển kinh tế, môi trường tự nhiên và xã hội thể hiện qua nhận thức, thái độ, hành vi và ứng xử trong các mối quan hệ giữa cá nhân - gia đình - xã hội. Văn hóa gia đình được thể hiện qua thuần phong, mỹ tục, nếp sống, tác phong của các thành viên trong gia đình, trong sự hiếu thuận của con cháu đối với cha, mẹ, ông, bà, tổ tiên để tôn chức gia đình, giáo dục con người, nhất là về mặt tinh thần. Văn hóa gia đình giàu tính nhân văn, đề cao giá trị đạo đức, xây dựng nếp sống văn hóa trật tự, kỷ cương, hun đúc tâm hồn, bản lĩnh cho con người trong từng tế bào của xã hội. Vì vậy, gia đình tốt là bảo đảm cho dân giàu, nước mạnh, xã hội lành mạnh và văn minh. Ở thời đại nào cũng vậy, “Gia đình được coi là giá trị tinh thần vô cùng quý báu của nhân loại, cần được giữ gìn và phát huy”, cùng với đó văn hóa gia đình luôn là nền tảng cho văn hóa xã hội.

Bảo Lạc là huyện vùng cao, biên giới nằm ở phía Tây của tỉnh Cao Bằng, cách trung tâm thành phố Cao Bằng 134 km theo quốc lộ 34 Cao Bằng - Hà Giang; có đường biên giới dài 56,917 km tiếp giáp

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

với huyện Nà Po, Quảng Tây, Trung Quốc, có 15 xóm giáp biên thuộc 05 xã biên giới (Cô Ba, Cốc Pàng, Xuân Trường, Khánh Xuân, Thượng Hà). Diện tích tự nhiên toàn huyện 920,73 km², địa hình phức tạp, giao thông đi lại còn gặp nhiều khó khăn, chủ yếu là đồi núi cao, có nhiều sông, suối, độ dốc lớn, khí hậu khắc nghiệt. Dân cư sống không tập trung, hạ tầng cơ sở còn rất khó khăn. Toàn huyện có 17 xã, thị trấn, với tổng số 146 xóm, tổ dân phố. Tổng dân số của toàn huyện trên 56.000 người, gồm 07 dân tộc chính cùng chung sống trên các địa bàn dân cư, gồm: Kinh, Tày, Nùng, Mông, Dao, Sán chỉ, Lô lô và một số dân tộc khác. Kết thúc năm 2023, toàn huyện có tổng số 11.265 hộ, trong đó còn 4.726 hộ nghèo, chiếm: 41,95%; hộ cận nghèo: 1.517 hộ, chiếm: 13,47%.

Trong những năm qua, việc tổ chức triển khai thực hiện công tác gia đình trên địa bàn huyện luôn nhận được sự quan tâm chỉ đạo của Tỉnh uỷ, HĐND, UBND tỉnh, Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, huyện Bảo Lạc đã tập trung triển khai các nhiệm vụ về công tác gia đình và đạt được những kết quả nhất định, góp phần thực hiện hoàn thành các nhiệm vụ chính trị của địa phương.

Với chức năng tham mưu, chỉ đạo, định hướng công tác tư tưởng, công tác tuyên truyền trên địa bàn huyện, trong những năm qua, Ban Tuyên giáo Huyện uỷ đã tham mưu cho cấp uỷ lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức quán triệt, tuyên truyền, phổ biến các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, của tỉnh về gia đình bằng nhiều hình thức qua sinh hoạt chi bộ, các cuộc họp cơ quan, đơn vị, họp xóm, tổ dân phố, thông qua sinh hoạt các hội, đoàn thể... Tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng, tuyên truyền trực quan... từ đó nâng cao nhận thức của cấp uỷ, chính quyền, đoàn thể, cán bộ, đảng viên và Nhân dân về vai trò, tầm quan trọng của gia đình và công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới. Kết quả: Cấp huyện tổ chức được 03 hội nghị (lồng ghép) với hơn 160 lượt người nghe; cấp cơ sở 129 hội nghị với hơn 1.500 lượt người nghe.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Đội tuyên truyền viên của huyện tham gia hội thi "Tìm hiểu kiến thức pháp luật về công tác gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình cấp tỉnh" năm 2024.

Nguồn ảnh: Phòng VH&TT huyện Bảo Lạc

Tuyên truyền nâng cao nhận thức về vai trò, vị trí, trách nhiệm của gia đình và cộng đồng trong thực hiện chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật về hôn nhân và gia đình, bình đẳng giới, phòng chống bạo lực gia đình; ngăn chặn các tệ nạn xã hội, bạo lực gia đình, các hủ tục, tập quán lạc hậu trong hôn nhân và gia đình. Hằng năm, tổ chức các hoạt động tuyên truyền nhân dịp kỷ niệm Ngày Quốc tế Phụ nữ (08/3); Ngày Quốc tế hạnh phúc (20/3); Ngày Quốc tế Thiếu nhi (01/6); Tháng hành động Quốc gia phòng, chống bạo lực gia đình; Ngày Gia đình Việt Nam (28/6); ...

Phát huy vai trò, trách nhiệm nêu gương của người đứng đầu, của cán bộ, đảng viên trong việc tuyên truyền triển khai thực hiện công tác xây dựng gia đình ở địa phương, đưa việc triển khai thực hiện công tác gia đình trở thành một nội dung quan trọng trong thực hiện nhiệm vụ hằng năm. Tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình; phát huy vai trò của gia đình, cộng đồng, xã hội trong việc xây dựng gia đình văn hóa gắn với thực hiện phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" và cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh"... Kịp thời biểu dương, khen thưởng gương người tốt, việc tốt, những điển hình tiên tiến trong thực hiện công tác gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

Việc triển khai thực hiện công tác gia đình trên địa bàn trong thời gian qua đã đạt được những kết quả nhất định, góp phần giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình trong tình hình mới. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, việc triển khai thực hiện công tác gia đình trên địa bàn huyện còn những khó khăn, hạn chế, đó là: Công tác tuyên truyền, quán triệt các chủ trương Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về gia đình chưa thật sự rộng khắp và thường xuyên; có lúc, có nơi cấp uỷ, chính quyền địa phương, cán bộ, đảng viên và một bộ phận nhân dân còn xem nhẹ công tác gia đình, chưa nhận thức đầy đủ vai trò của gia đình đối với xã hội. Sự phối hợp thực hiện giữa các cơ quan, ban, ngành và đoàn thể có lúc thiếu chặt chẽ, chưa phát huy hết trách nhiệm của mỗi ngành. Công tác quản lý Nhà nước về gia đình còn thiếu đồng bộ; cán bộ làm công tác gia đình từ huyện đến cơ sở đều kiêm nhiệm, chưa có cán bộ chuyên trách; kinh phí dành cho công tác gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình chưa thực sự được quan tâm đúng mức. Điều kiện kinh tế - xã hội của huyện còn nhiều khó khăn; tỷ lệ hộ nghèo, cận nghèo còn cao; trình độ dân trí không đồng đều; giao thông đi lại còn nhiều khó khăn, nhất là ở các xóm vùng sâu, vùng xa, biên giới; mức độ tiếp cận thông tin tuyên truyền và mức thu nhập bình quân đầu người chưa đồng đều giữa vùng thấp và vùng cao... nên khó khăn trong công tác tuyên truyền và triển khai thực hiện công tác gia đình. Cùng với sự phát triển của mạng Internet, mạng xã hội, các hành vi, trào lưu văn hóa không lành mạnh xuất hiện và xâm nhập tác động xấu đến các thành viên trong gia đình, nhất là thế hệ trẻ.

Để tiếp tục giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình, trong thời gian tới, cần thực hiện tốt một số nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm sau:

1. Đẩy mạnh việc quán triệt, tuyên truyền, phổ biến các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về gia đình, trọng tâm là Chỉ thị số 49-CT/TW ngày 21/02/2005 của Ban Bí thư (khóa IX) về “xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”; Nghị định số 02/2013/NĐ-CP ngày 03/01/2013 của Chính phủ quy định về công tác gia đình; Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới; Quyết định số: 2238/QĐ-CP, ngày 30/12/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2030; và các văn bản chỉ đạo của tỉnh về công tác gia đình. Tăng cường công tác tuyên truyền các giá trị tốt đẹp của gia đình Việt Nam, nâng cao nhận thức

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

của mỗi người về vị trí, vai trò của gia đình cũng như những giá trị của văn hóa gia đình đối với sự phát triển đất nước. Cần tuyên truyền, lan tỏa những giá trị đạo đức truyền thống, gia phong, lễ giáo và văn hóa ứng xử trong gia đình.

2. Tăng cường sự lãnh đạo của các cấp uỷ đảng, sự chỉ đạo của chính quyền về công tác gia đình; thực hiện tốt công tác quản lý nhà nước về công tác gia đình. Phát huy hiệu quả hoạt động phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị thành viên Ban Chỉ đạo công tác gia đình trong việc thực hiện các nhiệm vụ công tác gia đình.

3. Đề cao vai trò của gia đình trong nuôi dưỡng, giáo dục thế hệ trẻ, đẩy mạnh giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình. Tăng cường giáo dục lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thanh niên. Đẩy mạnh giáo dục nâng cao nhận thức, ý thức tôn trọng và chấp hành pháp luật, bảo vệ môi trường, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc của người Việt Nam, đặc biệt là thế hệ trẻ.

4. Tiếp tục xây dựng đời sống văn hóa và đẩy mạnh phong trào xây dựng gia đình văn hóa. Đồng thời, cần tăng cường xây dựng đời sống văn hóa theo hướng tôn vinh giá trị truyền thống của gia đình, cộng đồng, dân tộc. Gắn xây dựng đời sống văn hóa mới ở khu dân cư với Chương trình xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh; nâng cao chất lượng, hiệu quả phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”. Tổ chức thực hiện Chương trình hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình; tổ chức các hoạt động hưởng ứng ngày Quốc tế Hạnh phúc, ngày Quốc tế xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em, ngày Gia đình Việt Nam... với những chủ đề thiết thực.

5. Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác quản lý nhà nước đối với công tác gia đình. Tăng cường vai trò tự quản của cộng đồng dân cư, khuyến khích các tổ chức xã hội tham gia vào xây dựng văn hóa cơ sở, nâng cao chất lượng hoạt động văn hóa, nghệ thuật quần chúng. Thường xuyên nêu gương, khen thưởng những gia đình mẫu mực; đồng thời, lên án, đấu tranh với các hành vi lệch chuẩn, bạo lực gia đình góp phần điều chỉnh nhận thức, thái độ, hành vi của mỗi gia đình.

6. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, sơ kết, tổng kết, kịp thời ban hành, triển khai thực hiện có hiệu quả các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo trong lĩnh vực gia đình nhằm giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình trong tình hình mới.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

PHÁT HUY VAI TRÒ NÒNG CỐT CỦA GIA ĐÌNH VÀ CỘNG ĐỒNG TRONG TUYÊN TRUYỀN GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC LỐI SỐNG GIA ĐÌNH, PHÒNG CHỐNG CÁC TỆ NẠN XÃ HỘI XÂM NHẬP VÀO GIA ĐÌNH

Đảng uỷ thị trấn Quảng Uyên, huyện Quảng Hòa

Gia đình là tế bào, hạt nhân của xã hội, là môi trường quan trọng hình thành, nuôi dưỡng và giáo dục nhân cách con người, bảo tồn và phát huy văn hoá truyền thống tốt đẹp, chống lại các tệ nạn xã hội. Gia đình là nơi đầu tiên và cũng là nơi cuối cùng thực hiện chức năng về tình cảm và giáo dục đạo đức, lối sống cho con người. Đặc biệt trong bối cảnh đất nước ta đang trên đà hội nhập và phát triển, ảnh hưởng của kinh tế - xã hội, của tệ nạn xã hội, của văn hóa ngoại, của công nghệ số, mạng xã hội đã làm cho các mối quan hệ giữa các thành viên trong gia đình lỏng lẻo, truyền thống tốt đẹp trong gia đình bị phá vỡ, đạo đức, lối sống xuống cấp. Vì vậy hơn bao giờ hết cần phải tăng cường vai trò của gia đình trong việc giáo dục đạo đức, lối sống thời kỳ công nghiệp hóa và hội nhập quốc tế ở Việt Nam trong giai đoạn hiện nay.

Thực hiện Kế hoạch số 100-KH/TU, ngày 29/12/2021 của Tỉnh uỷ về thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về *“Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới”* góp phần xây dựng gia đình Việt Nam *“Ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh”*. Nhận thức rõ vai trò to lớn của gia đình trong việc xây dựng con người, xây dựng xã hội mới. Trong thời gian qua, Đảng uỷ thị trấn Quảng Uyên đã ban hành các văn bản chỉ đạo, cụ thể hóa Kế hoạch số 100-KH/TU về thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW của Ban Bí thư; thành lập, kiện toàn Ban Chỉ đạo (BCĐ) công tác gia đình hằng năm; đồng thời chỉ đạo các ban, ngành, các đoàn thể thị trấn phối hợp với BCĐ tập trung triển khai công tác tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình bằng nhiều nội dung, hình thức đa dạng, phong phú, thiết thực.

Các ban, ngành, đoàn thể, thành viên BCĐ của thị trấn đã tích cực phối hợp tổ chức triển khai các hoạt động, lồng ghép tuyên truyền với các nội dung: Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình, Luật phòng, chống bạo lực gia đình; Luật bình đẳng giới; Luật hôn nhân

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

và gia đình; chính sách liên quan đến việc xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, phát triển bền vững... Bên cạnh đó, lồng ghép nội dung tuyên truyền, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình gắn với phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, trọng tâm là xây dựng gia đình văn hóa, làng, xóm, phố văn hóa; Phát động các phong trào: “Nuôi con khỏe, dạy con ngoan”, “Ông bà cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo”... Đồng thời, chỉ đạo thực hiện tốt công tác lao động, việc làm nhằm định hướng cho giới trẻ có cơ hội tiếp cận và lựa chọn công việc phù hợp cho tương lai, thúc đẩy phát triển đời sống kinh tế của người dân, góp phần phòng chống các tệ nạn xã hội xâm nhập vào gia đình.

Với sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của Huyện uỷ, HĐND, UBND huyện; sự vào cuộc của cấp uỷ, chính quyền, các ban, ngành, đoàn thể thị trấn và sự đồng hành của nhân dân các dân tộc trên địa bàn thị trấn Quảng Uyên, việc phát huy vai trò nòng cốt của gia đình và cộng đồng trong công tác tuyên truyền giáo dục đạo đức, lối sống gia đình, phòng chống các tệ nạn xã hội xâm nhập vào gia đình của thị trấn Quảng Uyên đã đạt được những kết quả tích cực, số hộ gia đình đạt danh hiệu gia đình văn hóa tăng bền vững³². Tình hình tệ nạn xã hội trên địa bàn năm sau giảm so với năm trước, cụ thể: Về ma túy: năm 2022 có 32 người nghiện, 8 vụ phạm tội với 8 đối tượng bị khởi tố; đến năm 2023 giảm còn 26 người nghiện, số vụ phạm tội giảm còn 5 vụ với 7 đối tượng bị khởi tố. Về tội phạm hình sự: Bình quân những năm trước từ 9 vụ xuống còn 4 vụ, từ 18 bị can xuống còn 5 bị can. Đặc biệt năm 2023 không xảy ra vụ án trộm cắp tài sản nào đến mức khởi tố.

Trong năm 2023, đã tổ chức khen thưởng cho 21 học sinh đỗ thẳng đại học; tổ chức 01 lớp tập huấn về phân mềm bộ tiêu chí đánh giá “Công dân học tập” với 45 người tham gia; Tổ chức được 03 lớp tuyên truyền về các mô hình giáo dục đạo đức, lối sống và phòng, chống bạo lực gia đình; bình đẳng giới, thu hút hơn 450 lượt người tham gia.

Bên cạnh những kết quả tích cực như trên, việc phát huy vai trò nòng cốt của gia đình và cộng đồng trong công tác tuyên truyền

³² Trong năm 2023, đã có 1.241/1.350 hộ gia đình đạt danh hiệu văn hóa, tỷ lệ 91,92%; 11/11 phố, xóm đạt danh hiệu phố, xóm văn hóa, tỷ lệ 100%. Năm 2024, có 1.349/1.407 hộ gia đình đăng ký danh hiệu văn hóa, đạt tỷ lệ 95,88%; 11/11 phố, xóm đăng ký danh hiệu phố, xóm văn hóa, đạt tỷ lệ 100%.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

giáo dục đạo đức, lối sống gia đình, phòng chống các tệ nạn xã hội xâm nhập vào gia đình trên địa bàn thị trấn Quảng Uyên đang phải đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức. Trước tác động của quá trình công nghiệp hóa, của mặt trái cơ chế thị trường làm cho giáo dục gia đình bị ảnh hưởng, nhiều gia đình chưa quan tâm đến việc giáo dục đạo đức, lối sống cho các thành viên trẻ trong gia đình. Có những bậc ông, bà, cha, mẹ chưa là tấm gương tốt cho con cháu noi theo. Một bộ phận trong xã hội suy tôn lối sống thực dụng, coi trọng giá trị vật chất, xem nhẹ giá trị đạo đức; không tôn trọng các giá trị nhân văn, truyền thống tốt đẹp của gia đình, có hành vi bạo lực với người thân; việc phối hợp giáo dục giữa ba môi trường: gia đình - nhà trường - xã hội còn có những bất cập, xảy ra hiện tượng bạo lực học đường, mối quan hệ giữa thầy và trò, giữa nhà trường và phụ huynh đang có những biến đổi theo hướng tiêu cực,...do đó chưa phát huy tối đa hiệu quả trong giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ; công tác truyền thông, giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình chưa phát huy hiệu quả cao; nhận thức về vị trí, vai trò và tầm quan trọng của gia đình đối với sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, của các cấp, các ngành và người dân còn có những hạn chế, những nguyên nhân trên đã ảnh hưởng tiêu cực đến hiệu quả giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình, dẫn đến việc sa ngã vào các tệ nạn xã hội, đặc biệt là với thế hệ trẻ - những chủ nhân tương lai của gia đình và đất nước.

Hội nghị tuyên truyền về giáo dục đạo đức, lối sống và phòng, chống bạo lực gia đình; bình đẳng giới tại xóm Lũng Luông, thị trấn Quảng Uyên.

Nguồn ảnh: Thị trấn Quảng Uyên, huyện Quảng Hoà

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

Trước thực trạng như vậy, Đảng uỷ thị trấn Quảng Uyên đưa ra một số giải pháp nhằm phát huy vai trò của gia đình và cộng đồng trong giáo dục đạo đức, lối sống và phòng chống các tệ nạn xã hội xâm nhập vào gia đình, như sau:

Một là, nâng cao nhận thức của cấp uỷ, chính quyền, các ban, ngành chức năng về vấn đề xây dựng gia đình nói chung, giáo dục trong mỗi gia đình nói riêng để giáo dục đạo đức, lối sống, nâng cao thể chất, trí lực, góp phần quan trọng vào việc hình thành và phát triển nhân cách của con trẻ nói riêng, con người nói chung. Cùng với đó, phối hợp chặt chẽ ba môi trường giáo dục là gia đình - nhà trường - xã hội; trong đó, phát huy những ưu điểm của từng môi trường giáo dục để không chỉ đi đến sự thống nhất trong giáo dục con trẻ mà còn hỗ trợ và đồng hành cùng mục tiêu chung là tạo dựng nguồn lực con người chuẩn mực về đạo đức, hoàn thiện về tri thức, kỹ năng.

Hai là, chú trọng tạo dựng môi trường gia đình có tình yêu thương, bình đẳng và trách nhiệm, tổ chức lối sống gia đình lành mạnh, các thành viên trong gia đình yêu thương, gắn kết; cha mẹ, ông bà nêu gương cho con trẻ học theo, làm theo những điều tốt đẹp, có giá trị nhân văn; trong mỗi gia đình, các bậc cha mẹ ý thức được trách nhiệm của mình, xác định mục tiêu giáo dục con trẻ trong từng giai đoạn, phù hợp tâm sinh lý và lứa tuổi, tránh 1 chiều, từ đó góp phần vào việc hình thành và phát triển nhân cách của con người từ khi còn nhỏ.

Ba là, lấy con trẻ làm trọng tâm trong quá trình dạy dỗ, giáo dục và nghiêm túc trong việc dạy bảo, giáo dục, rèn luyện con trẻ học hỏi tính kỷ luật, sự tôn trọng các thành viên, nhất là cha mẹ, ông bà để con có thời gian rèn luyện nhân cách của mình. Cùng với đó, chia sẻ tâm tư, tình cảm, diễn biến tâm lý bên trong, từ đó cha mẹ, ông bà có thể hiểu được các mối quan hệ, khát vọng, cảm xúc, suy nghĩ, nguyện vọng của con trẻ.

Bốn là, các bậc cha mẹ tìm hiểu những tri thức trang bị và nâng cao kiến thức, khả năng chăm sóc, dạy dỗ và giáo dục con cái, góp phần tăng cường, nâng cao và phát huy được vai trò giáo dục gia đình. Thực tế cho thấy, cha mẹ tác động đến sự phát triển và định hướng tương lai của con trẻ, song nếu giáo dục không đúng và định hướng “không chuẩn”, không sát điều kiện thực tế của chính bản thân con cái và gia đình thì con không những không phát huy

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

được khả năng của mình mà còn luôn cảm thấy căng thẳng, dễ dẫn đến suy sụp tinh thần và thể chất.

Năm là, phát huy vai trò của các cơ quan truyền thông gắn với tăng cường tuyên truyền Chiến lược xây dựng gia đình và văn hóa gia đình để nâng cao nhận thức và hành động, góp phần thực hiện tốt hơn nữa chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước về gia đình. Qua đó, giúp cho các gia đình có kiến thức và kỹ năng sống, chủ động phòng, chống các tệ nạn xã hội xâm nhập vào trong gia đình, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc và gia đình ngày càng phát triển bền vững theo tinh thần Chỉ thị số 49 CT/TW ngày 21/2/2005 về “Xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá” và “Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2030”.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

THỰC TRẠNG, GIẢI PHÁP NÂNG CAO CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN, VẬN ĐỘNG, GIÚP ĐỠ CÁC GIA ĐÌNH ĐỒNG BÀO LÔ LÔ TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ VÀ BẢO TỒN CÁC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG CỦA DÂN TỘC

Xã Kim Cúc, huyện Bảo Lạc

Xã Kim Cúc được thành lập theo Nghị định 183/NĐ-CP, ngày 27/12/2007 của Chính phủ về việc chia tách địa giới hành chính cấp xã, sau khi được chia tách thành lập xã có 14 xóm. Đến năm 2019, thực hiện việc sáp nhập, xã Kim Cúc còn 6 xóm (*có 6 dân tộc anh em cùng chung sống với nhau gồm: Tày, Nùng, Mông, Dao, Lô Lô, Sán Chi*), trong đó dân tộc Lô Lô thuộc dân tộc thiểu số ít người, sinh sống tại xóm Khuổi Khon, xóm cách trụ sở xã 8km, cách thị trấn huyện Bảo Lạc 16km, xóm có 101 hộ, với 457 nhân khẩu, trong đó 61 hộ đời sống kinh tế bà con nơi đây còn gặp rất nhiều khó khăn, sống chủ yếu dựa vào trồng trọt, chăn nuôi... Trong vài năm trở lại đây được sự quan tâm đầu tư hỗ trợ của Đảng, Nhà nước với nhiều chính sách, chương trình hỗ trợ cho cộng đồng xóm Khuổi Khon, như đầu tư kéo điện lưới quốc gia, làm đường bê tông, xây dựng nhà văn hóa sinh hoạt cộng đồng, hỗ trợ chương trình phát triển sản xuất cây giống, con giống từ đó cuộc sống cộng đồng bà con dân tộc Lô Lô từng bước được thay đổi...

Việc bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống và phát huy những nét văn hóa đặc sắc riêng của người Lô Lô như: Kiến trúc nhà ở, trang phục, ẩm thực, lễ nghi, nghệ thuật dân gian truyền thống...; sự đoàn kết, đồng thuận của cộng đồng người dân, tuyên truyền để người dân các thế hệ hiểu, phát huy những giá trị bản sắc văn hóa dân tộc, gắn với việc phát triển kinh tế, từng bước quảng bá, giới thiệu sản phẩm du lịch cộng đồng, định hướng phát triển du lịch bền vững, dần nâng cao đời sống cho người dân nhằm đưa xóm Khuổi Khon sẽ trở thành một điểm đến của du khách trong trải nghiệm bản sắc văn hóa dân tộc cộng đồng Lô Lô.

Từ nhận thức đó, trong những năm qua Đảng bộ xã đã tập trung công tác lãnh đạo, chỉ đạo tăng cường công tác tuyên truyền,

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

vận động, giáo dục đối với các xóm vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa, từng bước nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của cộng đồng, của người dân nhằm phát huy vai trò quan trọng trong việc giữ gìn, bảo vệ giá trị văn hóa, phong tục, truyền thống, bản sắc văn hóa tốt đẹp của dân tộc, đồng thời xóa bỏ các tập tục lạc hậu, mê tín dị đoan; tích cực tham gia hưởng ứng các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động, các hoạt động phong trào do cấp trên phát động. Qua đó bà con nhân dân đã nắm vững định hướng, quan điểm chỉ đạo của Trung ương, của tỉnh, của huyện và xã trong việc bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa, bản sắc của cộng đồng dân tộc Lô Lô.

Đội văn nghệ xóm Khuổi Khon, xã Kim Cúc tập luyện văn nghệ phục vụ du lịch.

Nguồn ảnh: Xóm Khuổi Khon, xã Kim Cúc

Trong giai đoạn 2020 - 2025, thực hiện Nghị quyết số 02-NQ/HU của Huyện ủy Bảo Lạc về thực hiện nội dung đột phá phát triển dịch vụ - du lịch gắn với bảo tồn và phát huy giá trị bản sắc văn hóa các dân tộc, Đảng ủy xã đã xây dựng kế hoạch, tổ chức quán triệt triển đến toàn thể cán bộ, công chức, đảng viên và quần chúng nhân dân trên địa bàn xã. Thông qua các Hội nghị của Ban Chấp hành Đảng ủy, Hội nghị sơ kết, tổng kết UBND, các ngành đoàn thể xã và các buổi sinh hoạt, cuộc họp xóm, cấp ủy chỉ đạo định hướng công tác tuyên truyền đối với các tổ chức chính trị xã hội, cán bộ, đảng viên về mục đích, ý nghĩa trong việc bảo tồn và

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

phát huy giá trị bản sắc văn hóa các dân tộc nói chung, và dân tộc Lô Lô nói riêng, gắn với việc phát triển lao động sản xuất. Qua đó trên cơ sở nhiệm vụ chi bộ, các ban ngành, và các công chức được phân công phụ trách, đã phát huy tinh thần trách nhiệm của mình chủ động triển khai thực hiện, công tác vận động tuyên truyền đạt được nhiều kết quả tích cực.

Cấp uỷ định kỳ hằng tháng trực tiếp xuống xóm tổ chức gặp gỡ, thăm hỏi, động viên đồng thời nắm bắt, những phản ánh tình hình tư tưởng, đời sống, nhu cầu, nguyện vọng của của cộng đồng bà con dân tộc Lô Lô. Qua đó, kịp thời trao đổi, tháo gỡ những khó khăn vướng mắc của bà con nhân dân trong lao động sản xuất, trong tham gia thực hiện các chương mục tiêu quốc gia, hỗ trợ sản xuất và các chương trình chế độ chính sách khác. Từ đó tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo đối với chính quyền, các ngành đoàn thể và chi bộ trong công tác tuyên truyền, giáo dục, công tác tập hợp, công tác vận động bà con nhân dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa gắn với bảo tồn và phát huy giá trị bản sắc văn hóa các dân tộc.

Thường xuyên chỉ đạo chính quyền và các ban ngành đoàn thể xã làm tốt công tác phối hợp với Chi bộ xây dựng kế hoạch tuyên truyền, vận động đề hội viên, đoàn viên và nhân dân hiểu rõ quyền lợi, trách nhiệm trong việc đóng góp sức người, sức của cùng tham gia xây dựng các mô hình phát triển kinh tế, mô hình an ninh tự quản làng du lịch cộng đồng, mô hình câu lạc bộ dân ca dân vũ... lồng ghép nội dung xây dựng khu dân cư văn hóa vào các cuộc họp, sinh hoạt của các chi hội, đoàn thể, tùy theo chức năng, nhiệm vụ để xây dựng các mô hình phù hợp, hiệu quả theo hướng gần dân, sát dân, lắng nghe, nắm bắt kịp thời tâm tư, nguyện vọng chính đáng của nhân dân để có biện pháp giúp đỡ phù hợp. Cụ thể hóa các phong trào, đổi mới nội dung, phương thức hoạt động với nhiều việc làm cụ thể, thiết thực, phát huy quyền làm chủ của nhân dân.

Với sự đoàn kết và nỗ lực cố gắng của tập thể Ban chấp hành Đảng bộ xã, công tác tuyên truyền, vận động, giúp đỡ các gia đình đồng bào Lô Lô trong phát triển kinh tế và bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc trong những năm qua đã đạt được nhiều kết quả tích cực, như: Các hộ đồng bào dân tộc Lô Lô đều được tham gia Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2025 và các Chương

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

trình hỗ trợ khác, trong đó có nội dung hỗ trợ phát triển sản xuất như hỗ trợ bò cái sinh sản, hỗ trợ các loại giống cây trồng có giá trị kinh tế cao... Qua đó, góp phần từng bước đảm bảo đời sống, nâng cao chất lượng công tác an sinh xã hội, giữ vững an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội, tăng cường khối đại đoàn kết các dân tộc, nâng cao niềm tin của đồng bào dân tộc Lô Lô đối với Đảng và Nhà nước.

Công tác bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc Lô Lô được quan tâm và đạt được nhiều kết quả nổi bật như: Khôi phục bảo tồn nghề truyền thống mở được 01 lớp học dạy nghề thêu, dệt thổ cẩm, nghề đan lát (có 50 học viên tham gia), qua đó từng bước duy trì bảo tồn, gìn giữ được nghề truyền thống và bước đầu đã tạo ra các sản phẩm du lịch như quần áo, mũ, khăn đội đầu, túi đựng điện thoại, vỏ gối, túi trà... Hiện nay, các sản phẩm đã tạo được nguồn thu nhập cho một số chị em phụ nữ trong xóm. Hội LHPN xây dựng kế hoạch, quyết định thành lập đội văn nghệ xóm với hơn 21 thành viên tham gia; thành lập câu lạc bộ dân ca, dân vũ đội văn nghệ xóm sẵn sàng tham gia phục vụ cho các sự kiện tổ chức tại xã, huyện cũng như khách du lịch đến với xóm khi có yêu cầu xem biểu diễn. Hằng năm, thành lập các đoàn văn nghệ xóm Khuổi Khon đi tham gia các hoạt động như hát phục vụ chợ đêm, tham gia ngày hội văn hóa các dân tộc, chợ tình phong lưu và tham gia các hội thi - hội diễn nghệ thuật quần chúng cấp huyện, cấp tỉnh tổ chức, qua đó góp phần gìn giữ, bảo tồn và phát huy các giá trị bản sắc văn hóa dân tộc cộng đồng bà con Lô Lô.

Trong thời gian tới, trước yêu cầu nhiệm vụ đề ra trong tình hình mới và để nâng cao hơn nữa công tác tuyên truyền, vận động, giúp đỡ các gia đình đồng bào Lô Lô trong phát triển kinh tế và bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. Đảng uỷ xã Kim Cúc tổ chức triển khai một số nhiệm vụ, giải pháp sau:

1. Phát huy vai trò của cấp uỷ, chính quyền, các tổ chức đoàn thể, tạo dựng nguồn lực trong việc giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, thường xuyên tạo môi quan hệ mật thiết, gần gũi, lắng nghe ý kiến, tâm tư nguyện vọng của nhân dân, vận động nhân dân tham gia tích cực các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng NTM đô thị văn minh”, “phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” bằng các việc làm thiết thực hiệu quả.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

2. Phát huy vai trò người có uy tín, tiêu biểu kết hợp vận dụng những phong tục tập quán truyền thống để giải quyết những vấn đề phức tạp nảy sinh trong đời sống xã hội; vận động, khuyến khích người dân và cộng đồng dân cư thực hiện có hiệu quả các chủ trương, đường lối chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước và các quy định của địa phương. Thường xuyên nắm bắt những tâm tư, tình cảm, nguyện vọng chính đáng; những khó khăn, vướng mắc tại cộng đồng dân cư, từ đó phản ánh với cấp có thẩm quyền nghiên cứu, xem xét, giải quyết. Xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc, phát huy tinh thần làm chủ của nhân dân, góp phần khai thác tiềm năng, thế mạnh của cộng đồng dân tộc để không ngừng đẩy mạnh sản xuất, phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, từng bước cải thiện và nâng cao đời sống vật chất, tinh thần nhân dân trong xóm.

3. Coi trọng và làm tốt công tác bảo tồn di sản văn hoá của các dân tộc thông qua việc truyền dạy và giới thiệu di sản văn hóa phi vật thể và vật thể; áp dụng các biện pháp cần thiết của chính quyền các cấp để bảo vệ các giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc, ngăn chặn nguy cơ làm mai một, sai lệch hoặc thất truyền.

4. Tuyên truyền, quảng bá các giá trị văn hoá truyền thống, vận động, hướng dẫn cho đồng bào các dân tộc bảo tồn, biết tự hào và trân trọng những giá trị tinh thần, đạo đức, phong tục tốt đẹp của dân tộc mình, phát huy các giá trị văn hóa tích cực truyền thống trong xây dựng cuộc sống mới.

5. Nâng cao năng lực cho cộng đồng, tăng cường đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; đặc biệt là chú trọng việc truyền dạy nâng cao nhận thức cho thế hệ trẻ kế thừa bảo tồn, gìn giữ, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc mình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

GIẢI PHÁP PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HOÁ CÁC GIA ĐÌNH LÀNG ĐÁ KHUỒI KY TRONG VIỆC GIỮ GÌN VÀ BẢO VỆ CÁC GIÁ TRỊ VĂN HOÁ TRUYỀN THỐNG GẮN VỚI PHÁT TRIỂN DU LỊCH TRÊN ĐỊA BÀN

*Xóm Bản Gun - Khuổi Ky,
xã Đàm Thủy, huyện Trùng Khánh*

Xóm Bản Gun - Khuổi Ky nằm phía Đông Nam xã Đàm Thủy, cách trung tâm xã khoảng 01 km và cách Thác Bản Giốc 03 km, có 109 hộ/486 nhân khẩu (*trong đó, nhóm Làng đá khuổi Ky có 17 hộ với 70 nhân khẩu*) chủ yếu là dân tộc Tày cùng sinh sống đoàn kết, nhân dân sinh sống chủ yếu dựa vào sản xuất nông, lâm nghiệp và dịch vụ. Xóm có danh lam thắng cảnh Động Ngườm Ngao và làng văn hoá truyền thống dân tộc Tày Khuổi Ky, thu hút khách thập phương đến tham quan, kèm theo các dịch vụ, phục vụ du lịch, góp phần nâng cao đời sống của nhân dân.

Xóm Bản Gun Khuổi Ky luôn nhận được sự quan tâm, giúp đỡ của các cấp, các ngành, nên Du lịch cộng đồng xóm Bản Gun Khuổi Ky ngày càng phát triển nhiều dịch vụ Homestay, nhân dân trong xóm luôn đoàn kết tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước và các quy định quản lý của địa phương. Du lịch cộng đồng Homestay đã tạo điều kiện cho nhân dân phát triển nguồn thu nhập vừa tạo cho du khách trải nghiệm cuộc sống của người dân bản địa với những sinh hoạt rất đời thường và những món ăn dân dã đậm chất quê hương. Ngoài ra, du lịch cộng đồng Homestay góp phần thúc đẩy xóa đói giảm nghèo, tạo ra sinh kế, đồng thời khuyến khích vai trò của người dân bản địa trong việc hình thành các sản phẩm du lịch đặc trưng và bảo tồn, phát huy các giá trị truyền thống văn hóa cũng như các di sản thiên nhiên tại địa phương.

Làng đá Khuổi Ky nằm trên trục đường vào Động Ngườm Ngao, trong những năm gần đây Làng đá đón tiếp nhiều Đoàn khách trong và ngoài nước đến tham quan tìm hiểu, như đón tiếp Đoàn làm phim về công viên địa chất toàn cầu Non nước Cao Bằng, S-Việt Nam, VTV1,... đón tiếp Đoàn chuyên gia dự án KOICA, Đoàn Hiệp hội du lịch Việt Nam đến đầu tư, hỗ trợ phát triển du lịch trên địa bàn... những ngôi nhà tại Làng đá Khuổi Ky có kiến trúc rất

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

đặc biệt và vật liệu chính của ngôi nhà là từ đá, ngoài ra có khá nhiều nông cụ ở đây cũng từ đá như cối xay, cối giã, rôi sân nhà, sân làng,... Trong tiềm thức của người Tày ở đây, đá được coi là vật liệu gần gũi và quan trọng, đá được sử dụng trong đời sống sinh hoạt hàng ngày của người dân. Những ngôi nhà sàn đá ở Khuổi Ky được hình thành từ những năm cuối thế kỷ XVI, khi nhà Mạc lên vùng đất Cao Bằng xây dựng thành lũy để bảo vệ biên cương, những ngôi nhà sàn bằng đá đã được xây dựng như một pháo đài độc nhất vô nhị, và từ đó, kiến trúc nhà sàn đá đã được lưu truyền gìn giữ cho đến tận bây giờ.

Làng đá Khuổi Ky, xã Đàm Thủy, huyện Trùng Khánh.

Ảnh: Hoàng Khuyển

Phong tục tập quán, sinh hoạt các hộ gia đình dân tộc Tày ở Làng đá Khuổi Ky luôn luôn được duy trì, gìn giữ như: Phong tục Lễ cưới nhà trai đem các lễ vật dẫn cưới sang cho nhà gái. Lễ rước dâu có mâm xôi gà, rượu, chè, thuốc lá, trầu cau, tiền lì xì gói trong giấy hồng điều hoặc giấy đỏ cho các anh, chị em họ hàng chưa có gia đình và người già bên nhà cô dâu. Phong tục ma chay khi cha mẹ chết, các con trai đeo mõ dao, chống gậy, đầu đội vành dây như chân kiềng bên bằng sợi lạt quấn vải trắng đem gói muối bột gạo mời thầy tào đến cúng đám tang. Người Tày quan niệm người chết nhưng linh hồn thì vẫn tồn tại ở thế giới khác, vì vậy khi có người chết họ đón thầy tào về làm lễ (*piắc khoăn* - rế vía) từ 3 - 5 ngày xong mới đem chôn. Các Lễ hội Lồng Tồng được người dân nơi đây

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

cọi là lễ hội rất quan trọng bởi gắn liền với nông nghiệp trồng trọt, sông và gắn bó với thiên nhiên, với bản làng, đồi núi, ruộng đồng và nương rẫy. Phần Lễ chủ yếu là mỗi gia đình chuẩn bị một mâm cỗ cúng gồm có thịt gà, thịt lợn, bánh chưng, bánh khảo, khâu sli, bánh kẹo, hoa quả, các mâm lễ được xếp thẳng hàng ở Thổ công, mỗi gia đình đều thắp hương, rót rượu để cầu tạ ơn trời đất, thần linh luôn phù hộ cho mỗi thành viên trong gia đình được khỏe mạnh, may mắn, thóc lúa đầy bồ, lợn gà đầy sân... cầu cho mùa màng tươi tốt, mưa thuận gió hoà, năm mới làm ăn thuận lợi. Về phần Hội, đây là hoạt động đông vui nhất, thu hút nhiều người tham gia nhất. Tổ chức ở ngoài đồng ruộng và là dịp để người dân hội tụ giao lưu văn hoá, văn nghệ, tình cảm, đoàn kết dân tộc, ôn lại truyền thống của quê hương, đất nước, khơi dậy niềm tự hào truyền thống dân tộc, tạo điều kiện để các hoạt động văn hóa, văn nghệ, các trò chơi dân gian như: Kéo co, Lày cò, Tung còn, bịt mắt bắt vịt ... tạo nên đời sống văn hoá, tinh thần vui tươi, lành mạnh, phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc, góp phần xây dựng và phát triển nền văn hóa tiên tiến, mang đậm đà bản sắc dân tộc.

Cũng như nhiều địa phương khác, từ xa xưa, người dân ở Làng đá Khuổi Ky sinh sống bằng nghề nông, cuộc sống còn nhiều khó khăn vất vả. Đến năm 2009, làng văn hóa dân tộc Tày Khuổi Ky (*thuộc xóm hành chính Bản Gun - Khuổi Ky, xã Đàm Thủy*) đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là Làng văn hóa truyền thống tiêu biểu của dân tộc ít người.

Đến năm 2016, dưới sự quan tâm của chính quyền các cấp và đầu tư từ các cơ quan hợp tác quốc tế, người dân ở đây bắt đầu tham gia mô hình phát triển du lịch cộng đồng, nhờ đó, cuộc sống về vật chất và tinh thần của người dân Khuổi Ky đã dần cải thiện, từ một xóm còn nghèo nàn, lạc hậu, cuộc sống vô vàn khó khăn, và cho đến bây giờ đã trở thành điểm du lịch văn hóa đặc sắc ở miền biên viễn, thu hút được nhiều du khách trong và ngoài nước đến khám phá trải nghiệm. Đặc biệt sự quan tâm giúp đỡ của Ban quản lý Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Non nước Cao Bằng, Trung tâm Văn hoá và Truyền thông, huyện Trùng Khánh phối hợp với Ủy ban nhân dân xã Đàm Thủy tạo điều kiện để 17 hộ tại Làng đá, đi thăm quan học tập ở tỉnh Hòa Bình và một số nơi khác, được tập huấn các lớp tiếng Anh, giao tiếp ứng xử, các lớp đàn tính hát then, hát lượn, giữ gìn bản sắc dân tộc... Hàng năm, nhận thấy khách du lịch đến tham quan ngày càng đông, 17 hộ gia đình đã họp bàn thống nhất làm dịch vụ Homestay tại nhà Văn hóa Khuổi Ky để đón khách, dần dần thấy thu nhập được cao hơn, nhân dân xóm đã phát triển thêm

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

làm riêng, đến nay có 17 hộ gia đình làm dịch vụ Homestay được mở và vận hành.

Ngoài các hoạt động lưu trú, Homestay còn là môi trường, điều kiện thuận lợi để du khách được trải nghiệm, tìm hiểu, trực tiếp tham gia vào đời sống sinh hoạt hằng ngày của các gia đình, được nghiên cứu, tiếp nhận những giá trị văn hoá, giá trị truyền thống của các gia đình trong xóm, được giao lưu, giới thiệu, quảng bá các làn điệu dân ca như: Hát Then đàn tính, Phong Slur, Bụt lặn, Nàng ới, Sli Giang, Lượn Then, Dá hai... nhờ sự quan tâm, quảng bá rộng rãi, số lượng khách du lịch hàng năm đến với xã Đàm Thủy nói chung và Làng đá Khuổi Ky nói riêng ngày một tăng. Vào các buổi tối trong ngày cuối tuần, khách du lịch đều có nhu cầu trải nghiệm không gian văn hóa của địa phương, trong đó dịch vụ hát dân ca luôn được quan tâm hàng đầu, các đội, nhóm văn nghệ có cơ hội để giới thiệu, quảng bá các làn điệu dân ca của dân tộc, quê hương mình. Cũng nhờ vậy mà các thành viên của các đội, nhóm văn nghệ có thêm thu nhập, tạo thêm động lực cho việc bảo tồn, phát huy các làn điệu dân ca của dân tộc, quê hương mình. Qua đó, chúng ta thấy được sự tương tác, gắn bó việc phát triển du lịch trong mối quan hệ kinh tế - văn hóa rất chặt chẽ.

Thời gian qua, hoạt động của các Homestay tại làng Khuổi Ky đã và đang rất sôi nổi, được nhiều du khách trong và ngoài nước biết tới. Các đoàn khách đến đây ngủ nghỉ sau một ngày dài đi tham quan Thác Bản Giốc, Chùa phật tích Trúc Lâm và Động Ngườm Ngao... Du khách còn được trải nghiệm ăn các món ăn dân dã địa phương, cùng tham gia vào các hoạt động sinh hoạt hằng ngày của các gia đình tại các Homestay trong làng. Làng văn hóa du lịch cộng đồng ở Khuổi Ky đã được kết nối trong các Tour, tuyến du lịch để phục vụ cho du khách. Thông qua đó, người dân bắt đầu được hưởng lợi từ hoạt động du lịch cộng đồng như: Giải quyết việc làm cho lao động nhàn rỗi, tiêu thụ lượng lớn sản phẩm nông - lâm sản, nghề truyền thống... góp phần tăng thu nhập bình quân hàng năm của một số gia đình đạt 100 triệu đồng/năm. Từ hiệu quả đó, ý thức của nhân dân trong công tác bảo tồn văn hóa, giá trị truyền thống của gia đình, xây dựng phát triển và nâng cao chất lượng du lịch cộng đồng được nâng lên, tính cạnh tranh về sản phẩm bước đầu tác động đến các chủ thể, góp phần làm cho du lịch cộng đồng ở Khuổi Ky ngày càng được cải thiện, đáp ứng nhu cầu của du khách.

Để thực hiện được việc bảo tồn, gìn giữ và phát huy giá trị văn hóa truyền thống của các gia đình, của các dân tộc, chúng ta cần có phương hướng, nhiệm vụ và giải pháp phát huy tri thức bản địa của dân tộc, mở rộng hợp tác, giao lưu, tiếp thu những giá trị văn

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

hóa tiên tiến, góp phần làm phong phú đời sống văn hóa tinh thần của nhân dân các dân tộc trên địa bàn; phát triển kinh tế - xã hội nói chung và phát triển du lịch, nhất là du lịch cộng đồng nói riêng. Đồng thời góp phần vào xây dựng văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước. Tập thể lãnh đạo xóm Bản Gun - Khuổi Ky xác định một số nhiệm vụ và giải pháp thực hiện như sau:

Một là, tích cực triển khai thực hiện tốt Nghị quyết Trung ương 5 khoá VIII. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục nhằm tuyên truyền nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và nhân dân đối với chủ trương phát triển du lịch, đi đôi với việc bảo vệ và phát huy các giá trị truyền thống của gia đình mang đậm bản sắc văn hóa, thể hiện qua các loại hình văn hóa, trang phục, lễ hội, trò chơi dân gian, nghề thủ công, ẩm thực, phong tục, tập quán, cộng đồng dân cư trên địa bàn. Tạo điều kiện thuận lợi để người dân cùng tham gia làm du lịch, góp phần tạo việc làm, phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao thu nhập người dân.

Hai là, chung tay bảo tồn và phát huy giá trị của nghề truyền thống trong phát triển du lịch cộng đồng đã và đang được chính quyền quan tâm qua những chương trình, kế hoạch và việc làm cụ thể. Sản phẩm tạo ra từ nghề truyền thống đã phát huy giá trị không chỉ trong cuộc sống mà còn góp phần nâng tầm giá trị của sản phẩm trong phát triển du lịch. Từ đó, bản sắc văn hóa được gìn giữ và phát huy, là yếu tố không thể thiếu trong giới thiệu, quảng bá du lịch quê hương với bè bạn trong và ngoài nước.

Ba là, duy trì tổ chức các lễ hội truyền thống, biểu diễn các điệu hát - múa đặc sắc, tiêu biểu của các dân tộc... Từ đó, các giá trị truyền thống sẽ được bảo tồn và phát huy có hiệu quả; tổ chức các lớp tập huấn truyền dạy hát then, đàn tính bản sắc truyền thống mang đặc trưng riêng của dân tộc Tày, góp phần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hoá dân tộc, tạo nguồn lực để phát triển du lịch; thúc đẩy phong trào văn hóa, văn nghệ, đồng thời, làm phong phú đời sống văn hóa tinh thần, đáp ứng nhu cầu của nhân dân.

Bốn là, tiếp tục quan tâm chỉ đạo thực hiện có hiệu quả Chương trình bảo tồn và phát huy các giá trị của gia đình truyền thống, giá trị văn hoá đặc sắc; quan tâm chỉ đạo, hướng dẫn người dân tích cực tham gia công tác bảo tồn, phát triển văn hoá, tham gia các lớp bồi dưỡng, đào tạo, giao lưu văn hoá và văn nghệ, các hoạt động kỷ niệm ngày lễ của đất nước, của tỉnh, huyện và địa phương ... hỗ trợ cơ sở vật chất, trang thiết bị văn hoá để nâng cao mức hưởng thụ về văn hoá cho người dân.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

KINH NGHIỆM XÂY DỰNG GIA ĐÌNH NHIỀU THẾ HỆ GẮN KẾT PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG TRONG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC MÔNG

*Ông Vương Văn Tu,
Tổ 3, thị trấn Thông Nông, huyện Hà Quảng*

Việc xây dựng gia đình nhiều thế hệ gắn kết, phát triển bền vững trong gia đình, nhất là đối với gia đình đồng bào dân tộc Mông chúng tôi có vai trò hết sức quan trọng và cần thiết.

Gia đình chúng tôi hiện nay đang cư trú tại tổ dân phố 3, thị trấn Thông Nông, huyện Hà Quảng gồm ba thế hệ cùng sinh sống dưới 1 mái nhà, gồm: 02 vợ chồng tôi, 2 con và 2 cháu. Gia đình luôn chú trọng việc thế hệ trước truyền đạt lại cho các thế hệ sau tinh thần đoàn kết, bảo vệ các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc mình thông qua các hoạt động có ý nghĩa quan trọng như: Đặt tên cho con khi mới chào đời, lễ cưới hỏi, ma chay, lễ động thổ vào nhà mới...

Gia đình luôn tôn trọng sự điều hành của người lớn tuổi như: Cụ kỵ, ông bà, trưởng dòng họ rất chặt chẽ, gương mẫu. Các con, cháu trong gia đình tôn trọng bố mẹ, ông bà, nền nếp gia phong, sống hòa thuận. Trong sinh hoạt hằng ngày, gia đình thường xuyên duy trì nói tiếng dân tộc Mông trong giao tiếp để bảo ban các con, các cháu, hướng dẫn mọi người trong gia đình về: Kỹ thuật cách thêu thùa, học thuộc các Làn điệu dân ca dân tộc Mông, các lời khuyên bảo con cháu sống tốt, sống có trách nhiệm với gia đình, dòng họ, với xóm làng, nghĩa vụ với quê hương được các thế hệ trước truyền đạt lại.

Trong gia đình, các công việc như chi tiêu mua sắm, lao động gia đình...đều có sự bàn bạc thống nhất giữa các thành viên để phân công hợp lý theo lứa tuổi, giới tính đảm bảo bình đẳng giữa các thành viên trong gia đình. Mọi quan hệ gia đình luôn được các thành viên trong gia đình chú trọng, bản thân 2 vợ chồng tôi luôn tôn trọng, lắng nghe ý kiến của các con, các cháu. Khi cần giải quyết một công việc chung nào đó trong gia đình, qua phân tích, đánh giá

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

trên cơ sở thống nhất chung mới đưa ra giải pháp thực hiện cuối cùng trên cơ sở được sự thống nhất của tất cả các thành viên. Có kế hoạch cụ thể để làm các công việc hàng ngày cụ thể: Việc nào làm trước, việc nào làm sau, việc nào cần các thành viên cùng hỗ trợ để cùng hoàn thành... đều được các thành viên trong gia đình biết để cùng tham gia hỗ trợ. Con cái gia đình tôi đều được nêu ý kiến về các công việc trong cuộc họp gia đình sau bữa ăn tối, lấy ý kiến trao đổi thống nhất để cùng thực hiện. Đối với việc sử dụng tài chính, gia đình tôi luôn thống nhất mức đóng góp sinh hoạt phí tùy theo khả năng thu nhập của các thành viên như: tiền điện, tiền thực phẩm đều được sử dụng từ quỹ chung của gia đình và tính phần góp công sức của các thành viên có thu nhập.

*Gia đình ông Vương Văn Tu - có nhiều thế hệ sinh sống
trong cùng gia đình.*

Nguồn ảnh: Thị trấn Thông Nông, huyện Hà Quảng

Có sự phân công lao động giữa các thành viên rõ ràng, 2 vợ chồng, các con, các cháu đều có nhiệm vụ hỗ trợ lẫn nhau trong sinh hoạt gia đình. Theo nhu cầu cuộc sống và theo tập quán sản xuất của dân tộc Mông, gia đình tôi chăn nuôi Trâu, Bò vỗ béo, hiện nay gia đình tôi phát triển vỗ béo gia súc theo hướng hàng hóa, cụ thể là: Chăn nuôi 5 con Trâu và Bò vỗ béo với hình thức là nuôi nhốt theo

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

quy mô chuồng trại kết hợp với chăn nuôi Lợn, Gà, trồng ngô và các loại rau. Mọi hoạt động sản xuất chăn nuôi trong gia đình tôi đều được các thành viên tham gia hỗ trợ từ việc lấy cỏ, chăm sóc trâu, bò, cho trâu, bò ăn được phân công rõ ràng, các thành viên luôn đoàn kết hỗ trợ giúp đỡ lẫn nhau để hoàn thành công việc chung của gia đình.

Hiện các cháu nhà tôi đang học cấp Tiểu học và cấp Trung học cơ sở. Việc học các cháu luôn được các thành viên trong gia đình quan tâm, đôn đốc nên kết quả học tập của các cháu đạt kết quả cao, hằng năm được nhà trường, tổ dân phố khen thưởng, trong gia đình luôn khích lệ và có món quà nhỏ tặng các cháu mỗi khi các cháu được thành tích cao trong học tập. Bản thân người lớn chúng tôi cũng thường xuyên đọc sách, đọc báo... vừa để giải trí và vừa để có kiến thức cuộc sống. Đồng thời cũng tạo ra một môi trường học tập trong gia đình để các cháu nhìn và noi gương theo.

Bản thân tôi được bà con trong tổ dân phố tin tưởng, bầu giữ chức vụ Tổ trưởng Tổ dân phố. Tôi và gia đình luôn nhận được sự quan tâm hỗ trợ, giúp đỡ và động viên, quan tâm từ các hộ gia đình trong tổ dân phố. Các con đều có việc làm ổn định, các cháu được học hành đầy đủ. Hằng năm, gia đình tôi luôn cấp trên được bầu chọn là “Gia đình Văn hóa”, “Gia đình tiêu biểu Văn hóa 3 năm liên tục”. Với kinh nghiệm về chăn nuôi, gia đình tôi cũng đã hỗ trợ giúp đỡ các hộ gia đình xung quanh về kinh nghiệm sản xuất, hỗ trợ kỹ thuật vỗ béo gia súc vật nuôi ngày càng lớn nhanh, phòng bệnh hiệu quả. Hướng dẫn giúp đỡ các hộ gia đình xung quanh làm kinh tế để thoát nghèo, hiện tại Tổ dân phố tôi chỉ còn 2 hộ nghèo. Các hộ gia đình luôn đoàn kết để phát triển kinh tế.

Với những kinh nghiệm thực tế về: Xây dựng gia đình nhiều thế hệ gắn kết phát triển bền vững trong đồng bào dân tộc Mông, bản thân tôi rút ra bài học như sau:

Một là: Xây dựng gia đình nhiều thế hệ gắn kết phát triển bền vững trong đồng bào dân tộc Mông dựa trên quan niệm: MUAJ NTUJ THIAJ MUAJ TEB, MUAJ TEB THIAJ XEEB TSUAG, MUAJ NIAM MUAJ THIAJ MUAJ NYUAG.

Nghĩa là: Có trời mới có đất, có đất mới sinh cỏ, có mẹ có cha mới sinh con. Nên việc xây dựng gia đình nhiều thế hệ gắn kết

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

với nhau phải tuân thủ theo quan niệm này, để tạo ra sự tôn ti, trật tự trong gia đình.

Hai là: Xây dựng gia đình nhiều thế hệ có hiệu quả thì mỗi thành viên cần phải đoàn kết trên cơ sở tôn trọng lẫn nhau, phải làm cho nhau hiểu và hỗ trợ nhau hướng đến vì mục tiêu chung của gia đình.

Ba là: Làm cho các thành viên hiểu và biết được vị trí, vai trò và trách nhiệm của mình trong gia đình, đồng lòng tập trung phát triển kinh tế hộ.

Bốn là: Hỗ trợ, khuyến khích các con, các cháu tinh thần tự giác học tập, làm việc. Tôn trọng, nêu gương tốt cho các thành viên trong gia đình noi theo. Đây chính là những chìa khóa để xây dựng gia đình nhiều thế hệ bền vững.

Năm là: Duy trì thường xuyên kỹ thuật cách thâm thùa, các làn điệu dân ca dân tộc Mông, các lời khuyên bảo con cháu sống tốt, sống có trách nhiệm với gia đình, dòng họ với xóm làng, nghĩa vụ với quê hương.

Sáu là: Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội theo hướng dẫn của cấp trên.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

BÁO CÁO KẾT QUẢ HỘI THẢO KHOA HỌC

Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ

Thực hiện Kế hoạch số 241-KH/BTGTU, ngày 10/6/2024 của Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ về tổ chức Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay” (sau đây gọi tắt là Hội thảo); được sự nhất trí của Thường trực Tỉnh uỷ, ngày 29/7/2024 tại phòng họp Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh, Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ đã tiến hành tổ chức Hội thảo, kết quả cụ thể như sau:

I- MỤC ĐÍCH HỘI THẢO VÀ CÔNG TÁC TRIỂN KHAI THỰC HIỆN

1. Mục đích tổ chức Hội thảo

Nhằm nâng cao hơn nữa công tác lãnh đạo của các cấp uỷ đảng, sự điều hành quản lý của chính quyền các cấp, sự tham gia của đoàn thể chính trị xã hội, sự vào cuộc của toàn xã hội trong công tác xây dựng gia đình, nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh, góp phần hình thành hệ giá trị gia đình bền vững của tỉnh trong giai đoạn mới.

Khẳng định những kết quả đã đạt được và xác định những tồn tại, hạn chế trong công tác gia đình, việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình trên địa bàn toàn tỉnh thời gian qua; rút ra một số bài học kinh nghiệm, tiếp tục tham mưu, đề xuất những nhiệm vụ, giải pháp về công tác gia đình trong thời gian tới.

Xác định và làm sáng tỏ việc xây dựng gia đình trong thời kỳ mới, tiếp tục tham mưu thực hiện có hiệu quả Kế hoạch số 100-KH/TU về thực hiện Chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới” trên địa bàn tỉnh, góp phần xây dựng gia đình Việt Nam “Ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh”.

2. Công tác chuẩn bị và triển khai thực hiện

Qua việc chỉ đạo, triển khai thực hiện công tác gia đình trên địa bàn tỉnh và qua công tác kiểm tra việc tham mưu, chỉ đạo thực hiện và kết quả 10 năm thực hiện Chỉ thị số 45-CT/TU, ngày

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

13/5/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh uỷ về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện “Xây dựng gia đình thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”. Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ đề xuất và được sự nhất trí của Thường trực Tỉnh uỷ cho chủ trương về tổ chức Hội thảo. Việc tổ chức Hội thảo khoa học với chủ đề: “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay” có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn và có tính cấp thiết liên quan đến trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội, tạo bước chuyển biến mới, thực chất hơn trong công tác chỉ đạo, triển khai thực hiện về lĩnh vực gia đình trên địa bàn tỉnh.

Trên cơ sở đó, Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ đã ban hành các kế hoạch tổ chức hội thảo, các văn bản mời tham gia viết bài tham luận tại Hội thảo và mời dự Hội thảo khoa học; định hướng 35 chủ đề chuẩn bị tham luận; phân công thẩm định, đánh giá chất lượng tham luận các địa phương, đơn vị, chuẩn bị, phục vụ Hội thảo theo kế hoạch.

II- KẾT QUẢ TỔ CHỨC HỘI THẢO

1. Quy mô, thành phần, số lượng tham dự Hội thảo

Hội thảo được tổ chức lần đầu với quy mô cấp tỉnh; có sự tham gia của các cấp, ngành, các địa phương, đơn vị, tập thể, đại diện hộ gia đình và một số chuyên gia trên địa bàn tỉnh.

Đồng chí Ủy viên Ban Thường vụ, Trưởng Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ chủ trì Hội thảo, có 78/80 đại biểu được mời dự, gồm: Lãnh đạo Ban Tuyên giáo tỉnh uỷ, đại diện lãnh đạo Ban Tổ chức Tỉnh uỷ, Ban Dân vận Tỉnh uỷ, Văn phòng Tỉnh uỷ; đại diện các đảng uỷ trực thuộc Tỉnh uỷ, lãnh đạo một số sở, ngành, đoàn thể tỉnh, các tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp; đại diện lãnh đạo phòng Khoa giáo - Văn xã, Văn phòng UBND tỉnh; phòng Quản lý Văn hoá và Gia đình, Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch; đại diện Thường trực các huyện, thành uỷ, Ban Tuyên giáo các huyện, thành uỷ; đại diện lãnh đạo UBND huyện Hoà An, Hạ Lang, lãnh đạo các phòng chuyên môn và chuyên viên Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ; các tập thể cấp xã/xóm, cá nhân có bài tham luận tại Hội thảo. Phóng viên Báo, Đài của tỉnh, cơ quan báo chí trung ương thường trú tại tỉnh đến dự và đưa tin tuyên truyền về Hội thảo.

2. Số lượng, nội dung tham luận, thảo luận

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

Ban tổ chức Hội thảo đã nhận được 34 tham luận của các địa phương, đơn vị, cá nhân. Các báo cáo tham luận được thẩm định cơ bản đánh giá sát thực tình hình, thực trạng, trao đổi, chia sẻ những kinh nghiệm hay trong quá trình chỉ đạo, triển khai thực hiện, đồng thời có những giải pháp có tính khả thi cao; một số đề xuất, kiến nghị được các địa phương, đơn vị, các tập thể và cá nhân đề cập cùng trao đổi. Tại Hội thảo, có 09 tham luận được trình bày trực tiếp: 05 tham luận các sở, ban, ngành tỉnh; 04 tham luận các địa phương, cơ sở và các ý kiến phát biểu trao đổi.

Các nội dung Hội thảo được tập trung hướng vào các vấn đề trong công tác tham mưu, lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ đảng; việc hướng dẫn tổ chức xây dựng và trách nhiệm quản lý, điều hành của các cấp chính quyền về công tác gia đình và hệ giá trị gia đình trong giai đoạn hiện nay, trọng tâm về:

- Công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân, sức khỏe sinh sản vị thành niên, thanh niên; công tác giáo dục, chăm lo và bảo vệ trẻ em; công tác tuyên truyền chính sách, pháp luật, công tác xóa đói, giảm nghèo, công tác tuyên truyền, truyền thông, thông tin đại chúng về gia đình và xây dựng văn hoá gia đình, xây dựng gia đình kiểu mẫu, giáo dục, định hướng giá trị đạo đức, lối sống cho người dân, học sinh, sinh viên...

- Kinh nghiệm xây dựng, tổ chức các phong trào hoạt động, các cuộc vận động của ngành, địa phương, đơn vị; thực tiễn trong triển khai thực hiện nhằm giảm thiểu tảo hôn, hôn nhân cận huyết thông và bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội; giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình gắn với bảo tồn văn hóa truyền thống các dân tộc thiểu số ít người của tỉnh trên địa bàn; vai trò của gia đình, dòng họ trong xây dựng xã hội học tập, của Người cao tuổi trong xây dựng gia đình kiểu mẫu.

- Vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội, các tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp và người dân trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình; xây dựng gia đình no ấm, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh.

3. Đánh giá kết quả Hội thảo

3.1. Mặt đạt được

Ban Tổ chức Hội thảo đã chuẩn bị tốt các điều kiện về nội dung, kinh phí và tổ chức đạt được mục đích, yêu cầu đề ra theo kế hoạch. Qua quá trình chuẩn bị và tiến hành Hội thảo đã được sự đồng tình ủng hộ, chủ động tham gia của các địa phương, đơn vị, tập thể, cá nhân; Báo cáo đề dẫn và phần trình bày các tham luận,

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

các ý kiến phát biểu thảo luận tại Hội thảo đã làm sáng tỏ thêm về lý luận và thực tiễn trong công tác gia đình, giá trị văn hoá gia đình ở giai đoạn hiện nay và đã nêu bật được một số vấn đề mới về giá trị gia đình; qua đó làm tiền đề và sở cứ khoa học để các cấp lãnh đạo, quản lý, các cơ quan chuyên môn tiếp tục nghiên cứu chỉ đạo, triển khai thực hiện công tác gia đình nói chung và xây dựng hệ giá trị văn hoá, hệ giá trị gia đình, hệ giá trị con người Cao Bằng trong thời kỳ mới, cụ thể:

Về lý luận: các tham luận, ý kiến phát biểu tại Hội thảo đều thống nhất đánh giá cao về tầm quan trọng, vị trí, vai trò, trách nhiệm của gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình, hình thành hệ giá trị gia đình bền vững trong giai đoạn hiện nay. Các vấn đề nêu ra trong hội thảo thông qua các bài tham luận, các ý kiến phát biểu thảo luận sẽ là một trong những căn cứ khoa học để cấp uỷ, chính quyền các cấp, các ngành có những chỉ đạo, triển khai, thực hiện trong thời gian tới đạt kết quả cao hơn trong việc xây dựng gia đình “No ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh” theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đã đề ra; là tiền đề cơ sở để tiếp tục nghiên cứu xây dựng hệ giá trị văn hoá, hệ giá trị gia đình, hệ giá trị con người Cao Bằng trong thời kỳ mới, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của địa phương, từng bước hiện thực hoá khát vọng xây dựng quê hương Cao Bằng phát triển nhanh, bền vững.

Về thực tiễn: các tham luận, ý kiến phát biểu tại Hội thảo đã phân tích, đánh giá kết quả triển khai thực hiện, đánh giá thực tiễn công tác gia đình, thực trạng gia đình tại các địa phương trên địa bàn tỉnh và định ra những nhiệm vụ trọng tâm trong thời gian tới. Từ những vấn đề mới đặt ra từ thực tiễn, cùng với những khó khăn, thách thức, những vướng mắc, hạn chế tồn tại đã được nhìn nhận, đánh giá khách quan cho thấy trong những năm qua công tác xây dựng gia đình, giữ gìn và phát huy các giá trị tốt đẹp của gia đình, góp phần vào việc xây dựng nhân cách con người, xây dựng gia đình tiến bộ văn minh, thúc đẩy văn hoá, xã hội phát triển ngày càng được quan tâm chỉ đạo, triển khai thực hiện.

Về cơ sở khoa học: các bài tham luận đã bám sát chủ đề Hội thảo và có sự nghiên cứu nghiêm túc, với cách tiếp cận ở nhiều lĩnh vực khác nhau về công tác gia đình, được trình bày khoa học, logic và có hệ thống, là tài liệu để lưu giữ phục vụ cho công tác nghiên

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

cứu, khảo cứu, so sánh với các cuộc hội thảo, hội nghị chuyên đề về gia đình sau này; là cơ sở để nghiên cứu tham mưu ban hành các chỉ thị, nghị quyết và đề xuất các cơ chế chính sách về công tác gia đình trong giai đoạn tiếp theo. Trên cơ sở kết quả Hội thảo, Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ tiếp tục tham mưu cho Tỉnh uỷ chỉ đạo, định hướng về công tác gia đình; tổ chức biên tập và xuất bản cuốn tài liệu Kỷ yếu Hội thảo khoa học (bản giấy và sách điện tử); tiếp tục tham mưu chỉ đạo, định hướng công tác gia đình; tăng cường công tác tuyên truyền, hướng dẫn, kiểm tra, giám sát và tham mưu sơ kết, tổng kết các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về lĩnh vực gia đình.

3.2. Hạn chế, nguyên nhân

Hội thảo khoa học chuyên đề về gia đình lần đầu tiên được tổ chức, với chủ đề rộng, thời gian dành cho việc trao đổi, bàn thảo còn hạn hẹp, do vậy một số nội dung chủ đề chưa được khai thác, đề cập đưa vào Hội thảo để làm rõ hơn các nội hàm liên quan (*mối quan hệ giữa cá nhân và gia đình; giữa gia đình với cộng đồng, với xã hội; giữa truyền thống và hiện đại, giữa đời thực và không gian ảo...*).

Một số bài tham luận còn nặng về lý luận, thiên về tham luận Hội nghị tổng kết giai đoạn, tổng kết năm của ngành; thiếu nội dung, số liệu; giải pháp còn chung chung, chưa gắn với những vấn đề thực tiễn đề ra. Các ý kiến phát biểu tham luận và trao đổi chiếm thời gian dài, chưa chặt chẽ còn lệ thuộc theo báo cáo tham luận bằng văn bản.

3.3. Một số vấn đề đặt ra trong công tác gia đình và phát huy giá trị gia đình trong giai đoạn mới

Trong giai đoạn hiện nay, bên cạnh những kết quả đạt được trong công tác gia đình và phát huy giá trị văn hoá tốt đẹp gia đình trong thời gian qua, những vấn đề về trình độ, nhận thức, mức sống, thu nhập, tập quán dân tộc, định kiến giới, công nghệ 4.0, AI ngày càng phát triển, ảnh hưởng của văn hóa ngoại lai; vấn đề đồng giới và xuất hiện loại hình gia đình mới như độc thân, làm mẹ đơn thân, nhận con nuôi... đã tác động lớn đến đời sống, văn hoá gia đình giai đoạn hiện nay. Bên cạnh đó, việc tập trung nguồn lực cho công tác xây dựng gia đình chưa được ưu tiên; một số hạn chế về công tác gia đình chậm được khắc phục; nhiều giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của gia đình như hiếu nghĩa, thủy chung, kính trên nhường dưới đang có biểu hiện xuống cấp; các tệ nạn xã hội và tình trạng

* Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"

bạo lực gia đình, bình đẳng giới, vi phạm pháp luật về hôn nhân và gia đình, xâm hại tình dục, mua bán phụ nữ và trẻ em vẫn còn xảy ra; tỷ lệ ly thân, ly hôn có dấu hiệu gia tăng; các vấn đề xã hội liên quan đến gia đình như xuất hiện tình trạng gia tăng tỷ lệ thanh niên từ trên 30 đến 40 tuổi trở lên, có xu hướng sống độc thân, không xây dựng gia đình.

Từ những vấn đề trên cho thấy công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình cần tiếp tục được quan tâm, đó là:

1- Nâng cao hơn nữa nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành về vị trí, vai trò của gia đình, giá trị văn hoá gia đình đối với việc thúc đẩy sự phát triển và tiến bộ xã hội. Tăng cường hơn nữa các hoạt động tuyên truyền, vận động và giáo dục, truyền thông về gia đình gắn với các phong trào, cuộc vận động và chương trình mục tiêu quốc gia trong giai đoạn hiện nay. Đẩy mạnh công tác chỉ đạo, định hướng giáo dục đạo đức, lối sống, xây dựng, chăm lo tổ chức cuộc sống gia đình thông qua các hình thức truyền thông hiện đại, qua văn học, nghệ thuật...; quan tâm các lĩnh vực xây dựng gia đình truyền thống gắn kết với hiện đại, giữa đời thực và không gian ảo...

2- Tiếp tục tuyên truyền và quán triệt về nội dung Cuốn sách “Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc” của cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng và thực hiện bộ “tiêu chí ứng xử trong gia đình” theo Quyết định số 224/QĐ-BVHTTDL, ngày 28/01/2022 của Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch đã được triển khai thí điểm thực hiện tại một số địa phương trong tỉnh đạt một số kết quả, góp phần nâng cao ý thức người dân về giữ gìn truyền thống văn hóa gia đình ngăn chặn sự xuống cấp về đạo đức trong gia đình và xã hội, là nội dung để các cấp uỷ đảng, chính quyền tiếp tục triển khai thực hiện sâu, rộng trong thời gian tới là giải pháp đúng đắn, góp phần hoàn thành các mục tiêu trong kế hoạch thực hiện Chiến lược phát triển gia đình Việt Nam trong giai đoạn mới.

3- Tinh cần nghiên cứu ban hành bộ tiêu chí về xây dựng Hệ giá trị văn hoá, hệ giá trị gia đình, hệ giá trị con người Cao Bằng trong thời kỳ mới để thực hiện góp phần xây dựng gia đình “Âm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh” và triển khai thực hiện hiệu quả hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam trong thời kỳ mới.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

III- MỘT SỐ KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Đối với Ban Thường vụ Tỉnh uỷ

Tiếp tục quan tâm chỉ đạo, định hướng các cấp ủy đảng, chính quyền, địa phương, đơn vị triển khai thực hiện tốt các văn bản của Trung ương, của Tỉnh về công tác gia đình để nâng cao hơn nữa vai trò, nhận thức của cấp ủy đảng, chính quyền địa phương, cơ sở về công tác gia đình trong giai đoạn hiện nay; chỉ đạo việc đưa nội dung kiểm tra, giám sát về công tác lãnh đạo, triển khai thực hiện các Chỉ thị, Nghị quyết về công tác gia đình vào chương trình kiểm tra, giám sát của cấp ủy hằng năm của cấp ủy các cấp.

2. Đối với Hội đồng nhân dân tỉnh

Tiếp tục nghiên cứu xây dựng các cơ chế của tỉnh về công tác gia đình; phối hợp với Ủy ban nhân dân tỉnh rà soát, điều chỉnh, bổ sung cơ chế, đề xuất sửa đổi chính sách, tạo điều kiện thúc đẩy công tác gia đình; tăng cường giám sát việc thực thi chính sách, pháp luật về xây dựng và phát triển công tác gia đình, các hoạt động gia đình trên địa bàn.

3. Đối với Ủy ban nhân dân tỉnh

Tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả các văn bản của Trung ương, của tỉnh về công tác gia đình. Chỉ đạo các cơ quan, đơn vị, địa phương hằng năm xây dựng kế hoạch triển khai thực hiện hiệu quả, bố trí nguồn lực cho triển khai thực hiện công tác gia đình trên địa bàn, có giải pháp cụ thể phấn đấu hoàn thành các nội dung, chỉ tiêu đề ra; nâng cao hiệu quả hoạt động Ban Chỉ đạo Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá” và công tác gia đình từ tỉnh đến cơ sở; tham mưu cho Tỉnh uỷ xây dựng hệ giá trị văn hoá, hệ giá trị gia đình, hệ giá trị con người Cao Bằng trong thời kỳ mới.

4. Đối với các cấp ủy đảng, chính quyền

- Tiếp tục tham mưu thực hiện có hiệu quả các văn bản của Trung ương, của tỉnh về công tác gia đình; quan tâm đầu tư, hỗ trợ thiết chế văn hóa tại cơ sở, nhất là các xóm, xã sau sáp nhập; quan tâm dành nguồn kinh phí cho triển khai công tác gia đình và Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”; hỗ trợ kinh phí triển khai, duy trì mô hình, câu lạc bộ các lĩnh vực liên quan đến gia đình, văn hóa gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

- Đề ra nhiệm vụ, giải pháp cụ thể, thiết thực nhằm giải quyết những tồn tại, vướng mắc đã được chỉ ra thuộc thẩm quyền, trách nhiệm của ngành, đơn vị, địa phương phải giải quyết. Không để những bất cập, hạn chế, vướng mắc kéo dài, gây khó khăn cho việc triển khai thực hiện.

- Đẩy mạnh hơn nữa công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức, trách nhiệm, để các cấp, các ngành, người dân và toàn xã hội thấy rõ hơn nữa vị trí, vai trò, tầm quan trọng của gia đình, giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình trong thời đại mới, góp phần thúc đẩy phát triển KT-XH ở mỗi địa phương, đơn vị.

5. Ngành Văn hoá, Thể thao và Du lịch

- Thực hiện tốt trách nhiệm là cơ quan quản lý nhà nước đối với lĩnh vực gia đình với phương châm rõ ngành, rõ việc và sát thực tiễn. Tích cực tham mưu cho tỉnh định hướng các nhiệm vụ công tác gia đình gắn với nhiệm vụ phát triển KT-XH, nghiên cứu, đề xuất, xây dựng cơ chế, chính sách liên quan đến công tác gia đình.

- Chủ trì, phối hợp với các ngành liên quan tham mưu xây dựng Hệ giá trị văn hoá, hệ giá trị gia đình, hệ giá trị con người Cao Bằng trong thời kỳ mới. Quan tâm tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng nâng cao năng lực, kỹ năng, kiến thức làm công tác gia đình các cấp; tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình trên địa bàn tỉnh.

- Xây dựng, nhân rộng các mô hình, câu lạc bộ về gia đình tiêu biểu, hạnh phúc, kiểu mẫu. Biểu dương, khen thưởng kịp thời tổ chức, cá nhân có đóng góp tích cực, hiệu quả trong công tác gia đình.

6. Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp

- Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền triển khai thực hiện kịp thời, hiệu quả các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về công tác gia đình; vận động đoàn viên, hội viên và Nhân dân tích cực tham gia vào công tác xây dựng gia đình, giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình, gắn với nâng cao chất lượng các phong trào hoạt động, các cuộc vận động của tổ chức, các chương trình, kế hoạch phối hợp về xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, xây dựng gia đình văn hoá...

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

- Chú trọng xây dựng và nhân rộng mô hình, điển hình tiên tiến, biểu dương, tôn vinh gia đình văn hoá, khu dân cư văn hoá, gương người tốt, việc tốt trong tổ chức mình; tiếp tục thực hiện xã hội hoá huy động mọi nguồn lực giúp đỡ gia đình chính sách, người có công, người nghèo, cán bộ, đoàn viên, hội viên có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

7. Các cơ quan báo chí, truyền thông trên địa bàn tỉnh

- Kịp thời phản ánh, đưa tin tuyên truyền các nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Trung ương, của tỉnh, các văn bản pháp luật mới về công tác gia đình. Nâng cao vai trò của báo chí trong việc định hướng xã hội về tính nhân văn, đạo đức, hướng tới các giá trị văn hóa gia đình.

- Chú trọng xây dựng các chuyên trang, chuyên mục, phản ánh toàn diện, kịp thời thông qua các tin, bài, ảnh, clip, phóng sự, chương trình phát thanh, truyền thanh, truyền hình về các mô hình hoạt động, các gương điển hình tiên tiến trong chỉ đạo, thực hiện công tác gia đình trên địa bàn...

8. Ban Tuyên giáo các huyện, thành uỷ, Tuyên huấn các đảng uỷ trực thuộc Tỉnh uỷ

- Tiếp tục phát huy vai trò chủ động trong công tác tham mưu cho cấp uỷ chỉ đạo, định hướng về công tác gia đình; đẩy mạnh công tác tuyên truyền triển khai thực hiện kịp thời, hiệu quả các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về công tác gia đình, nhằm nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và người dân về vai trò, tầm quan trọng của gia đình trong phát triển KT-XH.

- Tích cực tham mưu cho cấp uỷ các cấp các nhiệm vụ và giải pháp cụ thể, thiết thực đưa chỉ thị, nghị quyết của Đảng về công tác gia đình vào thực tiễn; tăng cường đôn đốc, hướng dẫn, kiểm tra, giám sát việc triển khai thực hiện; tham mưu việc sơ kết, tổng kết các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về lĩnh vực gia đình.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*

MỤC LỤC

TT	Nội dung	Trang
I	BÁO CÁO ĐỀ DẪN HỘI THẢO KHOA HỌC <i>Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ</i>	2
II	BÁO CÁO THAM LUẬN HỘI THẢO KHOA HỌC	10
	Tham luận các sở, ngành	10
1	Giải pháp trong công tác tham mưu, chỉ đạo, hướng dẫn tổ chức xây dựng văn hóa gia đình trong giai đoạn hiện nay. <i>Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch</i>	10
2	Nâng cao trách nhiệm quản lý, điều hành của các cấp chính quyền về công tác gia đình trên địa bàn tỉnh Cao Bằng. <i>Văn phòng Uỷ ban nhân dân tỉnh</i>	17
3	Ngành Y tế trong công tác chăm sóc sức khoẻ nhân dân, chăm sóc sức khoẻ sinh sản vị thành niên, thanh niên, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống gia đình và phát triển dân số bền vững trong giai đoạn hiện nay. <i>Sở Y tế</i>	23
4	Nâng cao vai trò của nhà trường trong việc phối hợp với gia đình và xã hội giáo dục, định hướng giá trị đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên gắn với thực hiện Quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học trong giai đoạn hiện nay. <i>Sở Giáo dục và Đào tạo</i>	30
5	Chăm lo giáo dục và bảo vệ trẻ em, xây dựng gia đình bền vững góp phần giảm thiểu tình trạng ly hôn trên địa bàn tỉnh Cao Bằng. <i>Sở Lao động – Thương binh và Xã hội</i>	36

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

6	<p>Nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền chính sách, pháp luật; tham gia xóa đói, giảm nghèo, tạo nền tảng cho các dân tộc thiểu số vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới an tâm định canh, định cư và bảo tồn phát huy văn hóa gia đình.</p> <p style="text-align: right;"><i>Ban dân tộc</i></p>	42
7	<p>Đẩy mạnh, đa dạng hóa thể loại báo chí tuyên truyền về công tác gia đình và xây dựng văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh.</p> <p style="text-align: right;"><i>Báo Cao Bằng</i></p>	47
8	<p>Phát huy vai trò, thế mạnh kênh thông tin đại chúng đổi mới trong tuyên truyền xây dựng giá trị văn hóa gia đình đáp ứng yêu cầu thực tiễn.</p> <p style="text-align: right;"><i>Đài Phát thanh – Truyền hình Cao Bằng</i></p>	52
Tham luận Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể tỉnh		56
9	<p>Phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc trong hướng dẫn, triển khai, thực hiện xây dựng gia đình văn hóa, gắn với Cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh" trong giai đoạn hiện nay.</p> <p style="text-align: right;"><i>Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh</i></p>	56
10	<p>Nâng cao nhận thức, vai trò của Thanh niên trong xây dựng gia đình hạnh phúc, tiến bộ đáp ứng xu thế hiện đại của thế hệ trẻ trong thời kỳ đổi mới.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tỉnh đoàn thanh niên</i></p>	64
11	<p>Đổi mới, nâng cao chất lượng Cuộc vận động “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” trong các cấp Hội phụ nữ, góp phần xây dựng người phụ nữ Cao Bằng thời đại mới.</p> <p style="text-align: right;"><i>Hội Liên hiệp phụ nữ tỉnh</i></p>	69

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

12	Nâng cao chất lượng, hiệu quả Phong trào “Nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi, đoàn kết giúp nhau làm giàu và giảm nghèo bền vững” thời kỳ công nghệ số, góp phần đẩy mạnh phong trào “Xây dựng gia đình nông dân văn hóa” trên địa bàn tỉnh. <i>Hội Nông dân tỉnh</i>	75
13	Các vấn đề đặt ra cho tổ chức Công đoàn về tổ chức xây dựng văn hóa gia đình trong cán bộ, công chức, viên chức, người lao động trên địa bàn tỉnh Cao Bằng. <i>Liên đoàn Lao động tỉnh</i>	81
14	Phát huy truyền thống “Bộ đội Cụ Hồ” nâng cao hiệu quả Phong trào thi đua “Cụu chiến binh gương mẫu”, góp phần phát xây dựng địa phương vững mạnh giữ vững giá trị văn hóa truyền thống trong gia đình và cộng đồng. <i>Hội Cựu chiến binh tỉnh</i>	87
	Tham luận các đảng uỷ trực thuộc	93
15	Thực trạng, giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng gia đình quân nhân nhân hạnh phúc, bền vững trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, hội nhập quốc tế. <i>Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh</i>	93
16	Phát huy vai trò của lực lượng Công an nhân dân trong tuyên truyền, tổ chức các mô hình về phòng, chống bạo lực gia đình, tệ nạn xã hội góp phần giảm thiểu các gia đình có con, em, người thân vi phạm pháp luật trên địa bàn tỉnh. <i>Công an tỉnh</i>	100
17	Nâng cao hiệu quả công tác dân vận, giúp Nhân dân nâng cao đời sống, phát triển kinh tế gia đình; đấu tranh phòng, chống tệ nạn xã hội, phá bỏ tập tục lạc hậu góp phần xây dựng gia đình, xóm bản văn hóa ở khu vực biên giới. <i>Bộ Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh</i>	106

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

18	Giải pháp trong công tác chỉ đạo, định hướng, giáo dục phát huy các giá trị văn hoá gia đình cán bộ, công chức, viên chức trong điều kiện nền kinh tế số và công nghệ số hiện nay. <i>Đảng uỷ khối cơ quan và doanh nghiệp tỉnh</i>	114
	Tham luận các tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp	118
19	Thực trạng và giải pháp phát huy vai trò Người cao tuổi xây dựng gia đình kiểu mẫu gắn với giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa gia đình trong thời kỳ mới. <i>Hội Người Cao tuổi tỉnh</i>	118
20	Nâng cao hoạt động truyền thông, tư vấn kiến thức, tăng cường ứng dụng khoa học công nghệ vào sản xuất và đời sống góp phần xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ trong giai đoạn mới. <i>Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh</i>	124
21	Phát huy vai trò của gia đình, dòng họ trong xây dựng xã hội học tập góp phần giữ gìn phát huy giá trị văn hóa gia đình bền vững trong giai đoạn hiện nay ở tỉnh Cao Bằng. <i>Hội Khuyến học tỉnh</i>	129
22	Phát huy vai trò, chất lượng hoạt động Văn học nghệ thuật trong việc giữ gìn giá trị văn hoá gia đình trên địa bàn tỉnh trong giai đoạn hiện nay. <i>Hội Văn học nghệ thuật tỉnh</i>	135
	Tham luận các huyện, thành phố, cơ sở và cá nhân	141
23	Giải pháp phát huy giá trị văn hóa truyền thống dân tộc trong tổ chức hoạt động văn hóa, du lịch góp phần xây dựng gia đình tiến bộ, văn minh, hiện đại trên địa bàn thành phố Cao Bằng. <i>Thành uỷ Thành phố</i>	141

* Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

24	<p>Thực trạng và giải pháp trong chỉ đạo, thực hiện giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình truyền thống tốt đẹp trên địa bàn huyện trước tác động của hội nhập quốc tế và nền công nghệ số hiện nay.</p> <p style="text-align: center;">Huyện uỷ Trùng Khánh</p>	149
25	<p>Thực trạng và kinh nghiệm trong triển khai thực hiện “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình” góp phần nâng cao ý thức người dân về giữ gìn truyền thống văn hóa gia đình trên địa bàn huyện Thạch An.</p> <p style="text-align: center;">Huyện uỷ Thạch An</p>	155
26	<p>Nâng cao giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình gắn với bảo tồn văn hóa truyền thống của dân tộc Dao trên địa bàn huyện Nguyên Bình.</p> <p style="text-align: center;">Huyện uỷ Nguyên Bình</p>	161
27	<p>Thực trạng, kinh nghiệm và giải pháp giảm thiểu tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống và bạo lực gia đình trên địa bàn huyện Bảo Lâm.</p> <p style="text-align: center;">Huyện uỷ Bảo Lâm</p>	169
28	<p>Thực tiễn, kinh nghiệm và giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng gia đình văn hoá gắn với xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, bảo đảm giữ gìn phát huy giá trị văn hóa gia đình trong thời kỳ mới.</p> <p style="text-align: center;">Ủy ban nhân dân huyện Hoà An</p>	174
29	<p>Nâng cao vai trò, trách nhiệm của chính quyền các cấp trong công tác chỉ đạo, hướng dẫn, thực hiện xây dựng gia đình no ấm, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh trên địa bàn huyện.</p> <p style="text-align: center;">Ủy ban nhân dân huyện Hạ Lang</p>	180
30	<p>Vai trò của ngành Tuyên giáo trong công tác tham mưu lãnh đạo, chỉ đạo công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa gia đình trên địa bàn huyện Bảo Lạc.</p> <p style="text-align: center;">Ban Tuyên giáo Huyện uỷ Bảo Lạc</p>	184

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”*

31	Phát huy vai trò nòng cốt của gia đình và cộng đồng trong tuyên truyền, giáo dục đạo đức lối sống gia đình, phòng chống các tệ nạn xã hội xâm nhập vào gia đình. <i>Thị trấn Quảng Uyên, huyện Quảng Hòa</i>	189
32	Thực trạng, giải pháp nâng cao công tác tuyên truyền, vận động, giúp đỡ các gia đình đồng bào Lô Lô trong phát triển kinh tế và bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. <i>Xã Kim Cúc, huyện Bảo Lạc</i>	194
33	Giải pháp phát huy giá trị văn hoá các gia đình làng đá Khuổi Kỵ trong việc giữ gìn và bảo vệ các giá trị văn hoá truyền thống gắn với phát triển du lịch trên địa bàn. <i>Xóm Bản Gun - Khuổi Kỵ, xã Đàm Thủy, huyện Trùng Khánh</i>	199
34	Kinh nghiệm xây dựng gia đình nhiều thế hệ gắn kết, phát triển bền vững trong đồng bào dân tộc Mông. <i>Ông Vương Văn Tu, tổ 3, thị trấn Thông Nông, huyện Hà Quảng</i>	204
III	BÁO CÁO KẾT QUẢ HỘI THẢO KHOA HỌC	208
IV	MỤC LỤC	217

* Kỹ yếu Hội thảo khoa học “Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay”

Chịu trách nhiệm xuất bản:

BẾ THANH TỊNH

Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh uỷ, Trưởng Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ

Chịu trách nhiệm nội dung:

BẾ THANH TỊNH

Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh uỷ, Trưởng Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ

BẾ LAN PHƯƠNG

Phó Trưởng ban Thường trực Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ

LỤC THỊ NGÀ

Phó Trưởng Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ

Biên tập, trình bày, sửa bản in:

BẾ TRUNG DŨNG

Trưởng phòng Khoa giáo, Văn hoá - Văn nghệ, Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ

NGUYỄN THỊ THU HẰNG

Chuyên viên Văn phòng Ban Tuyên giáo Tỉnh uỷ

* Giấy phép xuất bản số 36/GP-STTTT, ngày 20/11/2024 do Sở Thông tin và Truyền thông Cao Bằng cấp.

* In 115 cuốn, khổ 16 x 24 cm tại chi nhánh Công ty TNHH Xây dựng và Thương mại Ngọc Hưng. Địa chỉ: Số 55, phố Bế Văn Đàn, phường Hợp Giang, thành phố Cao Bằng.

* In xong và nộp lưu chiểu tháng 11 năm 2024.

* *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao hiệu quả công tác gia đình trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hoá gia đình tỉnh Cao Bằng trong giai đoạn hiện nay"*